

RIDDERKERK

Jaarstukken 2019

RIDDERKERK

RIDDERKERK

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Jaarverslag.....	7
Algemene toelichting.....	8
Programmaverantwoording.....	10
Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie.....	11
Programma 2. Veiligheid.....	16
Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen.....	20
Programma 4. Economische zaken.....	25
Programma 5. Onderwijs.....	30
Programma 6. Cultuur, sport en groen.....	36
Programma 7. Jeugd(hulp).....	46
Programma 8. Welzijn en zorg.....	52
Programma 9. Werk.....	59
Programma 10. Gezondheid en duurzaamheid.....	64
Programma 11. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen.....	72
Programma 12. Financiën en algemene dekkingsmiddelen.....	77
Niet in programma's verantwoorde baten en lasten.....	82
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	85
Overzicht overhead.....	85
Bedrag heffing vennootschapsbelasting.....	86
Onvoorzien.....	86
Paragrafen.....	87
Paragraaf 1. Lokale heffingen.....	88
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	93
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	100
Paragraaf 4. Financiering.....	108
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering.....	112
Paragraaf 6. Verbonden partijen.....	115
Paragraaf 7. Grondbeleid.....	125
Jaarrekening.....	127
Balans.....	128
Overzicht van lasten en baten.....	130
Toelichtingen.....	134
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	134
Toelichting op de balans per 31 december.....	136
Toelichting op het overzicht van lasten en baten.....	149
Gebeurtenissen na balansdatum.....	152
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid.....	152
SiSa-bijlage bij de jaarrekening.....	161
Bijlage taakvelden.....	164
Bijlagen.....	168

Bijlage 1: Doorgeschoven prestaties van 2019 naar 2020.....	169
Bijlage 2: Overzicht verstrekte subsidies	173
Bijlage 3: Overzicht verwerving subsidies	175
Bijlage 4: Interbestuurlijk Toezicht	176
Bijlage 5: Prestatie-indicatoren	177
Bijlage 6: Bestuursrapportage Sociaal domein	193

Leeswijzer

In de Jaarstukken 2019 legt het college verantwoording af. De begroting van het jaar 2019, inclusief de begrotingswijzigingen gedurende het jaar, is de basis voor deze verantwoording.

De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag komt voornamelijk de beleidsmatig verantwoording naar voren en in de jaarrekening de cijfermatige verantwoording. Het jaarverslag bevat de door de raad vastgestelde programma's en de voorgeschreven paragrafen, zoals genoemd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Weergave

Getalnotatie

Net als in de programmabegroting 2019 worden de lasten als negatief aangeduid, dus met een minteken. Dit geldt hetzelfde voor de nadelen. Een negatief verschil (nadeel) betekent dat er meer lasten of minder baten waren dan verwacht. Een positief bedrag of verschil wordt niet getoond met een plusteken.

Afrondingen

De cijfers voor de jaarstukken komen direct uit de boekhouding van de gemeente. Daar staan ze genoteerd tot op twee cijfers achter de komma, een gebruikelijke manier van registreren. In dit boekwerk wordt gewerkt met een afronding op 100-tallen. Om fouten te voorkomen wordt de afronding gedaan in het programma Microsoft Excel en de uitkomsten worden gebruikt voor publicatie. Het kan hierdoor voorkomen dat een tabel bij natellen een minimaal verschil laat zien.

Prestatie-indicatoren

Sinds 2016 is de Regeling beleidsindicatoren gemeenten van kracht. In deze regeling zijn 39 indicatoren opgenomen, waarvan er door wettelijke aanpassingen nog 34 resteren. Deze, en meer indicatoren, zijn op de website Waarstaatjegemeente.nl opgenomen. De waarden bij de indicatoren op de website worden aangepast wanneer nieuwe informatie bekend is. Het kan hierdoor voorkomen dat de waarde opgenomen in dit boekwerk verschilt van de website.

De indicatoren die genoemd worden in de programma's kennen verschillende bronnen, onder meer de burgerpeiling, het klanttevredenheidsonderzoek en de website Waarstaatjegemeente.nl. Een overzicht van

internetlinks naar de bronnen vindt u in de tabel hieronder.

Bron

Waarstaatjegemeente.nl
[BBV verplichte indicatoren](#)
[Burgerpeiling](#)
[Ondernemerspeiling](#)
[Lokale monitor Wonen](#)
[Gemeentelijke monitor Sociaal Domein](#)
[Zorggebruik](#)
[Duurzame ontwikkelingsdoelen](#)

Na het klikken op de links hierboven kan het zijn dat er nog gekozen moet worden voor Ridderkerk.

In 2019 hebben 4.000 personen een uitnodiging gekregen om deel te nemen aan de burgerpeiling. Hiervan hebben 847 personen schriftelijk en 157 online de vragenlijst ingevuld. Naast de burgerpeiling is ook een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. Hieraan hebben 142 personen meegedaan. Dit jaar is er weer een enquête gehouden onder de ondernemers over het ondernemersklimaat in onze gemeente. 160 ondernemers hebben gehoor gegeven aan de oproep om de enquête in te vullen.

De waarden die zijn opgenomen in de tabellen hebben als peildatum 29 april 2020. Na deze datum kunnen de gegevens op de website gewijzigd zijn.

Per programma worden de prestatie-indicatoren weergegeven met een waarde voor het jaar 2019. Indien er voor dat jaar geen gegevens bekend zijn, wordt 'gegevens niet beschikbaar' opgenomen. In de [bijlage Prestatie-indicatoren](#) wordt een totaaloverzicht opgenomen van alle indicatoren met waarden vanaf 2016, zodat een trend getoond kan worden. Indien er geen waarde is voor het jaar 2016 of later, dan wordt het jaartal van meten vermeld bij de waarde in het totaaloverzicht.

Verschillenanalyse

De verschillen tussen de ramingen van de gewijzigde begroting 2019 en de realisatie worden verklaard voor afwijkingen groter dan € 25.000. Dit bedrag is opgenomen in de Financiële Verordening Ridderkerk 2017, artikel 6 lid 3.

In de toelichting op de verschillen wordt veelal het verschil verklaard door middel van grote onderwerpen. Hierdoor komt het voor dat de telling van de verschillende genoemde

onderwerpen niet optellen tot het totaalbedrag van het verschil.

Wanneer in de verschillenanalyse een afwijking als structureel is beoordeeld, wordt dit expliciet in de toelichting vermeld. Alle overige afwijkingen zijn daarmee incidenteel. De structurele afwijkingen kunt u terugvinden in '[Samenvatting financiële uitkomst op hoofdlijnen](#)'.

Begrotingsrechtmatigheid

Onder de tabellen van het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' wordt een melding gemaakt over de begrotingsrechtmatigheid als er een onrechtmatigheid op de totale lasten van het programma aangetroffen is. Als er geen melding gemaakt wordt, is er op dat programma geen onrechtmatigheid geconstateerd.

Jaarverslag

Algemene toelichting

Samenvatting financiële uitkomst op hoofdlijnen

Het saldo van baten en lasten over 2019 is € 1.691.500 positief. Nadere specificatie van het incidentele en structurele saldo vindt u in het hoofdstuk '[Overzicht eenmalige lasten en baten](#)'. Het geraamde resultaat van de begroting na wijziging, waarin de 2^e Tussenrapportage 2019 is opgenomen, is € - 1.545.800, een verschil van € 3.237.300 met het resultaat.

In de onderstaande tabel is een specificatie van de materiële budgettaire afwijkingen opgenomen die optellen tot het verschil tussen de gewijzigde begroting en het resultaat. Verder is er een indicatie van structurele afwijkingen, die een effect hebben op de begroting 2020 en verder. Afwijkingen groter dan € 100.000 zijn afzonderlijk opgenomen, afwijkingen kleiner dan € 100.000 zijn samengevoegd in de post 'Overige verschillen'. Dit geldt alleen voor onderstaande tabel. In de programma's worden afwijkingen opgenomen die groter zijn dan € 25.000.

Prog. Samenvatting verschillen jaarrekening 2019		Totaal bedrag	Structureel bedrag
Div.	Gemeentehuis	228.700	
Div.	BAR-bijdrage	411.000	
	1 Bestuur/Participatiebudget besturen	-451.500	
	1 Lagere dekking uit algemene reserve t.b.v. fundament Maatschappij	-240.300	
	2 WABO-vergunningen	172.300	
	3 Planmatig onderhoud wegen	127.000	
	3 Dagelijks onderhoud wegen	131.700	
	4 Lagere dekking reserve onderhoud gebouwen tbv groot onderhoud gemeentehuis	-273.000	
	4 Geen onttrekking aan de reserve onderhoud gebouwen voor schilderwerk en verv. vloerbedekking gemeentehuis	-392.800	
	6 Gebouw C, Koningsplein 1	122.400	
	6 Binnensportaccommodaties	-101.400	
	6 Sporthal de Beverbol	233.200	
	6 Geen onttrekking reserve AIAP i.v.m. doorschuiven Beverbol	-235.500	
	6 Groene sportvelden en terreinen	234.800	
	6 Niet aanwenden reserve AIAP i.v.m. doorschuiven afwaardering hoofdveld RVVH	-237.300	
	6 Openbaar groen, dagelijks	-187.400	
	7 Peuterwerk algemeen	106.100	
	7 Inzet in wijkteams	114.900	
	7 Lokale jeugdhulp ZIN	-449.100	
	7 Specialistische jeugdvoorzieningen in natura	-266.800	
	8 Voorzieningen Wmo/gehandicapten	-132.700	
	8 Wmo huishoudelijke verzorging ZIN	211.600	
	8 Wmo begeleiding en overige in natura	-543.200	
	9 Wet BUIG uitkeringen	-213.300	
	9 Sociale werkvoorziening	268.600	
	9 Re-integratieprojecten	258.000	
	10 Duurzame energietransitie	181.700	
	11 Toekomstvisie Ruimte	112.100	
	11 Grex: Cornelisland	5.096.800	
	11 Grex: Lagendijk	191.700	
	11 Grex: Het Zand	-471.400	

Prog. Samenvatting verschillen jaarrekening 2019	Structureel	
	Totaal bedrag	bedrag
12 Lagere dekking reserve vennootschapsbelasting	-110.800	
Financiering/rente	-772.100	
Deelnemingen/effecten/beleggingen	100.000	
Dividend Nutsbedrijven	205.800	
Algemene uitkeringen	-335.100	
Vennootschapsbelasting	165.700	
Overige verschillen	-23.100	-282.400
Totaal	3.237.300	-282.400

De toelichting op de afwijkingen worden beschreven onder de betreffende programma's en samengevat in het hoofdstuk '[Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid](#)'.

Onderstaande onderwerpen worden verdeeld naar verschillende programma's en zijn dus niet specifiek toe te wijzen. De toelichting wordt daarom hieronder weergegeven

Gemeentehuis

Voordeel € 228.700

Er is een overschot ontstaan op de post planmatig onderhoud.

Op het programma van 2019 (van het totale meerjarenonderhoudsplan) stonden een aantal vervangingen met betrekking tot de technische installaties, waaronder brandmeldinstallaties en vervanging van de beveiligingscamera's, maar deze zijn vanwege een langer traject RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) naar 2020 doorgeschoven.

Dit resulteert in een overschot op deze post van € 273.000.

Tevens is er een overschrijding op energiekosten ontstaan vanwege een afrekening 2018 van circa

€ 10.000 die in 2019 is geboekt. De gestegen energietarieven hebben eveneens een nadelig effect (€ 41.800). Een laatste oorzaak zijn de (gestegen) kosten voor de OZB-belasting. Per saldo een voordeel op deze post van circa € 228.700. Een en ander houdt in dat er minder uit de reserve groot onderhoud gebouwen gedekt hoeft te worden.

In het vierde kwartaal 2019 zijn alle reguliere vastgoedbudgetten onderzocht en geactualiseerd.

BAR-bijdrage incl. overhead

Voordeel € 411.000

Het voordeel van € 411.000 wordt grotendeels verklaard door:

- Een positief rekeningsaldo van de BAR-organisatie van € 2.083.100. Het aandeel voor Ridderkerk hierin bedraagt € 900.200 (hierin is het hierna genoemde rentenadeel van € 695.500 opgenomen).
- Een dekkingsnadeel van € 499.800, omdat er minder aan personeelslasten en overhead aan investeringen en grondexploitaties is toegerekend dan geraamd.

Eind 2018 is een vaststellingsovereenkomst gesloten met de Belastingdienst inzake de toepassing van de Koepelvrijstelling 2014 –

2017. Dit gaf een voordeel van € 1,2 miljoen in 2018.

Bij de afwikkeling van deze overeenkomst ontstond een rentenadeel van € 1,6 miljoen. Ons aandeel is hierin € 695.500.

De rentecomponent past op geen enkele manier in de geest van de Vaststellingsovereenkomst. Daarom is bezwaar aangetekend. Dit bezwaar is afgewezen. Een verzoek om coulancerente is ook door de Belastingdienst afgewezen. In juni 2019 is de gerechtelijke procedure gestart welke nog een aantal jaren kan duren. Het nadelig bedrag is verantwoord in de jaarrekening van de BAR-organisatie over 2019. De kans dat dit nadeel overeind blijft is namelijk reëel.

Programmaverantwoording

Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie

Programmavisie

We staan dicht bij onze inwoners in de wijken en luisteren goed naar onze inwoners. Daarbij realiseren we ons dat we niet alles zelf moeten willen doen en niet overal bij betrokken moeten willen zijn. In Ridderkerk betrekken we de burger bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Daarnaast is er veel ruimte voor burgers en organisaties om ideeën en initiatieven te realiseren en laten wij zaken los.

In Ridderkerk kan de burger rekenen op dienstverlening, die van goede kwaliteit is. De openingstijden van het gemeentehuis sluiten zoveel mogelijk aan bij de behoefte en je hoeft er niet lang te wachten. De ambtenaren van het gemeentehuis zijn correct en vriendelijk en helpen je snel en vakkundig. Onze inwoners ervaren het gemeentehuis als een gastrijke plek. Onze communicatie is tijdig en voor iedereen begrijpelijk.

Wij kunnen niet alles zelf en werken samen met de gemeenten Barendrecht en Albrandswaard in de ambtelijke BAR-organisatie. Zo bieden we de inwoners en ondernemers van Ridderkerk de dienstverlening waar zij recht op hebben.

Als dat nodig is, werken we met nog meer gemeenten samen. We kijken daarbij niet alleen naar de gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, maar ook daarbuiten. Dat vindt zijn weerslag in verschillende samenwerkingsverbanden.

Trends en ontwikkelingen

Bestuur

In 2019 is verder gewerkt aan het realiseren van het collegeprogramma 2018-2022.

In 2019 zijn de participatie-instrumenten die door wijkregie worden ingezet geëvalueerd. In 2020 zal op de uitkomsten van deze evaluatie worden voortgeborduurd.

Burgerzaken

In 2019 is er sprake van een daling van het aantal klantcontacten aan de balies. Dit komt doordat de nieuw uitgegeven reisdocumenten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar. Ook de gemeentelijke legesinkomsten zijn afgenomen. Naast de afname van klantcontacten bij reisdocumenten zien wij een toename van werkzaamheden bij Burgerzaken. Deze werkzaamheden zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen, zoals de komst van wetgeving over registratie levenloos geboren kinderen, verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de

basisregistratie personen, het aanscherpen van procedures voor het tegengaan van adres- en identiteitsfraude en een toename van complexiteit van dossiers. Daarnaast zien wij een verhoogd aantal naturalisaties ten opzichte van voorgaande jaren.

Dienstverlening

De verschuiving van offline- naar onlinekanalen (door hun gemak, bereik, laagdrempeligheid) zet onverminderd door. Hierbij sluiten we aan op de plek waar de inwoners zijn. Het meest leidend voor de kanaalkeuze bij dienstverlening is het onderwerp waarover contact wordt gezocht. Is het onderwerp van groot belang of is er een maatwerkoplossing nodig? Dan is er voorkeur voor persoonlijk contact, balie of telefoon. Gaat het om relatief eenvoudige informatie of dienstverlening dan is de website een voorkeurskanaal.

Overhead

In 2018-2019 heeft een analyse van de BAR-organisatie plaatsgevonden. In 2020 is gestart met de nieuwe organisatiestructuur (BAR2020).

Wat hebben we bereikt?

Bestuur

Om inzicht te krijgen in de waardering van onze inwoners heeft de gemeente Ridderkerk ook in 2019 meegedaan aan een benchmarkonderzoek Waarstaatjegemeente. We scoren voldoende op alle onderdelen (woon- en leefomgeving, samenwerking inwoner, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn). In vergelijking met 2018 is er sprake van een iets lagere waardering. Ridderkerk heeft in vergelijking met andere gemeenten van gelijke grootte een hogere score.

In 2019 heeft de gemeente bij diverse grote evenementen ondersteuning geboden. Bijvoorbeeld door het proces vergunningverlening te begeleiden en faciliteiten beschikbaar te stellen. In september heeft het Koningspleinfeest plaats gevonden. De evenementenregisseur heeft de verbindingen gelegd tussen organisaties, horecaondernemers Koningsplein en betrokken diensten. De gemeente heeft dit feest financieel ondersteund.

De wijkprogramma's Drievliet 't Zand en Oost zijn in 2019 opgesteld.

Bestuursondersteuning

Inwoners en ondernemers uit Ridderkerk hebben via verschillende kanalen op eenvoudige wijze

toegang tot actuele en volledige informatie. Hiervoor worden verschillende kanalen ingezet: de website, sociaal media en uiteraard ook de “klassieke” media waaronder Blauwkai, de telefoon en het persoonlijke contact met de bestuurders tijdens het spreekuur.

Burgerzaken

De rapportages van de jaarlijkse zelfevaluatie van het ministerie laten over 2019 een positief resultaat zien. Er is echter meer druk ontstaan op de inzetbare capaciteit door de zichtbare toename van complex werk binnen burgerzaken. Ook de aantallen op dit complexe werk nemen toe.

Dienstverlening

In 2019 is op veel vlakken gewerkt aan het verder verbeteren van onze dienstverlening. Er is gedigitaliseerd om het aanvragen van producten en diensten makkelijker, sneller en laagdrempeliger te maken. Ook is er gewerkt aan de (off- en online) dienstverlening aan inwoners met een (functie)beperking.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestuur

In 2019 is het besluit genomen om een kinderburgemeester te installeren. In 2020 wordt hier uitvoering aan gegeven.

In de tweede helft van 2019 hebben we de participatie-instrumenten geëvalueerd die worden ingezet door wijkregie. Er zijn interviews gehouden met de voorzitters van de wijkoverleggen, actieve wijkbewoners en medewerkers van de partners in de wijken. Het rapport is besproken met de voorzitters van de wijkoverleggen.

Belangrijke conclusie van het rapport is dat er meer maatwerk per wijk geleverd moet worden. Hierover zullen per wijk afspraken gemaakt worden.

In samenwerking met onze partners (Wooncompas, Facet Ridderkerk, politie) is een Leefbaarheidsmonitor ontwikkeld. In de Leefbaarheidsmonitor wordt een beeld per wijk geschetst op de onderwerpen: leven, wonen, openbare orde en veiligheid, sociaal. Het beeld is opgebouwd uit cijfers die vanuit verschillende organisaties beschikbaar worden gesteld. Het cijfermatige beeld wordt aangevuld met het beeld dat bewoners en werkers in de wijk van een wijk hebben.

Met onze partners in de wijken zijn de samenwerkingsafspraken uit 2012 geëvalueerd. Daaruit zijn aanbevelingen gekomen voor het

maken van nieuwe afspraken. Deze nieuwe afspraken zijn vastgelegd in het convenant “Samenwerking Leefbaarheid in de wijken Ridderkerk 2020 – 2023”. In het nieuwe convenant is de samenwerking bestuurlijk steviger verankerd door het instellen van een stuurgroep en zijn de wijkoverleggen nadrukkelijk als adviespartner benoemd.

De Leefbaarheidsmonitor is de basis voor het gezamenlijk opstellen van wijkprogramma's en jaarplannen per wijk.

Burgerzaken

Wij hebben onze capaciteit afgestemd op de verwachte aantallen klanten aan onze balies. Interne procedures hebben wij waar mogelijk aangescherpt. Zodoende kan de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk in gezet worden op de toename van complexe dossiers.

Dienstverlening

Online dienstverlening

De structuur, webpagina's en online formulieren voor het sociaal domein worden met hulp van onze inwoners verbeterd. Ook zijn de webpagina's en formulieren voor Burgerzaken herijkt. Waar mogelijk zijn producten gedigitaliseerd.

Digitale toegankelijkheid

Er is hard gewerkt om onze gemeentelijke website toegankelijk te maken voor alle inwoners, ook de inwoners met een (functie)beperking. Inmiddels is onze website in hoge mate toegankelijk. Winst valt nog te behalen op de formulieren en de pdf-documenten. Hiervoor is een plan van aanpak gemaakt.

Digitaliseren APV-proces Vergunningverlening

In 2019 zijn zo goed als alle APV-vergunningprocessen gedigitaliseerd en worden alle vergunningaanvragen digitaal in behandeling genomen. In 2020 worden hier nog verdere verbeterlagen in gemaakt. Zo wordt de dienstverlening voor de inwoner vergroot en de efficiëntie verbeterd.

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid heeft tot doel de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van onze informatie en informatiesystemen te waarborgen. Dit is een doorlopend proces, omdat de cyberdreigingen continu veranderen. Op het gebied van informatieveiligheid zijn we in 2019 gestart met de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Daarnaast gaven we uitvoering aan de projecten vermeld in de roadmap informatieveiligheid en privacy. Zoals het uitvoeren van circa twintig Data Protection Impact Analyses (DPIA's).

- De BIO betreft het verplichte normenkader voor de informatieveiligheid binnen gemeenten.
- Een DPIA is een instrument om vooraf de risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen en om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.

Opheffen anoniem bellen

Waar er voorheen door ons 'anoniem' werd gebeld, ziet een inwoner nu het nummer 0180-451751 op zijn scherm als een medewerker via de telefooncentrale belt. Als de inwoner bij een gemiste oproep terugbelt komt de inwoner bij het Klant Contact Centrum (KCC) uit. KCC kan de beller doorverbinden naar de vakafdeling.

Meldingen Openbare Ruimte (MOR)

Het aantal meldingen buitenruimte is in 2019 toegenomen ten opzichte van 2018: in heel 2018 ging het nog om 4.692 meldingen, terwijl dit in 2019 is opgelopen naar 5.376 meldingen. Dit betekent voor 2019 een stijging van ruim 14% ten opzichte van 2018.

Om het stijgend aantal meldingen buitenruimte goed te kunnen verwerken en daarnaast een

betere terugkoppeling te geven aan de melders, is de capaciteit bij het meldpunt openbare ruimte in de loop van 2019 uitgebreid met 1fte. Deze uitbreiding heeft ervoor gezorgd dat het toegenomen aantal meldingen geen negatief effect heeft gehad op de gemiddelde afhandeltermijn daarvan: het percentage meldingen dat binnen de streeftermijn (3 werkdagen) is afgehandeld ligt in 2019 op 62%. Dit is vergelijkbaar met 2018.

Daarnaast is in 2019 het traject "Verbetering meldingsprocessen openbare ruimte, overlast en afval" uitgevoerd. Dit omvat onder andere een sterk versimpeld meldingsformulier op de website, tussentijdse statusupdates voor de melder, een verbeterde inrichting van het zaakstelsel, nieuwe managementdashboards om de actuele status van meldingen inzichtelijk te maken en een advies voor evaluatie en verdere doorontwikkeling in 2020. Deze verbeteringen dragen bij aan een betrouwbare en voorspelbare afhandeling en terugkoppeling van meldingen door het meldpunt openbare ruimte.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
1 Bestuur en (overheids)participatie		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-4.732.400	-5.891.000	-5.661.500	229.500
	0.1 Bestuur	-2.707.100	-3.752.900	-4.027.500	-274.600
	0.2 Burgerzaken	-2.025.300	-2.138.100	-1.634.000	504.100
Baten		605.600	1.341.900	1.315.300	-26.600
	0.1 Bestuur	600	736.900	697.100	-39.800
	0.2 Burgerzaken	605.000	605.000	618.200	13.200
Saldo - Lasten en baten		-4.126.800	-4.549.100	-4.346.200	202.900
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	1.220.100	2.160.400	1.862.700	-297.700
Saldo - Reserves		1.220.100	2.160.400	1.862.700	-297.700
Gerealiseerd resultaat Bestuur en (overheids)participatie		-2.906.700	-2.388.700	-2.483.500	-94.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.1 Bestuur	
Lasten	-274.600
Baten	-39.800
Nadelig saldo € 314.400	

Bestuur/Participatiebudget besturen

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een verplichte jaarlijkse herrekening (rentedaling) van de voorziening

Nadeel € 451.500

wethouderspensionen (nadeel € 425.000). De overige overschrijding wordt veroorzaakt door diverse kleine verschillen.

Regionale samenwerking Voordeel € 66.200
 Een besteding was voorzien van € 60.000 aan de gemeente Hendrik Ido Ambacht in relatie tot de Landschapstafel, onderdeel Uitvoeringsprogramma Waalvisie, project Havenhoofd. Deze wordt echter pas in 2020 gerealiseerd.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 70.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.2 Burgerzaken</i>	
Lasten	504.100
Baten	13.200
Voordelig saldo € 517.300	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 532.100

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 14.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.10 Mutaties reserves</i>	
Lasten	0
Baten	-297.700
Nadelig saldo € 297.700	

Lagere dekking algemene reserve Nadeel € 240.300

Er is een lagere dekking uit de algemene reserve ten behoeve van de impuls fundament Maatschappij.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 57.400

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
1.	Burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren. Bron: Burgerpeiling	Gemiddelde score (1-5) <ul style="list-style-type: none">• Helemaal eens	3,1 29,0%
2.	% inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd. Bron: Burgerpeiling	<ul style="list-style-type: none">• Heel veel• Niet veel/niet weinig• Nauwelijks tot geen	28,0% 51,0% 21,0%
3.	Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	6,8
4.	Waardering van de inwoners voor de communicatie. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	6,8
5.	Waardering door inwoners van het vernieuwde gemeentejournaal De Blauw kai. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	Score 1-10.	7,2

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
6.	Tevredenheid over de dienstverlening via de digitale faciliteiten (website). Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	6,8
7.	Klanttevredenheid (balie)contact Bron: Klanttevredenheidsonderzoek	Score 1-10. Totaal oordeel aan loket. Klantcontact.	8,4 6,7
8.	Klanttevredenheid telefonisch contact. Bron: Klanttevredenheidsonderzoek	Cijfers gegeven o.b.v. contact afgelopen jaar.	7,7
9.	Waardering maatschappelijke organisatie en instellingen contact met de gemeente. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10. Communicatie met bedrijfsleven: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden om met ambtenaren in contact te komen. • Mogelijkheden om met bestuurders zoals burgemeester en wethouder in contact te komen. 	6,4 gegevens niet beschikbaar
10.	Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10.	6,6

Programma 2. Veiligheid

Programmavisie

Wij willen bereiken dat Ridderkerk een veilige woon-, leef- en werkomgeving is. Veiligheid in de gemeente Ridderkerk is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van brandweer, politie, Openbaar Ministerie, maatschappelijke organisaties, ondernemers, inwoners en gemeente. De gemeente Ridderkerk vervult hierbij een regierol. We zijn alert en hechten belang aan preventie door het geven van informatie en bewustwording, zodat het veiligheidsgevoel hoger wordt. Wij vinden het belangrijk dat de Ridderkerkers (jong en oud) hun leefomgeving als veilig ervaren. Bewoners die zich in willen zetten voor de veiligheid in hun eigen leefomgeving voelen zich gesteund door de gemeente.

Bij veiligheid maken wij onderscheid tussen subjectieve en objectieve veiligheid. Objectief is het feitelijk niveau van criminaliteit en overlast en subjectief geeft aan hoe mensen dit waarnemen en beleven. Ook maken wij verschil tussen fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid gaat over de inrichting van Ridderkerk en sociale veiligheid over hoe we in Ridderkerk met elkaar omgaan.

We hebben verordeningen en regels nodig. Deze zijn helder en niet in strijd met elkaar. De gemeente controleert en handhaaft de geldende regels.

Trends en ontwikkelingen

Openbare orde en veiligheid

Ondermijning

Bij onze aanpak van ondermijning werken we integraal samen met onze partners. In de Werkgroep Ondermijning bespreken en verrijken we signalen van ondermijning. De deelnemers van deze werkgroep zijn de accounthouder van het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC), vertegenwoordigers van de politie, Bibob-functionarissen en beleidsadviseurs OOV (Openbare Orde en Veiligheid). Ook werken we samen met onze partners aan een veiliger en weerbaarder ondernemersklimaat op de bedrijventerreinen. Dit doen we onder andere door middel van integrale bedrijvencontroles. We spelen met onze aanpak van ondermijning in op actuele ontwikkelingen.

Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

Op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur (Wet

Bibob) voeren wij Bibob-toetsen uit op aanvragen voor nieuwe drank- en horecaverunningen en exploitatievergunningen.

Wat hebben we bereikt?

Openbare orde en veiligheid

Actieplan Veiligheid

Er is intensief samengewerkt met de politie om tot een gezamenlijk actieplan te komen. Hierin zijn de prioriteiten beschreven waar in 2019 inzet op is gepleegd.

Wet Bibob

Bij het verlenen en bij een verlenging van een horeca- en exploitatievergunning wordt standaard de Bibob-toets.

Bedrijventerreinen

In 2019 hebben wij in samenwerking met diverse partners dertien bedrijven integraal gecontroleerd op vergunningen, brandveiligheid en andere wet- en regelgeving. Ook is gecontroleerd of de bedrijfsactiviteiten in overeenstemming waren met het bestemmingsplan. Als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak van bedrijventerrein Donkersloot, hebben wij daarnaast een specifieke controledag georganiseerd bij aldaar gevestigde garagebedrijven. Gezamenlijk is hierbij onder andere gekeken naar parkeergedrag, bedrijfsvoorraad en gestolen onderdelen. Ook hebben wij op dit bedrijventerrein voorlichting aan ondernemers gegeven over het herkennen en melden van ondermijnende criminaliteit.

Veilige horeca

De uitreiking van een vergunning gebeurt door de portefeuillehouder. Hierbij wordt duidelijk gemaakt wat de regels zijn en waar men zich aan dient te houden. Bij het verlenen en bij een verlenging van een horeca- en exploitatievergunning wordt standaard de Bibob-toets ingezet.

Buurtpreventie

De vier buurtpreventiegroepen hebben zich weer zichtbaar ingezet in de wijken om de veiligheid in de wijk te vergroten door goed op te letten. Zij hebben diverse acties gedaan om de criminaliteit te verminderen. Ook het aantal WhatsApp-groepen stijgt in de gehele gemeente.

Woonoverlast en buurtbemiddeling

Er is betere afstemming met de woningbouwcorporatie op het gebied van woonoverlast. Meer dan de helft van de

aangedragen burenkwesties zijn na interventie door buurtbemiddeling opgelost.

Jeugdoverlast

Er is intensief samengewerkt met de ketenpartners in de aanpak van fluïde groepen jongeren in Ridderkerk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Crisisbeheersing en brandweer

Teams binnen de crisisorganisatie zijn getraind en beoefend en opgeleid volgens het OTO-jaarplan (OTO staat voor opleiden, trainen en oefenen). Er zijn diverse (GRIP) incidenten geweest waar de crisisorganisatie een rol heeft gespeeld, denk aan de gevels die loslieten aan de Lorentzstraat en de (asbest)brand aan de Voorweg.

Openbare orde en veiligheid

Actieplan Veiligheid

Samen met de politie zijn voor 2019 de prioriteiten vastgesteld. De prioriteiten zijn wekelijks besproken tussen de burgemeester en de politie. Daarnaast heeft er maandelijks een afstemmingsoverleg plaats gevonden waarin de gezamenlijke aanpak is besproken en zonnodig bijgesteld. In de Blauwkai is (preventief) aandacht besteed aan diverse onderwerpen uit het actieplan.

Veilige horeca

Er hebben diverse reguliere horecacontroles plaatsgevonden. Naar aanleiding van klachten en meldingen zijn er extra controles uitgevoerd. Een aantal keer is er een bestuurlijke waarschuwing gegeven.

Buurtpreventie

Wij financieren, faciliteren en stimuleren buurtpreventiegroepen. Er hebben twee afstemmingsmomenten plaatsgevonden met alle buurtpreventies.

Woonoverlast en buurtbemiddeling

Voor buurtbemiddeling zijn casussen met betrekking tot woonoverlast aangedragen en financiële middelen beschikbaar gesteld. In het kader van woonoverlast is met regelmaat de afstemming gezocht met Wooncompas.

Jeugdoverlast

Samen met het Openbaar Ministerie, de politie en jongerenwerk zijn er maatregelen (zowel persoonsgericht als groepsgericht) genomen om de overlast en criminaliteit terug te dringen. Daarnaast is de samenwerking met scholen geïntensiveerd op dit gebied.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
2 Veiligheid		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-3.136.800	-3.357.400	-3.170.400	187.000
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.031.600	-2.049.800	-2.049.800	0
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.046.700	-1.186.700	-993.500	193.200
	8.3 Wonen en bouwen	-58.500	-120.900	-127.100	-6.200
Baten		1.003.400	1.226.500	1.374.900	148.400
	1.2 Openbare orde en veiligheid	49.200	49.200	23.500	-25.700
	8.3 Wonen en bouwen	954.200	1.177.300	1.351.400	174.100
Saldo - Lasten en baten		-2.133.400	-2.130.900	-1.795.500	335.400
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	0	58.500	0	-58.500
Saldo - Reserves		0	58.500	0	-58.500
Gerealiseerd resultaat Veiligheid		-2.133.400	-2.072.400	-1.795.500	276.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
1.2 Openbare orde en veiligheid	
Lasten	193.200
Baten	-25.700
Voordelig saldo € 167.500	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 104.800
 Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 62.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.3 Wonen en bouwen	
Lasten	-6.200
Baten	174.100
Voordelig saldo € 167.900	

Bouw- en woningtoezicht Voordeel € 62.200

In 2019 is de begrote € 58.500 niet uitgegeven in het kader van de digitalisering van de bouwdoSSIERS. In verband met de hoge kosten van aanbesteding worden de verschillende onderdelen van het project digitalisering bouwdoSSIERS (schonen, scannen, opslaan en ontsluiten) separaat onderzocht op uitvoerbaarheid, alternatieven, kwaliteit en prijs. In 2019 is besloten het schonen voor de gemeenten binnen de BAR-organisatie uit te voeren. Het schonen van de resterende bouwdoSSIERS zal in 2020 worden voortgezet.

WABO-vergunningen (lasten) Nadeel € 39.000

In 2019 is € 62.700 euro uitgegeven aan advieskosten van Dorp Stad en Land ten behoeve van de extra aanvragen omgevingsvergunningen. Er was € 33.500 begroot. De extra uitgaven hebben direct verband met de toename van het aantal aanvragen voor grote bouwplannen, zoals de bouwplannen op Cornelisland. Dit budget is in tegenstelling tot de baten niet bijgesteld in een tussenrapportage, maar slechts geïndexeerd overgenomen vanuit 2018. De overige gemaakte kosten van € 9.800 zijn gemaakt in het kader van het onderzoek voor de beoordeling van het heiproces van project Het Zand.

WABO-vergunningen (baten) Voordeel € 172.300

In 2019 betrof de afwijking 12,8% extra legesinkomsten door een toename van het aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen, ondanks dat de raming voor te ontvangen legesinkomsten naar boven is bijgesteld in de 2^e Tussenrapportage 2019. De legesopbrengsten zijn sterk afhankelijk van bouwplannen met hoge bouwkosten. De extra inkomsten komen met name door een aantal grotere aanvragen in de laatste weken van 2019, voornamelijk bouwplannen op Cornelisland en een renovatie van Woonvisie in Oostendam.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Nadeel € 27.600

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	
Baten	
Nadelig saldo € 58.500	-58.500

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving indicator	Toelichting	Waarde 2019
11.	Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners.	4,9

Nr.	Omschrijving indicator	Toelichting	Waarde 2019
12.	Veiligheidsgevoel van inwoners. Bron: Burgerpeiling	Het percentage van inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt in de buurt.	79,0%
13.	Totaal aantal verwijzingen Halt. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	73,0
14.	Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,7
15.	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners Bron: Gemeente (concern control, statistiek)	Aantal per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn: mishandeling, bedreiging, zedenmisdrijf, openlijk geweld (pers.), overval, straatroof, (poging tot) moord/doodslag.	4,1
16.	Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners. Bron: Gemeente (concern control, statistiek)	Aantal per 1.000 inwoners. Diefstallen uit woningen: woninginbraak ('gekwalificeerde diefstallen') of insluiping (diefstallen zonder braak).	1,8
17.	Mate van overlast van buurtbewoners. Bron: Burgerpeiling	Het percentage van inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van buurtbewoners.	5,0%
18.	Mate van overlast van hangjongeren. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	Het percentage van inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van hangjongeren.	10,0%
19.	Aandeel dat zich weleens onveilig voelt in de buurt. Bron: Burgerpeiling	Het percentage van inwoners dat zich soms wel, soms niet veilig voelt in de buurt.	19,0%

Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen

Programmavisie

De gemeente heeft voortdurende aandacht voor haar bereikbaarheid. Wij bevorderen vooral het gebruik van openbaar vervoer (ook over water), fietsen en wandelen. Er is voldoende parkeergelegenheid in de buurt. De verkeersveiligheid in de gemeente heeft onze aandacht. De gemeente is bereikbaar met de auto en met het openbaar vervoer (ook tussen wijken onderling) en voor hulpdiensten. We zetten ons in voor een veilige rivier en goed vervoer over water. De Ridderkerkse wegen zijn goed onderhouden en veilig.

Trends en ontwikkelingen

Verkeer en vervoer

Duurzame mobiliteit

De mobiliteit verandert snel. Er ontstaan nieuwe vormen van vervoer of deze zijn in ontwikkeling. Dit biedt kansen om het mobiliteitssysteem aantrekkelijker, slimmer en duurzamer te maken. Denk bijvoorbeeld aan elektrisch vervoer, deelauto's en leenfietsen of zelfrijdende voertuigen. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en De Verkeersonderneming werken voor de regio een aanpak uit voor het verminderen van het (spits)verkeer en CO₂-uitstoot.

Meerjaren Investeringsprogramma Ruimte en Transport (MIRT)

In 2019 is de MIRT-verkenning Oeververbindingen rondom het verbeteren van het verkeersknelpunt rond de Van Brienenoordbrug gestart. Hierin is een keuze gemaakt voor een stadsbrug in Rotterdam en niet voor een oeververbinding tussen Ridderkerk en Krimpenerwaard. Daarnaast is in 2019 een start gemaakt met de MIRT-verkenning A15 Papendrecht-Gorinchem. Deze verkenning is gericht op de mogelijke oplossingen voor de huidige en toekomstige bereikbaarheidsopgaven op de A15 tussen Papendrecht en Gorinchem. We zijn hierbij betrokken als agendalid van de bestuurlijke adviesgroep.

Economische havens en waterwegen

Er komen meer containerschepen in de Ridderkerkse haven. Dit heeft gevolgen voor de zandverplaatsing in de haven en het gebruik en bereikbaarheid van de haven.

Wat hebben we bereikt?

Verkeer en vervoer

Toename gebruik elektrisch vervoer

We voorzien in de toenemende behoefte aan oplaadpunten voor elektrische auto's. In 2019 zijn meerdere nieuwe oplaadpalen geplaatst.

Aandacht voor kwaliteit fietsnetwerk

In 2019 zijn plannen gemaakt ter verbetering van de kwaliteit van onze fietsinfrastructuur, zowel voor lokale als regionale verbindingen (zoals snelfietsroute F15). Daarnaast zijn verbetering van de fietsinfrastructuur en het stimuleren van het gebruik van de fiets hoofdpunten uit het Mobiliteitsplan Ridderkerk dat wordt voorbereid.

Veiliger gebruik van wegen- en fietspadennetwerk via educatie

Wij zijn nauw betrokken bij de regionale uitvoering van de aanpak Strategisch Programma Verkeersveiligheid vanuit de MRDH. Vanuit deze rol zetten wij ons in voor de campagne 'Maak een punt van nul verkeersslachtoffers'. Gedrag speelt in het verkeer een belangrijke rol. Door middel van educatie kunnen we dit gedrag sturen/beïnvloeden. Zo zorgen we voor een veiliger gebruik van wegen en fietspaden. In 2019 is wederom aandacht besteed aan de (verkeers)voorlichting aan senioren.

Stimuleren ander reisgedrag via platform Samen Bereikbaar

In 2019 stimuleerden we het reisgedrag positief door verdere samenwerking met Samen Bereikbaar. Het werkgeversplatform Samen Bereikbaar heeft in 2019 samen met zeventien werkgevers in Barendrecht en Ridderkerk gewerkt aan het verminderen van het aantal autoverplaatsingen in de spits. Ook zijn er contacten gelegd om het netwerk te vergroten tot 25 werkgevers.

Openbaar vervoer

Ontwikkelingen visie Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV)

In april 2019 is de ontwikkelvisie HOV Rotterdam-Ridderkerk-Drechtsteden door de gemeenteraad vastgesteld, waarbij is gekozen voor HOV in de vorm van busvervoer. In 2019 is een HOV-variantenstudie gestart naar de mogelijke lijnvoering van de HOV-bus en de vervoerkundige en infrastructurele maatregelen die daarmee gepaard gaan.

Behoud buslijn 601

In 2019 is de subsidie verlengd voor het kunnen laten rijden van buslijn 601. Er hebben zich enkele wijzigingen voorgedaan in de lijnvoering van buslijn 601. In december 2019 is een lijnvoering opgenomen tussen Ridderkerk De Schans en Barendrecht NS. RET heeft de bestaande verouderde bussen vervangen door andere 'tijdelijke' bussen.

Duurzaam vervoer door hybride bussen

Eind 2019 zijn de eerste hybride bussen door RET in bedrijf genomen. Ook in Ridderkerk zijn deze bussen al terug te zien in de lijnvoering. Dit is een eerste stap in de verdere verduurzaming van het openbaar vervoer naar elektrische bussen.

Exploitatie Driehoeksveer

In 2019 is het aantal reizigers met het Driehoeksveer ten opzichte van 2018 met ruim 10% gestegen tot meer dan 100.000 passagiers. In 2019 is net als in 2018 vanuit alle betrokken partijen een bijdrage geleverd aan het uitbreiden van de dienstregeling (een extra uurdienst in de weekenden in de wintermaanden). In 2019 is het Driehoeksveer overgenomen door een nieuwe exploitant. De dienstverlening van het Driehoeksveer is nauw verbonden met de Waterbus, vooral tussen Ridderkerk en Kinderdijk. In 2019 heeft de Provincie Zuid-Holland een nieuwe aanbesteding van de Waterbus gestart voor de periode vanaf 1 januari 2022. Omdat de eerste aanbestedingsprocedure in 2019 geen inschrijvingen heeft opgeleverd, is er een nieuwe aanbesteding gestart.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Verkeer en vervoer

Voortgang proces Mobiliteitsplan Ridderkerk

In 2019 is het proces om te komen tot het Mobiliteitsplan Ridderkerk voortgezet met een drietal participatiebijeenkomsten, een interne klankbordgroep en afstemming met regionale partijen.

Duurzame Mobiliteit/Aanpak CO₂-reductie

In 2019 hebben we zitting genomen in de werkgroep Duurzame Mobiliteit/CO₂-aanpak van MRDH. In regionaal verband is nagedacht over een set aan mobiliteitsmaatregelen die een bijdrage leveren aan de CO₂-reductie. Deze maatregelen worden gekoppeld aan het Mobiliteitsplan Ridderkerk dat wordt voorbereid.

Snelfietsroute F15 en fietsroute over de Lagendijk en rotondes Populierenlaan

De werkzaamheden voor de snelfietsroute F15 op de Rijksstraatweg en Ringdijk zijn in 2019 gestart en worden begin 2020 afgerond. Het ontwerp voor de Lagendijk is in 2019 afgerond. In 2019 zijn de rotondes Populierenlaan aangepast, zodat fietsers deze in twee richtingen kunnen berijden.

Scholen benaderd over belang van verkeerseducatie

In 2019 hebben we een bezoek gebracht aan alle basisscholen in de gemeente.

Tijdens de bezoeken is er aandacht besteed aan het belang van verkeerseducatie. Een aantal scholen heeft tijdens de gesprekken aangegeven aan de slag te gaan met het programma School of Seef. Voor OBS de Botter is een materialenset aangeschaft die gebruikt kan worden voor verkeerslessen. Alle basisscholen hebben deelgenomen aan het verkeersexamen.

Cursus rijvaardigheid senioren

In 2019 is voor de tweede keer de Opriscursus rijvaardigheid aan senioren aangeboden. Dit jaar was het de beurt aan de wijk Slikkerveer. Ongeveer zestig senioren hebben deelgenomen aan de cursus.

Economische havens en waterwegen

In 2019 is gestart met een Gebiedsvisie Rivieroever als uitwerking van de Omgevingsvisie 2035. Hierin wordt de haven van Ridderkerk opgenomen.

Openbaar vervoer

Voorkomen misbruik (vracht)verkeer bussluis Rijksstraatweg

In 2019 zijn camera's geplaatst bij de bussluis op de Rijksstraatweg. Deze moeten het juist gebruik van de bussluis bevorderen. In eerste instantie is de camera voor een periode van een jaar geplaatst. De camerahandhaving blijkt een positief effect te hebben, doordat minder vrachtverkeer de bussluis passeert.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Verschil
3 Verkeer, vervoer en wegen		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-7.403.100	-8.201.900	-7.471.800	730.100
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	-8.300
	2.1	Verkeer en vervoer	-6.518.200	-7.205.200	748.700
	2.2	Parkeren	-199.600	-198.400	-35.000
	2.4	Economische havens en waterwegen	-413.300	-526.300	-35.200
	2.5	Openbaar vervoer	-272.000	-272.000	59.900
Baten		453.500	477.100	525.600	48.500
	2.1	Verkeer en vervoer	187.000	210.600	-34.000
	2.2	Parkeren	0	0	25.200
	2.4	Economische havens en waterwegen	158.800	158.800	22.700
	2.5	Openbaar vervoer	107.700	107.700	34.600
Saldo - Lasten en baten		-6.949.600	-7.724.800	-6.946.200	778.600
Reservemutaties					
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-1.318.700	-1.571.500	281.700
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	1.704.500	1.812.900	-279.600
Saldo - Reserves		385.800	241.400	243.500	2.100
Gerealiseerd resultaat Verkeer, vervoer en wegen		-6.563.800	-7.483.400	-6.702.700	780.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>1.1 Crisisbeheersing en brandweer</i>	
Lasten	-8.300
Baten	0
Nadelig saldo € 8.300	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 8.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>2.1 Verkeer en vervoer</i>	
Lasten	748.700
Baten	-34.000
Voordelig saldo € 714.700	

Planmatig onderhoud wegen

Voordeel € 127.000

Het voordeel wordt voornamelijk verklaard door uitgestelde werkzaamheden en het verschil in degeneratie-inkomsten. Het waterschap Hollandse Delta had gepland om de Rotterdamseweg in 2019 te voorzien van een deklaag van stil asfalt. Het aanbrengen van deze deklaag staat gepland in maart/april 2020. Het budget voor de bijdrage aan het Waterschap voor geluid reducerend asfalt is € 107.000. In augustus 2019 is het vervangen van een beperkt deel van de deklaag aan de Vlietlaan en

de Geerlaan door stil asfalt in gang gezet. De opdracht is verstrekt uit verkeersveiligheid om een deel van het traject te voorzien van een deklaag van stil asfalt. Planning voor de uitvoering is maart/april 2020. In de begroting 2019 is rekening gehouden met een bijdrage vanuit het ISV-budget 'geluid' voor het aanbrengen van dit asfalt, maar de werkzaamheden zullen in 2020 plaatsvinden. Daarnaast zijn de degeneratie-inkomsten in 2019 € 33.200 hoger.

Dagelijks onderhoud wegen

Voordeel € 131.700

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al

voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van

toezicht hierop en vastlegging van "geleverde prestatie" wordt vastgelegd, wordt in de loop van 2020 ondertekend. De overeenkomst is daarmee de grondslag is voor de (af)rekening. Omdat in

2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud, maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 141.400 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.

Verkeersmaatregelen

Nadeel € 34.200

In de afgelopen jaren is er fors bezuinigd op deze post, waardoor er een achterstand is ontstaan in de afhandeling van verzoeken voor onderhoud aan de markering en onderhoud aan de borden. Hierdoor is het aantal meldingen en verzoeken hierover sterk toegenomen. De onderhoudsstaat

van de markeringen en bebording bleek zodanig verslechtert dat dit ten koste ging van de verkeersveiligheid. Ten behoeve van de verkeersveiligheid is een aantal noodzakelijke achterstallige werkzaamheden alsnog uitgevoerd, met als gevolg dat het budget is overschreden.

Onderzoek geluidsschem A15

Voordeel € 59.700

Door herdefiniëring van de opdracht door de gemeenteraad eind 2019 zijn er, behalve ambtelijke kosten, geen onderzoekskosten

gemaakt in 2019. Dit onderzoek vindt plaats in 2020.

Straatreiniging

Nadeel € 27.300

Door de aanhoudende warmte en het ontbreken aan nachtvorst is er ruim twee weken extra inhuur geweest om wegen, voetpaden en fietspaden van blad te ontdoen en veilig te houden. Ook zijn de kosten voor het schoonmaken van evenemententerreinen na evenementen/feesten dit jaar op deze post verantwoord. Daarnaast zijn door de PFAS/GenX-crisis kosten voor afvoeren van veegvuil aan het einde van het jaar fors gestegen. Verder zijn er extra kosten gemaakt doordat het areaal weer iets is uitgebreid ten opzichte van 2018. Deze areaalwijzigingen worden eind van het jaar aangeleverd en op basis van nacalculatie afgerekend.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van "geleverde prestatie" wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop van 2020 ondertekend. Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 8.100 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.

Dagelijks onderhoud openbare verlichting

Voordeel € 31.700

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van "geleverde prestatie" wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop

van 2020 ondertekend. Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 19.500 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven. Wij hebben minder gebruik gemaakt van inhuur dan verwacht, de eigen dienst heeft zelf diverse zaken opgepakt. Hierdoor zijn de lasten € 13.400 lager.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden

Voordeel € 393.200

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 32.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
2.2 Parkeren	
Lasten	-35.000
Baten	25.200
Nadelig saldo € 9.800	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 9.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
2.4 Economische havens en waterwegen	
Lasten	-35.200
Baten	22.700
Nadelig saldo € 12.500	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 12.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
2.5 Openbaar vervoer	
Lasten	59.900
Baten	34.600
Voordelig saldo € 94.500	

Openbaar vervoer Voordeel € 94.400

Het verschil wordt grotendeels verklaard, doordat er € 16.400 minder is uitgegeven voor voornamelijk de activiteiten van de buurtbus. In 2018 zijn relatief veel uitgaven geweest, die niet in 2019 meer nodig waren. Verder zijn er ontvangen bijdragen van € 15.500 van de Provincie Zuid-Holland voor de HOV-visie niet

begroot. En zijn er werkzaamheden voor de HOV-visie die in 2020 uitgevoerd worden. Dit geeft voor 2019 een voordeel van € 48.500.

Het restant van € 14.000 betreft diverse kleine verschillen.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 100

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	281.700
Baten	-279.600
Voordelig saldo € 2.100	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 2.100

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
20.	Waardering bereikbaarheid bedrijfslocaties voor bevoorrading. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10.	7,2
21.	Mate waarin inwoners tevreden zijn over de bereikbaarheid. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	In %.	86,0%
22.	Bereikbaarheid met de auto. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	Score 1-10.	7,9
23.	Bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	Score 1-10.	6,9
24.	Ervaring onveilige verkeerssituaties Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	In % van de inwoners die soms tot vaak een onveilige verkeerssituatie ervaart.	20,0%

Programma 4. Economische zaken

Programmavisie

Ridderkerk heeft een levendige lokale economie. Het ondernemersklimaat is belangrijk en dat dragen we uit. Waar mogelijk bevorderen we het continueren en de uitbreiding van werkgelegenheid. De samenwerking met ondernemers gebeurt op basis van vertrouwen. We hebben aandacht voor starters en zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers). Er wordt naar gestreefd de financiële en administratieve lasten voor ondernemers niet toe te laten nemen en deze lasten worden, waar naar redelijkheid mogelijk, verminderd. Er is overleg tussen overheid, onderwijs en arbeidsmarkt, zodat onderwijs en arbeidsmarkt beter aansluiten. Zo kan worden ingespeeld op kansen en ontwikkelingen. Ook zoeken we samenwerking in de regio.

Trends en ontwikkelingen

Economische ontwikkeling

De Nederlandse economie groeide in 2019 opnieuw. Consumenten hadden meer te besteden, al werd die bestedingsruimte deels tenietgedaan door nieuwe heffingen vanuit de Rijksoverheid. De werkloosheid bleef laag en het aantal vacatures per werkzoekende steeg. Er was krapte op de arbeidsmarkt. Onzekerheden maakten de ondernemers wel voorzichtig over de toekomst. Bijvoorbeeld over de gevolgen van de Brexit en de internationale handelsoorlog.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Voor startende ondernemers hebben we het maandelijkse Ondernemersloket gehouden. Het bedrijvenloket is gedurende 2019 iedere derde woensdag van de maand georganiseerd. Hiervan is in beperkte mate gebruik gemaakt. Het merendeel van de ondernemers en starters weet de bedrijfscontactfunctionarissen via mail en telefoon al goed te vinden. Om die reden is besloten het Ondernemersloket na 2019 niet voort te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Economische ontwikkeling

Er zijn binnen Economie een zevental economische speerpunten benoemd voor Ridderkerk:

1. *Vitale en veilige bedrijventerreinen:* Ridderkerk scoort op basis van de Peiling Ondernemersklimaat boven het landelijk gemiddelde op onder andere ondernemersklimaat, vestigingsklimaat en het gevoerde beleid. Op bedrijventerreinen

vonden leegstaande panden relatief snel een nieuwe gebruiker. Bedrijventerrein Cornelisland was medio 2019 zo goed als uitverkocht en op bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard was ruim de helft van de beschikbare percelen gereserveerd.

2. *Vitale detailhandelsstructuur:* Het kernwinkelgebied bestaat uit de drie wijkwinkelcentra en het winkelhart. De drie wijkwinkelcentra kenden nauwelijks leegstand. Voor het centrum zijn in 2019 de grote lijnen van het Ontwikkelperspectief Centrum grotendeels opgesteld.
3. *Startende bedrijven en ZZP-bedrijven:* Begin 2019 was de gemeente betrokken bij de BAR-ondernemersprijzen. Ook was in geheel 2019 het Ondernemersloket geopend.
4. *Lokaal netwerk:* Een belangrijk resultaat was de succesvolle primeur van het Ridderkerkse Ondernemersevent 'Sint Joris en de Zaak'. Hier waren ruim 250 Ridderkerkse ondernemers aanwezig.
5. *Agro/Foodcluster:* Er is een integraal gebiedsperspectief en ontwikkelagenda Dutch Fresh Port opgesteld. Dutch Fresh Port betreft de bedrijventerreinen Barendrecht Oost, Verenambacht en Nieuw Reijerwaard. Het doel is om dit gebied door te ontwikkelen tot een blijvend aantrekkelijke en duurzame vestigingslocatie voor bedrijven gerelateerd aan Agri, Vers, Food (AVF) en logistiek.
6. *Innovatie:* Eind 2019 hebben Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk een subsidie gekregen van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor het driejarige programma 'Innovatie High Five' om vernieuwing in het bedrijfsleven te stimuleren. Het afgelopen jaar is op economisch vlak de relatie met diverse partners in het innovatie ecosysteem versterkt, bijvoorbeeld met innovationQuarter, RotterdamPartners, fieldlabs, YesDelft en de provincie.
7. *Arbeidsmarkt/werk/onderwijs:* Er is een verbeterde samenwerking tussen het onderwijs en bedrijfsleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Economische ontwikkeling

1. *Vitale en veilige bedrijventerreinen.* In 2019 is de peiling Ondernemersklimaat gehouden. Uiteindelijk hebben 160 respondenten de enquête ingevuld. De resultaten zijn gepubliceerd op de website Waarstaatjegemeente.nl.

2. *Vitale detailhandelsstructuur.* Gedurende het jaar is er gewerkt aan het Ontwikkelperspectief Centrum. Hiervoor zijn stakeholdersavonden gehouden en is in opdracht een Leefstijlen-onderzoek uitgevoerd voor Ridderkerk. Daarnaast heeft meerdere keren het Centrumoverleg plaatsgevonden. Tevens is er actief gewerkt aan een de visie op een toekomstig ontwerp van het Dillenburgplein.
3. *Startende bedrijven en ZZP-bedrijven.* Voor startende ondernemers hebben we het maandelijks Ondernemersloket gehouden. Daarnaast hebben we actief deelgenomen aan de BAR-ondernemersprijzen.
4. *Lokaal netwerk.* Individuele bedrijven weten via de gebruikelijke kanalen de bedrijfscontactfunctionarissen te vinden. De gemeente communiceerde het gehele jaar haar ondernemersnieuws via de maandelijks Nieuwsbrief Ondernemend Ridderkerk. Ook is er tweemaal een breed Horecaoverleg georganiseerd, waarbij diverse aandachtspunten direct zijn opgepakt. Ook zijn er verschillende Ondernemerslunches georganiseerd met uiteenlopende onderwerpen. Zoals bijvoorbeeld ondermijning, verduurzaming en digitalisering. Op 23 april vond het grootschalige Ridderkerkse Ondernemerevenement 'Sint Joris en de Zaak' plaats voor ongeveer 250 ondernemers.
5. *Agro/Foodcluster.* In het afgelopen jaar is Dutch Fresh Port gestart en is de samenwerking in Dutch Fresh Port (DFP) verder versterkt. Het gebiedsperspectief van DFP is vastgesteld en de belangrijkste bouwstenen van dit perspectief zijn samen met ondernemers vertaald in een uitvoeringsprogramma. DFP is tevens aangesloten op de agenda van de Greenport Westland Oostland, bijvoorbeeld bij de Human Capital Agenda en trekt samen op met andere Greenports inzake een slimme energie-infrastructuur (smart grid). In 2019 heeft een delegatie Nieuw Reijerwaard vertegenwoordigd op Fruit Logistica in Berlijn.
6. *Innovatie.* Begin 2019 was de gemeente betrokken bij de BAR-ondernemersprijzen. Eind 2019 hebben Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk een subsidie gekregen van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor het driejarige programma 'Innovatie High Five', bedoeld om vernieuwing in het bedrijfsleven te stimuleren. Daarmee koppelen we de ondernemers aan kansen in het programma van de MRDH en InnovationQuarter, zoals fieldlabs, campussen en andere innovatie broedplaatsen.
7. *Arbeidsmarkt/werk/onderwijs.* Via bedrijfsbezoeken en evenementen zijn de collega's van het Werkgeversservicepunt aan het bedrijfsleven gekoppeld en vice versa.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Verschil
4 Economische zaken		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-1.400.500	-1.492.900	-1.741.900	-249.000
	0.2 Burgerzaken	-191.100	-205.600	-321.900	-116.300
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-891.100	-967.000	-918.700	48.300
	0.5 Treasury	-59.700	0	0	0
	0.8 Overige baten en lasten	0	-20.800	-75.900	-55.100
	3.1 Economische ontwikkeling	-238.100	-278.500	-408.100	-129.600
	3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	-12.700	-12.700	-8.300	4.400
	8.1 Ruimtelijke Ordening	-7.800	-8.300	-9.000	-700
Baten		1.408.300	1.230.400	1.501.400	271.000
	0.2 Burgerzaken	600	600	200	-400
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.034.200	870.200	883.600	13.400
	0.5 Treasury	59.700	0	0	0
	0.8 Overige baten en lasten	0	20.800	75.900	55.100
	3.1 Economische ontwikkeling	0	0	186.200	186.200
	3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	283.000	283.000	281.400	-1.600
	8.1 Ruimtelijke Ordening	30.800	55.800	74.100	18.300
Saldo - Lasten en baten		7.800	-262.500	-240.500	22.000
Reservemutaties					
Stortingen	0.10 Mutaties reserves	-443.600	-443.600	-443.600	0
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	683.900	1.108.500	411.800	-696.700
Saldo - Reserves		240.300	664.900	-31.800	-696.700
Gerealiseerd resultaat Economische zaken		248.100	402.400	-272.300	-674.700

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 249.000. De oorzaken hiervan zijn de afrekening over de jaren 2016 tot en met 2018 voor de omzethoof van het benzinestation met het waterschap en bouwkundige aanpassingen aan een gebouw aan de Noordstraat. Beide budgetafwijkingen vallen onder de categorie Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten

die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd genoemd in het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2015-2019.

Een andere oorzaak is de procentuele verdeling van de BAR-bijdrage over de taakvelden. Deze verdeling is over het geheel budgettair neutraal.

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.2 Burgerzaken	
Lasten	-116.300
Baten	-400
Nadelig saldo € 116.700	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Nadeel € 139.500

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 22.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.3 Beheer overige gebouwen en gronden</i>	
Lasten	48.300
Baten	13.400
Voordelig saldo € 61.700	

Depot de Gorzen Voordeel € 48.400

Er was voor dit jaar een bedrag voor planmatig onderhoud begroot (€ 34.800; vervanging romneyloods). Door drukte op de markt wordt het planmatig onderhoud vanaf half januari 2020 uitgevoerd. Voor 2019 zal geen aanwending plaats gaan vinden uit de reserve groot onderhoud gebouwen. De kosten zullen via de 1^e Tussenrapportage 2020 worden geraamd, met tevens dan de aanwending uit de bestemmingsreserve. Per saldo budgetneutraal. Het restant van € 13.600 voeit voort uit het nauwelijks besteed hebben van kosten voor dagelijks onderhoud. Dit in relatie ook met de vervanging van de Romneyloods. In het vierde kwartaal 2019 zijn alle reguliere vastgoedbudgetten onderzocht en geactualiseerd.

Omzetheffing benzinestations Nadeel € 52.100

Op basis van een overeenkomst met het waterschap Hollandse Delta ontvangt het waterschap, als beheerder van de openbare weg, jaarlijks een omzetheffing van het benzinestation aan de Rotterdamseweg. Over de jaren 2016 tot en met 2018 heeft geen afrekening plaatsgevonden over de hoeveelheid motorbrandstoffen. De afrekening heeft in 2019 alsnog plaatsgevonden.

Overige gebouwen Nadeel € 60.600

In 2019 zijn bouwkundige aanpassingen uitgevoerd (waaronder geluidsdicht maken) en zijn installaties aangebracht om het culturele centrum aan de Noordstraat 56 opnieuw in verhuur te kunnen brengen. De totale kosten waren € 33.000. Dit was niet begroot. Er is een nadeel op kapitaallasten ontstaan van € 29.500 door een verschuiving van lasten van onderwijs naar overige gebouwen. Het restant betreft diverse kleine afwijkingen. Per saldo € 60.600 nadeel. In het vierde kwartaal 2019 zijn alle reguliere vastgoedbudgetten onderzocht en geactualiseerd.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 130.400

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 4.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>3.1 Economische ontwikkeling</i>	
Lasten	-129.600
Baten	186.200
Voordelig saldo € 56.600	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 25.300

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 31.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>3.3 Bedrijfsloket en -regelingen</i>	
Lasten	4.400
Baten	-1.600
Voordelig saldo € 2.800	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 2.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.1 Ruimtelijke ordening	
Lasten	-700
Baten	18.300
Voordelig saldo € 17.600	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 17.600

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	0
Baten	-696.700
Nadelig saldo € 696.700	

De werkelijke onttrekking uit de reserve groot onderhoud gebouwen is € 696.700 lager dan oorspronkelijk was begroot. Voor ongeveer € 400.000 heeft dit te maken met kosten voor het schilderwerk en de vervanging van de vloerbedekking. Hiervoor zijn investeringskredieten beschikbaar gesteld. De geraamde onttrekking van € 392.800 hoeft dan

ook niet plaats te vinden. De geraamde onttrekking van € 34.800 wegens groot onderhoud aan de Romneyloods (depot de Gorzen) is eveneens niet nodig. Dit vindt plaats in 2020. Het restant betreft overig groot onderhoud aan het gemeentehuis wat wel was geraamd, maar wat op een later tijdstip plaats zal vinden.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
25.	Waardering ondernemingsklimaat gemeente Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10. Algemeen rapportcijfer.	6,7
26.	Funciemenging (%) Bron: Waarstaatjegemeente.nl	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (in %).	50,1%
27.	Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in leeftijd 15 t/m 64 jaar. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.	124,3
28.	Leegstand winkels Bron: MRDH o.b.v. Locatus	In %.	9,5%
29.	Leegstand kantoren Bron: Planbureau voor de Leefomgeving	In %.	8,0%
30.	Waardering vestigingsklimaat gemeente Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10. De mate waarin locatie en vestigingsfactoren op orde zijn.	6,4

Programma 5. Onderwijs

Programmavisie

Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen en ontplooiën in een vertrouwde en veilige omgeving, zodat ze een goede toekomst tegemoet kunnen zien. Wij willen actief bijdragen aan een brede doorgaande ontwikkelingslijn voor alle kinderen en jongeren van 0-23 jaar. Accommodatievraagstukken ten aanzien van onderwijs en welzijn worden integraal afgewogen. Laaggeletterdheid bij volwassenen wordt aangepakt.

Trends en ontwikkelingen

Onderwijshuisvesting

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in 2018, samen met de Primair Onderwijsraad en de Voortgezet Onderwijsraad, aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media een wetsvoorstel voorgelegd over onder andere renovatie. Het voorstel is om renovatie in de wet op te nemen, om het investeringsverbod voor schoolbesturen in de onderwijshuisvesting op te heffen en om een meerjarig Integraal Huisvestingsplan voor gemeenten verplicht te stellen. De VNG stelt voor om ook de verduurzamingsopgave voor onderwijshuisvesting in de wetswijziging mee te nemen. Het is de verwachting dat de minister in 2020 met een wetsvoorstel op deze adviezen reageert. Deze uitspraak is van belang voor basisschool De Regenboog. Deze school is gehuisvest in een gebouw uit 1958 en heeft een hoge cultuurhistorische waarde. Het schoolbestuur PCPO wil het gebouw rooveren. Wij hebben in afwachting van deze uitspraak de aanvraag voor renovatie in 2019 afgewezen.

Met de schoolbesturen en organisaties voor kinderopvang is in 2019 gewerkt aan een inhoudelijke visie op het Integraal Kind Centrum (IKC). De partijen geven aan dat zij de huisvesting van kinderopvang bij de scholen van groot belang vinden. Zij zouden willen dat de gemeente dit faciliteert. Wij onderzoeken hoe wij hierin een rol kunnen spelen.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten moeten in 2020 het aanbod van voorschoolse educatie vergroten van 10 naar 16 uur per week. In verband met de voorbereiding hierop hebben we in 2019 meer budget gekregen. Met een overgangstermijn van drie jaar wordt de herverdeling van het budget

geleidelijk doorgevoerd. De kwaliteit van voorschoolse educatie moeten gemeenten stimuleren door de inzet van meer hbo-geschoold personeel.

Volwasseneneducatie

Eind 2018 is de toenmalige taalaanbieder failliet gegaan. Met deze aanbieder voerde de bibliotheek de lokale taaltrajecten uit. In 2019 hebben we op basis van ingediende offertes een nieuwe taalaanbieder gevonden. Vanaf het tweede kwartaal 2019 heeft de bibliotheek in dit kader samengewerkt met ROC Da Vinci.

Door het faillissement heeft de bibliotheek in 2018 en 2019 een flinke onderbesteding gerealiseerd op het lokale WEB-budget. Via de Wet educatie en beroepsopleiding (WEB) ontvangen gemeenten budget voor de aanpak van volwasseneducatie en laaggeletterdheid. De niet bestede lokale middelen worden meegenomen in het totale regionale budget (en komen dus indirect ook ten goede van de Ridderkerkse inwoners).

De contracten met de taalaanbieder, die de regionaal ingekochte taaltrajecten verzorgt, lopen per 1 januari 2020 af. In 2019 heeft een aanbestedingsprocedure plaatsgevonden. Het resultaat van deze aanbesteding is dat voor regio Rijnmond-Zuid (waar Ridderkerk onder valt) NL-educatie de non-formele trajecten gaat uitvoeren.

Landelijke ontwikkelingen

Op 18 maart 2019 heeft de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over de Vervolgaanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 (Tel mee met Taal). De brief is mede verzonden namens de ministeries Volksgezondheid Welzijn en Sport, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierin wordt aangegeven dat de ministeries staan voor een vaardiger Nederland. Iedereen, ongeacht zijn/haar achtergrond, moet kunnen meedoen. Taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn daarvoor onmisbaar. Het Rijk stelt daarom extra middelen beschikbaar zodat er regionaal aan een plan wordt gewerkt. Gemeenten krijgen de regierol op het aanpakken en coördineren van de aanpak op het gebied van laaggeletterdheid, rekenen en digitale vaardigheden. Gemeenten krijgen deze regierol omdat zij via hun verantwoordelijkheden binnen het sociaal domein, (jeugd)gezondheidszorg, volwasseneducatie, het bibliotheekwezen, de aanpak van voortijdig schoolverlaters en het onderwijsachterstandenbeleid goed zicht hebben

op een aantal groepen waar laaggeletterdheid veel voorkomt.

Wat hebben we bereikt?

Onderwijshuisvesting

Binnen de grenzen van de geldende verordening werken we aan een optimale huisvesting van het onderwijs.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2019 is vastgesteld met een verhoging van de normbedragen voor uitbreiding en vervangende nieuwbouw van schoolgebouwen. Deze verhoging geldt voor de vervangende nieuwbouw van de Driemaster en het Gemini College en de uitbreidingen van De Fontein, Dr. Schaepmanschool en Rehobothschool.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2019 heeft Ridderkerk aanzienlijk meer budget ontvangen voor Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dit is voornamelijk bedoeld voor de voorbereiding om de Voorschoolse – en Vroegschoolse Educatie (VVE) peuteropvang uit te breiden van 10 naar 16 uur. In 2019 heeft de gemeente samen met de partners plannen uitgewerkt voor de uitvoering van deze nieuwe regeling.

In het kader van OAB zijn er drie werkgroepen actief. Hierin zijn het primair onderwijs, de kinderopvang, het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en de gemeente vertegenwoordigd. De werkgroepen hebben verder gewerkt aan het optimaliseren van de speerpunten van OAB. We hebben nu inzicht in het bereik van de VVE-kinderen. De routes voor toeleiding zijn voor iedereen binnen de VVE bekend.

In 2019 is samen met de partners nagedacht over de invulling van de Ridderkerkse IKC-visie. In gezamenlijkheid is er een basis gelegd voor de visie die in 2020 afgerond zal worden. Daarnaast is de Brede School evaluatie afgerond. In het kader van de doorlopende ontwikkellijn van kinderen heeft de Brede School verschillende activiteiten uitgevoerd in de wijken van Ridderkerk. Dit waren activiteiten op het gebied van onder andere sport, cultuur, muziek en voeding.

Tot slot heeft de stichting Lezen Oké in 2019 verschillende activiteiten uitgevoerd in het kader van leesbevordering, zoals de Kinderboekenweek en de voorleesdagen.

Volwasseneneducatie

Non-formele educatietrajecten leiden op tot een certificaat. De trajecten zijn bedoeld om de basisvaardigheden te verbeteren, zodat mensen beter kunnen participeren in de samenleving. Formele educatietrajecten leiden op tot een diploma. Deze trajecten zijn bedoeld voor mensen die een bepaald niveau op het gebied van taal, rekenen en/of digitale vaardigheden nodig hebben voor het volgen van een opleiding mbo, hbo of universiteit of voor het vinden of behouden van een betaalde baan.

In 2019 hebben negentien Ridderkerkse inwoners lokale educatietrajecten gevolgd (bibliotheek in samenwerking met ROC Da Vinci). Vijfentwintig inwoners hebben non-formele educatietrajecten gevolgd (bij NL-educatie en Sagenn). Zo'n veertig inwoners hebben formele regionale trajecten gevolgd bij Albeda College. Ridderkerk heeft in 2019 een overbesteding van 111% gerealiseerd bij Sagenn. Meer mensen dan verwacht hebben dus een traject gevolgd.

Inburgering

We hebben besloten om te starten met de voorbereidingen van de nieuwe Wet inburgering. In 2020 willen we ervaring op doen met de nieuwe manier van werken, binnen de huidige middelen en wettelijke mogelijkheden. Daarom hebben we in 2019 de nieuwe aanpak vormgegeven. Dit hebben we gedaan in afstemming met de organisaties die binnen de gemeente betrokken zijn bij de begeleiding van vergunninghouders en inburgeraars. Deze voorbereidingen moeten ertoe leiden dat in 2020 op de nieuwe wijze gewerkt kan worden.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)

Er zijn in schooljaar 2018-2019 tachtig Ridderkerkse jongeren in RMC-trajecten van de Jonge Krijger geplaatst. Er zijn is dat schooljaar ook 126 trajecten afgesloten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderwijshuisvesting

In 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de vervangende nieuwbouw inclusief twee gymzalen van het Gemini College op het Sportpark Ridderkerk. De gemeente is hiervan bouwheer. In het budget voor de nieuwe school is rekening gehouden met extra kosten voor de realisatie van een Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG). Dit wordt verplicht en vanaf 1 januari 2021 in het Bouwbesluit opgenomen.

Op het huisvestingsprogramma 2018 is de vervangende nieuwbouw van basisschool De

Driemaster op de huidige locatie geplaatst. Het schoolbestuur is bouwheer en is gestart met de voorbereidingen.

In 2019 is besloten dat de Dr. Schaepmanschool op het eigen terrein aan de Howystraat zal uitbreiden. Het schoolbestuur RVKO is bouwheer.

De pilot vervangende nieuwbouw of renovatie van De Noord en De Regenboog is afgerond. In de rapportage zijn van beide schoolgebouwen de bouwkundige staat, de kwaliteit van het gebouw in het gebruik en qua comfort en de duurzaamheidsaspecten in beeld gebracht.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwijsachterstandenbeleid

We hebben resultaatafspraken gemaakt en de eerste resultaten van VVE zijn uitgevraagd bij de scholen. We hebben in 2019 een project gecontinueerd voor ouderbetrokkenheid. Ook hebben we weer een netwerkbijeenkomst georganiseerd, de zogenaamde IKC-bijeenkomst. De bijeenkomst is zeer drukbezocht door personen uit het onderwijs, kinderopvang, Stichting CJG Rijnmond, Stichting Facet Ridderkerk, bibliotheek AanZet en andere geïnteresseerden. Tijdens deze dag is de basis gelegd voor een gezamenlijke IKC-visie

Volwasseneneducatie

Wij hebben in het jaar 2019 lokale trajecten in het kader van de WEB uitgevoerd. De opgeleverde stukken zijn gecontroleerd op rechtmatigheid van niet-inburgeringsplichtigen/18+ conform de voorwaarden volwasseneneducatie WEB.

Inburgering

Samen met de betrokken organisaties hebben we afspraken gemaakt over een nieuwe werkwijze rondom Vergunninghouders. Deze werkwijze zal in 2020 van start gaan.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)

In 2019 heeft De Jonge Krijger RMC-uitvoering gedaan in de subregio Rijnmond Zuid-Oost, waar Ridderkerk onder valt. De Jonge Krijger heeft de volgende werkzaamheden uitgevoerd: registratie voortijdig schoolverlaters, opsporing en contact

zoeken met jongeren, trajectbegeleiding en behandeling DUO-verzuimloket.

Leerplicht

Preventieve aanpak van uitval en verzuim heeft plaatsgevonden door:

- Inzet leerplicht op verzuimmeldingen.
- Intensieve contacten vanuit leerplicht met de scholen en met name met de interne begeleiders (basisonderwijs) en zorgcoördinatoren.
- Voorlichting over de verzuimaanpak aan bovenstaande partners.
- Aanwezigheid leerplicht bij het zorgoverleg (interne begeleiders) van de basisscholen in Ridderkerk.
- We hebben vijf keer overleg gehad met de samenwerkingsverbanden RiBA en KoersVO met leerplicht over de thuiszitters.
- Intensieve samenwerking met de wijkteams.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Verschil
5 Onderwijs		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-3.783.800	-4.586.300	-4.094.900	491.400
	4.1 Openbaar basisonderwijs	-308.800	-233.800	-162.000	71.800
	4.2 Onderwijshuisvesting	-1.965.900	-1.970.300	-2.027.600	-57.300
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.509.100	-2.382.200	-1.905.300	476.900
Baten		573.900	1.307.700	755.500	-552.200
	4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	46.700	46.700
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	573.900	1.307.700	708.800	-598.900
Saldo - Lasten en baten		-3.209.900	-3.278.600	-3.339.400	-60.800
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	33.700	33.700	34.200	500
Saldo - Reserves		33.700	33.700	34.200	500
Gerealiseerd resultaat Onderwijs		-3.176.200	-3.244.900	-3.305.200	-60.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
4.1 Openbaar basisonderwijs	
Lasten	71.800
Baten	0
Voordelig saldo € 71.800	

Openbaar basisonderwijs, exclusief huisvesting Voordeel € 28.000

Er was sprake van dat de regeling schoolzwemmen voor minima in 2019 in zou gaan. Op dit moment is de insteek dat de regeling vanaf 2020 gaat gelden. Dit betekent een voordeel van € 28.000.

Bijzonder basisonderwijs, exclusief huisvesting Voordeel € 43.800

Er was sprake van dat de regeling schoolzwemmen voor minima in 2019 in zou gaan. Op dit moment is de insteek dat de regeling vanaf 2020 gaat gelden. Dit betekent een voordeel van circa € 15.500. Daarnaast wordt er jaarlijks zo'n € 90.000 uitgeven voor diverse onderwijssubsidies aan de schoolbesturen. De raming hiervan bedraagt € 124.900. Tevens zijn er op deze post nog onvoorziene advieskosten geboekt van € 6.600. Per saldo voor dit jaar een voordeel van € 43.800 op deze post..

Omschrijving	Bedrag afwijking
4.2 Onderwijshuisvesting	
Lasten	-57.300
Baten	46.700
Nadelig saldo € 10.600	

Huisvesting openbaar basisonderwijs Voordeel € 59.800

Het voordeel is hoofdzakelijk te wijten aan een verschil op de kapitaallasten. Hier was € 225.700 op begroot en is daadwerkelijk € 176.100 op geboekt. De kapitaallasten van het gebouw Windmolen 110 (voormalig schoolgebouw) zijn terecht gekomen op de post overige gebouwen. Dat levert hier op deze post huisvestingskosten OBO een voordeel op van € 28.000. Daarnaast zijn de werkelijke kapitaallasten voor de uitbreiding Rehobothschool terecht gekomen op de post huisvestingskosten BBO, echter de raming stond op deze post huisvestingskosten OBO. Dit laatste levert een voordeel op van € 30.600. Per saldo € 59.800 voordeel. Vanaf 2020 zal dit begrotingstechnisch worden hersteld.

Huisvesting bijzonder basisonderwijs Nadeel € 50.200, structureel nadeel € 40.000
 De post belastingen is niet correct begroot. Deze werkelijke kosten zijn structureel een heel stuk hoger (nadeel circa € 40.000). De gemeente vergoedt op deze post de kosten die de schoolbesturen hebben qua OZB en rioolheffing. Hiervoor is jaarlijks € 22.000 begroot en de werkelijke kosten bedragen inmiddels circa € 62.000. Bij het project 'reguliere vastgoedbudgetten op orde' is dit reeds onderkend. Verder is er op deze post nog sprake van diverse glas- en waterschades bij een aantal scholen.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadelig € 20.200

Omschrijving	Bedrag afwijking
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	
Lasten	476.900
Baten	-598.900
Nadelig saldo € 122.000	

Leerlingenvervoer Nadeel € 129.700
 Het doelgroepenvervoer is per augustus 2019 op een nieuwe manier ingekocht: regie en daadwerkelijk vervoer apart. Resultaat is hoge kwaliteit, duurzaamheid en sturingsinformatie. Kosten voor het implementatietraject bedroegen € 20.900. Ook is rekening gehouden met een kostenbesparing van 10%. Realisatie hiervan binnen slechts vijf maanden is te voorbarig gebleken. Hiernaast is het gebruik van niet ZIN-producten (ov en eigen vervoer) toegenomen. Tenslotte heeft er een aanpassing in de berekening van de rittijd plaatsgevonden. Op basis daarvan zijn de kosten over 2019 met € 70.000 omhoog gaan.

Educatieve agenda Voordeel € 40.700
 Het budget voor het IKC-project is nog niet volledig benut. Het IKC-project krijgt vervolg in 2020, met een afronding eind mei 2020.

Volwasseneneducatie Nadeel € 28.200
 Omdat er afgelopen jaar erg veel aandacht is geweest voor de financiële gevolgen van het faillissement van de lokale taalaanbieder, is er onvoldoende zicht geweest op de gevolgen van het totale beschikbare budget. Hierdoor is het budget overschreden. De overschrijdingen kunnen niet ten laste komen van het WEB-budget (geormerkte gelden), omdat zij niet voldoen aan de eisen die aan de WEB worden gesteld.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 4.800

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
31.	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkw alificatie (vsv-ers). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% deelnemers aan het VO en mbo-onderwijs. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkw alificatie het onderwijs verlaat.	gegevens niet beschikbaar
32.	Absoluut verzuim (niet ingeschreven leerplichtigen) Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.	gegevens niet beschikbaar
33.	Relatief verzuim (ongeoorloofd afwezige leerplichtigen). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het aantal leerplichtigen (5-18 jr.) dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	gegevens niet beschikbaar
34.	Laaggeletterdheid in Ridderkerk. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Percentage volwassenen dat laaggeletterd is.	gegevens niet beschikbaar*

* Wordt niet meer getoond op de site waarstaatjegemeente.nl

Programma 6. Cultuur, sport en groen

Programmavisie

Ridderkerk heeft een diversiteit aan voorzieningen en evenementen. De gemeente heeft oog voor historisch cultureel erfgoed (monumenten, archeologie en cultuurlandschap) en vindt het belangrijk dat er evenementen voor jong en oud worden georganiseerd. Elke inwoner is in de gelegenheid om te sporten en te bewegen. Sporten zorgt voor ontspanning en ontmoeting. Sporten en bewegen kan ook in onze openbare ruimte. Partijen werken samen op het gebied van groen en recreatie. Er zijn recreatieve voorzieningen waar ruimte is voor ontspannen en ontmoeten. Kinderen hebben kwantitatief en kwalitatief voldoende ruimte om te spelen in de eigen wijk. (Sport)accommodaties zijn multifunctioneel en worden optimaal gebruikt. Er zijn voldoende voorzieningen in alle wijken.

Inwoners voelen zich thuis in hun eigen woonomgeving. Het karakter van Ridderkerk en de eigen sfeer van de wijken worden zoveel mogelijk gehandhaafd. Tussen en in de wijken liggen ruime groenbuffers die dat gevoel versterken. In de wijk levende onderwerpen worden integraal aangepakt. Wij vinden het van belang dat in de samenleving mensen worden betrokken bij elkaar en bij de buurt waarin zij leven. Er is hier een sterke relatie met (overheids)participatie.

De openbare ruimte wordt goed en efficiënt onderhouden. Dit draagt bij aan orde en netheid en vergroot daarmee ook het veiligheidsgevoel.

Trends en ontwikkelingen

Sportbeleid en activering

Sportverenigingen krijgen steeds vaker een grotere maatschappelijke rol. Ze vervullen een rol in de wijk en stellen de accommodaties vaker open voor activiteiten die een bijdrage leveren aan de sociale samenhang. De verbinding met zorg & welzijn wordt nadrukkelijk gelegd.

In navolging van het Nationaal Sportakkoord, is er in 2019 een start gemaakt met een Lokaal Sportakkoord voor Ridderkerk.

Begin 2017 is het Uitvoeringsprogramma Bewegend Verbinden vastgesteld. In dit programma is aangegeven op welke wijze we in Ridderkerk sporten en bewegen inzetten ter bevordering van gezondheid, welzijn en sociale cohesie.

Sportaccommodaties

Met ingang van 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling gewijzigd. Hierdoor konden de sportaccommodaties niet meer in de btw-sfeer geëxploiteerd worden. Ook kon de gemeente niet meer btw belast verhuren aan de exploitant (SenW). Dit besluit van de Rijksoverheid had grote nadelige financiële consequenties voor de bedrijfsvoering van de exploitant (SenW). Dit was vervolgens de aanleiding voor de exploitant (SenW) om de exploitatie-opdracht per 1 januari 2020 terug te geven aan de gemeente. Hierna heeft de gemeente een eigen besloten vennootschap opgericht (Sport Service Ridderkerk) welke het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties met ingang van 2020 heeft voortgezet.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Tijdens Prinsjesdag op 17 september 2019 zijn in de Miljoenennota ook culturele plannen gepresenteerd. In de plannen staat dat in 2020 definitief moet worden besloten over de financiering en organisatie van kunst en cultuur in de periode van 2021 tot en met 2024.

In 2019 is een vervolg op de Rijksregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' aangekondigd per 1 januari 2021.

Cultureel erfgoed

Beleefbaar maken van erfgoed/educatie

Steeds meer mensen beseffen dat het gedeelde erfgoed het verhaal van iedereen is. Inwoners informeren en enthousiast maken over het erfgoed in hun eigen omgeving geeft direct verbinding met de plek waar je woont en leeft. Er is een groeiende interesse in erfgoed dichtbij en om het erfgoed te beleven en te ervaren in de bebouwde omgeving en als locatie voor bijzondere (cultuur)projecten.

Herbestemmingen

We zien de herbestemming van monumentale panden, zoals kerken, industrieel erfgoed en boerderijen landelijk verder toenemen. Dit zal naar verwachting een belangrijke trend blijven de komende jaren. In Ridderkerk komen er naar verwachting de komende jaren ook panden in aanmerking voor herbestemming.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een thema dat ook bij monumenten een rol speelt. Initiatiefnemers zoeken naar slimme oplossingen om verduurzaming mogelijk te maken. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed doet hier ook onderzoek naar. Dit thema zal in de

toekomst een steeds groter onderdeel gaan worden bij de opgave voor aanpassen van panden aan deze tijd.

Media

In 2019 is de toekomstvisie van de bibliotheek door het college vastgesteld. In deze visie komt onder andere de veranderde rol van de bibliotheek in de samenleving naar voren. De bibliotheek wordt steeds meer een maatschappelijke voorziening, in plaats van een plaats waar je alleen boeken kunt lezen en lenen.

In december 2019 heeft het college besloten dat in 2020 de bibliotheek wordt gehuisvest op de begane grond in het gemeentehuis. Hiermee voldoet het college aan zijn ambitie op dit punt en aan de wensen van de bibliotheek (onder andere laagdrempelige publieke ruimte, samen met partners werken, goed bereikbaar en toegankelijk).

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De klimaatverandering heeft gevolgen voor de leefbaarheid van zowel mens als dier. Daarnaast komt het openbaar groen steeds meer onder druk te staan vanuit de diverse opdrachten om uit te voeren met een directe invloed op het ruimtebeslag van de openbare ruimte, zoals onder andere huisvesting en energietransitie. De biodiversiteit neemt af en de inwoners dringen aan op een beter groenonderhoud en verzoeken rekening te houden met het verbeteren van de biodiversiteit.

Met de partners van de Landschapstafel IJsselmonde is de toekomstvisie 'Landschapspark Eiland IJsselmonde' vastgesteld. Hierin staan de kwaliteiten en kansen van het groen benoemd. Wij kunnen dit stuk, en de steun van haar partners hierin, goed gebruiken om het laatste groen in de gemeente meer status en een mooiere inrichting te geven. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) heeft in 2019 verdere stappen gezet naar een organisatiewijziging. Dit om beter te kunnen omgaan met mogelijke afnames in regionale bijdragen aan groenbeheer per 2026. Het bestuur heeft eind 2018 opdracht gegeven om te kijken naar kerntaken, efficiëntie en organisatiestructuur van het NRIJ. Dit is uitgezocht door een kwartiermaker die een aantal maatregelen heeft voorgesteld aan het bestuur van het NRIJ. Eind 2019 is het volgende vastgesteld als verder uit te voeren maatregel:

- Een bestuurssecretaris in directe dienst van het NRIJ.
- De advies- en ontwikkeltaak uit het NRIJ terug naar de gemeenten.
- Zoeken naar kansen voor soberder beheer.

- Beperkttere beleidsdoelen.
- Het mogelijk maken van periodieke mutaties in beheerareaal.
- Tenslotte een contractduur van 2x4 jaar met evaluatie elke vier jaar.

Wat hebben we bereikt?

Sportbeleid en activering

Sporten en bewegen in de buitenruimte

In januari 2019 zijn de twee gemarkeerde hardlooperoutes officieel geopend. Facet krijgt veel positieve reacties op de hardlooperoutes.

In augustus 2019 is een overeenkomst gesloten met Oasen voor het plaatsen van vier drinkwatertappunten in Ridderkerk.

Inclusief sporten en bewegen

Ridderkerk neemt sinds 2019 deel aan de website Uniek Sporten waar al het sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking op staat.

In Ridderkerk bespreken we het onderwerp 'sporten voor mensen met een beperking' met een brede groep. Deelnemers zijn: KCR, SV Slikkerveer, Rowdies, Anyam, ISR, Sport MEE, Facet, Brede Schol, Lucertis kinder- en jeugdpsychologie/wijkteam, Jeugd- en gezinscoach/wijkteam/begeleider van de Blauwe kinderclub en Stichting CJG Rijnmond.

In het najaar 2019 zijn er gesprekken geweest bij De Burcht, Pameijer, IJsselmonde Oost en Distinto om kennis te maken en te kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen op het gebied van sporten en bewegen voor mensen met een beperking.

Via Sport MEE heeft de gemeente de beschikking over een sportconsulent voor mensen met een beperking. Het aantal uur voor de sportconsulent is uitgebreid vanaf september 2019.

Vet Gezond

In het kader van het programma Vet Gezond hebben we het navolgende bereikt:

- De Healthy sisters zijn in mei 2019 in Ridderkerk geweest voor de Avondvierdaagse. Zij zijn ambassadeurs voor JOGG Nederland en worden ingezet bij gemeenten die mooie initiatieven hebben.
- Er zijn in schooljaar 2019/2020 op verschillende scholen in Ridderkerk workshops gezonde leefstijl gegeven. De workshops zijn enthousiast ontvangen door de scholen en de kinderen.
- In juli 2019 is het programma 'verbinding preventie en zorg' dat gedraaid heeft op

basisschool De Reijer succesvol afgerond. In september 2019 zijn beide locaties van de Piramide gestart met dit programma.

- In 2019 zijn er negen nieuwe private partners aangesloten bij VET GEZOND te weten: de Koning Repro, Upstairs, AH Dillenburgplein, Boon's markt, Kinderopvang De Bron, KICKS Ridderkerk, One of a Kind en Kinderopvang SKR.
- Basisschool De Klimop Centrum heeft meegedaan met de Fit Op School metamorfose. Via crowdfunding heeft de school € 10.000 opgehaald. Hiermee wordt de school aangepast zodat er meer bewegend geleerd kan worden.
- In september 2019 is het programma Fitcoins gestart.

Lokaal Sportakkoord

De startbijeenkomst in het kader van het Lokaal Sportakkoord is gehouden in december 2019. Het doel hiervan is motorische beperkingen bij jonge kinderen signaleren, beïnvloeden en waar mogelijk wegwerken.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Uitgangspuntennotitie 'Cultuureducatie in de breedte'

In 2019 is met de culturele partners in Ridderkerk uitvoering gegeven aan de Uitgangspuntennotitie 'Cultuureducatie in de breedte.' De Uitgangspuntennotitie 'Cultuureducatie in de breedte' is in 2016 door uw raad vastgesteld, daarom is in 2019 gestart met een tussenevaluatie van deze notitie.

De Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit is uitgevoerd op tien verschillende basisscholen. Met de Stichting Cultuureducatie is de ontwikkeling van de culturele kaart gestart. De inventarisatie onder culturele partners en de ontwikkeling van de culturele kaart als onlinedienstverlening voor onze inwoner heeft in 2019 plaats gevonden. Met de culturele kaart wordt cultuurparticipatie verbreed. Ook wordt het voor onze inwoners inzichtelijk wat er op gebied van cultuur in Ridderkerk te doen is. Verder worden cultureel ondernemers gefaciliteerd en zichtbaar gemaakt. De stichting Cultuureducatie werkt in de vorm van de Ridderkerkse Muziekschool samen met de Loods aan talentontwikkeling.

De Cultuurregisseur heeft met de regeling 'Cultuur voor iedereen' (aanjaagbudget) vraaggerichte cultuureducatie gerealiseerd. Er zijn nieuwe vormen van samenwerking uit voortgekomen tussen diverse maatschappelijke partners en burgers. Denk aan de projecten Cultuur Dichtbij (cultuureducatie activiteiten voor

kwetsbare ouderen binnen de verzorgingshuizen) en de Programmaraad voor het jeugdtheater (Stichting Building Arts realiseert met ouders in schoolvakanties jeugdtheatervoorstellingen voor kinderen). Ook zijn binnen de regeling Cultuur voor iedereen projecten rondom maatschappelijke actuele thema's georganiseerd. Projecten zoals als 'Somebody to love project' waarin Bibliotheek Aanzet, Filmhuis, Facet, Muziekschool en Building Arts nauw met elkaar samenwerkten. Of ook nieuwe innovatieve samenwerkingen op gebied van Cultuureducatie, Wetenschap en techniek geïnitieerd door Kinderopvang Ridderkerk, de Maakotheek en diverse basisscholen. Verder blijven culturele partners en actieve burgers in de 'werkgroep Schildersdorp Rijsoord' vernieuwende mogelijkheden zoeken om het bijzondere verhaal van Rijsoord steeds vanuit een andere invalshoek te vertellen. Inwoners worden zo betrokken bij deze cultuurhistorische parel van Ridderkerk.

Met het cultuurparticipatieproject 'Ridderkerk in beeld' zijn inwoners betrokken bij het ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk. Middelbare scholieren hebben cultureel onderwijs gehad in leegstaande winkelpanden. Zij hebben het winkelend publiek bevroegd op hun visie op het Centrum. Op basis van die beelden hebben de jongeren schetsen gemaakt die aan de 'stakeholders' zijn gepresenteerd.

Kunst

De voorbereidingen voor de kunsttoepassing op het Koningsplein zijn getroffen. De realisatie van de kunsttoepassing wordt in 2020 afgerond.

In rouwcentrum Vredenhof is een nieuw kunstwerk gerealiseerd in het kader van de renovatie.

In 2019 is gestart met het aankopen van nieuwe kunstwerken. Dit naar aanleiding van het ingediende gelijknamige amendement. In 2019 is het kunstwerk 'trouwjurk' in de trouwzaal aangekocht en een uitvraag gedaan voor een kunstuiting die als stembus tijdens raadsvergaderingen gebruikt kan worden.

Musea

In 2019 heeft de Stichting Oud Ridderkerk de Oudheidskamer geëxploiteerd.

Media

Er is een definitieve keuze gemaakt voor de toekomstbestendige huisvesting van de bibliotheek in het gemeentehuis.

Met de bibliotheek is in 2019 afgesproken dat we vanaf 2020 aan de slag gaan met de verbetering

van prestatieafspraken en meetbare doelen. In 2020 wordt dit verder doorontwikkeld. De bibliotheek neemt ook zitting in de werkgroep Fairtrade. In 2019 heeft de bibliotheek tijdens de Fairtradeweek het certificaat van de Fairtrade organisatie ontvangen. Tegelijkertijd heeft de bibliotheek in die week diverse activiteiten georganiseerd rondom dit thema.

De bibliotheek heeft in 2019 diverse activiteiten georganiseerd (samen met partners) voor verschillende doelgroepen, zoals een voorleeswedstrijd voor kinderen van groep 7 en 8 van de Ridderkerkse basisscholen, koffie met-bijeenkomsten over verschillende actuele thema's. Ook is een 'baby-drive-in' ter stimulering van het voorlezen aan baby's en peuters georganiseerd. Verder zijn er activiteiten op het gebied van taal, rekenen, digitale vaardigheden voor volwassenen en het 'Somebody to Love-project' gehouden.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In april heeft de gemeenteraad de startnotitie 'Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte' (Groenvisie) vastgesteld.

Voor het opstellen van de Groenvisie zijn vele inwoners bereikt door het houden van een groenenquête, wijkbijeenkomsten en overleggen met instanties zoals de natuurvereniging. Er zijn op de enquête veel reacties (ruim 1.400) ontvangen.

De op te stellen visie per wijk op groen op de openbare ruimte heeft veel raakvlakken met acties die van belang zijn voor het bewust zijn van de inwoners, maatschappelijke organisatie en bedrijven. De actie steenbreek is hier een voorbeeld van evenals het vergroenen van schoolpleinen.

In het voorjaar is een begin gemaakt met het omvormen van delen van de berm door het aanleggen van stroken die aangeplant zijn met bloembollen en/of ingezaaid met bloemenmengsels. De reacties van de inwoners hierop zijn positief.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Sportbeleid en activering

We hebben verschillende mogelijkheden onderzocht om sporten/bewegen in de buitenruimte mogelijk te maken. We hebben het aantal partners dat betrokken is bij het onderwerp 'Inclusief sporten en bewegen' uitgebreid. We hebben Vet Gezond samen met Facet verder uitgerold. Inmiddels zijn er dertien private partners. Verschillende sportverenigingen zijn bezig met een gezondere kantine en het aantal

scholen dat meedoet met aanbod van Vet Gezond groeit.

Samen met partners (onder andere basisonderwijs) hebben we onderzocht hoe we kunnen bevorderen dat ieder kind de basisschool verlaat met minimaal een zwemdiploma A. We hebben de implementatie van het Uitvoeringsprogramma Bewegend Verbinden gecontinueerd.

We hebben een start gemaakt om te komen tot een Lokaal Sportakkoord.

Sportaccommodaties

In 2019 heeft verdere invulling van het IAP (2016) plaatsgevonden. De sloop van sporthal De Beverbol heeft door onvoorziene omstandigheden niet in 2019 kunnen plaatsvinden.

In het voorjaar van 2019 is het geactualiseerde IAP (AIAP) door de gemeenteraad vastgesteld. Vervolgens zijn verschillende ambtelijke projectgroepen gestart om de projecten uit het (A)IAP in de nabije toekomst te realiseren.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

De bereikte resultaten zijn gerealiseerd via samenwerking met onze culturele en maatschappelijke partners. Dit door middel van subsidieafspraken en afstemming met deze partners.

Musea

De subsidieafspraken met de Stichting Oud Ridderkerk zijn gecontinueerd.

Cultureel erfgoed

- In 2019 is er een opdracht verstrekt aan Dorp Stad & Land om naast het Centrum en Woongebieden ook de Overige gebieden van Ridderkerk te onderzoeken naar cultuurhistorische waarden.
- In 2019 is de vervolgoedracht om de zeer hooggewaardeerde panden verder te onderzoeken in concept opgeleverd. De adviezen hierin zijn ambtelijk verder uitgewerkt en zijn er collegevoorstellen in concept voorbereid.
- In het onderzoek zijn deelrapporten opgeleverd:
- Met Huys ten Donck is gewerkt aan het plan voor de herinrichting van de Voortuyn. Het heeft geresulteerd in het collegevoorstel voor eenmalige subsidie herstel Historische Haven Huys ten Donck.
- Een illustrator heeft de opdracht gekregen voor het vormgeven van twee infopanelen in het historische centrum.
- De Monumentenwacht van het Erfgoedhuis Zuid-Holland heeft in 2019 voor vijftien

- panden een monumentenrapport opgemaakt.
- Onderhoudssubsidie voor gemeentelijke monumenten is toegekend voor drie monumenten.
 - Er is opdracht gegeven tot het digitaliseren van het Ridderkerks fotoarchief en openbaar beschikbaar stellen hiervan via de Oudheidkamer Ridderkerk.
 - Er zijn verkennende gesprekken gevoerd om een aanvraag voor te bereiden voor het opstellen van de Kerkensie Ridderkerk.
 - Er heeft een uitwisseling plaats gevonden met een delegatie Erfgoed en Cultuur uit Katwijk om het plan schilderders Rijsoord verder uit te werken.
 - Er is opdracht gegeven aan Dorp Stad en Land om de cultuurhistorische waarde van de Johannes Postschool als monument van de Tweede Wereldoorlog nader te onderzoeken.
 - Samen met de aanjager Agrarisch Erfgoed van de Provincie Zuid-Holland is er een onderzoek gestart naar een passende herbestemming van de rijksmonumentale boerderij Voorweg 2.
 - Wij hebben een gemeenschappelijke regeling met Archeologie Rotterdam/BOOR voor het leveren van beleidsondersteuning voor archeologische monumentenzorg. Wij hebben Archeologie Rotterdam/BOOR opdracht gegeven voor archeologisch advies in 2019. BOOR heeft advies geleverd bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals bouwplannen, bestemmingsplannen en civieltechnische projecten.

Media

We hebben subsidieafspraken gemaakt met de bibliotheek, voor het realiseren van activiteiten op het gebied van onder andere de vijf wettelijke taken van de bibliotheek:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie.
2. Bieden van mogelijkheden tot kennis en educatie.
3. Het bevorderen van lezen en het laten kennis maken met literatuur.
4. Organiseren van ontmoeting en debat.
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

- De startnotitie 'Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte' (Groenvisie) is opgesteld. Enquêtes en wijkoverleggen zijn gehouden. Het eerste onderdeel van de Groenvisie, het ambitiedocument, is gepresenteerd in de commissie van november.

- Het project Groene schoolpleinen Ridderkerk is afgerond. De gemeente faciliteert de scholen die een groen-blauw(water) willen aanleggen door de kosten voor een ontwerp te vergoeden tot een maximumbedrag. Met een ontwerp kunnen scholen subsidie aanvragen bij zowel het waterschap als de provincie. Als uitvoering op de ingediende motie in november om de scholen attent te maken op de subsidiemogelijkheden zijn alle scholen die geen groen schoolplein hebben geïnformeerd.
- Het inrichtingsvoorstel voor het havenhoofd op de grens van Ridderkerk en Hendrik-Ido-Ambacht is afgerond.
- De stichting bezoekerscentrum Waalbos is gestart met de bouw van het bezoekerscentrum in Rijsoord.

De restgronden van het Waalbos langs de oever zijn aangekocht, met onder andere als doel de natuurlijke kwaliteiten te behouden en ontwikkelen.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil	
6 Cultuur, sport en groen		(- = lasten / + = baten)				
Taakveldverdeling						
Lasten		-11.705.100	-13.482.300	-12.776.300	706.000	
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-886.400	-926.900	-754.300	172.600
	5.1	Sportbeleid en activering	-1.506.800	-1.177.700	-1.142.900	34.800
	5.2	Sportaccommodaties	-2.641.000	-3.847.100	-3.526.800	320.300
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-942.900	-1.023.600	-890.900	132.700
	5.4	Musea	-93.700	-126.400	-107.300	19.100
	5.5	Cultureel erfgoed	-46.000	-259.000	-246.300	12.700
	5.6	Media	-1.424.700	-1.424.700	-1.432.000	-7.300
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.163.600	-4.696.900	-4.675.800	21.100
Baten		1.397.200	1.592.700	1.673.800	81.100	
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	149.400	172.400	179.200	6.800
	5.2	Sportaccommodaties	1.207.200	1.378.200	1.435.400	57.200
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	40.600	42.100	59.200	17.100
Saldo - Lasten en baten		-10.307.900	-11.889.600	-11.102.500	787.100	
Reservemutaties						
Storingsen	0.10	Mutaties reserves	-323.800	-612.000	-605.000	7.000
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	644.900	1.797.900	1.034.900	-763.000
Saldo - Reserves		321.100	1.185.900	429.900	-756.000	
Gerealiseerd resultaat Cultuur, sport en groen		-9.986.800	-10.703.700	-10.672.600	31.100	

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	
Lasten	172.600
Baten	6.800
Voordelig saldo € 179.400	

Gebouw C, Koningsplein 1 Voordeel € 122.500

Een deel van het planmatig onderhoud 2019 is nog niet uitgevoerd. Het hiermee gepaarde gaande bedrag van € 38.500 zal worden doorgeschoven. De aanwending van de reserve groot onderhoud gebouwen, die hier tegenover staat, zal ook in 2020 plaats gaan vinden. Per saldo budgettair neutraal. Voor de energiekosten is er een onderschrijving van € 27.700, omdat deze zijn verantwoord bij het gemeentehuis. Van daaruit zijn de kosten verdeeld naar verschillende programma's. Op de kostensoort dagelijks onderhoud is een voordeel van € 37.600 behaald. Als laatste zijn op diverse andere soorten kleine verschillen ontstaan met een totaalresultaat van € 18.700 voordeel. In het vierde kwartaal 2019 zijn alle reguliere vastgoedbudgetten onderzocht en geactualiseerd.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 56.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.1 Sportbeleid en activering	
Lasten	34.800
Baten	0
Voordelig saldo € 34.800	

Sport(beleid) Voordeel € 30.300

Het voordeel van € 30.300 is grotendeels ontstaan doordat:

- De gemeente in 2019 € 15.000 heeft ontvangen van het Rijk/VWS voor het

inhuren van een sportformateur. In 2019 is er € 3.000 uitgegeven. De activiteiten van de sportformateur lopen door in 2020 waardoor de overige kosten (€ 12.000) pas in 2020 gedeclareerd kunnen worden door de formateur.

- Het plaatsen van obstakels in de Gorzen pas in 2020 kon plaatsvinden. Daardoor kon

deze factuur (€ 6.000) niet in 2019 betaald worden.

- De artikelen, bestemd voor een drinkwatercampagne van VET GEZOND, pas in 2020 geleverd konden worden, waardoor ook deze factuur (€ 11.000) niet in 2019 betaald kon worden.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 4.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.2 Sportaccommodaties	
Lasten	320.300
Baten	57.200
Voordelig saldo € 377.500	

Binnensportaccommodaties

Nadeel € 101.400

In het jaar 2018 was er nog geen overeenstemming met de beheerder/ exploitant (S&W) over de beoogde exploitatievergoeding behorende bij sporthal de Wissel. In 2019 heeft een herijking van de exploitatievergoeding plaatsgevonden. Dit betekent concreet dat in het

jaar 2018 voor de kosten van 2018 geen verplichting was opgenomen van € 101.400. Hierdoor zijn kosten ten laste van 2019 gekomen wat resulteert in een overschrijding van € 101.400 op deze post. Dit is in de loop van 2019 niet bijgeraamd.

Sporthal de Beverbol

Voordeel € 233.200

Vanwege de aanwezigheid van vleermuizen is een bedrag van € 92.500 voor de sloop van de sporthal niet uitgegeven. De sloop zal nu verder gaan in het 2^e kwartaal 2020 (na de winterslaap van de vleermuizen). Hiermee wordt ook de afwaardering (€ 143.000) van het pand in 2020

gedaan. Als laatste zijn er kosten gemaakt voor camerabeveiliging van dit pand (vastgoedbescherming). De bestemmingsreserve actualisatie integraal accommodatieplan (AIAP) staat tegenover de kosten voor de sloop en de afwaardering.

Sporthal de Wissel

Voordeel € 34.100, structureel voordeel € 38.600

Het totale voordeel op deze post heeft twee grote voordelige oorzaken en een klein nadeel. Enerzijds, de kapitaallasten waren oorspronkelijk begroot op een afschrijvingstermijn van tien jaren. Dit is in werkelijkheid twintig jaren geworden, waardoor er een structureel voordeel

van € 24.800 is ontstaan. Dit voordeel is al verwerkt in de meerjarenbegroting 2020. Anderzijds, de verhuurinkomsten van de zonnepanelen zijn niet begroot. Dit resulteert in een structureel voordeel van € 13.800.

Groene sportvelden en terreinen

Voordeel € 234.800

Het hoofdveld van RVVH gaat verdwijnen. De verwachting op dit moment is dat dit in 2^e kwartaal 2020 zal worden verwijderd. Hier komt de nieuwbouw van het Gemini college. De geraamde afwaardering van de opstal, € 237.300, zal in 2020 gaan plaatsvinden. In de begroting 2020 is dit reeds verwerkt, echter had

dit in de loop van 2019 op deze post reeds afgeraamd moeten worden met tevens de onttrekking van de reserve actualisatie integraal accommodatie plan. Voor het jaar 2019 heeft dit uiteindelijk een budgettair neutraal effect. Tevens zijn (niet begrote) notariskosten gemaakt voor einde recht van opstal Kastanjelaan 36.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden

Voordeel € 23.600

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 46.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	
Lasten	132.700
Baten	0
Voordelig saldo € 132.700	

Muziekschool Voordeel € 26.400

Dit overschot is ontstaan door:

- Restant cultuursubsidies. Voor het aanvragen van cultuursubsidies 'voor iedereen' is structureel budget beschikbaar gesteld. Het subsidieplafond is in 2019 niet bereikt, er zijn minder subsidies aangevraagd dan de beschikbare gelden in de gemeentelijke begroting.
- De uitvoering van de opdracht 'evaluatie Uitgangspuntennotitie' die doorloopt in 2020. De opdracht hiervoor is reeds verstrekt.

Kunstobjecten/beeldende vormgeving Voordeel € 86.700

Het overschot is ontstaan door activiteiten die in 2020 gaan plaatsvinden:

- De opdracht 'kunsttoepassing Koningsplein'.
- Restant uitvoering amendement 'aankopen kunst'.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 19.600

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.4 Musea	
Lasten	19.100
Baten	0
Voordelig saldo € 19.100	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 19.100

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.5 Cultureel erfgoed	
Lasten	12.700
Baten	0
Voordelig € 12.700	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 12.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.6 Media	
Lasten	-7.300
Baten	0
Nadelig saldo € 7.300	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 7.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	
Lasten	21.100
Baten	17.100
Voordelig saldo € 38.200	

Wijkregie Voordeel € 43.700

Voor het project Feijenoord in de wijk was in 2019 € 50.000 gereserveerd. De werkelijke kosten bedroegen in 2019 € 25.400. Hier is een voordeel ontstaan omdat het project in 2019 is beëindigd. Het restant betreft diverse kleine voordelen.

Planmatig onderhoud bomen Voordeel € 74.700

De bomenkap aan de Populierenlaan is doorgeschoven naar 2020. Hierdoor is in 2019 een voordeel ontstaan van € 56.800. De werkzaamheden zijn nu gepland voor eind 2020.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van “geleverde

prestatie” wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop van 2020 ondertekend. Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 17.900 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.

Dagelijks onderhoud bomen

Nadeel € 41.800

Op basis van de boomveiligheidscontroles moest er in het najaar extra doorgepakt worden op het onderhoud aan het bomenbestand. Door de langdurige en aanhoudende droogte van de afgelopen jaren gaat de vitaliteit van bomen snel

achteruit. Om de veiligheid om en rond de boom te garanderen en aansprakelijkheidstelling ten aanzien van letsel en schades te voorkomen zijn aan de hand van de boominspecties gevaren weg genomen.

Openbaar groen, dagelijks

Nadeel € 187.400

Doordat de aanbesteding van Perceel B vertraging heeft opgelopen heeft de nieuwe aannemer een opschoonbeurt mogen uitvoeren (0-beurt) zodat de basis voldeed aan de gestelde eisen bij de aanbesteding. Daarnaast is er voor het bladruimen van gazons en plantvakken net als bij de straatreiniging twee weken extra inhuur geweest om te voorkomen dat blad weer op wegen en voetpaden terecht kwam. Verder zijn er aan de hand van de boomveiligheidscontrole in november een flink aantal boomspiegels van bomenzand voorzien om zonnebrandschade aan boomwortels tegen te gaan.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van “geleverde prestatie” wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop van 2020 ondertekend. Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 31.300 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.

Snippergroen

Voordeel € 37.000

Dit voordeel is ten eerste ontstaan door een beperkt aantal aanvragen waardoor de kosten beperkt zijn gebleven. Daarnaast is de opbrengst

van de grondverkoop hoger. Er zijn vijf percelen verkocht die groter waren dan gemiddeld (= < 50m²).

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden

Voordeel € 94.000

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 18.000

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	7.000
Baten	-763.000
Nadelig saldo € 756.000	

Reserve groot onderhoud sportaccommodaties: circa € 100.000 lagere onttrekking voor het doorschuiven van een aantal werkzaamheden groot onderhoud bij buitensport- en binnensportaccommodaties. Vanwege de overgang naar de nieuwe exploitant van de sportaccommodaties (Sport Service Ridderkerk B.V. per 1 januari 2020) is er even pas op de plaats geweest voor deze werkzaamheden. Reserve AIAP: circa € 500.000 lagere onttrekking ten opzichte van wat hiervoor begroot was. Er was verwacht dat er in 2019 inhuur nodig zou zijn wegens het opstellen/uitwerken van diverse plannen rondom het AIAP. Dat bleek nog niet nodig te zijn. Dit zal begin 2020 plaats gaan

vinden en dient dan ook verschoven te worden naar jaar 2020. Het betreft hier € 10.000. Daarnaast vindt de sloop van sporthal de Beverbol pas plaats in het tweede kwartaal 2020 vanwege de vleermuizen. € 236.000 wordt hierdoor dit jaar niet onttrokken. Als laatste het onderwerp sloopkosten sportveld ten behoeve van het nieuwbouw Gemini, het bedrag wat hiervoor was begroot (€ 237.300), is naar 2020 verschoven. Dit vanwege de totale planning op dat nieuwbouwproject.

Omdat de uitgaven voor beeldende kunst in het centrum lager zijn dan geraamd is ook de

onttrekking aan de reserve beeldende kunst ter dekking hiervan € 67.900 lager dan geraamd.

Omdat de uitgaven voor het project 'Gewoon meedoen Gewoon opgroeien' lager zijn dan geraamd is ook de onttrekking aan de reserve sociaal domein ter dekking hiervan € 91.900 lager dan geraamd.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 8.800

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
35.	Waardering voor de (kw aliteit van de) buitenruimte in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Score 1-5. Hieronder vallen diverse vragen en stellingen gerelateerd aan de buitenruimte zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Het goed onderhouden van perken, plantsoenen en parken; • Het goed begaanbaar zijn van straten, pleinen en trottoirs in de woonbuurt; • Het schoon zijn van de buurt; • Tevredenheid over speel- en sportvoorzieningen. 	3,3 3,4 3,4 3,6
36.	Niet-sporters (%) Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het % inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	gegevens niet beschikbaar
37.	Actieve deelname verenigingsleven de afgelopen 12 maanden in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	In %.	54,0%
38.	Voldoende mogelijkheden voor sportbeoefening in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Tevredenheid over de sportvoorzieningen: <ul style="list-style-type: none"> • Helemaal eens in % • Helemaal eens in score (1-5) 	68,0% 3,6%
39.	Voldoende mogelijkheden voor deelname aan kunst- en cultuureducatie in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	Eens, in %.	71,0%

Programma 7. Jeugd(hulp)

Programmavisie

Het gaat goed met onze jeugdige inwoners. Zij kunnen gezond en veilig opgroeien en hun talenten ontwikkelen. Wij willen dat alle jeugdige inwoners naar vermogen kunnen meedoen. De voorzieningen voor onze jeugd zijn aantrekkelijk en toegankelijk. Door middel van de jeugd- en gezinsteam bieden we beter op elkaar afgestemde dienstverlening aan burgers met kinderen die het alleen niet redden.

Trends en ontwikkelingen

Samenkracht en burgerparticipatie

In 2019 zijn de moties 'Kinderburgemeester' en een 'Ridderkerks Jeugdlintje' aangenomen.

Wijkteams

Er is sinds de start van de decentralisatie Jeugdzorg zowel landelijk, regionaal als lokaal sprake van een stijgende trend ten aanzien van de inzet van jeugdhulp. Hiermee gaat ook een stijging van de kosten gepaard. Het beroep op de wijkteams blijft groot.

Maatwerkdienstverlening 18-

De zorgkosten van de specialistische jeugdhulp, die door de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond wordt ingekocht, laten een stijgende trend zien. De complexiteit van zorgvragen en de looptijd van zorgtrajecten nemen toe.

Geëscaleerde zorg 18

Eind 2019 zijn voor Veilig Thuis en Jeugdbescherming op basis van onderzoek door de GR Jeugdhulp Rijnmond reële tarieven vastgesteld. Hiermee zijn Jeugdbescherming en Veilig Thuis in staat om conform de wettelijke taak hun werk te kunnen uitvoeren.

Volksgezondheid

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten bestuurlijk verantwoordelijk voor het Rijks Vaccinatie Programma (RVP). Het gaat dan om het toedienen van de vaccinaties en bijbehorende werkzaamheden zoals het verzorgen van de communicatie en voorlichting over het RVP op lokaal niveau.

De landelijke stabilisatie van de vaccinatiegraden voor jonge zuigelingen wordt nog niet gezien in de regio Rotterdam Rijnmond. De vaccinatiegraad van verslagjaar 2019 van het RIVM laat ook in de gemeente Ridderkerk voor alle vaccinaties nog een daling gezien, behalve voor het Humaanpapilloma-virus (HPV). Daar is weer een lichte stijging zichtbaar.

Het BAR-trainingsbureau heeft het preventieve cursusaanbod voor kinderen uitgebreid met aanbod voor ouders. Dit heeft tot doel om actief ouderschap voor de weerbaarheid van de kinderen in de leeftijdsgroep 4 t/m 8 jaar te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?

Samenkracht en burgerparticipatie

De wijkteamprofessionals hebben samen met de Brede School vrijetijdsaanbod ontwikkeld voor kinderen met een psychische beperking of gedragsproblemen. Kinderen en jongeren kunnen daardoor ondanks hun beperkingen deelnemen aan activiteiten in de wijk.

Kind- en jeugdparticipatie

Kinderen zijn van groot belang voor de gemeente omdat zij de burgers van de toekomst zijn. In 2019 zijn zij via de kinderteamparticipatie betrokken bij het vormgeven van gemeentelijk beleid. In 2019 is het meerjarenplan jeugdparticipatie 2020-2024 vastgesteld.

Wijkteams

Door de inzet van gedragsdeskundigen hebben we werkbegeleiding aan de professionals kunnen bieden en zijn vragen van cliënten verhelderd door het uitvoeren van pre-diagnostiek.

Wijkteamprofessionals op school hebben de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van de wijkteams vergroot.

De wijkteams worden goed gevonden. Zo goed dat er op dit moment meer ondersteuningsvragen zijn dan de teams kunnen behappen. De wachttijden om inwoners te helpen lopen op. Daarom werken de wijkteams met een voorbereidingsteam. Het doel van het voorbereidingsteam is het overzicht houden op het aantal meldingen, de juiste toeleiding en verbeterde sturing op wachttijden door:

- Screenen van de aanmeldingen op aard (voor wijkteam of CJG/welzijn) en urgentie;
- Waar nodig voorafgaand aan doorgeleiding naar wijkteams: extra vraagverheldering.

Hiermee sturen we beter op de instroom. Casusregisseurs en gedragsdeskundigen vanuit de wijkteams, een jeugdverpleegkundige en een welzijnsgeneralist nemen deel aan het voorbereidingsoverleg. We hebben meer zicht gekregen op de aanmeldingen en er is naast een verbeterde sturing op de instroom ook een verbetering op de doorstroom gerealiseerd.

Maatwerkdienstverlening 18-

Het resultaat gestuurde inkoop is in 2019 verder geoptimaliseerd. De samenwerking tussen de wijkteams, contractmanager en beleid zorgt ervoor dat we steeds beter sturing geven aan onze gecontracteerde zorgaanbieders.

De begroting van de GR Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) staat onder druk. De bijdragen aan de GRJR van de vijftien deelnemende gemeenten bleek ook in 2019 niet toereikend om de zorgkosten in de jeugdhulp op te vangen. De GRJR sluit het jaar af met een negatief saldo met als gevolg dat iedere deelnemende gemeente naar rato van de eigen bijdrage extra moet inleggen. De hoogte van dit bedrag voor Ridderkerk is opgenomen bij de 'financiële afwijkingen'. We kunnen nog niet aangeven welke invloed de stijging van de zorgkosten van de GRJR heeft op de toekomstige bijdrage (vanaf 2021) aan de GRJR. De bijdrage is immers gebaseerd op het daadwerkelijk zorggebruik van de gemeente Ridderkerk. Dit wordt in de loop van 2020 bekend en opgenomen in de ontwerpbegroting 2021 van de GRJR.

Geëscaleerde zorg 18

Er is door de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond onderzoek uitgevoerd naar de tarieven van Veilig Thuis en Jeugdbescherming. Hierbij zijn de wettelijke taken die zij uitvoeren en de daaraan gekoppelde activiteiten en inzet van personeel nader gespecificeerd.

Volksgezondheid

Het Actieplan voorkomen en bestrijden alcohol-/drugsgebruik 2016-2019 liep eind 2019 af. Alcohol- en drugsgebruik is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente Ridderkerk. Dit vraagt om voortzetting van activiteiten en een vervolgaanpak. Een vervolgaanpak rondom alcohol en drugs, inclusief eventuele financiële consequenties, nemen we mee in het op te stellen meerjarenbeleidsplan gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2024. Ter overbrugging zetten we de huidige activiteiten van het actieplan in 2020 voort.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Samenkracht en burgerparticipatie

In 2019 zijn twee bijeenkomsten 'Jong Ridderkerk Denkt Mee' georganiseerd voor leerlingen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Tijdens de bijeenkomsten is nagedacht over mooie ideeën om Ridderkerk nóg leuker en beter te maken. Er is gekeken waar kinderen tegenaan lopen bij het opgroeien in hun gemeente. Maar ook zijn er meer

specifieke vraagstukken besproken als duurzaamheid, eenzaamheid, veilig verkeer, cultuur en sport.

Ongeveer zeventig leerlingen hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten. Door het betrekken van hun achterban zijn in totaal zo'n 600 leerlingen bereikt. Dit heeft twee adviesrapporten en een aantal vervolgacties opgeleverd, zoals een fietsbrigade en input leveren voor de nieuwe speelplek in het Oosterpark.

Wijkteams

Dagelijks hielden de wijkteams inloopspreekuren op locatie Ontmoetingscentrum Het Plein. Eén keer per week werd er met de opbouwwerkers van Stichting Facet Ridderkerk, ook een spreekuur in de Kledingbank/FoodCompany georganiseerd.

Door de extra inzet van wijkteamprofessionals op school hebben we sneller gesignaleerd, waardoor vragen van kinderen (en hun ouders) eerder opgepakt konden worden en tevens passender geholpen konden worden. In het kader van het optimaliseren van de instroom, doorstroom en uitstroom hebben we eenduidige werkprocessen beschreven en hebben we een caseloadnormering opgesteld. Per 1 januari 2019 geldt de nieuwe meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Hierbij geldt de professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Daarom is verder geïnvesteerd in de samenwerking met Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond en Veilig Thuis. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond en Veilig Thuis over de onderlinge samenwerking met de wijkteams en het gebruik van de nieuwe meldcode.

Om de vernieuwing van het jeugdhulpstelsel een extra impuls te geven, hebben VNG en Rijk een Transformatiefonds opgericht. De 42 jeugdhulpregio's hadden de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen. De Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) heeft het plan "Transformeren kun je leren" opgesteld en vastgesteld. Op basis van dit plan is een aanvraag bij het Transformatiefonds ingediend en gehonoreerd.

Naar aanleiding van het toegekende budget is vanuit de GRJR een subsidiemeetlat opgesteld op basis waarvan de 15 samenwerkende gemeenten een aanvraag in konden dienen. De gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk hebben gezamenlijk een aanvraag

ingediend en deze is eind 2019 gehonoreerd. De aanvraag heeft betrekking op:

- Het vormen van een coalitie rondom de eerste 1000 dagen van een kind.
- Het investeren in het lokale netwerk om de samenwerking met de partners in de eerstelijnsgezondheidszorg te versterken.
- Het subregionaal inzetten van 0,6 FTE om de samenwerking tussen de wijkteams en de jeugdbescherming en Veilig Thuis te versterken.

Huisartsen en jeugdartsen vervullen een belangrijke rol rond de hulp en ondersteuning van kinderen en gezinnen. De wijkteams werk(t)en nauw met hen samen.

Maatwerkdienstverlening 18-

Met de lokaal gecontracteerde zorgaanbieders is een speciale bijeenkomst georganiseerd om de samenwerking te evalueren en afspraken te maken over het eerder inzetten van lokaal gecontracteerde jeugdhulp ter voorkoming van zwaardere vormen van jeugdhulp.

Tijdens de week van de pleegzorg hebben we onze pleeggezinnen in het zonnetje gezet. Alle gezinnen hebben een cadeaubon met begeleidende brief ontvangen als dank voor hun inzet.

Geëscaleerde zorg 18-

De taken van de Jeugdbescherming en Veilig Thuis zijn door middel van een tariefonderzoek duidelijk gespecificeerd. Dit zorgt voor een betere afbakening met de taken van de wijkteams.

Volksgezondheid

De signalen van de dalende vaccinatiegraad hebben er onder meer toe geleid dat Stichting CJG Rijnmond hun website is gaan verbeteren. Door speciale themapagina's over vaccineren sluiten we beter aan bij ouders en geven we antwoord op veel gestelde vragen. De websiteteksten over vaccineren zijn per 1 mei 2019 verder verbeterd en geïntegreerd in www.eenprikzogepeipt.nl.

Alle informatie over de individuele vaccinaties en de groepsvaccinaties is nu op één plek te vinden. Acties die erbij ondersteunen de vaccinatiegraad te verhogen zijn reeds ingezet. Dit gebeurt in samenwerking met de GGD.

In 2019 hebben 43 kinderen deelgenomen aan preventieve cursussen via het BAR-trainingsbureau. Vooral aan de cursussen

'sociale weerbaarheid' en 'KIES' (kind in echtscheidingsituaties) hebben veel Ridderkerkse kinderen deelgenomen. Daarnaast heeft Facet op zeven scholen de 'Rots en Water-training' aangeboden, een fysieke weerbaarheidstraining voor kinderen. Het aanbod van het BAR-trainingsbureau is uitgebreid met aanbod voor de ouders, waaronder de cursus 'Liefdevol Opvoeden'.

Verder hebben we twee pilots gestart om de samenwerking tussen huisarts, Stichting CJG Rijnmond en wijkteam te verbeteren. De deelnemende huisartspraktijken kregen een jeugdarts en wijkteammedewerker als contactpersoon toegewezen. De huisarts kon deze medewerkers consulteren bij vragen rondom toeleiding wijkteam en/of mogelijkheden inzet vanuit de Jeugdgezondheidszorg of het wijknetwerk. De eerste resultaten zijn positief. Naast het bespreken van casuïstiek is er ook veel informatie gegeven over bijvoorbeeld routes van aanvragen (wegwijzerfunctie). Ook hebben we weer uitvoering gegeven aan de prenatale huisbezoeken. Dit is een programma dat bestaat uit één tot vier huisbezoeken voor zwangere vrouwen in risicosituaties. We hebben in totaal twaalf trajecten uitgevoerd met daarbij 29 huisbezoeken. We hebben aanmeldingen gehad vanuit de verloskundigenpraktijk (met name 'Nieuw leven') en het wijkteam.

In 2019 hebben we uitvoering gegeven aan het Actieplan voorkomen en bestrijden alcohol-/drugsgebruik 2016-2019. Stichting 'Chris en Voorkom' heeft op alle middelbare scholen in Ridderkerk preventieve gastlessen verzorgd over alcohol en drugs. In totaal hebben 51 klassen voorlichting gekregen. Tijdens de lessen is ook een ervaringsdeskundige ingezet. Leerlingen gaven in de evaluatie aan dat ze veel geleerd hebben en zich bewuster zijn van de gevolgen van alcohol en drugs. Vooral het verhaal van de ervaringsdeskundige maakte veel indruk. Bij een ouderavond van het Farelcollege waren tweehonderd ouders aanwezig. Drie basisscholen hebben voorlichting ontvangen over alcohol en drugs.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil	
7 Jeugd		(- = lasten / + = baten)				
Taakveldverdeling						
Lasten		-14.517.600	-15.278.100	-15.645.700	-367.600	
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-467.200	-491.800	-422.200	69.600
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.695.800	-1.575.600	-1.565.100	10.500
	6.2	Wijkteams	-2.723.300	-2.770.500	-2.714.900	55.600
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.034.200	-7.351.500	-7.907.400	-555.900
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.479.600	-1.887.100	-1.839.600	47.500
	7.1	Volksgesondheid	-1.117.500	-1.201.600	-1.196.500	5.100
Saldo - Lasten en baten		-14.517.600	-15.278.100	-15.645.700	-367.600	
Reservemutaties						
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	0	-118.200	-184.800	-66.600
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	11.300	11.300	77.800	66.500
Saldo - Reserves		11.300	-106.900	-107.000	-100	
Gerealiseerd resultaat Jeugd		-14.506.300	-15.385.000	-15.752.700	-367.700	

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

De lasten van dit programma zijn incl. reserves overschreden met € 434.200. Onderwerpen die deel uitmaken van de overschrijding zijn lokale jeugdhulp en gespecialiseerde jeugdvoorzieningen.

De genoemde onderwerpen zijn openeinderegelingen en kunnen hierdoor als

rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Omschrijving	Bedrag afwijking
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	
Lasten	69.600
Baten	
Voordelig saldo € 69.600	

Peuterwerk algemeen

Voordeel € 106.100

Het budget is niet volledig benut aangezien in 2019 de harmonisatie van de peuteropvang daadwerkelijk is afgerond. Hierdoor zijn de kosten voor de peuteropvangplaatsen gedaald en zijn de compensatie en transitiebudgetten

afgerond die destijds met de kinderopvangorganisaties zijn afgesproken. De kinderopvangorganisaties hebben de compensatie- en transitiebudgetten niet volledig benut vanwege de aantrekkende arbeidsmarkt.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden

Nadeel € 32.700

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 3.800

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	
Lasten	10.500
Baten	0
Voordelig saldo € 10.500	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 10.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.2 Wijkteams	
Lasten	55.600
Baten	0
Voordelig saldo € 55.600	

Inzet in wijkteams **Voordeel € 114.900**
 Het voordeel is ontstaan door een aantal langdurig zieken bij de gecontracteerde aanbieders, waarvan vervanging lastig/onmogelijk bleek vanwege schaarste op de markt. In die gevallen wordt gekeken hoe andere partijen (passende) uren kunnen leveren. Dit is vanwege specifieke expertise niet in alle gevallen mogelijk gebleken. Daarnaast zien we dat een aantal medewerkers is vertrokken en niet direct konden worden vervangen. Dit gold met name voor gedragsdeskundigen.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden **Nadeel € 67.700**

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Voordeel € 8.400**

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	
Lasten	-555.900
Baten	
Nadelig saldo € 555.900	

Lokale jeugdhulp PGB **Nadeel € 69.000**
 Er is sprake van een nadeel op het budget PGB Jeugd van € 69.000 ten opzichte van de begroting. Deze twee budgetten zijn communicerende vaten. Het betreft dezelfde vormen van jeugdhulp alleen wordt het op een andere manier verstrekt. Ten aanzien van de inzet van de specialistische voorzieningen, die zijn ingekocht door de GR Jeugdhulp zien we een stijging van de zorgkosten voor Ridderkerk. Dit resulteert in een hogere inleg in 2021 voor de GR Jeugdhulp.
 Het aantal trajecten zorg in natura voor lokale jeugdhulp is toegenomen en zorgt voor een overschrijding op het budget met € 306.400. Het aantal afgegeven PGB's is gedaald ten opzichte van 2018. De kosten per cliënt zijn echter gestegen.

Lokale jeugdhulp ZIN **Nadeel € 449.100**
 Het aantal trajecten zorg in natura voor lokale jeugdhulp is toegenomen en zorgt voor een overschrijding op het budget met € 449.100. Bij de tweede tussenrapportage is deze ontwikkeling al gesignaleerd en € 370.000 bijgeraamd. Belangrijke oorzaak van deze toename is de inzet van meer trajecten jeugd met een beperking en basis GGZ. Het gaat om een toename in het aantal cliënten, maar ook om een toename van de kosten per cliënt, specifiek voor jeugdigen met een beperking. Deze ontwikkeling in cliënten en kosten wordt nog nader onderzocht. Het aantal afgegeven PGB's is gedaald ten opzichte van 2018. De kosten per cliënt zijn echter gestegen, ook dit wordt onderzocht. Ten aanzien van de inzet van de specialistische voorzieningen, die zijn ingekocht door de GR Jeugdhulp zien we een stijging van de zorgkosten voor Ridderkerk.

Specialistische jeugdvoorzieningen in natura **Nadeel € 299.400**
 De jaareindeverwachting van de GR Jeugdhulp Rijnmond is € 11.050.400 nadelig voor alle deelnemende gemeenten samen. Dit vanwege de inzet van meer trajecten van de ambulante zorgvormen van de GR Jeugdhulp Rijnmond. Op basis van het inlegpercentage voor 2019 is de extra bijdrage van de gemeente Ridderkerk hierin € 289.100. Het restant betreft diverse kleine verschillen.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden **Voordeel € 261.600**

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.82 Geëscaleerde zorg 18- Lasten Baten Voordelig saldo € 47.500	47.500 0

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 48.200

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 700

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.1 Volksgezondheid Lasten Baten Voordelig saldo € 5.100	5.100 0

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 5.100

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
40.	Werkloze jongeren Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %, 16 -22 jaar	gegevens niet beschikbaar
41.	Kinderen in uitkeringsgezinnen Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage kinderen tot 18 jr. dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	gegevens niet beschikbaar
42.	Jongeren met een delict voor de rechter Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren tussen 12-21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen.	gegevens niet beschikbaar
43.	Meldingen kindermishandeling in Ridderkerk* Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% mishandelde kinderen tot 18 jaar dat bij de Bureaus AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) is gemeld.	gegevens niet beschikbaar
44.	Jongeren (tot en met 18 jaar) met jeugdhulp. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren.	6,8%
45.	Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren.	1,1%
46.	Jongeren (12 - 22 jaar) met jeugdreclassering. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren.	0,5%
47.	Alcohol en drugsmisbruik onder jongeren in Ridderkerk. Bron: Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Binge-drinken • Dronken of aangeschoten • Wietgebruik 	gegevens niet beschikbaar

* Taken zijn per 2015 overgegaan van AMK naar Veilig Thuis. Tot op heden zijn de cijfers niet betrouwbaar genoeg om aan te leveren bij CBS die deze levert aan waarstaatjegemeente.nl

Programma 8. Welzijn en zorg

Programmavisie

Ridderkerk is een gemeente waar inwoners zelf de verantwoordelijkheid nemen voor het sociale klimaat en hun deelname daaraan. Waar dat nodig is, bieden we ondersteuning. Dit doen we door bij de vraag van de inwoner te kijken hoe we de eigen kracht en het eigen netwerk van de inwoner kunnen versterken. Wanneer ondersteuning nodig is, ligt de nadruk op ondersteuning op maat. Er is een zichtbare beweging van zware naar lichte zorg. We bevorderen een optimale samenwerking tussen alle partners binnen de zorg. Er zijn sociale gebiedsteams. Deze teams bieden op elkaar afgestemde dienstverlening aan burgers die het alleen niet redden.

Trends en ontwikkelingen

Samenkracht en burgerparticipatie

Het signaleren, voorkomen en tegengaan van eenzaamheid is een van de prioriteiten voor onze Ridderkerkse samenleving. Door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, zoals individualisering, extramuralisering, digitalisering, neemt het aantal mensen dat zich eenzaam voelt toe.

Het aantal ouderen neemt in Ridderkerk toe en de gemiddelde leeftijd van de inwoners stijgt. De vergrijzing leidt (landelijk) tot een verschuiving in ouderdomsziekten. Dementie wordt naar verwachting de belangrijkste doodsoorzaak.

Als gevolg van de toenemende vergrijzing stijgt het beroep op de omgeving. Het aantal mantelzorgers is in het afgelopen jaar gestegen.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Een toenemend aantal inwoners maakt gebruik van maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dit komt door drie factoren. Ten eerste liggen brede maatschappelijke trends ten grondslag aan het toenemend beroep op de Wmo. Dit zijn trends zoals een vergrijzende bevolking, inwoners die langer thuis blijven wonen en ambulantisering van de zorg. Daarnaast spelen ook lokale factoren een rol. Inwoners weten de gemeente steeds beter te vinden en de druk op mantelzorgers neemt toe. Tenslotte zorgt het abonnementstarief voor een stijging. Doordat inwoners een lagere eigen bijdrage betalen (vooral de hogere inkomensklasse) doen meer inwoners een beroep op de Wmo, terwijl voorheen naar particuliere oplossingen werd gezocht. Ook neemt de drijfveer om een beroep

te doen op het eigen netwerk steeds kleiner door de lage eigen bijdrage. Als laatste is te zien dat de doorstroom van Wmo naar de Wet langdurige zorg (Wlz) door het grote verschil in eigen bijdrage moeilijker is te realiseren. Inwoners maken hierdoor langer gebruik van de Wmo maatwerkvoorzieningen.

In de huidige situatie ontvangt centrumgemeente Rotterdam de middelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. In de komende jaren komt er een nieuwe integrale verdeling van de middelen over alle gemeenten. Maatschappelijke Opvang blijft uitgevoerd worden door centrumgemeente Rotterdam.

Maatwerkdienstverlening 18+

Doordat meer inwoners langer en intensiever gebruik maken van Wmo maatwerkvoorzieningen nemen de kosten toe. Daarnaast is de gemeente verplicht om een marktconforme en reële kostprijs te betalen. Hierdoor kunnen tarieven door autonome invloeden verder blijven stijgen.

Geëscaleerde zorg 18+

Door de invoering van de Wet verplichte GGZ is er kans dat inwoners met verward gedrag langer in de eigen omgeving worden behandeld. Het lokale zorgnetwerk heeft in dit kader de taak om na melding een verkennend onderzoek doen.

Wat hebben we bereikt?

Samenkracht en burgerparticipatie

We hebben in 2019 een lokale coalitie 'EEN tegen Eenzaamheid' in Ridderkerk gerealiseerd. Dit hebben we gedaan in de vorm van de werkgroep 'aanpak eenzaamheid Ridderkerk'. We hebben in deze werkgroep de aansluiting gemaakt op het Landelijk Programma 'Eén tegen eenzaamheid'.

Het college heeft in samenwerking met de werkgroep 'aanpak eenzaamheid Ridderkerk' een plan van aanpak opgesteld met als doel eenzaamheid te bestrijden.

Welzijn

In 2019 heeft een heroriëntatie op de producten van Stichting Facet Ridderkerk plaatsgevonden. De bewustwording rondom mantelzorg is vergroot. De professionals van Stichting Facet Ridderkerk hebben mantelzorgers een luisterend oor, advies en ondersteuning geboden. Vrijwilligers hebben waardering en erkenning gekregen. In de verschillende wijkvoorzieningencentra zijn diverse activiteiten georganiseerd, waarbij

ontmoeting mogelijk werd gemaakt. Tevens is de notitie sociaal beheer Ridderkerk opgesteld en vastgesteld. In deze notitie wordt beschreven wat onder sociaal beheer wordt verstaan, namelijk dat het beheer van wijkvoorzieningencentra zo veel als mogelijk wordt overgelaten aan de 'kracht van de wijk'. Mocht de wijk ondersteuning daarbij nodig hebben, dan is Stichting Facet Ridderkerk daar aangewezen partij voor.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

- Door de inzet van maatwerkvoorzieningen, zoals hulp bij het huishouden of hulpmiddelen konden inwoners ook in 2019 zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Inwoners met een beperking konden door bijvoorbeeld de inzet van een scootmobiel of aangepaste fiets blijven meedoen. Ook heeft dagbesteding in diverse vormen bijgedragen aan een waardevolle tijdsbesteding.

Maatwerkdienstverlening 18+

- In 2019 waren 3908 unieke cliënten in zorg via de Wmo. In totaal zijn 3.179 nieuwe beschikkingen afgegeven. Denk hierbij aan diensten als schoonmaak ondersteuning, begeleiding, woonvoorzieningen, rolstoelen en vervoersvoorzieningen.
- In 2019 zijn stappen gezet om het aanbod van de maatwerkvoorzieningen blijvend te laten aansluiten bij de veranderende zorgvraag. Hierbij kunt u denken aan de Buurtcirkel, Buurtman/Buurtvrouw, Buurtcirkel voor ouderen en het Geheugenpaleis. Deze resultaten zijn binnen de regeling innovatie gerealiseerd.

Geëscaleerde zorg 18+

- Het 'Actieplan BAR-organisatie, Verantwoordelijkheden van gemeenten voor mensen met verward gedrag' is vastgesteld. Hiermee is er een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. En zijn de taken gemeentelijke taken uit de Wet verplichte GGZ geborgd.
- Door de extra inzet van onder andere het lokale zorg netwerk is escalatie en inzet van juiste zorg gerealiseerd. Ook hebben deze medewerkers een training 'uitvoering taken wet verplichte GGZ' met succes gevolgd.
- Door de sluitende aanpak is het voorkomen van escalatie van zorg door vroegsignalering en tijdige inzet van de juiste zorg nog beter ingebed.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Samenkracht en burgerparticipatie

- In 2019 hebben wij in samenspraak met de werkgroep aanpak eenzaamheid Ridderkerk uitvoering gegeven aan het Plan van Aanpak eenzaamheid Ridderkerk.
- Het Inclusie Panel Ridderkerk is onderdeel geworden van het Maatschappelijk Burgerplatform Ridderkerk om daardoor effectiever op te kunnen treden.

Welzijn

In het kader van een dementievriendelijke samenleving is een Samenwerkingsovereenkomst Ketenzorg Dementie ondertekend met alle ketenpartners. Aan deze overeenkomst is een meerjarenplan ter uitvoering verbonden.

- In 2019 hebben diverse overleggen plaatsgevonden met Stichting Facet Ridderkerk waarbij de diverse trends en ontwikkelingen (onder andere ten aanzien van vergrijzing, inzet mantelzorgers, eenzaamheid, gezondheid, sporten en bewegen) en gemeentelijke ambities inzichtelijk zijn gemaakt. Op basis hiervan zijn vijf maatschappelijke opgaven geformuleerd en zijn productafspraken gemaakt voor 2020 (en verder).
- Het product sociaal beheer was door de gemeente nog niet met een specifieke taakomschrijving en uitvoeringsplan vormgegeven. Daarom hebben in 2019 diverse overleggen plaatsgevonden met wijkverenigingen SWS, De Fuik en de WAVO en Stichting Facet Ridderkerk over het formuleren van de visie rondom sociaal beheer.
- Stichting Facet Ridderkerk heeft verschillende bewustwordingscampagnes (posters, reclame, persbericht) uitgevoerd. Deze waren gericht op alle mantelzorgers met als doel mensen bewust te maken van het feit dat mantelzorg heel gewoon, maar ook heel bijzonder is. Ook is tijdens de week van de jonge mantelzorgers is via Instagram aandacht besteed aan deze doelgroep. Verder is in het kader van het vinden, verbinden en versterken van de jonge mantelzorgers een werkgroep gevormd met het Wijkteam, Stichting CJG Rijnmond, de Brede School, het jongerenwerk en Karaat Mantelzorg.
- Door extra mantelzorgondersteuning vanuit Stichting Facet Ridderkerk zijn groepsgerichte interventies, zoals mindfulness, trainingen "omgaan met verlies" en workshops "voor iemand zorgen"

georganiseerd. Ook is ingezet op lotgenotencontact.

- Club Support 0180 heeft workshops 'Werven van vrijwilligers en vacaturebank' voor besturen van sportverenigingen georganiseerd. Hierbij werd informatie verstrekt over het vinden en behouden van vrijwilligers.
- Bij de bibliotheek in het centrum is een verrijdbaar paneel beschikbaar om vacatures voor vrijwilligers op te presenteren.
- Tijdens de Nieuwjaarsreceptie zijn de jaarlijkse vrijwilligersprijzen voor groepen en individuen uitgereikt.
- In 2019 is besloten een nieuwe sociale kaart te gaan ontwikkelen in samenwerking met Mijn Buurtje en de bibliotheek. De nieuwe naam is 'Wie Wat Waar Ridderkerk'. De opdracht tot oplevering van de website ligt bij de bibliotheek. Ze zijn gestart met het vullen van de sociale kaart met organisaties in 2019. In 2020 is de live-gang van deze nieuwe sociale kaart.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Inwoners die in aanmerking kwamen voor ondersteuning hebben van ons een passende voorziening ontvangen. Naast maatwerkdienstverlening, zoals een-op-een ondersteuning of deelname aan een dagbestedingsgroep, hebben we inwoners voorzien van maatwerk in de vorm van bijvoorbeeld rolstoelvoorzieningen, woningaanpassingen en gehandicaptenvervoer. Samen met onze zorgpartners hebben we burgers actief ondersteund en gestimuleerd om zelf de eigen verantwoordelijkheid te nemen in hun levensloop. Hierdoor konden zij zelfstandig maatregelen treffen zoals een aanspraak op de blijverslening of andere algemene of collectieve voorzieningen.

We hebben het 'Regionaal Plan van Aanpak doordecentralisatie Maatschappelijke Opvang-Beschermde Wonen' voorbereid en vastgesteld.

Maatwerkdienstverlening 18+

- Door de inzet van de Wmo klantmanagers zijn inwoners met een hulpvraag professioneel en met de juiste bejegening te woord gestaan. Samen met de inwoner is gezocht naar een passende oplossing. Bij deze zoektocht staat de hulpvraag van de inwoner altijd centraal.
- In het kader van vroegsignalering en samenwerking tussen Wmo en Wlz wordt wanneer er sprake is van de eerste signalen van dementie, direct melding gemaakt bij de

dementie coördinator van het zorgkantoor (Wlz).

- Binnen de regeling innovatie hebben we samen met onze partners verdere invulling gegeven aan initiatieven zoals Buurtcirkel, Buurtman/Buurtvrouw, Buurtcirkel voor ouderen en het Geheugenpaleis.

Geëscaleerde zorg 18+

- Medewerkers hebben een training 'uitvoering taken wet verplichte GGZ' met succes gevolgd.
- Het actieplan 'Actieplan BAR-organisatie, Verantwoordelijkheden van gemeenten voor mensen met verward gedrag' is vastgesteld en wordt uitgevoerd.

Voortgang 'fundament Maatschappij'

Voor de doorontwikkeling van het domein Maatschappij heeft de gemeenteraad extra middelen ter beschikking gesteld. In 2019 hebben we in dat kader het volgende gerealiseerd:

- Er is een (integraal) dienstverleningsmodel opgeleverd.
- Alle (primaire en ondersteunende) werkprocessen van het domein maatschappij zijn opnieuw beschreven. Rollen en taken zijn daar waar nodig herzien en onnodige processtappen zijn uit het proces gehaald.
- De huidige en gewenste ICT-architectuur (ter illustratie: het domein maatschappij telt meer dan 50 noodzakelijke applicaties) is in kaart gebracht. Er heeft een marktonderzoek plaats gevonden naar de verschillende (software) mogelijkheden voor E-dienstverlening zowel op kortere en langere termijn.
- Er is een kennissysteem aangeschaft (implementatie afgerond eerste kwartaal 2020) voor medewerkers zodat landelijke en lokale wetgeving en werkinstructies eenduidig wordt ontsloten.

De werkorganisatie is inmiddels ingericht en daarmee is de interne sturing verbeterd door de span of control te verkleinen.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
8 Welzijn en zorg		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-12.340.400	-14.350.800	-14.438.400	-87.600
	2.5 Openbaar vervoer	-26.300	-215.300	-226.700	-11.400
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.914.500	-2.817.800	-2.692.500	125.300
	6.2 Wijkteams	-245.100	-155.200	-130.700	24.500
	6.3 Inkomensregelingen	-282.000	-284.100	-47.400	236.700
	6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	-1.678.000	-1.912.500	-1.875.900	36.600
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-7.048.300	-8.811.100	-9.306.800	-495.700
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-146.200	-154.800	-158.400	-3.600
Baten		669.600	794.600	515.800	-278.800
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	82.000	82.000	39.300	-42.700
	6.3 Inkomensregelingen	305.000	305.000	47.900	-257.100
	6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	9.700	9.700	12.000	2.300
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	272.900	397.900	416.600	18.700
Saldo - Lasten en baten		-11.670.800	-13.556.200	-13.922.600	-366.400
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	90.000	187.500	187.400	-100
Saldo - Reserves		90.000	187.500	187.400	-100
Gerealiseerd resultaat Welzijn en zorg		-11.580.800	-13.368.700	-13.735.200	-366.500

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 87.600. Onderwerpen die deel uitmaken van de overschrijding zijn de voorzieningen voor Wmo, collectief vervoer en Wmo begeleiding. De genoemde onderwerpen zijn openeinderegelingen en kunnen hierdoor als

rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Omschrijving	Bedrag afwijking
2.5 Openbaar vervoer	
Lasten	-11.400
Baten	0
Nadelig saldo € 11.400	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 11.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	
Lasten	125.300
Baten	-42.700
Voordelig saldo € 82.600	

WMO algemene voorzieningen

Voordeel € 49.200

Met de tweede tussenrapportage hadden wij gedacht dat er mogelijk nog initiatieven uit de samenleving zouden komen, maar dat is niet

gebeurd. Vandaar dat er nog een positief saldo is.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 33.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.2 <i>Wijkteams</i>	
Lasten	24.500
Baten	0
Voordelig saldo € 24.500	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 24.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.3 <i>Inkomensregelingen</i>	
Lasten	236.700
Baten	-257.100
Nadelig saldo € 20.400	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 20.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.6 <i>Maatwerk-voorzieningen (Wmo)</i>	
Lasten	36.600
Baten	2.300
Voordelig saldo € 38.900	

Voorzieningen Wmo/gehandicapten Nadeel € 132.700

De totale uitgaven voor voorzieningen Wmo zijn in 2019 gestegen. In de tweede tussenrapportage hebben we € 180.000 bijgeraamd. Uiteindelijk blijkt er nog een nadeel van € 132.700 ten opzichte van de begroting. Het nadeel komt vooral doordat voor woonvoorzieningen meer is uitgegeven dan begroot. Aan rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen is minder uitgegeven dan begroot.

Ten opzichte van 2018 zijn in 2019 meer (circa 8%) opdrachten voor woonvoorzieningen geïndiceerd. Ook is de gemiddelde prijs per woonvoorziening gestegen. Dit komt door brede maatschappelijke trends (vergrijzing/langer thuis blijven wonen/ambulantisering) en het abonnementstarief (meer aanvragen, ook vanuit de hogere inkomensklassen).

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 175.600

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 4.000

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.71 <i>Maatwerk dienstverlening 18+</i>	
Lasten	-495.700
Baten	18.700
Nadelig saldo € 477.000	

WMO Huishoudelijke verzorging ZIN Voordeel € 132.000

WMO Huishoudelijke verzorging PGB Voordeel € 52.500

Bij de tussenrapportages is rekening gehouden met een forse toename van het gebruik van de huishoudelijke verzorging ZIN in 2019 en is bijgeraamd met € 995.800. Ten opzichte van 2018 zijn in 2019 inderdaad meer opdrachten (ZIN & PGB) gegeven voor ondersteuning aan inwoners (circa 5%). Hierbij is een verschuiving te zien van de maatwerkvoorziening naar de algemene voorziening. Deze stijging is wel minder fors dan verwacht, waardoor het resultaat een voordeel is. Ten tijde van de tussenrapportage was het nog onduidelijk wat het effect van de aanzuigende werking van het abonnementstarief op het beroep op de

Huishoudelijke verzorging zou zijn. De gemaakte inschatting blijkt nu te ruim. Door de ontwikkelingen binnen de Wmo nog nauwkeuriger te monitoren, beogen we in het vervolg nauwkeuriger te kunnen gaan begroten. De groei in het aantal zorgopdrachten komt door drie factoren:

- Brede maatschappelijke trends (vergrijzing/langer thuis blijven wonen/ambulantisering)
- Lokale factoren (toenemende bekendheid van de Wmo-loket en de toenemende druk op mantelzorgers)

- Abonnementstarief (meer aanvragen, ook vanuit de hogere inkomensklassen; Door de lage eigen bijdrage is de drijfveer om een beroep te doen op het eigen netwerk steeds kleiner; De doorstroom naar de Wlz is door

het grote verschil in eigen bijdrage moeilijker te realiseren).
Naast een stijging in aantallen is de stijging in de uitgaven ook veroorzaakt door een kostprijsstijging van circa 20%.

WMO Collectief vervoer	Nadeel € 67.400
Het doelgroepenvervoer is met ingang van augustus 2019 op een nieuwe manier ingekocht: regie en daadwerkelijk vervoer apart. Resultaat is hoge kwaliteit, duurzaamheid en sturingsinformatie.	doorlopen waarvoor de kosten voor Wmo-vervoer € 16.200 bedroegen. Ook is er rekening gehouden met een kostenbesparing van 10%. Deze kostenbesparing over een periode van slechts vijf maanden is te voorbarig gebleken.

Alvorens (kosten)efficiency te bereiken moet de basis goed staan. Er is een implementatietraject

WMO Begeleiding en overige in natura	Nadeel € 526.300
Ten opzichte van 2018 zijn de totale uitgaven begeleiding in 2019 gestegen. Bij de tussenrapportage hebben we hier met een voorzichtige bijraming rekening mee gehouden. Uiteindelijk blijkt er nog een nadeel van € 526.300 ten opzichte van de begroting. De totale stijging in de uitgaven komt vooral doordat ten opzichte van 2018 meer (circa 8%) opdrachten (ZIN en PGB) voor ondersteuning aan inwoners is geïndiceerd. Dit komt door: <ul style="list-style-type: none"> • Brede maatschappelijke trends (vergrijzing/langer thuis blijven wonen/ambulantisering); 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokale factoren (toenemende bekendheid van de Wmo-loket en de toenemende druk op mantelzorgers); • Abonnementstarief (meer aanvragen, ook vanuit de hogere inkomensklassen; door de lage eigen bijdrage is de drijfveer om een beroep te doen op het eigen netwerk steeds kleiner; de doorstroom naar de Wet langdurige zorg is door het grote verschil in eigen bijdrage moeilijker te realiseren).

WMO Eigen bijdrage	Voordeel € 45.700
Doordat in 2019 meer inwoners gebruik maken van Wmo voorzieningen, zijn ook meer inkomsten ontvangen vanuit de eigen bijdrage. Het resultaat van 2019 komt hiermee op een	voordeel van € 45.000. Kantekening hierbij is dat de uitgaven voor Wmo voorzieningen waarvan inwoners gebruik maken hoger liggen dan de ontvangen eigen bijdragen.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden **Nadeel € 94.600**

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Nadeel € 18.900**

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>6.81 Geëscaleerde zorg 18+</i>	
Lasten	-3.600
Baten	0
Nadelig saldo € 3.600	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Nadeel € 3.600**

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.10 Mutaties reserves</i>	
Lasten	0
Baten	-100
Nadelig saldo € 100	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Nadeel € 100**

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
48.	Tevredenheid Ridderkerkse cliënten. Bron: Tevredenheidsonderzoek	Score 1-10.	7,7
49.	Schoon huis (huishoudelijke hulp). Bron: Tevredenheidsonderzoek	In %.	98,0%
50.	Inwoners met individuele Wmo-voorzieningen Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners*.	73,0
51.	Mate waarin mantelzorgers zich door de gemeente Ridderkerk ondersteund en gewaardeerd voelen. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	% dat zich ondersteund en gewaardeerd voelt door de gemeente**.	gegevens niet beschikbaar

* Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

** De onderzoeksmethode moet aangepast worden om de uitkomst representatief te laten zijn. Nu is de vraag gesteld aan de volledige populatie in plaats van de mantelzorgers.

Programma 9. Werk

Programmavisie

Daar waar dat mogelijk is, zetten wij burgers in hun eigen kracht en daar waar dat kan, trekken wij ons als gemeentelijke overheid terug. Bij dit alles staan wij voor de kwetsbaren in de samenleving en werken we samen met onze partners aan een zorgzame samenleving. Ons uitgangspunt is dat iedereen naar potentie aan het werk moet zijn en daarvoor hebben wij een individuele aanpak gericht op werk. Alle inwoners van Ridderkerk zijn in staat deel te nemen aan de samenleving. Wij werken samen met onze partners en ondernemers aan het begeleiden en benutten van het potentieel van onze inwoners naar werk.

Trends en ontwikkelingen

Inkomensregelingen

Armoedebeloid

De meer integrale, persoonlijke aanpak en preventie stonden centraal in 2019. Hiervoor is de samenwerking gezocht met het wijkteam, de partners en vrijwilligers. Vorengenoemde punten zijn ook meegenomen in het meerjarig beleid dat is vastgesteld voor de periode 2020 tot 2023. Ook zijn er activiteiten opgenomen voor het voorkomen van problemen en schulden.

Loonkostensubsidies

De gemeente helpt inwoners met een arbeidsbeperking aan werk. Dit doen we onder andere door werkgevers financiële steun te geven in de vorm van loonkostensubsidie. Voor het bepalen van de loonwaarde wordt op landelijk niveau een preferent werkproces voorbereid. Dit betekent dat in de nabije toekomst alle gemeenten de loonwaarde en loonkostensubsidie op dezelfde wijze gaan vaststellen. Dat komt tegemoet aan de wensen van werkgevers die in meerdere gemeenten actief zijn.

Uitkeringen levensonderhoud

Werk gaat in principe boven een uitkering. Maar veel mensen die nu een beroep doen op een uitkering doen dat voor een langere periode. Bovendien zijn veel klanten blijvend aangewezen op een uitkering omdat ze de afstand naar de arbeidsmarkt om medische, sociale of psychische redenen niet kunnen overbruggen.

Arbeidsparticipatie

Onder de huidige economische omstandigheden merken we dat de afstand tot de arbeidsmarkt van nieuwe uitkeringsgerechtigden groot is. Veel uitkeringsgerechtigden hebben geen

startkwalificatie. Lokaal ontwikkelen we nieuwe leerlijnen waardoor uitkeringsgerechtigden de afstand tot de arbeidsmarkt kunnen overbruggen. Ook sluiten we aan bij ontwikkelingen in onze arbeidsmarktregio om via een praktijkverklaring aan het werk te komen.

Bovendien is het voor werkgevers moeilijk om de juiste kandidaten te vinden. Daarom zijn we aangesloten bij ontwikkelingen in de arbeidsmarktregio om de arbeidsmarkt inzichtelijk te maken. Daarnaast heeft de rijksoverheid stappen gezet in de ontwikkeling van één centraal werkgeversservicepunt in arbeidsmarktregio's en verdergaande harmonisering van instrumenten.

Maatwerkdienstverlening 18+

In 2018 is landelijk het aantal meldingen gezakt. De landelijke cijfers over 2019 zijn nog niet bekend. In Ridderkerk zijn het aantal meldingen ten opzichte van 2018 gezakt. Dit geldt ook voor het aantal lopende dossiers. Het aantal gestarte schuldbemiddelingstrajecten en nieuwe dossiers is vergelijkbaar met 2018.

Voor de periode 2020 tot 2023 heeft de raad een meerjarig beleidskader vastgesteld: 'Minimabeleid en Plan schuldhulpverlening'. Een meer integrale, persoonlijke aanpak staat centraal.

Wat hebben we bereikt?

Inkomensregelingen

We hebben de basis gelegd voor een integrale aanpak door nauw samen te werken met partners, vrijwilligers en uitvoerders. Op individueel niveau zijn casussen besproken en is er gezocht naar de best passende (maatwerk)oplossing.

De informatievoorziening voor de burger is verbeterd, de website is, met behulp van de adviesraad, toegankelijk en overzichtelijk gemaakt. Het bereik van de regeling Meedoen (Ridderkerkpas) is groot. Er is ongeveer 90% van het beschikbaar gestelde tegoed door de inwoner uitgegeven. De bekendheid van het landelijk fonds Kinderhulp is toegenomen. Veel aanvragen komen via de wijkteams binnen. Met het landelijk fonds Kinderhulp hebben we ook kinderen geholpen die niet in aanmerking komen voor de minimaregelingen.

Uitkeringen levensonderhoud

Het aantal uitkeringen is na een stijging in de eerste helft van 2019 in de tweede helft weer gaan dalen. Aan het eind van 2019 is er een lichte stijging ten opzichte van het begin van het

jaar. Het valt op dat de gemiddelde uitkeringsduur afneemt, doordat mensen die al langer een uitkering hebben uitstromen. Ook het aantal jongeren met een uitkering is afgenomen. Door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vinden meer mensen werk vóórdát ze een uitkering aanvragen. Minder nieuwe klanten doen dus een beroep op een uitkering. De instroom van nieuwe klanten is daardoor afgenomen. De rijksmiddelen voor het betalen van uitkeringen en loonkostensubsidies was ook dit jaar lager dan de uitgaven. Omdat het verschil kleiner is dan het eigen risico voor de gemeente komen we niet in aanmerking voor een Vangnetuitkering van het Rijk.

Begeleide participatie

Afgelopen jaar is het aantal mensen dat in een garantiebaan werkt gestegen. Het aantal mensen dat werkzaam is in een nieuwe beschutte werkomgeving is verdubbeld tot zes personen.

Arbeidsparticipatie

De afstand tot de arbeidsmarkt wordt voor uitkeringsgerechtigden gemiddeld groter. Hierdoor is het moeilijker om hen naar de arbeidsmarkt te bemiddelen en neemt dat meer tijd in beslag. Slechts 12% van deze mensen kunnen volgens onze analyse binnen een jaar de afstand tot de arbeidsmarkt overbruggen. Het aantal mensen dat uitgestroomd is naar de arbeidsmarkt is ten opzichte van vorig jaar gedaald. Het aantal mensen dat uitgestroomd is naar scholing met studiefinanciering is ten opzichte van vorig jaar bijna verdubbeld.

Maatwerkdienstverlening 18+

In 2019 hebben we de samenwerking tussen schuldhulpverlening en de wijkteams verstevigd. Dit komt de dienstverlening aan de inwoner ten goede. Ook hebben we de samenwerking met externe partijen verder verstevigd, waaronder SchuldHulpMaatje, PLANgroep en de woningstichting Wooncompas. Op het gebied van preventie hebben we aandacht gegeven aan de vindbaarheid van de gemeente en aan de regelingen op het gebied van minima en schuldhulpverlening. Daarnaast hebben we de bestaande activiteiten zoals de projecten MoneyWays en MoneyMaker voortgezet. Voor de periode 2020 tot 2023 heeft de raad een meerjarig beleidskader vastgesteld: 'Minimabeleid en Plan schuldhulpverlening'. Een

meer integrale, actieve en persoonlijke aanpak staat centraal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inkomensregelingen

Het contract van de Ridderkerkpas is met een aanbesteding vernieuwd en ingevoerd. De mogelijkheden om bedrijven en organisaties te laten aansluiten, zijn hiermee vergroot. Ook is het mogelijk om meerdere regelingen op een pas te laden. De communicatie via website en folder is verbeterd in samenwerking met de adviserende platforms.

Uitkeringen levensonderhoud

We hebben meer aandacht gehad voor integrale dienstverlening, inclusief rechtmatigheid. Ook de werkprocessen zijn daarop beter aangepast.

Begeleide participatie

Doordat we onze klanten beter kennen hebben we beter maatwerk kunnen bieden. Dat is ook vertaald naar werkprocessen en werkwijzen.

Maatwerkdienstverlening 18+

Schuldenproblematiek houdt vaak verband met andere problematiek. Het is daarom belangrijk om in een vroeg stadium aandacht te hebben voor schulden. In de werkprocessen van (het voorbereidingsteam) van de wijkteams is daar aandacht voor.

We hebben op regelmatige basis overleg gehad met onze uitvoerder PLANgroep, op beleidsmatig en casusniveau. Daarnaast hebben we ons meer gericht op begeleiding van de inwoner, zowel voor als tijdens het traject bij onze uitvoerder. Met Wooncompas hebben wij gesprekken gevoerd over hoe we de samenwerking kunnen verstevigen, en dan met name op het gebied van voorkomen van huisuitzettingen. Om onze inwoners beter te bereiken en de drempel te verlagen, hebben we de NIBUD Geldkrant huis aan huis verspreid. De teksten op de gemeentelijke website zijn aangepast op inhoud en leesbaarheid. Dit hebben wij in samenwerking met het 'Burgerplatform Minima Ridderkerk' gedaan.

Om jongeren te bereiken, hebben we via de bestaande projecten MoneyWays en MoneyMaker voorlichting op scholen gegeven. Met deze activiteiten vergroten we de financiële kennis onder de jeugd.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
9 Werk		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-17.964.600	-18.077.800	-18.700.400	-622.600
	6.3 Inkomensregelingen	-15.593.000	-15.584.500	-16.219.800	-635.300
	6.4 Begeleide participatie	-345.700	-345.700	-77.100	268.600
	6.5 Arbeidsparticipatie	-1.687.100	-1.867.000	-2.138.200	-271.200
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-338.800	-280.600	-265.300	15.300
Baten		11.999.200	12.096.600	12.106.800	10.200
	6.3 Inkomensregelingen	11.999.200	12.096.600	12.102.500	5.900
	6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	4.300	4.300
Saldo - Lasten en baten		-5.965.400	-5.981.200	-6.593.600	-612.400
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	0	70.200	70.200	0
Saldo - Reserves		0	70.200	70.200	0
Gerealiseerd resultaat Werk		-5.965.400	-5.911.000	-6.523.400	-612.400

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 622.600. Een oorzaak hiervan is de uitgaven voor de post Wet BUIG uitkeringen. Het genoemde onderwerp is een openeinderegeling en kan hierdoor als rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)

regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Een andere oorzaak is de procentuele verdeling van de BAR-bijdrage over de taakvelden. Deze verdeling is over het geheel budgettair neutraal.

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.3 Inkomensregelingen	
Lasten	-635.300
Baten	5.900
Nadelig saldo € 629.400	

Wet BUIG-uitkeringen

Nadeel € 188.800

In 2019 zijn de uitgaven voor uitkeringen groter dan begroot. Dat komt omdat er tot en met juli een grotere stijging (ruim 2,1 %) van het aantal klanten is geweest dan verwacht. Eind december

is dit teruggebracht tot een stijging ten opzichte van begin van het jaar van 0,8%. Bovendien zijn de inkomsten uit terugvordering en verhaal lager dan begroot. Per saldo is er daarom een tekort.

Minimabeleid

Voordeel € 49.300, structureel voordeel € 25.700

De uitgaven op de verschillende onderdelen van het minimabeleid lopen redelijk in de pas met de begrote bedragen. Op het onderdeel

'maaltijdvergoeding' is er teveel begroot en kan dit bedrag (€ 25.700) structureel worden afgeraamd tot het werkelijk gebruik.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden

Nadeel € 480.800

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Nadeel € 9.100

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.4 Begeleide participatie	
Lasten	268.600
Baten	0
Voordelig saldo € 268.600	

Sociale werkvoorziening Voordeel € 268.600

Dit betreft een aflopende regeling. Omdat de financiering hiervan enkele jaren geleden is veranderd, is dit overschot ontstaan.

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.5 Arbeidsparticipatie	
Lasten	-271.200
Baten	4.300
Nadelig saldo € 266.900	

Re-integratieprojecten Voordeel € 258.000

In 2019 is ruim 75% van de re-integratiemiddelen gebruikt om mensen naar werk, opleiding, zelfstandigheid of een garantiebaan te begeleiden. Een deel van de re-integratiemiddelen hebben we niet kunnen gebruiken voor de doelgroep, deels omdat beschikbare instrumenten en werkwijzen nog niet goed genoeg aansloten bij de doelgroep (zie ook het rekenkameronderzoek naar de uitvoering van de Participatiewet). Zowel landelijk, regionaal en lokaal wordt dit verbeterd via bijvoorbeeld het Breed offensief, de ontwikkeling van leerlijnen en de inkoop van nieuwe instrumenten.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Nadeel € 524.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
6.71 Maatwerkdienstverlening	
Lasten	15.300
Baten	0
Voordelig saldo € 15.300	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 15.300

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
52.	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jr. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar.	756,2
53.	Netto arbeidsparticipatie (% mensen tussen 15 en 67 jaar dat een baan heeft). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	gegevens niet beschikbaar
54.	Personen met een bijstandsuitkering aantal per 1.000 inwoners. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In aantallen.	30,4
55.	Aantal personen met een lopend re-integratietraject. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	46,1

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
56.	<p>Aantal inwoners in Ridderkerk dat in armoede leeft (bijv. 110% van het bijstandsniveau).</p> <p>Bron: Gemeente/vakafdeling/CBS</p>	In aantallen.	1.469
57.	<p>Ridderkerkse uitstroom naar werk in % van de behaalde uitstroom.</p> <p>Bron: Bestuursrapportage Sociaal domein</p>	In %.	46,0%
58.	<p>Uitstroom naar werk als % van het klantenbestand.</p> <p>Bron: Bestuursrapportage Sociaal domein</p>	In %.	9,0%

Programma 10. Gezondheid en duurzaamheid

Programmavisie

Vanuit concrete projecten dragen wij bij aan een duurzame samenleving. Er wordt steeds meer afval gescheiden. De volgende onderwerpen hebben onze continue aandacht: verminderen van het aantal geluidgehinderden, vermindering van het klimaatprobleem en stimuleren van het gebruik van duurzame energie, het beheersen van de gemeentelijke bodemproblematiek, verlagen van risico's binnen de gemeente bij de productie, het vervoer, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen, het verzorgen van een goede inzameling van huishoudelijk afval, duurzame mobiliteit en de verbetering van luchtkwaliteit. Door heldere en tijdige voorlichting zetten we in op geestelijke en lichamelijke gezondheid. Toegankelijke gezondheidszorg is belangrijk. Hier ligt een sterke relatie met zorg. Dierenwelzijnsaspecten maken integraal onderdeel uit van het gemeentelijk beleid.

Trends en ontwikkelingen

Dierenwelzijn

De gemeente heeft de wettelijke taak om zwerfdieren minimaal twee weken op te vangen. Deze taak wordt in de regio Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (Dierenbescherming).

Riolering

Het klimaatadaptief beheer krijgt de komende jaren vorm. De relatie met andere beheerdisciplines wordt daarbij steeds belangrijker. Door klimaatverandering zijn we genoodzaakt gebieden door te lichten (stresstest). Tijdens de planperiode van het GRP (Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022) worden rioolstelsels in bebouwd gebied doorgerekend. Bij aandachtsgebieden worden maatregelen voorgesteld.

Milieubeheer

Asbesttoezicht

Per 1 januari 2019 is het asbesttoezicht overgedragen aan de DCMR. De DCMR volgt het asbest van sloop tot stort. Door de overdracht van deze taken aan de DCMR, voldoen we aan onze wettelijk verplichting.

Lood in bodem bij speelplaatsen

In 2019 is in opdracht van de provincie Zuid-Holland onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van lood in de bodem bij kinderspeelplaatsen heeft één speelplaats opgeleverd waar op termijn maatregelen ter

verbetering van de bodemkwaliteit genomen moeten worden.

Klimaatwet en klimaatakkoord

De Klimaatwet is op 28 mei 2019 door de Eerste Kamer aangenomen. Hierin staan de klimaatdoelstellingen voor de regering. Tegelijkertijd is het een kader voor de ontwikkeling, effectmeting en wijze van verantwoording van het beleid dat moet leiden tot het halen van de wettelijke vastgelegde klimaatdoelstellingen.

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Het is een overeenkomst tussen veel organisaties en bedrijven in Nederland om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Het doel is om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen. Ook het congres van de VNG heeft unaniem ingestemd met het klimaatakkoord.

Fairtrade

Eind 2019 is de hercertificering, voor een periode van 2 jaar, van de titel Fairtrade gemeente aangevraagd bij de landelijke organisatie.

Begraafplaatsen

Het intensieve gebruik van het rouwcentrum en de aldaar aanwezige knelpunten voor een correcte dienstverlening maakte het aanpassen van het rouwcentrum noodzakelijk. Het gebruik van de begraafplaatsen resulteert in het op termijn noodzakelijk uitbreiden van begraafplaats Vredenhof.

Wat hebben we bereikt?

Dierenwelzijn

In 2019 hebben we het continueren van de opvang van zwerfdieren geborgd door het afsluiten van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opvang zwerfdieren met de Dierenbescherming.

Riolering

Afgelopen jaar lag de focus op het uitvoeren van de stresstest (wateroverlast). De definitieve uitkomsten hiervan worden in 2020 gepresenteerd. Het inzicht in mogelijke wateroverlast locaties is hiermee vergroot.

Afval

Beleidsplan

In 2019 heeft de gemeenteraad van Ridderkerk het '[Beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023](#)' vastgesteld.

Afvalstoffenverordening

In 2019 is de afvalstoffenverordening van Ridderkerk opgesteld. De verordening geeft de wettelijke kaders en randvoorwaarden aan die benodigd zijn om NV BAR-Afvalbeheer uitvoering te kunnen laten geven aan het '[Beleidsplan afval en grondstoffen 2019-2023](#)'.

Apothekersroute

In 2019 is er door NV BAR-Afvalbeheer een apothekersroute in de gemeente gerealiseerd. Dit houdt in dat de gemeente, via een erkende verwerker, zorg draagt voor de afvoer en verwerking van het medicijnafval en de naaldenbepalers die patiënten inleveren bij apotheken. De NV BAR-Afvalbeheer regelt de afvoer en verwerking van medicijnafval en naaldenbepalers nu centraal, waardoor uniformiteit in het beleid ontstaat.

Papierconvenant

In december 2019 liep het papierconvenant van verenigingen, kerken en scholen in Ridderkerk af. In september 2019 hebben de verenigingen voor de laatste keer oud papier en karton ingezameld.

Milieubeheer

- Het aantal geluidgehinderden is teruggebracht.
- Er is een bijdrage geleverd aan verbetering van de luchtkwaliteit.
- Er is een bijdrage geleverd aan verbetering van de bodemkwaliteit.

Energietransitie

Samen met 22 andere gemeenten, Waterschappen en de Provincie Zuid-Holland is gewerkt aan de energiestrategie voor de regio Rotterdam - Den Haag. Er is een belangrijke bouwsteen voor de concept RES opgesteld en vastgesteld namelijk het Energieperspectief 2050.

In opdracht van bewonerscoöperatie De Groene Stroom is op het dak van sportzaal De Werf in Slikkerveer 228 zonnepanelen geïnstalleerd. Deze kleine, schone energiecentrale levert genoeg groene elektriciteit op voor ongeveer 25 Ridderkerkse huishoudens.

Fairtrade

In 2019 heeft het Ridderkerkse Kraanwagenbedrijf het Fairtrade certificaat ontvangen. Zij zijn daarmee de honderdste Fairtrade deelnemer in Ridderkerk. Andere bedrijven en organisaties die in 2019 het Fairtrade certificaat ontvingen zijn onder andere: het Waterschap Hollandse Delta, de Bibliotheek Aanzet en Fleur Vision.

Begraafplaatsen

Het aangepaste rouwcentrum is in september geopend voor de uitvaartdiensten en voldoet qua ruimte voor de auladiensten en voorzieningen aan de geuite wensen van voor de verbouwing. Het gebouw is zodanig aangepast dat er geen gasaansluiting meer aanwezig is.

Onderzoek naar de bodemgesteldheid van het terrein voor de uitbreiding van de begraafplaats is uitgevoerd.

Gezien de noodzakelijke ophoging is beschikbare kwalitatief goede grond uit andere projecten deels op het terrein opgeslagen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Dierenwelzijn

In 2019 is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opvang zwerfdieren met de Dierenbescherming afgesloten tot en met 31 december 2021.

Riolering

Bij toekomstige rioolvervangings wordt rekening gehouden met de uitkomsten van de stresstest wateroverlast. Overigens kunnen klimaatadaptieve maatregelen niet alleen binnen de riolering worden gevonden. Dit betekent een integrale aanpak van de gehele openbare ruimte.

Naast aanpassingen aan het rioolstelsel vindt communicatie naar de inwoners plaats om de bewustwording te stimuleren over de (zichtbare) klimaatverandering (risico dialoog voeren).

Afval

Beleidsplan

Restafval wordt voortaan ingezameld met PMD en dit wordt via een scheidingsinstallatie van elkaar gescheiden. Ook wordt een variabel tarief op PMD + restafval en een toegangscontrole op ondergrondse containers en cocons geïntroduceerd. Inwoners hebben nieuwe minicontainers ontvangen en op veel plekken zijn gft-cocons geplaatst. De reinigingsronde voor minicontainers voor gft is komen te vervallen.

Om het nieuwe afvalbeleidsplan te ondersteunen hebben we diverse activiteiten ondernomen op het gebied van communicatie. Zo is er een nieuwe website voor NV BAR-Afvalbeheer live gegaan en zijn de sociaal mediakanalen (Facebook, Instagram en Twitter) opgezet. Daarnaast zijn informatie- en inloopavonden voor inwoners georganiseerd. We hebben twee keer een Duurzaamheidskrant uitgebracht. Ook zijn de eerste bewustwordingscampagnes van start gegaan door middel van advertenties in huis-aan-huiskranten, straatborden en website. We

hebben op marktjes gestaan om inwoners van informatie te voorzien. Verder is er een nieuwe app, de BAR Afval-app, in gebruik genomen. Hiermee voorzien we de inwoners direct van relevante informatie. We hebben ook de inwoners middels persberichten en berichten in de Blauwkai op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Afvalstoffenverordening

Aan het eind van 2019 heeft, overeenkomstig bestuursrechtelijke procedure, de ontwerp-Afvalstoffenverordening ter inzage gelegen in het gemeentehuis. Inwoners zijn daarmee in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. Besluitvorming over de verordening door de raad van Ridderkerk vindt plaats in 2020.

Apothekersroute

Hiervoor is een contract afgesloten met een erkende verwerker van KCA. De NV BAR-Afvalbeheer mist namelijk de vereiste expertise en certificering om zelf de afvoer en verwerking van dit soort chemisch afval te verzorgen. Er zijn verschillende vormen van communicatie gebruikt om de apothekersroute kenbaar te maken bij de apothekers, maar ook bij de inwoners.

Papierconvenant

In 2019 zijn met de desbetreffende verenigingen nieuwe afspraken gemaakt voor de periode 2019-2024.

Milieubeheer

In december 2019 is de evaluatie over 2019 van het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma opgesteld. Deze beschrijft de voortgang van de doelen uit het programma.

Vermindering aantal geluidgehinderden

- Op 15 oktober 2019 is het Actieplan Geluid 2019-2023 vastgesteld. Centraal in het Actieplan geluid staan de maatregelen om de geluidsoverlast terug te dringen. Met dit Actieplan worden tevens plandrempels vastgesteld.
- Op de Rijksstraatweg, tussen Geerlaan en Waaldijk, is een nieuwe deklaag aangebracht in de vorm van geluidreducerend asfalt.
- In de raadsvergadering van 12 december 2019 is besloten om de ontbrekende afscherming lang de A15/A16, ter hoogte van Ridderkerk West, te realiseren. Ook is besloten hiervoor het benodigde budget beschikbaar te stellen.
- In december 2019 is op verzoek van de gemeenteraad gestart met een aanvullend onderzoek naar mogelijke maatregelen rond A15 en Rotterdamseweg. Het doel is om het

geluid te verminderen en de luchtkwaliteit te verbeteren.

- Er zijn in 2019 totaal 2 woningen van de B-lijst (geluidsbelasting tussen 60 en 64 decibel) gesaneerd waarbij maatregelen zijn getroffen vanwege geluid afkomstig van de Rijnsingel.

Verbetering luchtkwaliteit

De volgende maatregelen uit het Actieplan Luchtkwaliteit 2018-2019 zijn uitgevoerd:

- Een zomer- en wintercampagne over houtstook. In de zomer gericht op BBQ en vuurkorven en in de winter op openhaarden.
- Er zijn extra bomen geplant in 2019. Bewoners van Drievliet kregen in oktober de mogelijkheid een gratis boom voor in de tuin aan te vragen. De animo was zo groot dat binnen twee weken het maximaal aantal bomen was aangevraagd.
- Vanaf begin 2019 hebben 15 bewoners zelf de luchtkwaliteit rond hun woning gemeten. Elke maand zijn de buisjes vervangen en retour gestuurd aan de DCMR voor analyse. Het beeld dat uit de resultaten naar voren komt bevestigt wat ook op andere punten wordt gemeten en berekend. De gemiddelden blijven onder de wettelijke grenswaarde en onder de WHO-advieswaarde.

Verbetering bodemkwaliteit

- De bodemkwaliteitskaart van 2014 is herzien en gewijzigd vastgesteld voor de duur van 5 jaar. Met deze kaart kan zoveel mogelijk grond en baggerspecie binnen de gemeente als grond hergebruikt worden, zonder daarmee het duurzaam functioneel gebruik van de bodem te belemmeren. De Nota Bodembeheer is op basis van de evaluatie niet aangepast.
- In 2019 heeft het Rijk gevraagd aan gemeenten om een gemeentebreed onderzoek te doen naar de aanwezigheid van de stofgroep PFAS. Eind 2019 is met dit onderzoek gestart.

Energietransitie

Er is een online enquête uitgezet en een tweetal bewonersbijeenkomsten georganiseerd waarbij uitgangspunten zijn opgehaald voor het opstellen van de warmtevisie. Op de eerste bewonersbijeenkomst was de WoonWijzerWinkel ook aanwezig.

Klimaatadaptatie

Tegelijkertijd met de bijeenkomsten over de Groenvisie in september 2019 is de dialoog gevoerd met de bewoners over de gevolgen van de klimaatverandering. Dit heeft ons veel

inzichten opgeleverd over hitte, droogte en wateroverlast in onze wijken. Deze opbrengst gebruiken we als input voor de klimaatadaptatiestrategie (eind 2020), om in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig te zijn.

Fairtrade

In 2019 zijn er diverse activiteiten uitgevoerd op het gebied van Fairtrade. Voorbeelden hiervan zijn; Op 7 mei 2019 vond de regionale vergadering van Fairtrade Nederland in Ridderkerk plaats. Diverse deelnemende gemeenten uit Zuid-Holland, Noord-Holland en Zeeland zijn hiervoor naar Ridderkerk gekomen. Er zijn verschillende Fairtrade certificaten uitgereikt. In de Fairtrade week in het najaar van 2019 waren er diverse activiteiten op het gebied

van Fairtrade in de bibliotheek. In deze week was er hiervoor aandacht in de bedrijfskantines, met dagelijks een verf bereid Fairtrade product. Daarnaast was er een gastcollege op het Farelcollege over Fairtrade producten.

Begraafplaatsen

Het rouwcentrum was de tweede week van januari tot september gesloten. Het gebouw is intern verbouwd en met twee segmenten naar buiten toe uitgebreid. De hal, garderobe, toiletgroepen en aula zijn uitgebreid. Meubilair is vervangen c.q. uitgebreid. Het gebouw wordt niet meer verwarmd door een cv-installatie op gas. Het gebouw is voorzien van zonnepanelen.

Wat heeft het gekost?

Programma		Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
10 Gezondheid en duurzaamheid			(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling						
Lasten			-11.474.300	-14.508.700	-12.200.200	2.308.500
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-102.100	-30.200	-22.000	8.200
	7.1	Volksgezondheid	-430.300	-432.700	-411.000	21.700
	7.2	Riolering	-3.673.800	-3.916.000	-2.610.400	1.305.600
	7.3	Afval	-4.480.800	-5.379.800	-5.120.700	259.100
	7.4	Milieubeheer	-1.344.000	-1.752.200	-1.487.300	264.900
	7.5	Begraafplaatsen	-1.381.100	-1.632.900	-1.551.700	81.200
	8.1	Ruimtelijke Ordening	-62.200	-1.364.900	-997.100	367.800
Baten			11.903.400	12.128.300	10.505.200	-1.623.100
	7.2	Riolering	4.825.700	5.058.500	3.799.300	-1.259.200
	7.3	Afval	5.653.700	5.649.700	5.297.200	-352.500
	7.4	Milieubeheer	5.000	41.200	21.900	-19.300
	7.5	Begraafplaatsen	1.400.100	1.374.100	1.389.600	15.500
	8.1	Ruimtelijke Ordening	18.900	4.800	-2.800	-7.600
Saldo - Lasten en baten			429.100	-2.380.400	-1.695.000	685.400
Reservemutaties						
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	127.400	1.496.200	1.213.700	-282.500
Saldo - Reserves			127.400	1.496.200	1.213.700	-282.500
Gerealiseerd resultaat Gezondheid en duurzaamheid			556.500	-884.200	-481.300	402.900

Omschrijving	Bedrag afwijking
1.2 Openbare orde en veiligheid	
Lasten	8.200
Baten	0
Voordelig saldo € 8.200	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 8.200

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.1 Volksgezondheid	
Lasten	21.700
Baten	0
Voordelig saldo € 21.700	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 21.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.2 Riolering	
Lasten	1.305.600
Baten	-1.259.200
Voordelig saldo € 46.400	

Riolering planmatig onderhoud Nadeel € 92.800

In 2019 is € 1.272.000 minder uitgegeven aan rioleringsprojecten. In 2019 zijn de voorbereidingen gestart van diverse grote rioolvervangingsprojecten op de volgende locaties: Klaas Katerstaat, Jonkheer De Savornin Lohmanstraat, diverse straten in Rijsoord en Westmolendijk. Vanwege scopewijzigingen, complexiteit van samenhang tussen de projecten en planning derden schuift de voorgenomen uitvoering van 2019 door naar 2020.

2019 bestaat uit een deel van de eindafrekening van 2018 en de eindafrekening 2019. Al met al heeft het doorvoeren van afvalwater uit de Beverwaard een positief saldo van € 55.600 opgeleverd. In 2020 wordt de overeenkomst met gemeente Rotterdam voor het doorvoeren van afvalwater uit de Beverwaard aangepast. Op dit moment is de hoogte van de vergoeding nog niet in te schatten.

Overige kleine afwijkingen € 6.400 nadelig.

Wij ontvangen van gemeente Rotterdam een bijdrage in het transport van afvalwater vanuit Beverwaard naar de afvalwaterzuiveringsinrichting. Deze bijdrage is opgebouwd uit afschrijvingslasten van het rioolsysteem en exploitatiekosten. In de begroting is een voorschot opgenomen ter hoogte van slechts de afschrijvingslasten. De afrekening in

De lagere rioollasten en hogere baten leiden, samen met de overige resultaten op riolen en gemalen, tot een toevoeging - in plaats van de geraamde onttrekking - aan de voorziening beklemde middelen riolering (verschil € 1.414.000).

Riolering dagelijks onderhoud Voordeel € 76.600

Dit jaar zijn er minder verstoppingen in zowel de huisaansluitingen als de riolering in de straat geweest. Ook hebben we minder lekkages gehad op het hoofdriool in de straat. Hierdoor is er dit jaar minder gebruik gemaakt van aannemers om dit op te lossen.

voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van "geleverde prestatie" wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop van 2020 ondertekend. De afrekening (€ 10.300) voor het beheer en onderhoud vindt dus in 2020 plaats.

In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al

Overige gemalen Voordeel € 47.900

In 2019 zijn de onderhoudskosten lager als gevolg van minder storingsen aan de gemalen. Ook zijn de uitgaven lager door efficiënt onderhoud en inkoop van onderdelen. Daarnaast

zijn de energiekosten lager. Doordat het minder regent draaien de pompen korter waardoor er energie wordt bespaard.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 14.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.3 Afval	
Lasten	259.100
Baten	-352.500
Nadelig saldo € 93.400	

Afval Nadeel € 49.900, structureel nadeel € 344.000
 Het nadeel op afval bedraagt € 49.900.

Voor dit nadeel zijn als oorzaken te benoemen:

- Hogere verwerkingskosten afval en lagere opbrengsten grondstoffen.
- Lagere kosten uitrol afvalbeleidsplan als gevolg van verschuiving in de tijd van de incidentele projectkosten en de verkoop van de ingenomen en afgeschreven minicontainers.
- De NV BAR-Afvalbeheer heeft minder kosten doorbelast aan de gemeente voor onderhoudskosten ondergrondse containers.

- Kosten aanbesteding huishoudelijk restafval en de hierop volgende juridische procedures.
- Friciekosten voor de inzameling van huishoudelijk afval.

Ter dekking van het nadeel op afval is in 2019 het restant van de voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing van € 142.500 aangewend.

Aangezien de verwerkingskosten en opbrengsten van de grondstoffen sterk onderhevig zijn aan exogene factoren, komen wij bij de 2^e Tussenrapportage 2020 terug op de structurele gevolgen.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Nadeel € 43.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.4 Milieubeheer	
Lasten	264.900
Baten	-19.300
Voordelig saldo € 245.600	

Duurzame energietransitie Voordeel € 181.700

Door de ontwikkeling van de regionale energiestrategie is, in plaats van ad hoc initiatieven te ondersteunen, ingezet op een meerjarige inzet van gelden. Vanuit de maatschappij zijn geen initiatieven ontplooid die dit jaar een bijdrage hebben gevraagd. Rekening

moet worden gehouden met een intensivering van activiteiten in de komende jaren, zeker nu ook het landelijk klimaatakkoord is vastgesteld. De Groene Stroom heeft een subsidie ontvangen van € 25.000.

Luchtkwaliteit Voordeel € 26.900

Bij het vaststellen van het Actieplan Luchtkwaliteit 2019-2022 in 2018 is:

- Een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 20.000 voor onderzoek gedurende de planperiode (in 2019 € 3.900 uitgegeven).
- Een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 10.000 voor de aanschaf van emissiemeters voor burgers (in 2019 € 0

uitgegeven, omdat is aangesloten bij een burgerluchtmeetproject van de DCMR).

- Een jaarlijks budget beschikbaar gesteld van € 5.000 voor communicatie (In 2019 € 6.300 uitgegeven).

Het restant bestaat uit kleine afwijkingen. Het restant budget is ter dekking van komende acties gedurende de looptijd van het Actieplan Luchtkwaliteit 2018-2022.

Verduurzamen gemeentelijke gebouwen Voordeel € 44.400

Het project verduurzaming heeft vertraging opgelopen. Er is besloten om de verduurzaming in fases op te knippen. De panden zijn geïnspecteerd op basis van de zogenaamde Erkende Maatregelenlijst (treffen van maatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen). Vervolgens is vóór 1 juli 2019 voldaan aan de zogenaamde Informatieplicht Energiebesparing. In de eerste helft van 2020

volgt een rapportage van de verplichte maatregelen en aanvullende maatregelen. Hierdoor zijn nog niet alle budgetten besteed in 2019. De onderschrijding op de totale projectkosten verduurzaming bedraagt € 44.400. Het project verduurzaming loopt nog door tot en met 2020. Dit brengt externe expertise- en advieskosten met zich mee voor 2020.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 7.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
7.5 Begraafplaatsen	
Lasten	81.200
Baten	15.500
Voordelig saldo € 96.700	

Begraafplaatsen Voordeel € 43.300

In 2019 is de toevoeging aan de voorziening onderhoud graven € 25.500 lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door minder ontvangsten voor afkoop van onderhoud als gevolg van minder uitgifte nieuwe graven vanwege een hogere verhouding van bijzettingen.

Voor 100% kostendekking zou € 142.900 aan de voorziening beklemde middelen lijkbezorging moeten worden onttrokken. Echter, omdat de voorziening hiervoor niet toereikend is, kan slechts het restant van de voorziening van € 112.900 worden onttrokken (€ 85.500 meer dan geraamd).

In 2019 zijn minder graven voor onbepaalde tijd uitgegeven dan geraamd. Dit verklaart grotendeels waarom de baten uit begraven € 69.100 lager zijn.

Het restant betreft diverse kleine verschillen.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 38.300

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 15.100

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.1 Ruimtelijke ordening	
Lasten	367.800
Baten	-7.600
Voordelig saldo € 360.200	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 378.500

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 18.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	0
Baten	-282.500
Nadelig saldo € 282.500	

Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door:

- Lagere dekking uit de algemene reserve t.b.v. het afvalbeleidsplan € 153.600.
- Lagere dekking uit de algemene reserve t.b.v. duurzame energietransitie (met name verduurzamen gemeentelijke gebouwen en onderzoek geluidsscherm A15) € 93.300.

- Lagere dekking uit de algemene reserve t.b.v. het actieplan Luchtkwaliteit € 21.900.
 - Lagere dekking uit de algemene reserve t.b.v. verbouw rouwcentrum € 17.600.
- Overige verschillen € 3.900 voordeel.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
59.	Hoeveelheid restafval uit Ridderkerk dat vanuit afval aanbiederstation in verbrandingsoven terecht komt. Bron: NV BAR afvalbeheer	In kg.	741.000
60.	Vergroten van het afvalscheidingspercentage in Ridderkerk. Bron: NV BAR afvalbeheer	In %.	54,3%
61.	Omvang huishoudelijk restafval kilogram per inw oner. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	De hoeveelheid restafval per bew oner per jaar (kg).	243,0
62.	Waardering van de kwaliteit van de gemeentelijke begraafplaatsen en rouw centra in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling (extra vraag)	In %. • (helemaal) mee eens. • (helemaal) oneens.	93,0% 7,0%
63.	Waardering algehele persoonlijke gezondheid in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	7,6
64.	Hernieuw bare elektriciteit (%). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Hernieuw bare elektriciteit is elektriciteit die is opgew ekt uit w ind, w aterkracht, zon of biomassa (in %).	gegevens niet beschikbaar
65.	Lucht Bron: Waarstaatjegemeente.nl	De voorraad lucht op basis van de uitstoot van CO ₂ , stikstofoxiden, fijnstof en vluchtige organische stoffen. 0 (zeer laag) en 100 (zeer hoog).	gegevens niet beschikbaar*
66.	Aantal zw erf dieren dat is opgevangen. Bron: Gemeente	In aantallen.	24

* Indicator is geen onderdeel meer van de website waarstaatjegemeente.nl

Programma 11. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Programmavisie

In Ridderkerk is het prettig wonen voor iedereen. Samen met de woningbouwcorporatie zetten we ons in voor een evenwichtige en kwalitatief goede woningvoorraad. Er is een diversiteit aan woonmilieus met een voldoende en gevarieerd woningbestand voor alle doelgroepen. Daarbij wordt rekening gehouden met wensen die voortkomen uit de samenleving zoals behoefte aan ruimte voor mantelzorg. De gemeentelijke woonlasten zijn in verhouding met de kwaliteit van wonen in de gemeente. Bestaande woningen zijn energiezuiniger. Wij zijn transparant over tarieven van grondtransacties.

Trends en ontwikkelingen

Ruimtelijke ordening

Het aantal marktinitiatieven is in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. In 2018 hebben we ons bezig gehouden met 30 marktinitiatieven. Dit tegenover 31 marktinitiatieven in 2019. In 2018 hebben we 2.040 uur aan die marktinitiatieven besteed. In 2019 bijna 2.700 uur. Dit is terug te zien in de ontvangen leges.

Wonen en bouwen

Op 30 januari 2019 ondertekenden de 14 gemeenten en 26 corporaties, werkzaam in de regio Rotterdam, het Regioakkoord. Dit regionale akkoord maakt inzichtelijk hoe de regio Rotterdam invulling geeft aan de volkshuisvestelijke opgaven binnen de regio voor de periode 2018 - 2030.

Als gevolg van het Regioakkoord en afhankelijk van het afnametempo van de niet-DAEB voorraad verwachten wij een te kort van ruim 400 sociale corporatiewoningen in 2030. Daarom laat Wooncompas haar sociale voorraad niet langer dalen. De sociale corporatievoorraad wordt minimaal gelijk gehouden aan de sociale corporatievoorraad op 1 januari 2019. Dit is vastgelegd in nieuwe concept prestatieafspraken voor de periode 2020 - 2024. De omvang de sociale corporatievoorraad wordt jaarlijks gemonitord.

Wat hebben we bereikt?

Ruimtelijke ordening

We hebben de realisatie van meerdere herstructureringsprojecten of marktinitiatieven mogelijk gemaakt door aanpassing van onze ruimtelijke kaders, zoals:

- De herstructurering van Wooncompas van woongebied Ridderkerk - Centrum fase 2.

- De realisatie van een vervangende nieuwbouwwoning op de Middenmolendijk 199.
- De realisatie van 66 nieuwe woningen in het project De Oude Boomgaert.
- De realisatie van een kleinschalige woonzorgvoorziening voor dementerende ouderen aan de Anjerstraat/Bloemenstraat.
- De herstructurering van Wooncompas van de Rembrandtweg fase 1.
- De realisatie van twee nieuwe woningen in plaats van kassen op de Pruiwendijk 228-A.
- De realisatie van 12 rijwoningen op de plek van voormalig spiritueel centrum De Heksenketel aan de Markstraat.
- Het wegbestemmen van horeca in het blok aan de Prinses Margrietstraat 2 t/m 36.
- De realisatie van een bezoekerscentrum in het Waalbos.

Met ontwikkelaar Bemog sloten wij in 2019 een intentieovereenkomst over de uitvoering van de gebiedsvisie P.C. Hoofdstraat en omgeving. Op 26 november 2019 is de startnotitie Rivieroever door de gemeenteraad vastgesteld. Tot slot is de Visie grondposities op 24 september 2019 door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld.

Ter voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet is het huidige proces Marktinitiatieven uitgewerkt. Voor initiatiefnemers is hierover de folder 'Bouwen of verbouwen' gemaakt.

Wonen en bouwen

Instemming van de raad voor de ondertekening van de Bestuursovereenkomst voor het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam 2020.

- Concept verordening woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2020 gereed voor 1e behandeling in de raad begin 2020.
- Goed wonen en goede woningen in Ridderkerk: zienswijze van de raad op de concept Prestatieafspraken Wooncompas, gemeente Ridderkerk en bewonersraad Progressie 2020-2024.
- Wooncompas komt de met hen gemaakte Prestatieafspraken 2016-2020 na. Dit blijkt uit de monitor Prestatieafspraken 2018 die we in 2019 ontvingen.
- Goede samenwerking met tussen gemeente en Wooncompas: onder andere afstemming met Wooncompas over haar nieuwe portefeuillebeleid, afstemming van projecten

en afstemming tussen Lokaal Zorgnetwerk en de toewijzing van woningen.

- Verordening Verzilverlening inwerking per 1 juli 2019.
- Nieuwe Verordening Starterslening inwerking per 1 oktober 2019.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ruimtelijke ordening

In het kader van de actualisatie van onze ruimtelijke plannen is (verder) gewerkt aan het Omgevingsplan Donkersloot. Het concept-ontwerp Omgevingsplan heeft in 2019 ter inzage gelegen. De procedure van bestemmingsplan Woongebied Ridderkerk heeft in 2019 stilgelegen. Dit in afwachting van provinciale besluitvorming over de ruimtelijke claim voor het tramtracé. De gebiedsvisie en het bestemmingsplan Veren Ambacht zijn in 2019 uitgesteld in afwachting van de provinciale gebiedsvisie Veren Ambacht, Nieuw-Reijerwaard en BT-Oost.

In 2019 werkten wij aan:

- Projecten die voorkomen uit de Actualisatie Integraal Accommodatieplan, zoals nieuwbouw van het Gemini College, herontwikkeling van de Beverbol, Windmolen 110.
- Een plan van aanpak voor de uitvoering van de Omgevingsvisie Ridderkerk.
- Het Ontwikkelperspectief Centrum.
- De gebiedsvisie Sportpark Bolnes en omgeving.
- Meerdere marktinitiatieven, waaronder:
 - Kievitsweg 86 (11 appartementen).
 - Electropark 17 – 19 (3 woningen).
 - Ringdijk 38 – 42 (6 woningen).
 - Nieuwe locatie Siloah (huisvesting 32 zorgbehoevenden).

Wonen en bouwen

- Voor de concept Verordening woonruimtebemiddeling regio Rotterdam is deelgenomen aan een regionale ambtelijke werkgroep.
- Voor raadsleden van de gemeenten Ridderkerk, Albrandsbaard en Barendrecht is over de concept Verordening woonruimtebemiddeling regio Rotterdam in november 2019 een informatiebijeenkomst gehouden.
- Voor de nieuwe concept Prestatieafspraken 2020-2024 zijn met Wooncompas en bewonersraad Progressie de

Prestatieafspraken 2016-2020 geëvalueerd. Daarna heeft er intensieve afstemming met Wooncompas en brede interne afstemming plaatsgevonden.

- In 2019 heeft de gemeenteraad een uitgebreide raadsinformatiebrief ontvangen over:
 - Het jaarverslag 2018 van Wooncompas.
 - De monitor prestatieafspraken 2018 van Wooncompas.
 - De voornemens 2020 van Wooncompas.
 - De stand van zaken van het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam (SvWR).
- Voor de afstemming over het nieuwe portefeuillebeleid van Wooncompas heeft in september 2019 een bijeenkomst plaatsgevonden voor medewerkers van Wooncompas en de gemeente. Hierbij waren van beide partijen verschillende vakgebieden vertegenwoordigd.
- Door vaststelling door de raad van de Verordening Verzilverlening is de motie Verzilverlening van november 2018 uitgevoerd.

De oude Verordening Starterslening uit 2017 is geëvalueerd. Op basis daarvan is een nieuwe Verordening Starterslening opgesteld. Hiermee kunnen we de doelgroep beter bedienen.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-20.217.000	-31.262.300	-24.650.400	6.611.900
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-7.694.500	-20.937.700	-19.077.500	1.860.200
	8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.583.100	-525.900	-630.000	-104.100
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-10.038.400	-8.831.800	-4.113.200	4.718.600
	8.3 Wonen en bouwen	-901.000	-966.900	-829.700	137.200
Baten		18.025.600	30.059.100	28.569.300	-1.489.800
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.660.100	20.900.200	24.139.500	3.239.300
	8.1 Ruimtelijke Ordening	239.800	239.800	544.200	304.400
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	10.046.800	8.840.200	3.841.900	-4.998.300
	8.3 Wonen en bouwen	78.900	78.900	43.700	-35.200
Saldo - Lasten en baten		-2.191.400	-1.203.200	3.918.900	5.122.100
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	4.700	346.600	31.500	-315.100
Saldo - Reserves		4.700	346.600	31.500	-315.100
Gerealiseerd resultaat Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		-2.186.700	-856.600	3.950.400	4.807.000

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De begroting na wijziging betreft de gevolgen van de MPG 2019. Door de sterk aantrekkende verkopen op Cornelisland is in het begin van 2019 in de geactualiseerde grondexploitatie (opgenomen in de MPG 2019 die medio 2019

door de raad is vastgesteld) rekening gehouden met grotere opbrengsten uit grondverkoop dan medio 2018 werd voorzien. Deze hogere opbrengsten worden verrekend met de boekwaarde (lastenkant).

Omschrijving	Bedrag afwijking
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	
Lasten	1.860.200
Baten	3.239.300
Voordelig saldo € 5.099.500	

GREX: Cornelisland

Tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties worden berekend op basis van het percentage van het plan dat is gerealiseerd. Daarbij wordt gekeken naar de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten als percentage van de totale kosten en opbrengsten.

Voordeel € 5.096.800
 genomen moet worden in de grondexploitatie Cornelisland voor een bedrag van € 5.096.800.

Toepassing van het hierboven beschreven principe leidt ertoe, dat in 2019 tussentijds winst

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000

Voordeel € 2.700

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.1 Ruimtelijke ordening	
Lasten	-104.100
Baten	304.400
Voordelig saldo € 200.300	

Toekomstvisie **Voordeel € 112.100**
 Wij gaan aan de slag met de Visie Rivieroevers. Die stond voor 2019 op het programma, maar wordt doorgeschoven naar 2020. De startnotitie daarvoor is op 21 november van 2019 vastgesteld door de raad, waardoor uitvoering geven aan die notitie niet meer lukte in 2019. We gaan daarvoor het beschikbaar budget gebruiken. Voor overige onderdelen uit de omgevingsvisie waarvoor een start is gemaakt, is apart budget aangevraagd bij de raad.

Centrumprogramma Ridderkerk **Voordeel € 50.100**
 De verwachting was dat het Ontwikkelperspectief Centrum in november 2019 zou worden vastgesteld. onderzoeken, waarvoor nog facturen betaald moeten worden.
 We hadden meer tijd nodig in verband met onder andere het uitvoeren van aanvullende

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Voordeel € 38.100**

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	
Lasten	4.718.600
Baten	-4.998.300
Nadelig saldo € 279.700	

GREX: Lagendijk **Voordeel € 191.700**
 Tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties worden berekend op basis van het percentage van het plan dat is gerealiseerd. Daarbij wordt gekeken naar de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten als percentage van de totale kosten en opbrengsten. Voor de grondexploitatie Lagendijk (Van Peltterrein) leidt de toe te passen berekening tot een tussentijdse winstneming in 2019 van € 191.700.

GREX: Het Zand **Nadeel € 471.400**
 De actualisatie van de grondexploitatie voor Het Zand leidt ertoe, dat deze grondexploitatie minder winstgevend wordt. wordt met een kostenstijging van 2,5% per jaar. Ook in de andere delen van de grondexploitatie is sprake van hogere kosten dan voorzien.
 Er zijn meerdere factoren die leiden tot het vastgestelde resultaat. De belangrijkste oorzaak is het verlengen van de looptijd van de grondexploitatie met drie jaar, met name als gevolg van vertraging in het deelproject Driehoek Het Zand. Deze extra looptijd van het project leidt ook tot extra kostenstijgingen in het bouw- en woonrijp maken en in de plankosten. Gerekend Daarnaast is sprake van een licht hogere rente die moet worden vergoed over de boekwaarde (toename van 1,55% naar 1,75%). Bij een hoge boekwaarde (ruim € 8,5 miljoen per 31 december 2018 en ruim € 6,7 miljoen per 31 december 2019) leidt dit tot merkbaar hogere rentekosten.

Omschrijving	Bedrag afwijking
8.3 Wonen en bouwen	
Lasten	137.200
Baten	-35.200
Voordelig saldo € 102.000	

Beheer startersleningen **Nadeel € 27.700, structureel nadeel € 27.700**
 Via de SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) zijn er geldleningen aan starters op de woningmarkt verstrekt. Door de aflossingen van de afgelopen jaren is de hoogte van het bedrag wat aan leningen is uitgezet gedaald. Daardoor dalen weliswaar de door de SVN in rekening gebrachte beheerskosten, maar daarnaast ook de door de deelnemers opgebrachte rentevergoedingen. In de begroting 2019 was daar nog niet volledig rekening mee gehouden.

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden **Voordeel € 130.300**

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 **Nadeel € 600**

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	0
Baten	-315.100
Nadelig saldo € 315.100	

Mutaties in reserves

Nadeel € 315.100

Het nadeel kan worden verklaard door:

- Geen dekking uit de algemene reserve nodig voor beheerkosten Nieuw Reijerwaard € 148.200.
- Lagere dekking uit de algemene reserve ten behoeve van Omgevingsvisie/ Centrumprogramma Ridderkerk € 162.200. Overige kleine verschillen € 4.700 nadeel.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
67.	Koopwoningen ten opzichte van aantal huurwoningen (%). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %.	gegevens niet beschikbaar
68.	Particuliere huurwoningen ten opzichte van sociale huurwoningen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% particuliere huursector van de totale woonvoorraad ten opzichte van het % sociale huursector van de totale woonvoorraad.	gegevens niet beschikbaar

Programma 12. Financiën en algemene dekkingsmiddelen

Programmavisie

We zijn een financieel stabiele en gezonde gemeente. We hebben inzichtelijk welke lokale lasten er zijn en streven er naar deze zo laag mogelijk te houden.

Voordelen uit de grondexploitaties (op bedrijven en woningbouw die uit programma 11 kunnen ontstaan) zijn op voorhand niet in de begroting opgenomen.

Trends en ontwikkelingen

Eneco

Eneco Groep N.V. is in 2019 niet verkocht. Wel hebben we in april 2019 na afstemming met de gemeenteraad ons principestandpunt gewijzigd van behouden in vervreemden. De voorbereidingen van een gecontroleerde veilingverkoop hebben we actief gevolgd. De nieuwsbrieven van de Aandeelhouderscommissie (AHC) zijn daarbij steeds ter informatie aan de gemeenteraad doorgezonden. In december 2019 hebben wij het eindbod van de enige overgebleven en door de AHC geselecteerde aanbieder ontvangen en naar de gemeenteraad verzonden. Het definitieve eindbesluit tot verkoop van al onze aandelen Eneco is op 18 februari 2020 door ons college genomen nadat de gemeenteraad in de gelegenheid was gesteld hiervoor wensen en bedenkingen te geven. De verkoopopbrengst inclusief het laatste dividend worden in de eerste helft van 2020 ontvangen en dus ook in dat jaar verantwoord.

Als verkopende aandeelhouder houden wij wel het individuele risico (naar pro rata deel van het eigen aandelenbelang) op een negatieve uitspraak van de rechter inzake de zogenaamde REMU-procedure. Op basis van een juridische analyse wordt de kans op een negatieve uitspraak in hoger beroep echter klein geacht.

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

In 2019 is het grootste deel van de (integratie)uitkeringen sociaal domein overgebracht naar de algemene uitkering. Doordat het label er vanaf is gehaald, hebben we het apart volgen van de mutaties binnen het sociaal domein niet meer uitgevoerd.

OZB niet-woningen

Per 1 januari 2019 kent artikel 220f Gemeentewet een nieuw lid dat betrekking heeft op de mogelijkheid om het lagere woning-tarief toe te passen voor de niet-woningen. Deze wetswijziging vloeit voort uit het zogenaamde

'amendement Omtzigt'. Gemeenten hebben hiermee de mogelijkheid gekregen om voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere 'instellingen van sociaal belang' het woningtarief voor de OZB te rekenen in plaats van het vaak hogere tarief voor niet-woningen (artikel 220f Gemeentewet).

Belastingen overig

De vereenvoudiging van de precariobelasting is beschreven en opgenomen in de vastgestelde Belastingnota 2020.

Wat hebben we bereikt?

OZB niet-woningen

In de Belastingnota 2020 is het resultaat opgenomen van het onderzoek naar de mogelijkheden om het OZB-woningtarief toe te passen voor verenigingen.

Belastingen overig

De precariobelasting is vereenvoudigd. Dit houdt in dat:

- Voor handelswaar uitgesteld binnen 1 meter vanaf de gevel van het winkel- of bedrijfspand geen precariobelasting wordt geheven.
- De tarieven voor het langer dan 3 dagen op de openbare ruimte laten staan van voertuigen (hoofdstuk 2 van de tarieventabel precariobelasting) worden afgeschaft.
- De tarieven voor installaties voor het al dan niet automatisch aftappen van motorbrandstof, olie, lucht of water voor benzinepompinstallaties (hoofdstuk 4 van de tarieventabel precariobelasting) worden afgeschaft.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

Als Ridderkerk hebben we een brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geschreven over onze wens tot onderzoek naar een stabiel gemeentefonds (tevens steun motie Culemborg). Als college hebben we aangegeven dat de sinds 2018 afgesproken bredere basis van de 'trap op, trap af-systematiek' tot op heden niet gezorgd heeft voor een stabiel fonds. Een tendens die zorgelijk is en waarvan de financiële effecten nadrukkelijk voelbaar zijn. Het is feitelijk ook niet uit te leggen dat doordat de rijksoverheid (door omstandigheden) minder investeert dit als gevolg van de normeringsmethodiek moet leiden tot extra financiële ingrepen bij ons. De incidentele

tegemoetkoming aan gemeenten als gevolg van tekorten op het sociaal domein worden tenietgedaan door de neerwaartse bijstelling van het accres. Investeren in belangrijke maatschappelijke opgaven zoals zorg en klimaat wordt dan welhaast onmogelijk. Tot op heden hebben wij nog geen antwoord of oplossing vanuit het Rijk ontvangen.

Wij hebben we de herijkingsonderzoeken van het gemeentefonds nauwlettend gevolgd. Doel van het Rijk is om de verdeling rechtvaardiger te maken (kosten-georiënteerd), eenvoudiger en beter uitlegbaar. De VNG heeft het gehele proces bewaakt. Inmiddels is de herijkingsoperatie uitgesteld naar 2022. Vanuit zorgvuldigheid en het creëren van (meer) draagvlak onder gemeenten wordt in opdracht van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het komende half jaar nader onderzoek verricht.

De in 2019 uitgebrachte gemeentefondscirculaires (mei, september en december) hebben wij steeds voorzien van een raadsinformatiebrief. De gevolgen uit de circulaire van september hebben wij dit jaar voor het eerst al structureel verwerkt in de 2^e tussenrapportage 2019. Daarmee schetsten wij bij de begrotingsbehandeling 2020 een zo volledig mogelijk integraal beeld van de financiële positie.

Wat heeft het gekost?

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
12 Financiering en algemene dekkingsmiddelen		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-853.000	-1.034.700	-931.900	102.800
	0.5 Treasury	-138.500	-238.500	-249.700	-11.200
	0.61 OZB woningen	-416.200	-475.100	-411.600	63.500
	0.62 OZB niet-woningen	-198.100	-215.700	-203.300	12.400
	0.64 Belastingen overig	-88.500	-93.500	-65.700	27.800
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-11.700	-11.900	-1.600	10.300
Baten		83.900	83.900	88.600	4.700
	0.64 Belastingen overig	80.100	80.100	87.300	7.200
	0.8 Overige baten en lasten	3.800	3.800	1.300	-2.500
Saldo - Lasten en baten		-769.100	-950.800	-843.300	107.500
Reservemutaties					
Onttrekkingen	0.10 Mutaties reserves	939.700	1.456.100	1.345.300	-110.800
Saldo - Reserves		939.700	1.456.100	1.345.300	-110.800
Gerealiseerd resultaat Fin. en alg. dekkingsmiddelen		170.600	505.300	502.000	-3.300

OZB woningen

Er zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld om de transitie van het taxeren op basis van inhoud naar het taxeren op basis van de oppervlakte succesvol te kunnen laten verlopen. Deze middelen zijn nodig om het systeem opnieuw in te richten en om externe ondersteuning in te zetten.

OZB niet-woningen

Er is met andere gemeenten en de VNG contact gezocht en onderzocht wat de mogelijke gevolgen zijn van de nieuwe wet als gevolg van het 'amendement Omtzigt'. Het standpunt van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt landelijk breed gedeeld. Volgens de VNG is een wetswijziging noodzakelijk om toepassing van deze nieuwe wet mogelijk te maken. In de Belastingnota 2020 is daarom voorgesteld om het huidige beleid ongewijzigd te laten en nieuwe ontwikkelingen af te wachten.

Belastingen overig

Bij de vaststelling van de Verordening precariobelasting 2020 zijn bepalingen opgenomen die de vereenvoudiging van de precariobelasting met zich meebrengt.

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.5 Treasury</i>	
Lasten	-11.200
Baten	0
Nadelig saldo € 11.200	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 11.200

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.61 OZB woningen</i>	
Lasten	63.500
Baten	0
Voordelig saldo € 63.500	

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 85.600

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 22.100

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.62 OZB niet-woningen</i>	
Lasten	12.400
Baten	0
Voordelig saldo € 12.400	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 12.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.64 Belastingen overig</i>	
Lasten	27.800
Baten	7.200
Voordelig saldo € 35.000	

Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen Voordeel € 35.000

Er zijn meer opbrengsten uit invorderingsmaatregelen gerealiseerd dan aanvankelijk begroot. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat meer belastingplichtigen buiten de gestelde betaaltermijnen betaalden en hierdoor meer aanmaningskosten in rekening zijn gebracht. Daarnaast blijken de gerealiseerde kosten lager te zijn uitgevallen dan aanvankelijk geraamd, als gevolg van een toename van het gebruik van digitale belastingaanslagen via MijnOverheid (minder drukwerkkosten).

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.8 Overige baten en lasten</i>	
Lasten	0
Baten	-2.500
Nadelig saldo € 2.500	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 2.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)</i>	
Lasten	10.300
Baten	0
Voordelig saldo € 10.300	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 10.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.10 Mutaties reserves	
Lasten	0
Baten	-110.800
Nadelig saldo € 110.800	

Het nadeel is ontstaan door lagere dekking uit de reserve Vennootschapsbelasting na

herrekening van de vennootschapsbelasting 2019.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
69.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het gemiddelde totaalbedrag dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	685,00
70.	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Het gemiddelde totaalbedrag dat een éénpersoonshuishouding betaalt aan woonlasten.	612,00
71.	Waardering "voldoende" voor uitvoering WOZ in 2016 (meting Landelijke Waarderingskamer). Bron: Landelijke Waarderingskamer	Dit volgt uit rapportage kw aliteitscontrole van de Waarderingskamer.	Voldoende
72.	Voor eind oktober van elk jaar alle bezw aarschriften WOZ afronden. Bron: Gemeente	Bij bedrijfspanden worden gemachtigden eerst gehoord tijdens een hoorzitting.	76,0%
73.	Het aantal bezw aarschriften WOZ onder het jaarlijkse landelijke afwijkingpercentage te houden. Bron: Gemeente	In %.	1,9%
74.	Gemiddelde WOZ. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In euro's.	213.000
75.	Demografische druk. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. In %.	80,9%
76.	Nieuw gebouwde woningen Bron: www.waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 woningen.	gegevens niet beschikbaar
77.	Formatie in fte per 1.000 inwoners. Bron: GR BAR-organisatie	Komt in de BAR-begroting 2019*	6,4
78.	Bezetting in fte per 1.000 inwoners. Bron: GR BAR-organisatie	Komt in de BAR-begroting 2019*	6,3

Overige prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
79.	Woonlasten vergelijking met omliggende gemeenten. Bron: COELO	Zie paragraaf Lokale heffingen begroting en jaarrekening.	

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde 2019
80.	Apparaatskosten per inw oner. Bron: BAR-organisatie	In euro's.	560,00
81.	Externe inhuur (kosten per inw oner). Bron: BAR-organisatie	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten.	1,2%
82.	Overhead (%). Bron: BAR-organisatie	% van totale lasten.	43,4%

* Met ingang van 2018 zijn de prestatie-indicatoren ook verplicht voor gemeenschappelijke regelingen. Omdat de bedrijfsvoering in de BAR-organisatie is ondergebracht, worden de prestatie-indicatoren voor bedrijfsvoering in de P&C-documenten van de BAR-organisatie opgenomen.

Niet in programma's verantwoorde baten en lasten

Programma	Omschrijving taakvelden	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
Buiten de programma's		(- = lasten / + = baten)			
Taakveldverdeling					
Lasten		-14.550.100	-17.113.800	-17.487.900	-374.100
	0.4 Overhead	-14.077.300	-14.885.800	-14.872.400	13.400
	0.5 Treasury	-175.800	-1.336.600	-1.909.100	-572.500
	0.8 Onvoorzien	-50.000	-50.000	0	50.000
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-247.000	-841.400	-706.400	135.000
Baten		73.380.100	76.958.900	76.451.400	-507.500
	0.4 Overhead	478.000	597.000	227.600	-369.400
	0.5 Treasury	1.527.100	2.687.900	2.768.500	80.600
	0.61 OZB woningen	5.341.800	5.701.800	5.745.000	43.200
	0.62 OZB niet-woningen	4.167.900	4.357.900	4.401.000	43.100
	0.63 Parkeerbelasting	407.200	407.200	398.700	-8.500
	0.64 Belastingen overig	96.000	96.000	94.600	-1.400
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	61.362.100	63.111.100	62.776.000	-335.100
	0.8 Overige baten en lasten	0	0	40.000	40.000
Gerealiseerd resultaat Fin. en alg. dekkingsmiddelen		58.830.000	59.845.100	58.963.500	-881.600

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

De lasten van dit onderdeel zijn overschreden met € 374.100. De oorzaak van de overschrijding is de afkoop van een langlopende lening.

De budgetafwijking is gemeld aan de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief van

20 december 2019. Hiermee telt de afwijking niet mee bij de rechtsmatigheidscontrole.

Omschrijving	Bedrag afwijking
0.4 Overhead	
Lasten	13.400
Baten	-369.400
Nadelig saldo € 356.000	

Kosten voormalig personeel

Voordeel € 34.800

Er is dit jaar geen aanspraak gemaakt op een WW-uitkering door voormalig personeel.

Juridische zaken

Het begrote bedrag van € 138.100 is gebaseerd op de werkelijke kosten voor externe juridische procedures en adviezen in de afgelopen jaren. Met name op het terrein van de Ruimtelijke Ordening. In 2019 is sprake van aanzienlijk

Voordeel € 85.600, structureel voordeel € 65.000 minder juridische procedures en adviezen dan in eerdere jaren. Hiervoor is geen specifiek intrinsieke oorzaak aan te wijzen. Structureel ontstaat er een voordeel van € 65.000 in de begroting.

Communicatie en voorlichting

Voordeel € 59.400

Bij de opstelling van de begroting is uitgegaan van een hoger bedrag aan kosten voor de

Blauwkai dan via inschrijving werd geoffreerd door de uitgeverij. De begroting was realistisch.

Doorbelasting gemeentehuis

Voordeel € 183.000

Door lagere doorbelasting van de kosten van het gemeentehuis is het voordeel ontstaan.

BAR-bijdrage (overhead) Nadeel € 516.900
 Bij de raming van de verdeling naar taakvelden is verdeeld volgens de procentuele verdeling 2019.
 voor een groot deel gebruik gemaakt van de Hierdoor ontstaan verschillen.
 procentuele verdeling 2018. De realisatie is

Lagere dekking uren op grondexploitaties en investeringen Nadeel € 408.000

Doorbelasting SPUK-regeling Voordeel € 41.700

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Voordeel € 166.700

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 2.300

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.5 Treasury</i>	
Lasten	-572.500
Baten	80.600
Nadelig saldo € 491.900	

Financiering/rente Nadeel € 772.100

De nadelige afwijking wordt grotendeels veroorzaakt door de eenmalige afkoop van een langlopende geldlening (zie raadsinformatiebrief d.d. 20 december 2019; € 720.600). Hierdoor ontstaat tot het jaar 2027 een rentevoordeel. De gemeente moet € 46.700 aan belastingrente aan de Belastingdienst betalen vanwege de vennootschapsbelasting over het jaar 2018. De vastgestelde belastbare winst bij het Grondbedrijf over het boekjaar 2018 was een stuk hoger dan aanvankelijk gedacht. De winst(en) waren door ons oorspronkelijk ook in een later jaar voorzien. Gezien de hoge bedragen die hiermee gemoeid zijn, de hoge belastingrente en de factor doorlooptijd, is per saldo de belastingrente van deze omvang.

Toerekening rente vanuit activa Nadeel € 43.200

Onderuitputting op investeringen (onder andere Geluidsreductie Rotterdamse Drievliet, Nieuwbouw sporthal De Wissel en opschuiven van speelvoorzieningen) zorgt voor een lagere rentedoorbelasting naar de diverse programma's c.q. taakvelden dan is geraamd. Dit verklaart grotendeels het nadeel op deze post.

Deelnemingen/effecten/beleggingen Voordeel € 100.000

De BNG heeft over 2018 een lagere winst behaald, maar was tevreden over de uitkomsten en laat de aandeelhouder daarvan profiteren door het dividendpercentage te verhogen van 37,5% naar 50%. Met deze 50% is het dividendpercentage weer op het niveau van voor de crisis. Dit betekent een voordeel van afgerond € 100.000 ten opzichte van de raming. Gegeven de afhankelijkheid van marktomstandigheden is een betrouwbare structurele prognose van het dividend niet te geven.

Deelnemingen Nutsbedrijven Voordeel € 205.800

Stedin heeft over 2018 een beter resultaat behaald dan verwacht waardoor het dividend dat in 2019 is ontvangen € 136.000 hoger uitpakt. Wegens de grote maatschappelijke opgave van de energietransitie zullen de kosten en de investeringen van Stedin fors toenemen en zal het toekomstig dividend onder druk komen te staan. Het overige voordeel van € 69.800 betreft een hoger dividend van Eneco met name wegens lagere vennootschapsbelasting. Dit dividend wordt in 2020 voor het laatst ontvangen over 2019 als Eneco dan verkocht zal zijn.

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Voordeel € 17.600

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.61 OZB woningen</i>	
Lasten	0
Baten	43.200
Voordelig saldo € 43.200	

OZB woningen Voordeel € 43.200

Als gevolg van de jaarlijkse herwaardering van de woningen, blijken de definitieve WOZ-waarden (na bezwaarronde) hoger te zijn, dan waarvan aanvankelijk bij de begroting is uitgegaan. Dit leidt tot een extra opbrengst.

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.62 OZB niet-woningen</i>	
Lasten	0
Baten	43.100
Voordelig saldo € 43.100	

OZB niet woningen Voordeel € 43.100

Als gevolg van de jaarlijkse herwaardering van de niet-woningen, blijken de definitieve WOZ-waarden (na bezwaarronde) hoger te zijn, dan waarvan aanvankelijk bij de begroting is uitgegaan. Dit leidt tot een extra opbrengst.

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.63 Park eerbelaasting</i>	
Lasten	0
Baten	-8.500
Nadelig saldo € 8.500	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 8.500

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.64 Belastingen overig</i>	
Lasten	
Baten	-1.400
Nadelig saldo € 1.400	

Kleine verschillen onder de rapportagegrens van € 25.000 Nadeel € 1.400

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds</i>	
Lasten	0
Baten	-335.100
Nadelig saldo € 335.100	

Algemene uitkeringen Nadeel € 335.100

Het totale nadeel wordt veroorzaakt door een negatieve afrekening van een aantal maatstaven over eerdere jaren van € 100.000, een nadeel van € 475.100 veroorzaakt door een nadelige prijsmutatie en een voordeel van € 240.000 aan ontvangen Klimaatgelden in de decembercirculaire 2019. De Klimaatgelden worden (nog) apart gelabeld via resultaatbestemming 2019.

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.8 Overige baten en lasten</i>	
Lasten	0
Baten	40.000
Voordelig saldo € 40.000	

Niet nader te specificeren baten Voordeel € 40.000
 Het grootste deel van het voordeel wordt control-applicatie (€ 34.000 voordeel). Het restant veroorzaakt door een profijt dat is ontstaan bij de implementatie van een nieuwe planning & betreft overige kleine verschillen.

Omschrijving	Bedrag afwijking
<i>0.9 Vennootschapsbelasting</i>	
Lasten	135.000
Baten	0
Voordelig saldo € 135.000	

Vennootschapsbelasting Voordeel € 165.700
 Het voordeel van € 165.700 houdt enerzijds de Belastingdienst en overige correcties op onder verband met een verschil tussen de verwachting andere ook het Vpb-plichtige cluster begraven, van de Vpb-last 2018 (met berekeningen op exploitatie rouwcentrum. En anderzijds een basis van prognosecijfers) en de definitieve herrekening van de vpb-last voor 2019, wat een aangifte 2018 (€ 49.100). De definitieve aangifte voordeel oplevert van € 116.600. 2018 (met berekeningen op basis van de Binnenkort komt er een vierjarige doorkijk werkelijke cijfers 2018) is recentelijk beschikbaar beschikbaar van de Vpb-last op jaarbasis. Op gekomen. Dit positieve verschil van € 18.500 basis daarvan wordt gekeken indien aanpassing komt nu in de jaarrekening 2019 tot uiting. Het van de structurele raming op deze post heffing resterende verschil van € 30.600 houdt verder Vennootschapsbelasting (Vpb) nodig is. verband met een aantal betalingskortingen van

Doorberekening BAR-bijdrage naar programma's en taakvelden Nadeel € 30.700

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Naar aanleiding van een wijziging in het BBV worden algemene baten en lasten niet meer verantwoord onder een programma. Om te voldoen aan deze wijziging worden de algemene baten en lasten hieronder afzonderlijk vermeld. Onder algemene baten en lasten worden de algemene dekkingsmiddelen, overhead,

vennootschapsbelasting en onvoorzien gerekend.

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. De gemeente mag deze dus vrij besteden.

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	10.012.900	10.562.900	10.639.300
Algemene uitkeringen	61.362.100	63.111.100	62.776.000
Dividend	1.217.800	1.217.800	1.523.600
Saldo van de financieringsfunctie*	133.500	133.500	-664.200
Overige algemene dekkingsmiddelen	3.200	3.800	41.300
Totaal	72.729.500	75.029.100	74.316.000

*Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo van de betaalde en ontvangen rentelasten.

Overzicht overhead

De overhead bestaat uit alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (BBV art. 1, lid 1 onderdeel I). In de notitie overhead worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de

overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).

- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.

De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Lasten overhead	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019
Bestuur	-165.000	-166.700	0
Bestuursondersteuning	-142.100	-142.100	-149.200
Communicatie en voorlichting	-131.300	-116.300	-56.900
Huisvesting gemeentehuis	-1.528.700	-1.552.900	-1.366.900
Juridische zaken	-148.600	-169.100	-83.500
Kosten voormalig personeel	-37.800	-37.800	-3.000
Overhead GR BAR-organisatie	-11.906.800	-12.668.900	-13.185.800
Representatie en overige kosten	-17.000	-32.000	-27.000
Totaal	-14.077.300	-14.885.800	-14.872.400

Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten gemeenten en gemeenschappelijke regelingen vennootschapsbelasting (Vpb) betalen over de winst die met ondernemingsactiviteiten wordt behaald. Dit is een gevolg van de 'Wet modernisering Vpb-plicht

overheidsondernemingen'. De Vpb moet jaarlijks worden bepaald op basis van de fiscale grondslag. Hierin zijn standpunten van de belastingdienst betreffende het wel of niet in aanmerking mogen nemen van baten en lasten voor de fiscale winstbepaling van groot belang.

Vennootschapsbelasting	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019
Lasten vennootschapsbelasting	-247.000	-838.900	-673.200

Onvoorzien

De post onvoorzien is een verplichte post volgens het BBV. Er is geen verplicht bedrag dat hiervoor geraamd moet worden. De provinciale toezichthouder hanteert als vuistregel € 1,00 per inwoner wat gezien de sterke reservepositie aan de hoge kant is.

Van de algemene post onvoorzien is tussentijds geen gebruik gemaakt, hierdoor is het voordeel ontstaan. Het saldo van de post onvoorzien vervalt naar het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten.

Onvoorzien	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019
Onvoorzien	-50.000	-50.000	0

Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf staat informatie over het gevoerde beleid en de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen. Lokale heffingen zijn te verdelen in heffingen waarvan de besteding gebonden of ongebonden is. De gebonden heffingen worden besteed aan een aanwijsbare taak, zoals de afvalstoffenheffing, rioolbelasting, leges, begraafrechten en markt- en kadegelden. Deze heffingen worden daarom niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Ongebonden lokale heffingen, zoals de OZB, parkeerbelasting en precariobelasting worden wel tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. De besteding van deze heffingen is niet gebonden aan een bepaalde taak.

Beleidsuitgangspunten en het tarievenbeleid

In de programmabegroting 2019 is als uitgangspunt opgenomen dat de woonlasten voor inwoners met niet meer dan de inflatiecorrectie van 2,3% stijgen. Daarnaast mogen de opbrengst van de gebonden heffingen niet meer zijn dan de kosten die we maken. In het overzicht van de gerealiseerde kostendekking is te zien in welke mate de gerealiseerde opbrengsten niet meer zijn dan de gerealiseerde kosten.

De woonlasten bestaan uit de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemeenteraad heeft in december 2018 de tarieven voor 2019 vastgesteld. De tariefontwikkeling ten opzichte van 2018 staat in onderstaande tabel weergegeven.

Heffing	Tariefswijziging 2019
Onroerende zaakbelasting	-2,80%
Rioolheffing	2,00%
Afvalstoffenheffing	2,30%

De gemiddelde stijging van de WOZ-waarde (inclusief areaal uitbreiding) van 9% (2018: € 195.000 en in 2019: € 213.000) leidt tot een gemiddelde stijging van de OZB met 6% (€ 251 naar € 266). Daarnaast zijn de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zoals hiervoor weergegeven gestegen. Dit leidt uiteindelijk tot een stijging van de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een koopwoning van € 663 in 2018 naar € 685 in 2019 (Coelo woonlastenoverzicht 2018 en 2019). Een stijging dus van 3,3%.

Overzicht geraamde en gerealiseerde opbrengsten belastingen en lokale heffingen

Hierna ziet u een totaaloverzicht van in de begroting geraamde en de gerealiseerde opbrengsten van de ongebonden en de gebonden heffingen. Bij een onder- of overschrijding van meer dan € 25.000 wordt er een toelichting gegeven.

Ongebonden heffingen

Ongebonden heffingen	Progr.	Begroting opbrengsten 2019		Realisatie 2019	Verschil ten opzichte van begroting na wijziging
		Primair	Na wijziging		
Financiering en algemene dekkingsmiddelen					
Onroerend zaakbelasting	12	9.509.700	10.059.700	10.146.000	86.300
Precariobelasting	12	94.700	94.700	92.600	-2.100
Baatbelasting	12	1.300	1.300	1.900	600
Verkeer, vervoer en wegen					
Straatparkeren/parkeerboetes	3	407.200	407.200	398.700	-8.500

Toelichting

Onroerendezaakbelastingen

Bij de begroting is voorzichtig geraamd ten aanzien van nieuwbouwprojecten van woningen

en bedrijfspanden. Gebleken is dat het totaal van de definitieve WOZ-waarden na bezwaarprocedures hoger zijn uitgevallen dan aanvankelijk bij de begroting is uitgegaan. Deze

hogere WOZ-waarden hebben geleid tot structureel extra OZB-opbrengsten. Bij de

tussenrapportage is de structurele verhoging van deze opbrengsten meerjarig meegenomen.

Gebonden heffingen

Gebonden heffingen	Progr.	Begroting opbrengsten 2019		Realisatie 2019	Verschil ten opzichte van begroting na wijziging
		Primair	Na wijziging		
Bestuur en (overheids)participatie					
Leges Burgerzaken	1	605.000	605.000	618.000	13.000
Veiligheid					
Leges WABO-vergunningen/APV	2	949.100	1.191.200	1.367.500	176.300
Economische zaken					
Marktgelden	4	43.000	43.000	35.200	-7.800
Gezondheid en duurzaamheid					
Afvalstoffenheffing	10	4.915.300	4.915.300	4.896.700	-18.600
Rioolheffing	10	3.678.200	3.678.200	3.666.000	-12.200
Lijkbezorgingsrechten	10	709.800	709.800	640.700	-69.100

Toelichting

Leges WABO-vergunningen/APV

De extra inkomsten uit leges WABO-vergunningen komen met name door een aantal grote bouwaanvragen in de laatste weken van 2019, voornamelijk met betrekking tot de bouwplannen op Cornelisland en een renovatieplan in Oostendam van Wooncompas.

Lijkbezorgingsrechten

Er zijn in 2019 minder grafrechten afgegeven dan bij de begroting is geraamd. Er zijn twee graven voor onbepaalde tijd uitgegeven, terwijl in de begroting rekening is gehouden met negen. Tevens zijn er 231 begrafenissen geweest, terwijl in de begroting is uitgegaan van een aantal van 227.

Kostendekkendheid gebonden heffingen	2019		Dekking in %
	Baten	Lasten	
Leges Burgerzaken	618.000	900.200	69%
Leges WABO-vergunningen/APV	1.367.500	1.462.300	94%
Marktgelden	35.200	43.400	81%
Afvalstoffenheffing	4.896.700	5.350.600	92%
Rioolheffing	3.666.000	3.666.000	100%
Lijkbezorgingsrechten	640.700	670.700	96%

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige door financiële omstandigheden een belastingaanslag niet (of slechts deels) kan betalen, kan kwijtschelding worden verleend. De voorwaarden voor kwijtschelding van belastingen en heffingen heeft het Rijk strak omschreven. De gemeentelijke kwijtscheldingsnormen mogen niet meer dan 100% van de bijstandsnormen bedragen, wel minder. Ridderkerk hanteert de maximale normbedragen. Een belastingplichtige met een inkomen op bijstandsniveau komt in principe voor kwijtschelding in aanmerking. Als van belastingplichtigen bekend is dat zij een inkomen op bijstandsniveau hebben, wordt kwijtschelding automatisch verleend. In de andere gevallen wordt de aanvraag getoetst.

In onderstaand overzicht is een vergelijking gemaakt tussen de geraamde en de daadwerkelijk toegekende kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Kwijtschelding lokale heffingen	Begroot 2019	Realisatie 2019
Onroerend zaakbelasting	2.600	2.000
Afvalstoffenheffing	134.800	141.600
Rioolheffing	49.800	52.300

Het aantal verzoeken om kwijtschelding over de afgelopen jaren bedroeg:

Jaar	Aantal
2016	998
2017	1.125
2018	1.092
2019	1.120 *

* 844 van automatische kwijtscheldprocedure

Toelichting

Er is een lichte stijging van het aantal personen die kwijtschelding hebben aangevraagd. Van de 1.120 kwijtscheldingsverzoeken in 2019 zijn 844 verzoeken via de automatische kwijtscheldingsprocedure verlopen. Ten opzichte van 2018 hebben meer indieners van kwijtscheldingsverzoeken gebruik gemaakt van de automatische toets. Het percentage automatische kwijtscheldingstoets is gestegen van 72% in 2018 naar 75% in 2019. Waar het bij de invoering van de automatische kwijtscheldingstoets in 2017 begon met een percentage van 58%, zien we dat steeds meer mensen het gemak en de tijdsbesparing van de automatische kwijtscheldingstoets ervaren.

Het percentage toegewezen kwijtscheldingsverzoeken is gestegen met 1% van 76% in 2018 naar 77% in 2019.

Jaar	Verzoeken	Toegewezen
2018	1.092	832
2019	1.120	866

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit van Groningen brengt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in beeld. Bij het vergelijken van de

woonlasten wordt er onder andere gekeken naar de OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting. Het Coelo brengt hierover jaarlijks de 'Atlas van lokale lasten' uit, met daarin informatie over alle gemeenten in Nederland.

In deze jaarrekening is een vergelijking gemaakt tussen de lokale lastendruk van de gemeente Ridderkerk met die van omliggende gemeenten en een vergelijking met gemeenten met de laagste en de hoogste woonlasten.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende situaties:

A. Woonlasten van huishoudens met een koopwoning (eigenaar-bewoner)

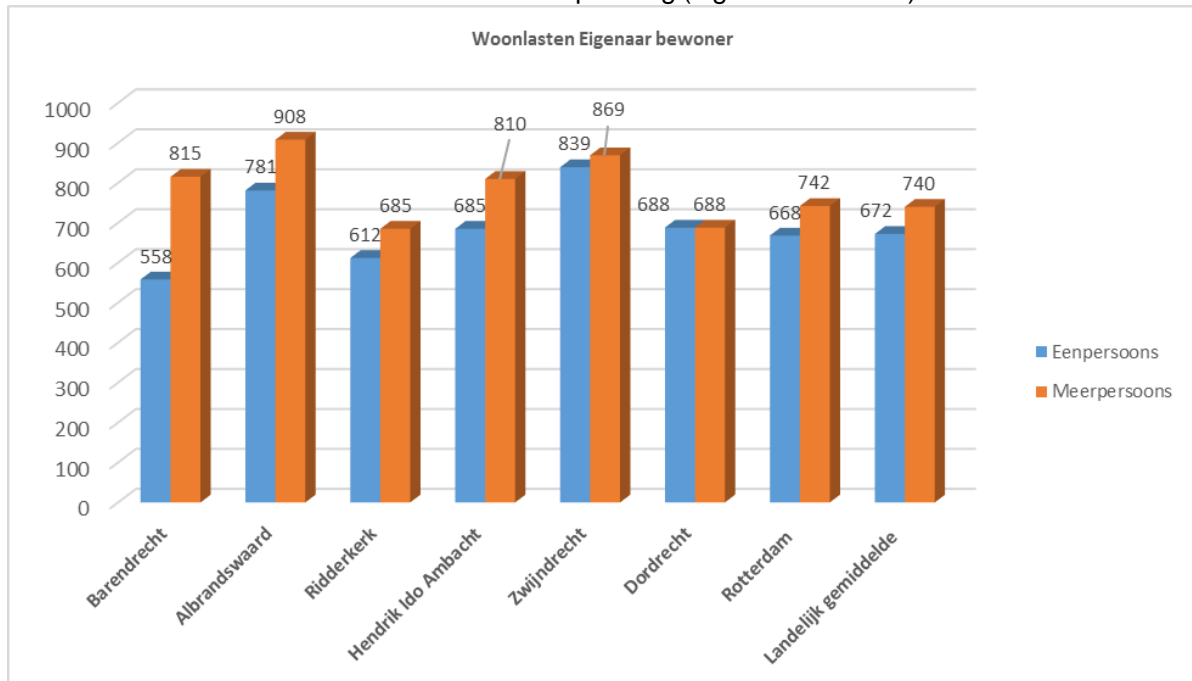
- Eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden met een koopwoning

B. Woonlasten van huishoudens met een huurwoning (huurder-bewoner)

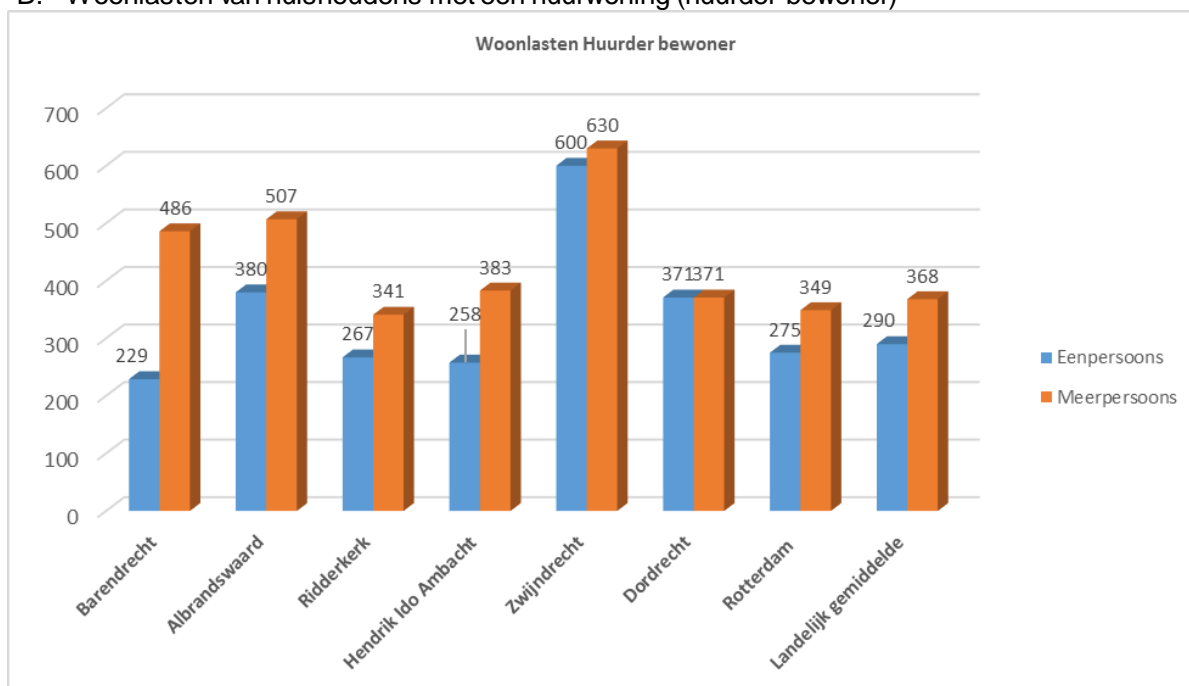
- Eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden met een huurwoning

De geselecteerde gemeenten zijn bedoeld om een beeld te geven van de woonlasten van Ridderkerk in vergelijking met die van de aangrenzende gemeenten. Vergelijking met woonlasten in de goedkoopste en duurste gemeenten in het land.

A. Woonlasten van huishoudens met een koopwoning (eigenaar-bewoner)

B. Woonlasten van huishoudens met een huurwoning (huurder-bewoner)

Een vergelijking met de woonlasten van de omliggende gemeenten in 2019 laat in het Coelo rapport het volgende beeld zien:

- De woonlasten van een meerpersoonshuishouden in Ridderkerk zijn het laagste.
- De woonlasten van een eenpersoonshuishouden in Ridderkerk zijn het op een na het laagste.

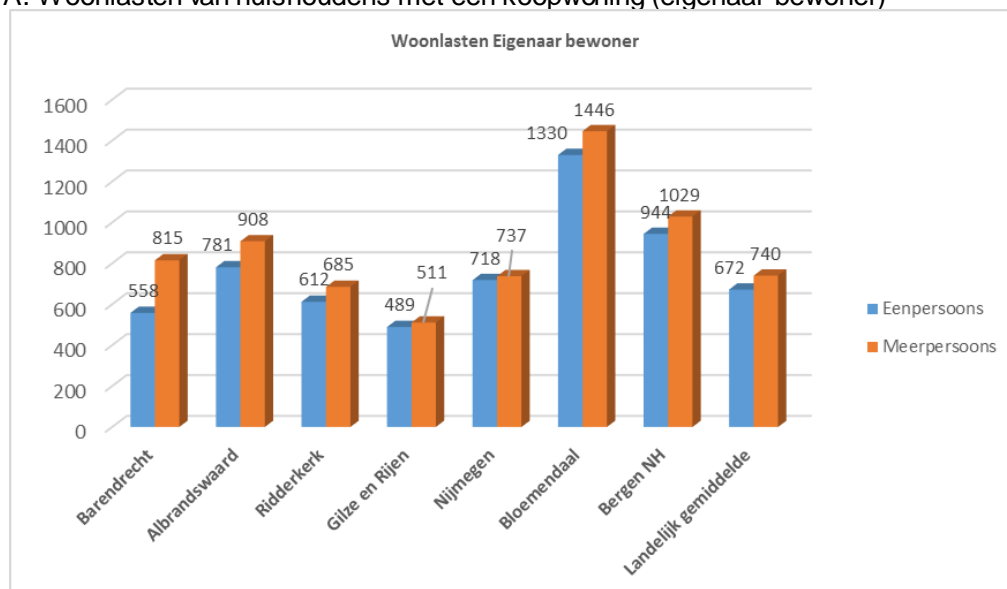
Nijmegen opgenomen als de gemeenten met de laagste woonlasten en de gemeenten Bloemendaal en Bergen NH met de hoogste woonlasten. Eigen woningeigenaren hebben de laagste woonlasten in Gilze en Rijen en huurders in Nijmegen hebben de laagste woonlasten. Hoogste woonlasten hebben huishoudens met eigen woning in de gemeente Bloemendaal en huurders in de gemeente Bergen betalen de meeste woonlasten.

De volgende grafieken laten dit zien:

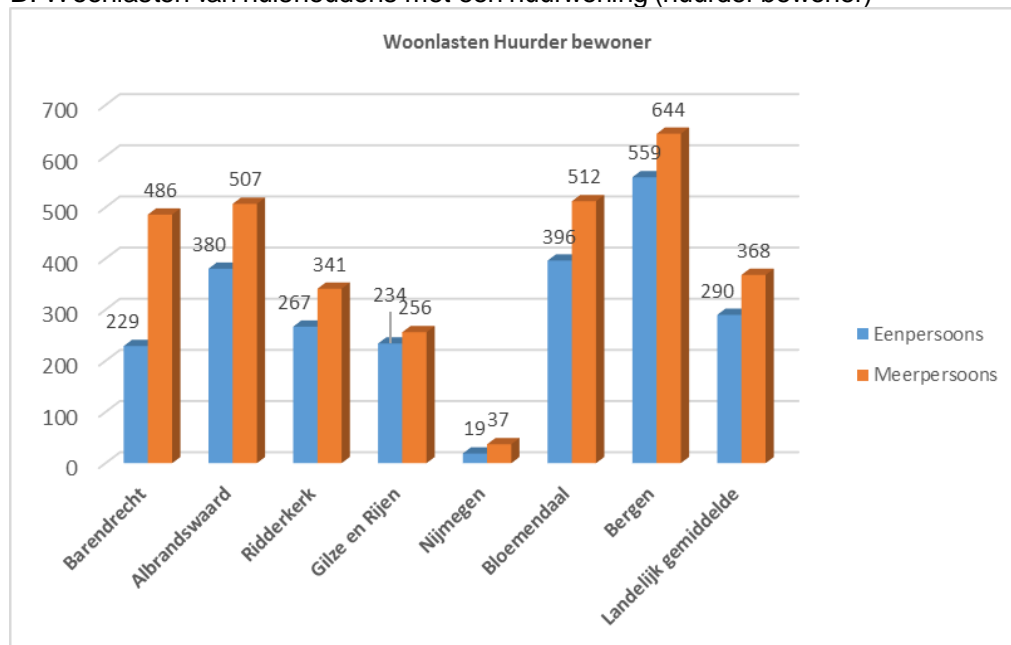
Landelijke woonlastenvergelijking

In de vergelijking die hierna volgt zijn ter vergelijking de gemeenten Gilze en Rijen en

A. Woonlasten van huishoudens met een koopwoning (eigenaar-bewoner)

B. Woonlasten van huishoudens met een huurwoning (huurder bewoner)

Landelijk neemt Ridderkerk een positie in van de 76^e plaats als het gaat om een gezinshuishouden die *eigenaar-bewoner* is. Ter vergelijking: Gilze en Rijen staat op de 1^e plaats en Bloemendaal op de 372^e plek. Gaat het om een gezinshuishouden dat *huurder bewoner* is, dan staat Ridderkerk op plaats 168. Ter vergelijking: Nijmegen staat op de 1^e plaats en Bergen op de 387^e plek.

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde betaalt een gezinshuishouden in Ridderkerk minder aan woonlasten. De woonlasten van zowel een gezinshuishouden met eigen koopwoning als een gezinshuishouden dat huurder is, blijven onder het landelijk gemiddelde. Dit blijkt uit het overzicht hieronder:

Categorie	Landelijk gemiddeld	Ridderkerk
Eenpersoonshuishouden met een huurwoning	€ 290,00	€ 267,00
Meerpersoonshuishouden met een huurwoning	€ 368,00	€ 341,00
Eenpersoonshuishouden met een koopwoning	€ 672,00	€ 612,00
Meerpersoonshuishouden met een koopwoning	€ 740,00	€ 685,00

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De gemeente Ridderkerk voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Gekeken wordt naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Dit is het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente inventarisatie van risico's en maatregelen afgezet tegen het risicoprofiel ten tijde van het opstellen van de begroting 2019. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Door actieve risicobeheersing heeft de gemeente in beeld wat de risico's zijn en is het mogelijk om het weerstandsvermogen te bepalen. Alle risico's worden voor zover mogelijk 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Het getoonde risicoprofiel is bepaald vanuit de herijking/ inventarisatie zoals uitgevoerd t/m tenminste 20 februari 2020. In het volgende overzicht worden de 10 belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Bij ieder risico worden kort de beheersmaatregelen weergegeven.

Tien belangrijkste financiële risico's					
Nr.		Risico	Maatregelen/Opmmerkingen	Klasse	Financieel gevolg
1		Risico transitie decentralisaties	GR BAR-organisatie, procesmanagement, monitoring/benchmarking, business intelligence, competentieontwikkeling, SPP	4	max. € 1.700.000
2		Risico dat de BAR-organisatie haar taken niet kan uitvoeren binnen het beschikbaar gestelde budget, (Gemeenten zijn risicodragers)	GR BAR-organisatie, procesmanagement, monitoring, business intelligence, competentieontwikkeling. BAR2020	4	max. € 1.240.000
3		Optreden negatief scenario deelneming GR Nieuw Reijerwaard	2x per jaar grex-analyse, gecontroleerde projectomgeving	2	max. € 3.000.000
4		Risico uitvoering Jeugdwet. Overschrijding van budget(ten)	Bepaalde invloed, GR BAR-organisatie, procesmanagement, monitoring/ benchmarking, business intelligence	4	max. € 1.000.000
5		Risico's niet te dekken binnen grondexploitatie	Gecontroleerde projectomgeving. Geactualiseerde prognose niet beschikbaar voor maart 2020	5	max. € 353.000
6		Risico invoering regelgeving AVG, informatiebeveiliging, wet meldplicht datalekken,	GR BAR-organisatie, Proces meldpunt datalekken, Invoeren register gegevensverzamelings, Compliance	3	max. € 1.000.000
7		Risico invoering vennootschapsbelasting met indicatie Vpb-last	Zie toelichting.	3	max. € 580.000
8		Budgetrisico's in open eind regelingen	Bepaalde invloed, GR BAR-organisatie, procesmanagement,	3	max. € 250.000

			monitoring/benchmarking, business intelligence,		
9	▬	Financiële en imago risico's op door gemeente gesubsidieerde instellingen	Frequent toepassen audits, Analyse P&C-voortgangsrapportages van instellingen.	3	max. € 400.000
10	▬	Arbeidsongeschiktheid van collegelid en/of -leden.	Geaccepteerd risico. bewuste afweging om dit risico op te nemen in plaats van kostbare verzekeringen	1	max. € 1.287.000

Totaal risico's: € 13.557.300

Legenda

Risico daalt in de top 10 en/of neemt af

Risico stijgt in de top 10 en/of neemt toe

Risico blijft gelijk in de top 10

Het bovenstaande overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De

onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd. Bijgevoegde tabel geeft aan hoe de spreiding in tijd is terug te vertalen.

Kwantiteit	Referentie-beelden	Kans-klasse	Toelichting kansklasse
10%	0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5 – 10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2 – 5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1 – 2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of meer	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 13.557.300) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Ridderkerk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 1.903.700
25%	€ 2.880.100
50%	€ 3.643.600
75%	€ 4.502.600
90%	€ 5.467.800
95%	€ 6.100.300

Weerstand	Startcapaciteit	Bijboekingen	Afboekingen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	29.580.300	3.835.600	3.634.200	29.781.700
Onvoorzien	50.000			50.000
Totale weerstandscapaciteit				29.831.700

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en

de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 29.831.700}}{\text{€ 5.467.800}} = 5,46$$

Weerstandsnorm	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De normtabel biedt de landelijk geaccepteerde waardering van het berekende ratio.

De ratio van de gemeente Ridderkerk valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

in het fundament van het sociale domein. De integraliteit in de aanpak neemt toe en daarmee ook de effectieve samenwerking in (met) de keten. De kennis en data die nu beschikbaar is geeft beter inzicht in de werkelijke zorgvraag.

Ontwikkeling risicoprofiel Ridderkerk

Samenvatting risicoprofiel

Het risicoprofiel laat een positieve ontwikkeling zien. De beschikbare capaciteit is toegenomen en de benodigde weerstandscapaciteit is afgenomen. De ratio stijgt hierdoor boven de 5 wat duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Maatschappij, decentralisaties, uitvoering wetgeving

Het domein Maatschappij speelt een belangrijke rol binnen het risicoprofiel. Het landelijke beeld uit tussentijdse evaluaties laat zien dat de hele 3D transitie en de feitelijke transformatie op diverse vlakken zeker nog tot in 2021 doorloopt. Veel gemeenten moeten uit eigen budget bijpassen. Het risico ten opzichte van de begroting van 2019 is onveranderd stevig gebleven.

In de uitvoering van de wettelijke taken zien we dat de risico's over de hele breedte stabiel maar stevig blijven in 2019. Door betere analyse en prognosemogelijkheden neemt de sturing op detailniveau inmiddels toe. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de investering

Analyse van de prestatiegegevens tonen serieuze verbeteringen. In de uitvoering van de participatiewet bijvoorbeeld is voor de afhandeling van aanvragen over 2019 een positieve trend ingezet die in het laatste kwartaal resulteert in het behalen van de vooraf gestelde norm. Over 2019 is ingezet op de noodzakelijke detailinrichting en procesondersteuning (technische transformatie). Er is gericht geïnvesteerd in kwaliteit in de processen en betere samenwerking in de keten. Hierdoor ontstaat meer grip, vermindert de ervaren problematiek op de arbeidsmarkt voor dit domein en is er toenemend sprake van passende zorg afgestemd op de werkelijke zorgvraag.

In de uitvoering van de WMO is er medio 2019 een enorme piek geweest in de aanvragen en is er over het hele jaar een toename van 50% waar te nemen. Bij het inschatten van het risico over 2019 is rekening gehouden met de aanzuigende werking die uitgaat van de relatief lage eigen bijdrage. Het risico met betrekking tot WMO-aanvragen zit vooral in de doorlooptijd. Hiertoe is er in 2019 structureel capaciteit toegevoegd waarmee ook daar de prestaties inmiddels een positieve trend laten zien.

In de Jeugdwet is de gemeente financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp (inclusief specialistische hulp). De uitvoering van de Jeugdwet toont aan dat al doende duidelijk wordt dat de autonome ontwikkeling van de zorgvraag vanuit de samenleving toeneemt om dat de wet daar ook de ruimte toe geeft. Het risico is en blijft stevig opgenomen, dit sluit aan op het landelijke beeld. In de keten wordt door de gemeente op positieve wijze invulling gegeven aan de transformatie in het ketenproces door bijvoorbeeld ontbrekende rollen die grip en sturing geven op de uitvoering te realiseren.

BAR-organisatie

De ontwikkeling van de BAR-organisatie als uitvoeringsorganisatie is qua risicoprofiel stabiel geworden en het totale risico van de BAR-organisatie neemt over 2019 af. Afgelopen periode is er door nieuwe taken en nieuwe wetgeving lang sprake geweest van een negatieve trend waarin met name onzekerheid door onbekendheid een belangrijke rol speelde. Inmiddels is over de hele breedte sprake van toename in de beheersbaarheid op de meest risicovolle processen en veranderingen. De BAR-organisatie is een fase van gerichte doorontwikkeling ingegaan waarbij risicogerichte verbeterlagen worden gemaakt. We zien de resultaten hiervan merkbaar terug in de scherpere inschatting van de risico's in het domein Maatschappij.

ICT, informatiebeveiliging, privacybescherming
Voor de risico's op het gebied van informatiebeveiliging, privacybescherming en de beheersing van het ICT gerelateerde risico's vormt de doorontwikkeling van de BAR-organisatie een belangrijke verzameling van maatregelen. In de hele breedte worden stap voor stap de onzekerheden van nieuwe en of veranderende wet en regelgeving gemitigeerd. Om de beveiliging van informatie en de wijze waarop er wordt omgegaan met gevoelige gegevens op professionele wijze op te pakken zijn ook over 2019 stappen gemaakt. Risico's op sancties (bijvoorbeeld datalekken) die kunnen worden opgelegd door verwijtbaar handelen zijn hiermee afgenomen in omvang. Op het gebied van de ICT-beveiliging en data protectie zijn de strenge eisen nageleefd. De risico's op dit gebied blijven in lijn met het landelijke beeld stevig. In 2019 is er veel aandacht geweest voor het algemene dreigingsbeeld, gevoed door diverse incidenten bij divers overheidsinstellingen.

Vpb-last

De vennootschapsbelasting geldt vanaf 1 januari 2016. Op dit moment heeft de Belastingdienst

nog geen formele standpunten ingenomen. Dat houdt in dat we voor de jaren 2016 t/m 2019 fiscale en daarmee financiële risico's (blijven) lopen. Voor de jaarrekening 2019 wordt een risicobedrag over deze complete periode meegenomen.

Kengetallen

In dit onderdeel van de jaarstukken wordt aan de hand van kengetallen duiding gegeven aan onze financiële positie. Per kengetal geven wij de trend weer en de betekenis ervan voor onze financiële positie.

Aan de kengetallen zijn de signaleringswaarden uit de landelijke richtlijnen van 2016 gekoppeld. Hoewel de provinciaal toezichthouder waarde hecht aan de kengetallen hebben deze nog geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht.

Het reëel en structureel sluitend zijn van de jaarrekening blijft het bepalende criterium.

Kengetallen	Jaar-rekening 2018	Jaar-rekening 2019	Begr. 2019
Netto schuldquote	26%	20%	44%
Netto schuldquote gecorrigeerd	25%	18%	44%
Solvabiliteitsratio	39%	43%	38%
Grondexploitatie	12%	1%	0%
Structurele exploitatieruimte	1,04%	-2,14%	-0,19%
Belastingcapaciteit	92%	93%	91%

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden (2016). Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

kunnen we stellen dat wij er per saldo met een goede voldoende uitkomen. Op basis van de kengetallen kennen wij een lage tot gemiddelde risicoscore op de toegepaste signaleringswaarden.

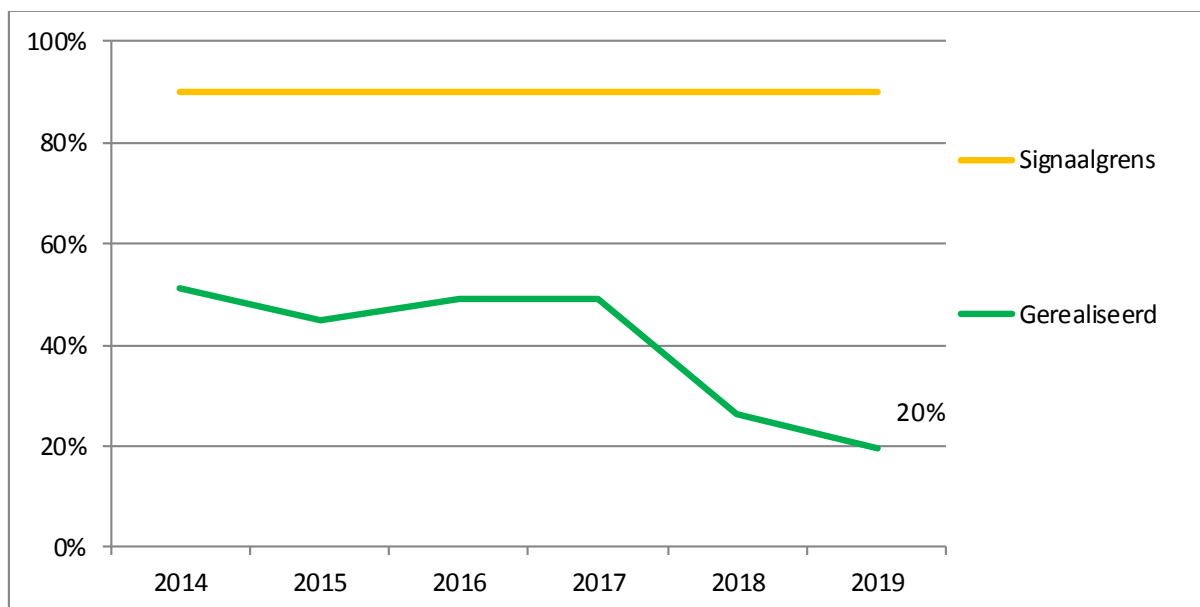
De **netto schuldquote** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de opbrengsten. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote laat ruim binnen categorie A een afnemende, positieve, trend zien. Ten opzichte van de primitieve begroting heeft de schuldquote zich positiever ontwikkeld, omdat de opbrengst uit grondverkoop op het bedrijventerrein Cornelisland van ruim € 19 miljoen heeft hier een aandeel in.

Toelichting op de beoordeling

De normeringen bij deze kengetallen geven een grove indicatie van de houdbaarheid van de gemeentefinanciën. De kengetallen samen geven een algemeen beeld over de financiële gezondheid.

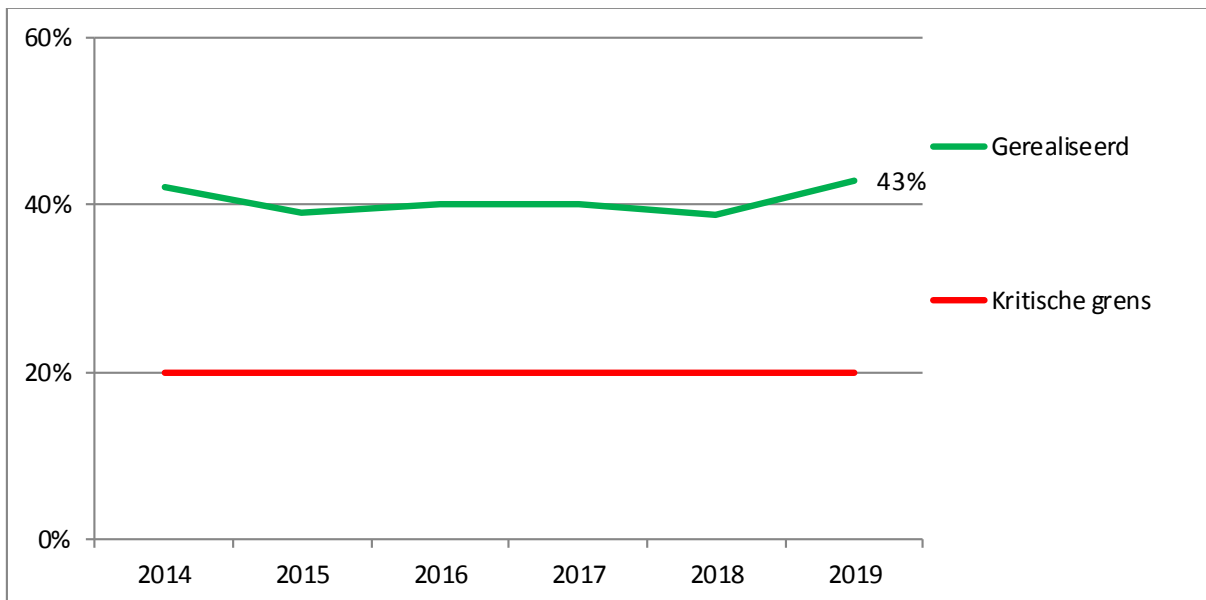
Op basis van de beoordeling en de goede reservepositie van de gemeente Ridderkerk

Onderstaande grafiek illustreert de ontwikkeling van de afgelopen jaren.

De **solvabiliteitsratio** geeft aan welk gedeelte van het bezit met eigen vermogen is

gefinancierd. De ratio is afgelopen jaar licht gestegen en in categorie B gebleven.

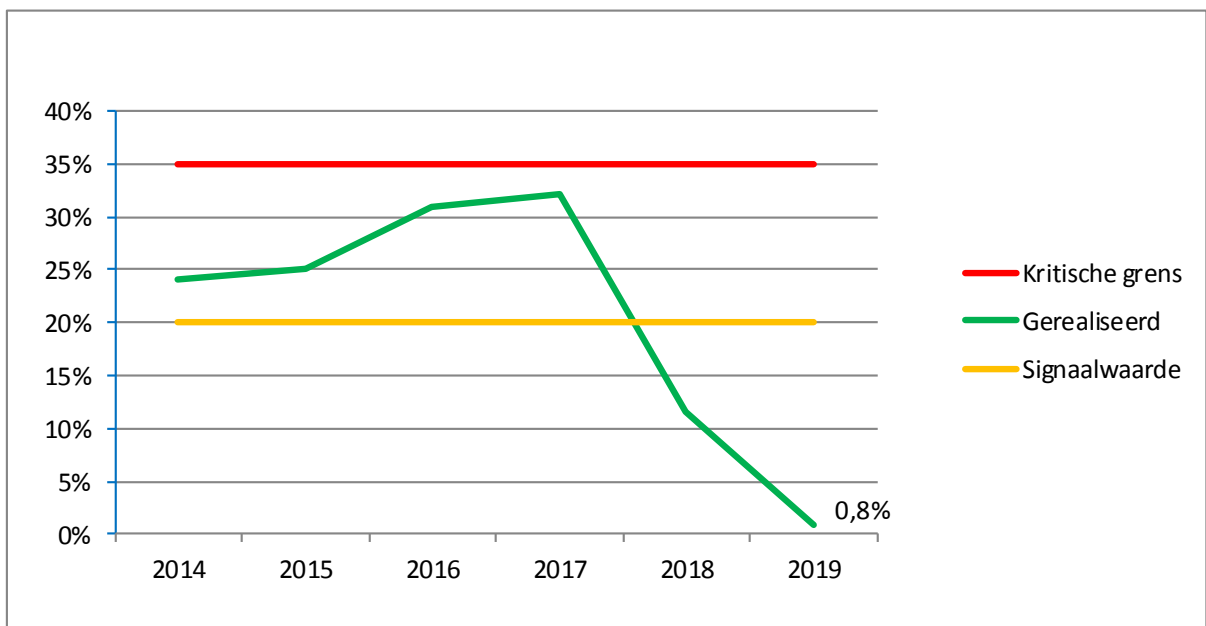

De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ten opzichte van de begroting 2019 is de solvabiliteit flink hoger uitgevallen. Oorzaken hiervan is de afname van boekwaarde van de grondexploitaties door verkoop van de grond van € 16,2 miljoen per 1 januari 2019 naar € 1,1 miljoen per 31 december 2019.

In deze berekeningen is de bestemming van het rekeningresultaat nog niet verwerkt. Het deel van het resultaat dat aan de algemene reserve, dus het eigen vermogen, wordt toegevoegd heeft een positief effect op de solvabiliteit.

In het landelijk model worden risico's financieel gewogen op kans en impact. De landelijke norm is om de kritische grens van 20% aan te houden voor het eigen vermogen.

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond, kosten minus de opbrengsten in de grondexploitaties, is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie valt in categorie A.

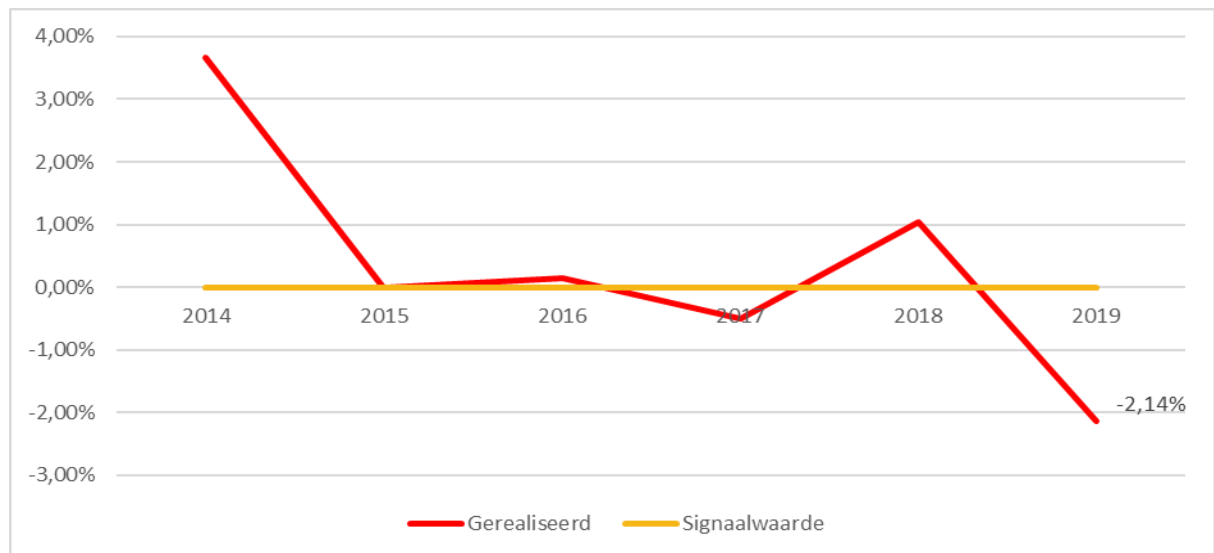
In 2019 is een voorziening getroffen voor Driehoek Het Zand. Verder zijn er geen verlieslatende grondexploitaties meer. Daarnaast is op basis van realisatie van de grondexploitaties Cornelisland en Lagendijk (Van

Peltterrein) voor € 5,3 miljoen tussentijdse winst genomen.

De boekwaarde van de voorraad grond is door deze ontwikkelingen sterk afgenomen wat een positief effect heeft op de ratio.

De **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen of de structurele ruimte voldoende is om structurele lasten te dragen. De ratio valt licht hoger uit dan in de begroting. De

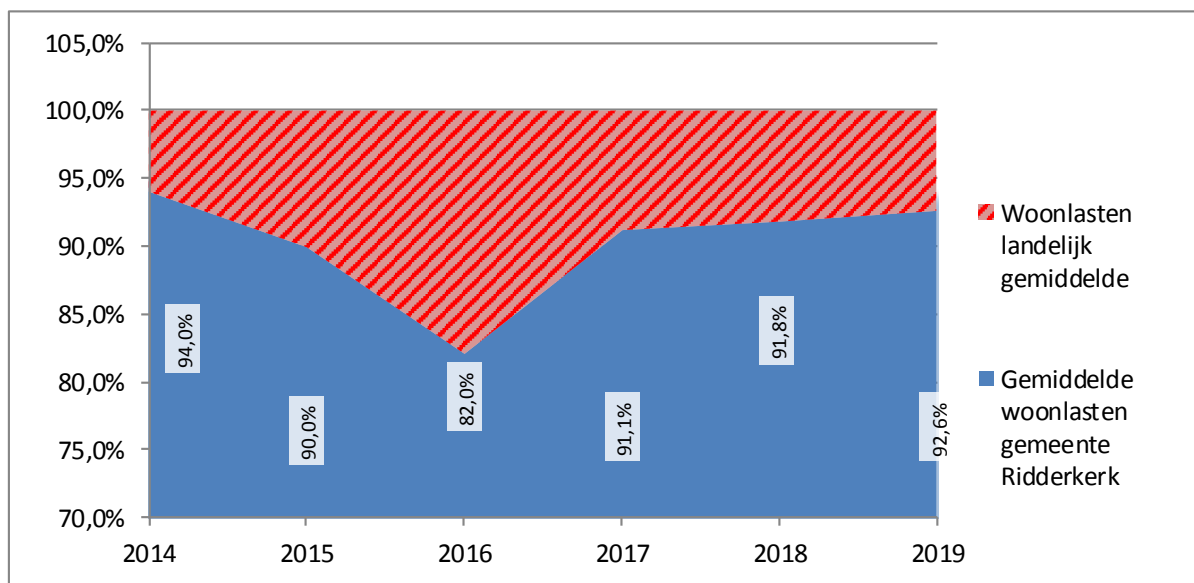
structurele ruimte is klein. Dit betekent dat er sprake is van een kleine marge tussen categorie A en C.

Het structurele exploitatiesaldo is negatief. Dat betekent dat de structurele lasten de structurele baten met bijna € 2,9 miljoen overschrijden.

onder het landelijke gemiddelde en dat is een positief gegeven. Het kengetal valt in 2019 in categorie A. Dit betekent dat wij, in het uiterste geval van financiële krapte, de mogelijkheid hebben om de belasting te laten stijgen met gemiddeld ongeveer € 55 per huishouden.

De benutte **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De belastingdruk ligt

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel van de gemeente en het benodigde weerstandsvermogen en zijn de financiële kengetallen uitgelicht. Gesteld kan worden dat we er financieel relatief goed voor staan.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. Deze openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen. Dit zijn wegen, openbare verlichting, riolering, civiele kunstwerken, water, groen en gebouwen. Kapitaalgoederen hebben onderhoud nodig, zodat wij een veilig gebruik kunnen waarborgen. Zowel meerjarig groot onderhoud als klein onderhoud. De kosten daarvan en de planning zijn vastgelegd in beheerplannen. Onze uitgangspunten daarbij zijn: het actuele beleidskader, het Besluit begroting en

verantwoording provincies en gemeenten, de nota Reserves en Voorzieningen 2016 en de Financiële Verordening (inclusief afschrijvingstabel). In het kader van het financieel toezicht hecht ook de provincie grote waarde aan actuele beheerplannen. De beheerplannen laten zien of de budgetten de komende jaren voldoende zijn om aan de vastgestelde beleidskaders te voldoen. In onderstaande tabel zijn de beschikbare beheerplannen weergegeven, evenals het gemeentelijk beleid dat daaraan ten grondslag ligt.

Beheerplannen	Vast-Gesteld	Looptijd t/m	Herziening in	Reserve	Gemeentelijk beleid
Openbare verlichting	2018	2023	2023	Ja	Beleidsplan openbare verlichting 2012 – 2021 Handboek Openbare Ruimte (2015) Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013)
Civiele Kunstwerken	2018	2023	2023	Nee	Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013)
Groen en Recreatie gebieden	2018	2023	2023	Nee	Groene kaart (eind 2018 vastgesteld) Bomen en zonnepanelen (2016) Handboek Openbare Ruimte (2015) Convenant bij vriendelijk handelen (2015) Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013) Bomenplan (2012) Visie Reijerpark (2012) Rapport Groen voor Lucht (2012) Nota onkruidbestrijding op verharding (1999) Groen, chemie en Alternatieven (1985)
Speelterreinen	2018	2023	2023	Ja	Groene schoolpleinen (2016) Evaluatie uitvoeringplan spelen (2016) Handboek Openbare Ruimte (2015) Het Reijerpark sport en bewegen in het groen (2014) Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013) Natuurlijk spelen Ridderkerk (2012) Openstellen schoolpleinen (2012) Beleidsuitgangspunten Speelbeleid (2009) Uitvoeringsplan Speelruimtebeleid (2009)
Wegen	2018	2023	2023	Ja	Handboek Openbare Ruimte (2015) Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013)
Riolering	2017	2018	2022	Ja	Aansluitvoorwaarden riolering (2006) Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022
Waterhuishouding	2018	2023	2023	Ja	Handboek Openbare Ruimte (2015) Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013)
Haven	2018	2023	2023	Ja	Havenverordening (2007)
Meerjarenonderhoudsplannen gebouw en en sportaccommodaties (MJOP's)	2018	2021	2021	Ja	Actualisatie Integraal Accommodatieplan (2019) Integraal Accommodatieplan Ridderkerk (2016) Verordening Voorziening Huisvesting Onderwijs Ridderkerk (2019) Kadernota Bewegend Verbinden (2015)

De genoemde cijfers in deze paragraaf bevatten niet alleen het onderhoud/beheer, maar zijn inclusief kapitaallasten.

Openbare verlichting

Kerncijfers

Het areaal van 7.903 lichtmasten en 8.145 armaturen (8.249 lampen) verschilt in leeftijd en uitvoering. Qua materiaal komen met name aluminium masten voor, van oudsher ook masten van staal.

Beheer

In Ridderkerk zijn, naast de gemeente, ook andere beheerders verantwoordelijk voor de openbare ruimte met openbare verlichting. Zoals de wegen met verlichting in eigendom van het Waterschap Hollandse Delta.

De lichtmasten worden gemiddeld elke vier jaar visueel geïnspecteerd tijdens de lampvervangings. Stabiliteits-/sterktemetingen van lichtmasten vinden plaats wanneer lichtmasten 40 jaar oud zijn. Onveilige situaties, vaak gemeld door burgers en bedrijven, worden altijd direct

opgelost. Armaturen hebben een gemiddelde levensverwachting van 25 jaar. Om de installatie heel, veilig en energiezuinig te houden is er een reserve Openbare verlichting, waarmee schommelingen in uitgaven worden gecompenseerd.

Terugblik 2019

Met ingang van april 2019 is het onderhoud van de openbare verlichting opnieuw aanbesteed. In de beginperiode van het nieuwe contact is sprake geweest van achterstand in het verhelpen van storingen. Het dagelijks onderhoud is volgens planning uitgevoerd. Onder dagelijks onderhoud vallen de volgende werkzaamheden: repareren uitval n.a.v. meldingen en het vervangen van 1.275 lampen (einde levensduur) op diverse locaties in Ridderkerk. Er zijn 175 stuks lichtmasten middels stabiliteitsmetingen gemeten en geïnspecteerd. 39 stuks lichtmasten zijn afgekeurd. Deze zijn vervangen.

Openbare verlichting	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	142.400	91.100
Groot onderhoud	238.400	244.300
Investerings	599.000	13.500
Saldo van dotatie en aanwending reserve		-74.900
Totaal openbare verlichting	979.800	274.000

Stand reserve per 1 januari 2019	905.500
Toevoeging	163.400
Onttrekking	-238.300
Stand reserve per 31 december 2019	830.600

Civiele kunstwerken

Kerncijfers

Wij beheren 280 civiele kunstwerken. Daarvan worden er 58 beheerd bij andere beheerproducten (haven, recreatiegebieden, begraafplaats, spelen en wegen). De onderverdeling van de overige 222 civiele kunstwerken is:

- 87 vaste bruggen/viaducten
- 2 tunnels
- 39 keermuren
- 31 dammen/duikers
- 4 geluidwerende constructies
- 45 dijktrappen
- 17 overige kunstwerken

Beheer

Wij werken met een veiligheidsurgentie en een economische urgentie. Deze bepalen we per kunstwerk en per situatie. Zo stellen we de urgentie van uitvoering vast. Blijkt dat de middelen niet toereikend zijn om onderhoudswerkzaamheden uit te voeren, dan is

bijstelling van de begroting nodig. Onveilige situaties lossen we altijd direct op.

Terugblik 2019

- Het vervangen/aanpassen van keermuren aan de Rijksstraatweg, dit project is in uitvoering, de opdracht is verstrekt, de aanvraag voor de vergunning is ingediend, uitvoering Q1 2020.
- Het ophogen van de geluidswal Zand en Drievliet, dit project is in uitvoering, de opdracht is verstrekt, de werkzaamheden zijn gestart in Q1 2020.
- Het vernieuwen van de dam aan de Bilderdijklaan, dit project is in Q1 2020 afgerond, project is in de nazorgfase.
- Er is onderhoud gepleegd aan een aantal bruggen op basis van het inspectierapport.
- Het geluidsscherm aan de Rotterdamsesweg, Vlietlaan richting de A15, is geschilderd.
- Twee bruggen in de Merel hebben een grootonderhoudsbeurt gehad op basis van het inspectierapport.

- De houten deksloof aan de Rietvink is vervangen.
- Het ponton aan de Schans is op basis van het inspectierapport onderhouden.

Civiele kunstwerken	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	139.900	110.000
Groot onderhoud	50.000	71.600
Investeringen	1.264.100	28.500
Totaal civiele kunstwerken	1.454.000	210.100

Openbaar groen, inclusief recreatiegebieden

Kerncijfers

De gemeente beheert ongeveer:

- 62 ha plantsoenen
- 136 ha gras
- 4 ha verhardingen
- 17.434 bomen

De gemeente beheert twee recreatiegebieden, namelijk de Gorzen/Ridderhaven en het Reijerpark. De Grienden en Crezéepolder zijn in beheer bij het Zuid-Hollands Landschap. De Donckse Velden, het Oosterpark en de Wevershoek zijn in beheer bij het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. Het Donckse Bos valt onder de Stichting Het Huys ten Donck. Voor het Waalbos is een beheerovereenkomst afgesloten met Staatsbosbeheer. De surfbocht bij het Waalbos is in beheer van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ). Er vindt nog overleg plaats over de toekomst van het NRIJ.

Beheer

Bij de evaluatie van het Beleidskader Duurzaam Beheer in 2013 is besloten dat centrumgebieden op B-niveau worden onderhouden in plaats van op A-niveau. Woongebieden en recreatiegebieden worden ook op B-niveau onderhouden, bedrijventerreinen op C-niveau.

Terugblik 2019

In het streven naar kwalitatief beter groen gaf het groenonderhoud aan de hand van beeldkwaliteiten niet het gewenste resultaat. Om dit te verbeteren is overgegaan op frequentie onderhoud in een deel van Ridderkerk (perceel B). De resultaten zijn ronduit positief te noemen. Door met vastgestelde regelmaat (frequentie) al het groen per locatie in een keer aan te pakken ziet het groen er kwalitatief beter uit. Wij hebben inwoners gevraagd de nieuwe manier van onderhoud te beoordelen. Ook bewoners zeggen dat door deze aanpak het groen er nu meer en beter verzorgd uitziet.

Als op basis van deze resultaten de raad besluit het groenonderhoud op deze wijze voort te zetten zal ook het andere deel van Ridderkerk (perceel A) op frequentie worden onderhouden.

Net als voorgaande jaren hebben we ingespeeld op de (gevolgen van) klimaatverandering bij het inrichten, beheren en onderhouden van het openbaar groen. In het Erasmuspark zijn bij- en vlindervriendelijke bloemengsels ingezaaid. Ook onbebouwde terreinen hebben we daarmee ingezaaid (onder andere Industrieweg en Graaf Adolfstraat). De actie Steenbreek is verder vervolgd en er zijn plannen gemaakt voor vergroening van de schoolpleinen van de scholen Klimop en De Fontein.

Openbaar groen	Begroting na wijz.	Rekening
Onderhoud, incl groot onderhoud	1.799.100	1.952.000
Investeringen		
Totaal openbaar groen	1.799.100	1.952.000

Speel terreinen

Kerncijfers

De gemeente telt 175 speel terreinen en vier locaties op schoolpleinen:

- 94 bloklocaties (0-6 jaar)
- 39 blok-/buurtlocaties (0-12 jaar)
- 28 buurtlocaties (6-12 jaar)
- 9 wijklocaties (0-100 jaar), waaronder de wijk sportlocaties Bolnes en Slikkerveer

- 5 overige locaties: Kinderboerderij, Ridderhaven, Jeu de Boulesbaan, St. Jorisstraat en uitkijktorens
- 5 opengestelde schoolpleinen vanuit het speelbeleid: de Piramide (Groen schoolplein),
- De Reijer, de Bongerd, de Wingerd, Dr. Schaepmanschool.

Beheer

Op basis van vier inspecties per jaar voeren we klein en groot onderhoud uit. 'Schoon, heel en veilig' is daarbij ons uitgangspunt. Na gemiddeld twintig jaar wordt een speelterrein vervangen. De leeftijdsopbouw van de doelgroep in de wijk bepaalt mede de wijze van vervangen. Bij de reconstructie van speelterreinen wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid voor kinderen met een beperking. In dit kader en ook vanuit hygiënisch oogpunt wordt, binnen de budgettaire mogelijkheden, gestreefd naar kunstgrasondergronden.

Terugblik 2019

Speelvoorzieningen	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	331.600	344.000
Groot onderhoud	30.000	31.100
Investerings	418.600	147.700
Saldo van dotatie en aanwending reserve		44.400
Totaal speelvoorzieningen	780.200	567.200

Stand reserve per 1 januari 2019	122.300
Toevoeging	73.800
Onttrekking	-29.400
Stand reserve per 31 december 2019	166.700

Wegen, fiets- en voetpaden (verhardingen)

Kerncijfers

De lengte van het wegennet in beheer bedraagt ongeveer 178 km met een oppervlakte van 2.247.400 m². Hiervan bestaat ongeveer 75% (ofwel 1.724.196 m²) uit elementenverharding en ongeveer 25% (ofwel 523.204 m²) uit asfaltverharding.

Beheer

Naast landelijk geldende uitgangspunten voor onderhoud aan wegen is rekening gehouden met de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Met ingang van 2011 is het onderhoudsniveau van de verhardingen van woonstraten verlaagd van 'basis' naar 'minimaal'. Tevens is het onderhoudsniveau van de verhardingen winkelcentra verlaagd van 'exclusief' naar 'standaard'. Het uitvoeringsprogramma is aangepast aan het beschikbare budget voor Groot Onderhoud en Rehabilitaties. Voor de periode 2014-2018 is het uitvoeringsprogramma bepaald. Dit gebeurt op basis van de inspectie, onderzoeken, levensduur, uitstraling (kwaliteitsniveau) en binnenstedelijke ontwikkelingen.

In 2019 zijn enkele toestellen waar nodig vervangen en een paar speelplaatsen nieuw ingericht, zoals bij Rijksstraatweg, Eernhof en Leeuwenhoekstraat. Voor het Cronjeplein zijn samen met bewoners keuzes gemaakt voor nieuwe toestellen. Deze zijn besteld en worden in het voorjaar van 2020 geplaatst.

Bij de volgende scholen is het vergroenen van het schoolplein in de planning voor schooljaar 2020

- Klimop (deel tussen het schoolgebouw en de Jonkheer van Karnebeekweg)
- De Fontein

Bij asfaltwerken dient vertraging van het noodzakelijk onderhoud voorkomen te worden in verband met kapitaalvernietiging. Stellen wij het

onderhoud aan het asfalt te lang uit? Dan zijn zwaardere of duurdere maatregelen nodig. Elementenverharding kent geen kapitaalvernietiging. Bij uitstel loopt enkel de beeldkwaliteit terug.

Naast groot onderhoud vindt er klein onderhoud plaats. Waar groot onderhoud gericht is op het in goede staat brengen, is klein onderhoud gericht op het in goede staat houden, bijvoorbeeld plaatselijk herstel van verzakte bestrating. Binnen het dagelijks onderhoud worden de gevaarlijke situaties direct verholpen. Waar de veiligheid in het geding is, wordt dus direct onderhoud gepleegd. Dit kan bijvoorbeeld een spoelgat in de weg of losse tegels door boomwortels zijn.

Terugblik 2019

- Vlietlaan (Donkerslootweg-Molenvliet) (deklaag), de uitvoering is gepland Q1 2020, opdracht definitief gegund.
- G. Alewijnstraat – Linnenstraat (herinrichting), de uitvoering is gepland Q2 2020, bestek in voorbereidingsfase.
- Rijksstraatweg (Waaldijk tot Noldijk) (deklaag), de uitvoering staat gepland voor Q2 2020, bestek in de voorbereidingsfase.

- IJsselstraat, Botlekstraat (garagepleinen), deze garagepleinen worden geïntegreerd in het project Rivierenbuurt Bolnes, project verkeerd in de voorbereidingsfase.
- Erasmuslaan (versmallingen)
- Vlasstraat en Pruimendijk vanaf bebouwde komgrens, dit project is geknipt in twee stukken. Vlasstraat tot A16 en Pruimendijk bebouwde komgrens t/m A16. De Vlastraat tot A16, het bestek is op de markt gezet, wordt binnenkort definitief gegund. Gedeelte Pruimendijk vanaf de komgrens verkeerd in de voorbereidingsfase.
- Rijksstraatweg (Brug Waal en Geerlaan) reconstructie, deze reconstructie is afgerond, het project is in de nazorgfase.
- 25 km scheuren zijn er gevuld op de asfaltwegen binnen de komgrens.
- 37.000 m² elementenverharding is van C/D-kwaliteit gebracht op A-kwaliteit.
- 430 m boomwortelschade in asfalt is vlakgeslepen binnen de komgrens.
- De Gildenweg tussen Rotterdamseweg en Scheepmakerstraat, opdracht is verstrekt om de deklaag te vervangen, uitvoering Q2 2020
- Geerlaan tussen Ridderstraat en Jan Luykenstraat, opdracht is verstrekt om de deklaag te vervangen, uitvoering Q2 2020.

Wegen	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	1.241.600	1.006.400
Groot onderhoud	1.006.100	1.010.400
Investerings	3.049.800	1.221.600
Saldo van dotatie en aanwending reserve		-89.400
Totaal wegen	5.297.500	3.149.000

Stand reserve per 1 januari 2019	5.992.900
Toevoeging	916.700
Onttrekking	<u>-1.006.100</u>
Stand reserve per 31 december 2019	5.903.500

Riolering

Kerncijfers

- 130 km gemengde riolering
- 73 km regenwaterriolering
- 64 km vuilwaterriolering
- 19 km drukriolering
- 27 km persleiding
- 21.951 rioolaansluitingen
- 15.803 trottoir- en straatkolken
- 13 eindgemalen
- 34 tussengemalen
- 114 drukgemalen
- 2 tunnelgemalen
- 7 bergbezinksystemen en 9 leidingen
- 2 bergingsriolen

Beheer

In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (GRP) worden de drie gemeentelijke zorgplichten

beschreven, zijnde: afvalwater, hemelwater en grondwater. Het GRP is in 2017 door de Raad vastgesteld. De kosten worden gedekt binnen de rioolheffing. Ook wordt een financiële reserve opgebouwd voor toekomstige vervangingsinvesteringen. De kosten zijn opgedeeld in 2 stromen:

1. Het beheer- en onderhoud, exploitatiekosten.
2. Vervangingsinvesteringen, die betrekking hebben op alle onderdelen van de (afval)waterketen.

Terugblik 2019

In 2019 zijn de voorbereidingen gestart van diverse grote rioolvervangingsprojecten op de volgende locaties: Klaas Katerstraat, Jonkheer De Savornin Lohmanstraat, diverse straten in Rijsoord en Westmolendijk. De projecten worden in 2020 uitgevoerd.

Riolering	Begroting na wijz.	Rekening
Onderhoud	3.774.800	2.467.200
Investerings	426.600	220.000
Totaal riolering	4.201.400	2.687.200

Waterhuishouding

Kerncijfers

- 33,0 hectare oppervlaktewater
- 41,5 km beschoeiing
- 99,6 km natuurvriendelijke en onbeschoeide oevers

Beheer

Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van hoofdwatgangen en andere belangrijke wateren binnen de gemeente. Daarnaast heeft het waterschap onder andere de taak om te controleren of het onderhoud door de gemeente en derden naar behoren wordt uitgevoerd. Ook het beleid van het waterschap is sterk richtinggevend voor het waterbeheer van de gemeente. De doelstellingen en maatregelen voor de komende jaren is door het waterschap vastgelegd in hun beheerprogramma 2016-2021.

Wij hebben ook watgangen in beheer, welke periodiek door het waterschap worden gecontroleerd, op waterkwaliteit. Zo mogen er bijvoorbeeld niet te veel bagger of waterplanten aanwezig zijn in het water. Op basis van metingen van de baggeraanwas op de waterbodem bepalen we welke gemeentelijke watgangen worden gebaggerd. Het waterschap baggert haar eigen watgangen. Is de aanliggende grond van de gemeente, dan zijn wij verplicht deze bagger te ontvangen. De gemeente betaalt dan ook voor het transporteren en afvoer ervan.

Beschoeiingen worden op basis van inspecties vervangen. Daarbij is veiligheid vaak doorslaggevend.

Terugblik 2019

In 2019 is het baggeren van de watgangen in de wijk Drievliet uitgevoerd. Incidenteel is beschoeiing vervangen.

Waterhuishouding	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	249.300	271.700
Groot onderhoud	214.700	214.000
Saldo van dotatie en aanwending reserve		-53.400
Totaal waterhuishouding	464.000	432.300

Stand reserve per 1 januari 2019	220.500
Toevoeging	160.600
Onttrekking	-214.000
Stand reserve per 31 december 2019	167.100

Afvalinzameling

Kerncijfers

Aantal ondergrondse containers: 303 (per 1 januari 2019).

Beheer

In de huidige situatie is het onderhoud, de reiniging en de garantie van de ondergrondse containers geborgd in een onderhoudsovereenkomst van de gemeente met de leverancier. Het betreft in totaal 303 containers voor restafval, papier en glas. De ondergrondse container is onderdeel van de openbare ruimte (onroerende goederen) en komt als investering ten laste van de gemeente. De NV BAR Afvalbeheer faciliteert de gemeente in de aanschaf, plaatsing en het onderhoud van de ondergrondse containers.

Haven

Kerncijfers

De haven van Ridderkerk, langs De Noord, bestaat uit het waterdeel, kaden, steigers en terrein. Met uitzondering van de locatie bij de passantensteiger, is het haventerrein volledig verhuurd.

Beheer

Binnen het Groot Onderhoud (reserve) wordt nu nog gerekend met het eens in de acht jaar baggeren van de haven. Als gevolg van toenemende verplaatsing van de bodem, is er in de komende jaren meer behoefte aan (lokaal) baggeren. Dit kan effect hebben op de reservering.

Voor het vervangen van de constructies is het uitgangspunt dat dit pas op zeer lange termijn (> 30 jaar) aan de orde is. Daarom worden er nu nog geen middelen voor gereserveerd. In 2020 zal, in het kader van de op te stellen Routekaart Haven, het planmatig beheer geanalyseerd worden.

Terugblik 2019

De haven van Ridderkerk wordt gebruikt voor zowel bedrijfsmatige als recreatieve activiteiten. Deze twee totaal van elkaar verschillende activiteiten bepalen mede de toekomst van onze haven. Daarom is er een start gemaakt met het opstellen van de Gebiedsvisie Rivieroevers als

uitwerking van de Omgevingsvisie 2035. Hierin wordt de haven van Ridderkerk opgenomen. Er is een (technisch) onderzoek gestart naar de oorzaak van de verplaatsing van de bodem van de Haven en de consequenties hiervan, onder andere de financiële gevolgen.

Haven	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	26.600	40.800
Investeringen	40.000	39.900
Saldo van dotatie en aanwending reserve		32.700
Totaal haven	66.600	113.400

Stand reserve per 1 januari 2019	50.100
Toevoeging	32.700
Onttrekking	0
Stand reserve per 31 december 2019	82.800

Gebouwen

In 2018 zijn de MJOP's voor alle accommodaties vastgesteld en zijn hiervoor de benodigde financiële reserves op orde gebracht. Het onderhoud wordt conform MJOP uitgevoerd.

Kerncijfers

De gemeente heeft 66 accommodaties in eigendom. Dit zijn:

- Het gemeentehuis en de voormalige gemeentewerf
- Onderwijsgebouwen
- Binnensportaccommodaties (gymzalen/sporthallen)
- Peuterspeelzaal en kinderdagverblijven
- Wijkcentrum
- Verenigingsgebouwen
- Een rouwcentrum
- Bedrijfsruimten
- Enkele woningen

Beheer

In april 2016 is het uitvoeringsprogramma van het Integraal Accommodatieplan Ridderkerk (IAP) vastgesteld. Het IAP is in het voorjaar van 2019 geactualiseerd (AIAP) en vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin wordt richting gegeven aan de toekomst van verschillende gemeentelijke gebouwen. Voor een groot aantal gemeentelijke gebouwen (waarvoor in het kader van het IAP geen ingrijpende wijzigingen worden voorgesteld) is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. In het MJOP zijn de kwaliteitscriteria voor de gebouwen die van strategisch belang zijn vastgesteld. De algemene conditie van onze gebouwen is tussen 5 (matig) tot 3 (voldoende). Op basis van het beleid passen wij duurzaam beheer toe en voldoen we aan de Arbo- en veiligheidsvoorschriften.

Onderwijsgebouwen

Jaarlijks stelt de gemeente een jaarprogramma vast op basis van aanvragen door schoolbesturen. In dit jaarprogramma zijn alle uitbreidingen en nieuwbouw van schoolgebouwen opgenomen, inclusief de financiële consequenties daarvan. De aanvragen voor het jaarprogramma worden getoetst aan Verordening Voorziening Huisvesting Onderwijs (2015). Het beleidskader voor de middellange termijn is geëvalueerd in het Integraal Accommodatieplan.

Sport- en Welzijnsaccommodaties

Voor een groot aantal gemeentelijke gebouwen (waarvoor in het kader van het IAP geen ingrijpende wijzigingen worden voorgesteld) is een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld.

Rouwcentrum

Bij de begraafplaats Vredenhof bevindt zich een rouwcentrum voor rouwbezoeken en uitvaartplechtigheden. Het rouwcentrum wordt gebruikt voor diensten voorafgaande aan een begrafenis op Vredenhof en Rusthof, maar ook als wordt gekozen voor crematie of elders begraven is de aula geschikt voor een plechtigheid vooraf.

Terugblik 2019

Rouwcentrum

Het rouwcentrum is in 2019 volledig verbouwd waarmee de diverse knelpunten ten aanzien van het gebruik (onder andere het aantal toiletten, de beschikbare ruimte in de aula, hal en garderobe) zijn opgelost.

Beheer

Het IAP is in het voorjaar van 2019 geactualiseerd (AIAP) en vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin wordt richting gegeven aan de toekomst van verschillende gemeentelijke gebouwen. Voor een groot aantal gemeentelijke gebouwen (waarvoor in het kader van het IAP geen ingrijpende wijzigingen worden voorgesteld) is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld.

Sport- en welzijnsaccommodaties

In 2019 is met de exploitant van de sportaccommodaties overeengekomen dat de beheer- en exploitatieopdracht wordt beëindigd. In vervolg daarop heeft de gemeente eind december een eigen besloten vennootschap opgericht, Sport Service Ridderkerk.

Ook heeft de gemeente een tweetal gebouwen aangekocht (WVC Slikkerveer en gebouw De Klinker) van de voormalige exploitant van de sportaccommodaties. In deze gebouwen zijn verschillende maatschappelijke huurders/gebruikers gehuisvest.

Onderwijsgebouwen

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2019 is vastgesteld met een verhoging van de normbedragen voor uitbreiding en vervangende nieuwbouw van schoolgebouwen. Deze verhoging geldt voor de vervangende nieuwbouw van de Driemaster, het Gemini College en de uitbreidingen van De Fontein, Dr. Schaepmanschool en Rehobothschool.

Gemeentelijke gebouwen	Begroting na wijz.	Rekening
Klein onderhoud	2.931.800	2.976.900
Groot onderhoud	735.000	405.400
Investerings	833.700	774.000
Saldo van dotatie en aanwending reserve		38.200
Totaal gemeentelijke gebouwen	4.500.500	4.194.500

Stand reserve per 1 januari 2019	2.992.100
Toevoeging	443.600
Onttrekking	-405.400
Stand reserve per 31 december 2019	3.030.300

Paragraaf 4. Financiering

Doel

In deze financieringsparagraaf beschrijven we in hoeverre de plannen en acties, die we in de begroting 2019 hebben beschreven, zijn uitgevoerd. Naast enkele onderwerpen die verplicht deel uit maken van de financieringsparagraaf, gaan we ook in op een aantal ontwikkelingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie.

Inleiding

De kaders voor de uitvoering van de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening en uitgewerkt in het treasurystatuut (beide vastgesteld in 2017). Hierbij is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) van toepassing. Deze wet stelt de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting van de treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het beheersen van risico's.

Renterisicobeheer

Algemeen

In dit onderdeel krijgt u inzicht in de renterisico's van de gemeente. De rente-risiconorm heeft

betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar en de kasgeldlimiet op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Deze twee normen zijn een verplicht onderdeel van deze paragraaf. Het doel van deze normen is om de budgettaire risico's als gevolg van rentestijging te beperken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de vlottende schuld weer. Met de kasgeldlimiet is een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Wanneer in drie opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet dit gemeld worden bij de toezichthouder.

Voor kasgeldleningen is het hele jaar sprake geweest van een negatieve rente, waardoor we bij het afsluiten van een kasgeldlening rente ontvingen in plaats van dat we rente moesten betalen. Het was voor ons daarom gunstig om hiervan zo lang mogelijk gebruik te maken. In het overzicht is de toetsing van de kasgeldlimiet voor het jaar 2019 opgenomen. In alle kwartalen in 2019 voldeden we aan de kasgeldlimiet. Hiermee zijn we binnen de kaders van de wet FIDO gebleven.

Begrotingstotaal 2019	126.964.000
Percentage regeling	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	10.791.900

	1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.
1. Totaal vlottende schuld	-2.333.300	0	0	0
2. Totaal vlottende middelen	5.324.700	9.050.700	20.618.300	19.164.500
3. Gemiddeld saldo schuld (-) of overschot	2.991.400	9.050.700	20.618.300	19.164.500
4. Kasgeldlimiet	10.791.900	10.791.900	10.791.900	10.791.900
5a. Ruimte onder kasgeldlimiet (4+3)	13.783.300	19.842.600	31.410.200	29.956.400

Renterisiconorm

De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of renteherziening in aanmerking mag komen. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt

aangepast. Herfinanciering bestaat uit het totaal aan aflossingen van langlopende leningen. Het renterisico dat de gemeente in een jaar loopt, is onder andere afhankelijk van nieuw aan te trekken financiering in de komende jaren. In 2019 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken. In het volgende overzicht geven we u een beeld van de renterisico's voor de vaste schuld in relatie tot de renterisiconorm. Ook dit jaar zijn we onder de renterisiconorm gebleven.

Renterisico op vaste schuld	2019
1. Netto renteherziening op vaste schuld	0
2. Betaalde aflossingen	5.765.200
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	5.765.200
Renterisiconorm	
4. a. Begrotingstotaal 2019	126.964.000
4. b. Vastgesteld percentage	20,0%
4. Renterisiconorm	25.392.800
Toets renterisiconorm	
5. Ruimte onder renterisiconorm (4 – 3)	19.627.600

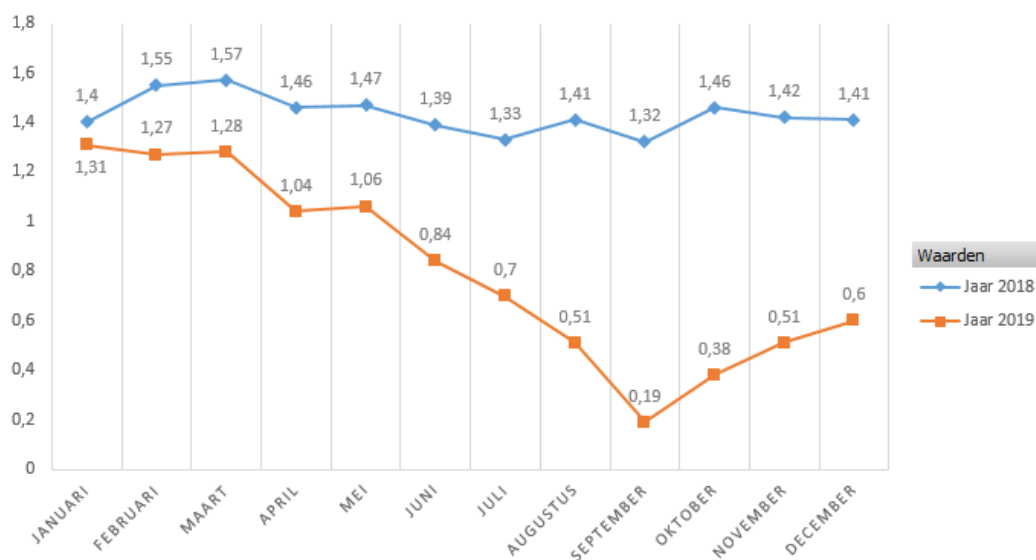
Rentevisie en rentebeleid

Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte rente en lange rente. We spreken van korte rente bij termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente bij termijnen van 1 jaar of langer. Renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zijn belangrijk vanwege de risico's die ze voor ons in kunnen houden. Wij volgen de renteontwikkelingen daarom ook nauwlettend.

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de informatie van geldverstrekkers, waarbij we op ieder moment van de dag de ontwikkelingen volgen.

Zowel de korte als de lange rente zijn het afgelopen jaar laag gebleven. In onderstaande tabel geven wij u inzicht in het renteverloop van leningen met een lineaire looptijd van 20 jaar in de jaren 2018 en 2019. Af te lezen is dat de rente in 2019 behoorlijk is gedaald om vervolgens vanaf september weer een stijging te laten zien.

20 JAARS LINEAIR % ONTWIKKELING

De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte

Algemeen

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten in de grondexploitaties en mutaties in de geldleningenportefeuille. Hiervoor maken we gebruik van een liquiditeitsplanning om zicht te krijgen op de financieringsbehoefte.

Leningenportefeuille

In 2019 was geen sprake van een liquiditeitstekort. Voordat we een langlopende lening aantrekken benutten we eerst de wettelijk toegestane ruimte binnen de kasgeldlimiet door optimaal gebruik te maken van kortlopende leningen. Het was het niet nodig om een langlopende lening aan te trekken

In onderstaand overzicht is het verloop van de opgenomen langlopende leningen zichtbaar. Het gemiddelde van de rente op langlopende leningen in 2019 (op basis van de stand per 1-1)

is iets gedaald naar 2,96% ten opzichte van 3,093% in 2018.

Overzicht langlopende leningen					
	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Stand leningen	49.117.500	43.352.300	39.598.500	35.844.700	32.090.900
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Reguliere aflossingen	5.765.200	3.753.800	3.753.800	3.753.800	3.753.800

Verstrekte leningen

In 2014 is een lening verstrekt aan de BAR-organisatie voor de financiering van de materiële vaste activa die betrekking hebben op de

bedrijfsvoering, welke zijn overgedragen van de gemeente aan de BAR-organisatie. In onderstaand overzicht wordt het verloop van deze lening weergegeven.

Naam geldnemer	%	1-1-2019	Mutaties	31-12-2019
BAR-organisatie	N.v.t.	188.600	-112.100	76.500
Totaal verstrekte gelden		188.600	-112.100	76.500

Renteomslag

In de paragraaf financiering van de begroting 2019 heeft de gemeenteraad inzicht gekregen in de rentelasten en het renteresultaat. Ook de manier waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, programma's en taakvelden is hierin beschreven. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Doordat de rentekosten aan de programma's en taakvelden worden toegerekend met behulp van een (interne)omslagrente, is de manier van verantwoorden van de rente geharmoniseerd. Bij de begroting 2019 is de omslagrente berekend op 1,4% (conform BBV).

Schatkistbankieren

In verband met de Wet Schatkistbankieren moeten overtollige middelen dagelijks worden afgeroomd naar een rekening bij de schatkist. Het Ministerie heeft een drempelbedrag vastgesteld dat op de rekening-courant van de eigen bank mag blijven staan. Met onze huisbankier, de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), hebben we de afspraak dat dagelijks automatisch wordt afgeroomd naar de schatkist wanneer het saldo hoger is dan € 700.000. Hierdoor is de kans op overschrijding van de limiet minimaal.

Conform regelgeving, wordt bij de toelichting op de balans verantwoording afgelegd over het totaal aan middelen dat per kwartaal buiten de schatkist is gehouden. In onderstaand overzicht is af te lezen dat het drempelbedrag in 2019 niet is overschreden. Bij de schatkist kunnen overtollige middelen eventueel tijdelijk op deposito worden weggezet. Op dit moment is de rente voor deze deposito's 0%. Wanneer tijdelijk

sprake was van overliquiditeit is daarom geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om dit op deposito zetten.

Kas- en relatiebeheer

Wat betreft het kasbeheer hanteren we al een aantal jaren de volgende uitgangspunten:

- Het aantal bankrelaties en bankrekeningen wordt tot een minimum beperkt.
- Maandelijks worden liquiditeitsoverzichten opgesteld.

Met onze huisbankier, de BNG, vindt periodiek overleg plaats, waarbij eventuele nieuwe ontwikkelingen worden besproken. Verschillende kredietverstrekkers geven regelmatig adviezen over het aantrekken en uitzetten van gelden. Ook in 2019 is regelmatig gebruik gemaakt van de verschillende adviserende instanties, om zodoende optimaal te kunnen profiteren van de beschikbare financiële instrumenten. In ons treasurystatuut hebben wij de administratieve organisatie, interne controle en informatievoorziening tevens uitvoerig beschreven.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente(n).

Omschrijving	2018	2019	2020
	Volgens realisatie 2018	Volgens realisatie 2019	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-49.400	-3.588.100	-2.696.200
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	2.207.400	1.408.200	12.611.700
3. Mutatie voorzieningen	105.200	61.400	-2.477.400
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-19.896.300	-15.174.000	-15.062.800
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	17.744.700	10.239.100	-2.722.500

De commissie BBV heeft een gestandaardiseerd berekening opgesteld voor het berekenen van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-

saldo is geen telling van de bedragen uit bovenstaande tabel. De formule voor de berekening is: 1 - 2 + 3 - 4 - 5.

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

GR BAR-organisatie

De bedrijfsvoering wordt door de GR BAR-organisatie (BAR) uitgevoerd. Voor een

toelichting op de bedrijfsvoering verwijzen wij u naar de Jaarstukken 2019 van de BAR.

De bijdrage aan onze organisatie voor de bedrijfsvoering ziet er als volgt uit:

Bijdrage	Primitieve begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
Bijdrage GR BAR-organisatie	28.321.200	30.621.200	29.804.400	816.800

Eenduidige Normatiek Single Information Audit

Een onderdeel van de bedrijfsvoering van de BAR is informatiebeveiliging. Als gemeente hebben we te maken met uiterst gevoelige informatie van burgers en we hebben de wettelijke, maar ook morele, verplichting om zorgvuldig met deze informatie op te gaan. Om aan te tonen dat wij in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, interne regels en gedragscodes werken, worden alle gemeenten sinds 2017 jaarlijks onderworpen aan de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information) audit. Deze ENSIA-audit bestaat uit een zelfevaluatie over de mate waarin de gemeente voldoet aan de afspraken uit de BIG (Baseline Informatieveiligheid Gemeenten), een horizontale verantwoording aan de gemeenteraad en een verticale verantwoording aan de landelijke toezichthouders zoals LOGIUS (DigiD) en het ministerie (inspectie) van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Suwinet). Hieronder wordt de integrale tekst van deze rapportage weergegeven.

Inleiding/aanleiding

VNG resolutie “Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente”

Met de VNG-resolutie “Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente” van 2013 hebben de gemeenten afgesproken de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG) te implementeren. De BIG is de kern van de verantwoording over informatieveiligheid aan de gemeenteraad. De horizontale verantwoording bestaat uit de zelfevaluatie, een IT-audit, een verklaring van het college van burgemeester en wethouders en een passage over informatieveiligheid in het jaarverslag.

Verantwoordingsverplichting ENSIA

Om aan te tonen dat de gemeente Ridderkerk werkt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, interne regels en gedragscodes worden gemeenten sinds 2017 jaarlijks onderworpen aan de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information) audit. Deze ENSIA-audit bestaat uit een zelfevaluatie over de mate waarin de gemeente voldoet aan de afspraken uit de BIG, een horizontale verantwoording aan de gemeenteraad en een verticale verantwoording aan de landelijke toezichthouders zoals LOGIUS (DigiD) en het ministerie (inspectie) van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Suwinet).

IB-beleid, doelstellingen en afspraken

Gemeenten beschikken over uiterst gevoelige informatie van burgers en hebben zowel de wettelijke als morele plicht om daar zorgvuldig mee om te gaan. Het college van burgemeesters en wethouders van de gemeente Ridderkerk draagt als eigenaar van gemeentelijke informatieprocessen en (informatie)systemen de politieke verantwoordelijkheid voor een passend niveau van informatieveiligheid en privacybescherming. 100%-veilig bestaat niet. Risico's worden doelbewust en proactief geaccepteerd en beheerst. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ridderkerk stelt, op basis van landelijke en Europese wet- en regelgeving en landelijke normenkaders zoals de BIG, de kaders ten aanzien van informatieveiligheid en privacybescherming voor de gemeente vast.

De belangrijkste gemeentelijke doelstellingen van het informatiebeveiligingsbeleid, zijn:

- Het zorgvuldig omgaan met informatie;
- Zorgen voor een betrouwbare en continue dienstverlening;
- Het voldoen aan wet- en regelgeving;
- Het beheersen van risico's.

Het informatiebeveiligingsbeleid van de gemeente Ridderkerk bevat de kaders voor treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen teneinde de betrouwbaarheid (beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en controleerbaarheid) van de informatievoorziening te waarborgen. Het informatiebeveiligingsbeleid van de gemeente Ridderkerk is gebaseerd op de (strategische, tactische en operationele) Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG).

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

Informatieveiligheid reikt veel verder dan het implementeren van technische maatregelen. Het is namelijk een groot misverstand om te denken dat informatieveiligheid iets technisch is. Hieronder wordt schematisch op hoofdlijnen weergegeven binnen welke domeinen door de gemeente Ridderkerk maatregelen worden getroffen en onderhouden.

Beheersmaatregelen IB

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste maatregelen die bijdragen aan het realiseren van de IB-doelstellingen van de gemeente Ridderkerk:

- a) Het creëren van bewustzijn binnen de organisatie. Er werden in 2019 diverse bewustwordingssessies georganiseerd voor de afdelingen, leidinggevenden en bestuurders. Daarnaast werden er screensavers met informatiebeveiligingstips geïnstalleerd op al onze computers;
- b) Het actief borgen van informatieveiligheid en privacybescherming bij diverse inkooptrajecten als verplicht onderdeel van de aanbesteding.

Realisatie doelstellingen IB-beleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste IB-doelstelling welke zijn gerealiseerd:

- a) De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is per 01-01-2020 de opvolger Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). De BIO is vanaf dat moment van het verplichte normenkader voor de informatieveiligheid binnen gemeenten. 2019 betrof het overgangsjaar waarin gemeenten zich konden voorbereiden op de implementatie van de BIO. In 2019 werd geïnventariseerd wat de status is van de implementatie van de BIO in de BAR-organisatie en de gemeente Ridderkerk en

werd bepaald welke verplichte overheidsmaatregelen als eerste worden geïmplementeerd;

- b) In 2019 werd op 20 risicovolle gegevensverwerkingen een Data Protection Impact Analyse (DPIA) inclusief een dataclassificatie uitgevoerd;
- c) Door de CISO werden ondersteunende producten ontwikkeld om de managers te ondersteunen bij de implementatie van informatiebeveiligingsmaatregelen binnen hun processen. Denk hierbij aan diverse procedures;
- d) De CISO heeft samen met de domeindeskundige medewerkers vanuit de verschillende afdelingen (ICT, HRM, Backoffice, Sociaal Domein, informatiemanagement) over het jaar 2019 de zelfevaluatie ENSIA uitgevoerd.

Incidenten(afhandeling)

Cybercriminaliteit heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen en geen enkele overheidsorganisatie ontkomt aan pogingen van onbevoegden om informatie buit te maken of om de bedrijfsvoering te verstoren. Cybercriminaliteit is inmiddels "big business" en een serieus verdienmodel voor criminelen. Daarmee is een permanente wedloop ontstaan tussen beveiligingsmaatregelen en innovatie in het hacken van organisaties. Ook de gemeente Ridderkerk heeft het afgelopen jaar (2019) te maken gehad met diverse cyberaanvallen, waaronder phishingmails en ransomware dreigingen, enzovoorts. We ervaren binnen de gemeente Ridderkerk een toename van het aantal cybercrime aanvallen. Helaas betreft het voorkomen van onrechtmatige toegang (cyberaanvallen en hacking) tot onze gegevens en het treffen van passende beveiligingsmaatregelen een bewegend doel, waardoor we nooit "klaar" zijn. De dreigingen, kwetsbaarheden en technische mogelijkheden veranderen namelijk constant. Om dergelijke incidenten af te handelen hebben we intern een Computer Emergency Response Team (CERT) samengesteld onder aansturing van de CISO.

In 2019 heeft de BAR-organisatie namens de gemeente Ridderkerk drie (3) keer een datalek gemeld bij het meldloket datalekken van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Doorkijk prioriteiten voor 2020 informatieveiligheid

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste IB-doelstelling voor 2019. Voor informatieveiligheid zijn deze prioriteiten:

- De verdere implementatie van de BIO en de bijbehorende verplichte overheidsmaatregelen;
- De uitvoering van de ENSIA-cyclus voor de verantwoording over het jaar 2020;

Naast deze prioritering zal een aanzienlijk deel van de capaciteit worden besteed aan “reguliere” werkzaamheden zoals:

- Het afhandelen van cybercrime dreigingen (phishingmails en ransomware) en datalekken (zoals vermiste telefoons enzovoorts);
- Het treffen en onderhouden van preventieve en correctieve beveiligingsmaatregelen, waaronder het installeren van beveiligingspatches op het moment dat deze naar aanleiding van een kwetsbaarheid door de leverancier beschikbaar worden gesteld;
- Het adviseren van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barendrecht, de BAR-directie, de managers en medewerkers binnen de afdelingen;
- Het opstellen, evalueren en/of onderhouden van verwerkersovereenkomsten en beveiligingsmaatregelen;
- Awareness, oftewel het “scherp” houden van medewerkers op het gebied van informatieveiligheid en privacybescherming.
- Enzovoort.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt eerst de gemeentelijke visie op verbonden partijen beschreven. Vervolgens wordt per verbonden partij specifieke informatie aangegeven. De verbonden partijen zijn daarbij gerangschikt naar de soorten:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Inhoudelijke beleidsontwikkelingen zijn opgenomen in de programma's van deze begroting.

Visie verbonden partijen

De gemeente Ridderkerk heeft een nota verbonden partijen vastgesteld voor de periode 2016 – 2020. De nota sluit aan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 januari 2015 van kracht is en tot doel heeft de democratische legitimatie te versterken en een methodiek te ontwikkelen waarmee de bestaande

verbonden partijen kunnen worden beoordeeld en aangestuurd. Als de uitvoering van een publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen, is het onvermijdelijk dat directe sturing door de gemeente minder wordt. Dit omdat de verbonden partij gezamenlijk wordt aangestuurd. De invloed van het gemeentebestuur op een verbonden partij is het grootst als de inzet zich richt op de voorkant van de processen van de verbonden partij. Om de invloed van de gemeente op verbonden partijen te optimaliseren is hiervoor in de nota een methodiek opgenomen. Deze methodiek die kan worden ingezet om de invloed passend te laten zijn bij de situatie bestaat uit: het proces van positiebepaling, een governance-scan, bepalen van een sturingsscenario en het daarbij passende instrumentarium.

Besteding op de programma's

In het onderstaande overzicht zijn de verbonden partijen opgenomen met de geraamde en gerealiseerde bijdrage van de gemeente, c.q. het (te) ontvangen dividend.

Verbonden partij	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
Gemeenschappelijke regelingen			
Veiligheidsdienst Rotterdam Rijnmond	-1.981.600	-1.989.500	-7.900
DCMR Milieudienst Rijnmond	-864.000	-867.400	-3.400
Natuur- en recreatieschap IJsselmonde	-321.300	-321.300	0
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam Rijnmond	-285.000	-283.100	1.900
Jeugdhulp Rijnmond	-6.135.200	-6.435.300	-300.100
Nieuw Reijerwaard	0	0	0
Metropoolregio Rotterdam Den Haag	-118.200	-118.200	0
BAR-organisatie	-30.621.200	-29.804.400	816.800
Vennootschappen en corporaties			
Eneco Holding N.V.	700.000	769.400	69.400
Stedin Groep	380.000	516.300	136.300
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	154.000	254.000	100.000
N.V. BAR-afvalbeheer	-3.012.300	-2.733.800	278.500
Oasen N.V.	0	0	0
Overige verbonden partijen			
Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond	-1.581.900	-1.389.300	195.500
Landschapstafel IJsselmonde	-22.600	-23.100	-200

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	15 gemeenten uit het Rijnmond gebied nemen deel aan de VRR				
Stemverhouding	5%				
Openbaar belang					
(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer. De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer.					
Bestuurlijk belang					
Burgemeester is lid van dagelijks bestuur en algemeen bestuur. Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.					
Actuele ontwikkelingen					
Cao-onderhandelingen, WNRA-regelgeving, FLO-overgangsrecht en ontwikkelingen regelgeving vrijwilligers. Opmerking: door de uitkomst van cao-onderhandelingen is er een correctie geweest in de 2e tussenrapportage. Er is een overschrijding op de lonen geweest door meer piketkosten en inzet instructeurs. 1 dienstvoertuig moest afgeboekt worden. Er is geprobeerd te compenseren op incidenteel onderhoud. Vanwege het 2e loopbaanbeleid FLO is er geld uit de reserve gehaald.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>			Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>			Bijdrage gemeente 2019	1.968.500	
<i>Resultaat 2019</i>					
Risico's					
-					

DCMR milieudienst Rijnmond		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	15 Rijnmondgemeenten en de provincie Zuid-Holland				
Stemverhouding	1,8%				
Openbaar belang					
Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken. De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken als gevolg van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente bij de uitvoering van het Besluit Bodemkwaliteit.					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Milieu is lid van het algemeen bestuur en oefent in die functie invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
De invoering van de Omgevingswet vraagt de aandacht. Samen met alle participanten bereidt DCMR zich voor op de naderende wetswijziging, o. a. door inzicht te krijgen in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data. Daarnaast heeft DCMR ook in 2019 gewerkt aan verbetering van de werkprocessen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	5.681.000	4.545.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	0	22.000	Bijdrage gemeente 2019	867.400	
<i>Resultaat 2019</i>	1.446.000				
Risico's					
Het niet matchen van indexering vanuit gemeenten en de eigen tariefstijging én de aankomende bezuinigingen bij de gemeentelijke participanten versus de budgetvraag voor nieuwe taken.					

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen		Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk, Rotterdam, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland			
Stemverhouding		14%			
Openbaar belang					
Ontwikkelen en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap. Beheer, ontwikkeling en onderhoud van recreatieve groengebieden op IJsselmonde en specifiek voor Ridderkerk (Donckse Velden, Oosterpark, Wevershoek, Waalbocht)					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Beheer openbare ruimte en een raadslid zijn lid van het algemeen bestuur/dagelijks bestuur. Op deze wijze wordt invloed uitgeoefend op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
Reorganiseren op mogelijke afname inkomsten per 2026.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>			Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>			Bijdrage gemeente 2019	321.300	
<i>Resultaat 2019</i>					
Risico's					
-					

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen		15 gemeenten, regio Rijnmond			
Stemverhouding		6,7%			
Openbaar belang					
Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid. De doelstelling: een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de bevolking.					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Volksgezondheid is lid van het algemeen bestuur en oefent op deze wijze invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
Geen					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	0	0	Bijdrage gemeente 2019	283.100	
<i>Resultaat 2019</i>	0				
Risico's					
De GGD-RR is onderdeel van het concern Rotterdam. Deze gemeente is volledig financieel risicodragend van de GGD en de GR.					

Jeugdhulp Rijnmond		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen		Gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.			
Stemverhouding		3%			
Openbaar belang					
De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten. Doel: <ul style="list-style-type: none"> • Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 24/7 crisisopvang; • Het realiseren van schaalvoordelen; • Het delen van kennis en expertise. 					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Jeugd is lid van het dagelijks bestuur en van het algemeen bestuur en oefent op die wijze invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
De jaarrekening van 2019 kent een niet vanuit de kwartaalcijfers verwachte forse overschrijding van circa 11 miljoen euro. In juni 2019 zijn knelpunten geconstateerd op perceel E die maken dat de risicoreservering al is ingezet.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	58.818.800	48.608.200	Bijdrage gemeente 2019	6.435.300	
<i>Resultaat 2019</i>	0				
Risico's					
Deelnemende gemeenten zijn alle 15 volledig risicodragend.					

Nieuw Reijerwaard (GRNR)		Vestigingsplaats Ridderkerk		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen		Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam			
Stemverhouding		33,3%			
Openbaar belang					
De gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam hebben gezamenlijk de ontwikkeling van Nieuw Reijerwaard op zich genomen. Hiertoe hebben zij per 1 januari 2012 de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard (GRNR) opgericht. De GRNR heeft de opdracht om een 96 hectare groot bedrijventerrein, de daarbij horende ontsluiting en de aanleg van een groene corridor te realiseren in Nieuw Reijerwaard in Ridderkerk.					
Bestuurlijk belang					
Het algemeen bestuur bestaat uit tien leden, de voorzitter inbegrepen. De raden van Ridderkerk en Barendrecht wijzen, uit hun midden en uit wethouders, elk vier leden en twee plaatsvervangend leden aan. De raad van Rotterdam wijst twee leden en twee plaatsvervangende leden aan. Het voorzitterschap rouleert jaarlijks. Op deze wijze oefenen zij invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
Het AB stelt naar verwachting een positieve begroting voor 2021 vast op 30 maart 2020.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen	33% van verlies	
<i>Vreemd vermogen</i>	0	0	Bijdrage gemeente 2019	0	
<i>Resultaat 2019</i>	0				
Risico's					
Bij negatief resultaat bij einde grondexploitatie, moet Ridderkerk 1/3 van het negatieve saldo bijdragen.					

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)		Vestigingsplaats Den Haag		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	23 gemeenten in Rotterdam Rijnmond en Haaglanden				
Stemverhouding	3,47%				
Openbaar belang					
Verbetering van het economisch vestigingsklimaat en de bereikbaarheid van de regio.					
Bestuurlijk belang					
De burgemeester is lid van het dagelijks bestuur en van het algemeen bestuur. De wethouder Verkeer is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit en de wethouder Economie is lid van de bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat. In die functies oefenen zij invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
Vaststellen Strategische Agenda. Beleidsuitwerkingen verkeersveiligheid, ketenmobiliteit en CO ₂ -reductie. Realisatie Rotterdamsebaan. Verdere uitwerking werklocaties, fietslubs en campussen.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	15.361.500	22.023.300	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	1.543.298.200	1.510.860.500	Bijdrage gemeente 2019	118.200	
<i>Resultaat 2019</i>	0				
Risico's					
Financiering OV-bedrijven, overbesteding, projectgebonden risico's					

BAR-organisatie		Vestigingsplaats Ridderkerk		Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk				
Stemverhouding	33,3%				
Openbaar belang					
Doel van de regeling is een optimaal functionerende ambtelijke organisatie die ervoor zorgt dat de drie gemeenten autonoom kunnen blijven opereren waarbij de drie belangrijkste doelstellingen zijn: <ol style="list-style-type: none"> 1. Excellente dienstverlening 2. Acceptabele kosten 3. Kwalitatief deskundige, robuuste organisatie. 					
Bestuurlijk belang					
Het algemeen bestuur van de BAR-organisatie bestaat uit de colleges van de drie gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Het Dagelijks bestuur bestaat uit zes leden (van het algemeen bestuur), twee van elke deelnemende gemeente, te weten één wethouder en de burgemeester, de voorzitter meegerekend. Op deze wijze oefent iedere deelnemende gemeente in gelijke mate invloed uit op de besluitvorming in de BAR-organisatie.					
Actuele ontwikkelingen					
Invoering en verdere uitwerking BAR 2020					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	0	0	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	43.181.300	15.277.800	Bijdrage gemeente 2019	29.804.400	
<i>Resultaat 2019</i>					
Risico's					
Juiste uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving o.a. op het gebied van privacy, gegevensbeveiliging. Juiste uitvoering van Europese wet- en regelgeving.					

Eneco Holding N.V.		Vestigingsplaats Rotterdam		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen		53 gemeenten			
Stemverhouding		1,13%			
Openbaar belang					
Eneco Groep (Energiebedrijf) is een internationaal energieservicebedrijf dat energie en aanvullende diensten verkoopt met focus op duurzaamheid en innovatie. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat dit maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt Eneco voor financiële opbrengsten (dividend). Wegens de splitsing van Eneco en Stedin per 31 januari 2017 zijn de openbare - en financiële belangen in de Eneco Groep onderwerp van discussie.					
Bestuurlijk belang					
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.					
Actuele ontwikkelingen					
Eneco Groep N.V. is in 2019 nog niet verkocht. Wel is in april 2019 na afstemming met de gemeenteraad het principestandpunt van behouden gewijzigd in afbouwen. De voorbereidingen van een gecontroleerde veilingverkoop zijn actief gevolgd. De nieuwsbrieven van de Aandeelhouderscommissie (AHC) zijn daarbij steeds ter informatie aan de gemeenteraad doorgezet. In december 2019 is het eindbod van de enige overgebleven en door de AHC geselecteerde aanbieder ontvangen en naar de gemeenteraad verzonden. Het definitieve eindbesluit tot verkoop van alle aandelen Eneco is op 18 februari 2020 door het college genomen nadat de gemeenteraad in de gelegenheid was gesteld hiervoor wegens en bedenkingen te geven. De verkoopopbrengst inclusief het laatste reguliere dividend worden in de eerste helft van 2020 ontvangen. Daarmee eindigt het aandeelhouderschap van Eneco in 2020. Opmerking: Externe (markt)factoren, de energietransitie en de geplande veilingverkoop van Eneco zullen van invloed zijn op toekomstige financiële resultaten, waarvan nu geen voorspelling is te maken.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal	€ 1	
<i>Eigen vermogen</i>	2.939.000.000	2.937.000.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	2.804.000.000	3.031.000.000	Bijdrage gemeente 2019	0	
<i>Resultaat 2019</i>	80.000.000				
Risico's					
Eneco heeft een hoog risicoprofiel als gevolg van externe marktfactoren en concurrentie met een grote invloed op toekomstige financiële resultaten. Er is sprake van een zeer competitieve markt met beweging in de klantenportefeuille door fluctuaties in stroom- en gasprijzen.					

Stedin Groep		Vestigingsplaats Rotterdam		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen		53 gemeenten			
Stemverhouding		1,13%			
Openbaar belang					
Stedin Groep (Netwerkbedrijf) draagt zorg voor de gas- en elektriciteitsnetten binnen haar voorzieningsgebied. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat dit maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt ze voor financiële opbrengsten (dividend).					
Bestuurlijk belang					
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.					
Actuele ontwikkelingen					
<p>Uit de Aandeelhoudersvergadering bij Stedin van februari 2020 komt naar voren dat Stedin flinke stappen zet in de energietransitie met focus op haar kerntaken. De opbrengst van het vorig jaar verkochte Joulz Diensten maakte het mogelijk schulden af te lossen en daarmee ruimte te maken voor nieuwe investeringen. Tegelijkertijd zijn er onverwachte tegenslagen te melden zoals de versnelde vervanging van brosse gasleidingen van gietijzer en asbestcement en de recente vondst van asbest in meterkasten. Ook stijgen de investeringen fors met name door de energietransitie. Deze door maatregelen van de overheid gedreven investeringen leggen een enorme druk op het financiële profiel van de gehele netbeheersector, maar bij Stedin in het bijzonder. Het probleem zit met name in de negatieve kasstroom en het voorfinancieren van allerlei fors gestegen kosten. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan de stijging van transportkosten van TenneT met € 33 miljoen welke niet direct bij de klant in rekening mogen worden gebracht. Al met al staat de lange termijn financiering bij Stedin onder hoge spanning. Zonder beheersmaatregelen zal de goede kredietwaardigheid in het gedrang komen en wordt het lastig om nog externe financiering aan te trekken door Stedin. Ook het dividend staat onder druk. Vanuit de Aandeelhouderscommissie (AHC) van Stedin is een werkgroep Lange Termijn Financiering in overleg met het bestuur van Stedin op zoek naar verschillende varianten van beheersmaatregelen. Op het moment dat de kapitaalbehoefte daadwerkelijk nodig is kan dan een verantwoorde keuze worden gemaakt uit die varianten inclusief bijpassende gevolgen voor de aandeelhouders.</p>					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal	€ 1.134.500	
<i>Eigen vermogen</i>	2.699.000.000	2.949.000.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	4.292.000.000	4.340.000.000	Bijdrage gemeente 2019	0	
<i>Resultaat 2019</i>	325.000.000				
Risico's					
Stedin heeft een laag risicoprofiel als gevolg van een gereguleerde markt. Er is echter sprake van dalende gereguleerde nettarieven waarin de gemaakte kosten niet direct of gedurende een langere periode aan de klant mogen worden doorgerekend. Door een combinatie van toename van het investeringsprogramma met name als gevolg van de energietransitie en de daarmee fors stijgende kosten (b.v. extra kosten TenneT) staat zowel de financiering als de dividenduitkering van Stedin onder forse druk.					

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		Vestigingsplaats Den Haag		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	380 gemeenten				
Stemverhouding	0,16%				
Openbaar belang					
BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijke belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.					
Bestuurlijk belang					
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.					
Actuele ontwikkelingen					
De kredietvraag van decentrale overheden stijgt weer t.o.v. vorig jaar. Daarentegen blijft de verwachte toename van de vraag vanuit de corporatiesector achter.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal	225.500	
<i>Eigen vermogen</i>	4.257.000.000	4.154.000.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>			Bijdrage gemeente 2019	0	
<i>Resultaat 2019</i>	142.000.000				
Risico's					
De BNG krijgt te maken met meer concurrentie. Mede door de lage rente gaan institutionele beleggers op zoek naar veilige beleggingen die toch een redelijk rendement opleveren. Onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten.					

N.V. BAR-Afvalbeheer		Vestigingsplaats Albrandswaard		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk				
Stemverhouding	33,3%				
Openbaar belang					
Inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen op een duurzame manier tegen zo laag mogelijke tarieven.					
Bestuurlijk belang					
De NV BAR-Afvalbeheer is een zelfstandige uitvoeringsorganisatie die werkt binnen de kaders die de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk voor hun eigen gemeente stellen. Het lokale afvalbeleid is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De colleges van burgemeester en wethouders van de 3 gemeenten zijn aandeelhouder en worden vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder milieu. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.					
Actuele ontwikkelingen					
In 2019 heeft de NV de samenwerking gezocht met IRADO. Hiertoe heeft de NV aandelen gekocht. Na vaststelling van de afvalbeleidsplannen in de drie gemeenten dient het personeelsbestand voor het uitvoeren van deze opgave op peil gebracht worden. Binnen de NV zijn enkele vacatures moeilijk in te vullen en zijn er enkele langdurig zieke medewerkers.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal	100.000	
<i>Eigen vermogen</i>	300.000	300.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	1.127.000	2.358.000	Bijdrage gemeente 2019	2.733.800	
<i>Resultaat 2019</i>	0				
Risico's					
Relatief beperkt. Eigendom van afval en grondstoffen, en dus risico op extra verwerkingskosten is bij de gemeenten gebleven. NV kent vooral bedrijfsvoeringsaangelegenheden.					

Oasen N.V.		Vestigingsplaats Gouda		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	De gemeenten in het voorzieningsgebied				
Stemverhouding	6,28%				
Openbaar belang					
Oasen draagt zorg voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied. Oasen maakt drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven, in 24 gemeenten waaronder Ridderkerk. Het gaat om totaal zo'n 45 miljard liter drinkwater. Hiervoor worden 7 zuiveringsstations, 9 pompstations en een watertoren gebruikt. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat het bedrijf nut heeft voor de inwoners van onze gemeente en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.					
Bestuurlijk belang					
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.					
Actuele ontwikkelingen					
Oasen blijft GenX-lozing van nul als uitgangspunt zien. Wat niet in het milieu komt, hoeft Oasen er ook niet uit te verwijderen.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal	€ 21.300	
<i>Eigen vermogen</i>			Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>			Bijdrage gemeente 2019	0	
<i>Resultaat 2019</i>					
Risico's					
Drinkwater en de tarieven worden steeds meer gereguleerd. Met name de Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft een grote invloed op de tariefstelling en daarmee ook op de financiële resultaten. Vervuiling van drinkwater kan zorgen voor hogere reinigingskosten.					

Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond (CJG)		Vestigingsplaats Rotterdam		Stichting	
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.				
Stemverhouding	3,6%				
Openbaar belang					
CJG Rijnmond treedt op als uitvoerder van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Het CJG is de plek waar ouders en verzorgers, kinderen, jongeren en professionals terecht kunnen voor ondersteuning en advies over opgroeien, opvoeden en gezondheid.					
Bestuurlijk belang					
Vertegenwoordiging in de Raad voor het Publiek Belang					
Actuele ontwikkelingen					
CJG Next en Rijksvaccinatieprogramma (RVP) Opmerking: Regionaal wordt sterk ingezet op verbetering en modernisering van het dienstenpakket van CJG Rijnmond. Onder de paraplu van het programma CJG Next, wordt een gedifferentieerd en gepersonaliseerd basispakket JGZ ontwikkeld en verdere vernieuwing vormgegeven. In 2019 is hiervoor het fundament gelegd. De bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma is per 1 januari 2019 overgeheveld naar de gemeenten. Gemeenten hebben hiervoor middelen in het gemeentefonds ontvangen.					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>	1.287.400	1.803.000	Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>	5.975.000	7.545.300	Bijdrage gemeente 2019	1.389.300	
<i>Resultaat 2019</i>	515.600				
Risico's					
Onzekerheid verlenen van subsidies/informatiebeveiliging/arbeidsmarkt zorgprofessionals.					

Landschapstafel IJsselmonde		Vestigingsplaats Rotterdam		Bestuursovereenkomst	
Deelnemende partijen		Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk, Rotterdam en Zwijndrecht.			
Stemverhouding		Alleen besluiten op basis van unanimiteit (consensus)			
Openbaar belang					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Komen tot afstemming van beleid, uitvoering en monitoring ten aanzien van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde ten einde de kwaliteit van het landschap in stand te houden c.q. te verbeteren; 2. Samen werken aan het Uitvoeringsprogramma 'Groen IJsselmonde' om een stimulans te geven aan en te komen tot een recreatief aantrekkelijk, toegankelijk en bruikbaar groen landschap, waardoor ook kan worden bijgedragen aan de economische ontwikkeling van IJsselmonde; 3. Inzetten op afstemming van het beheer van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde, het stellen van kaders voor het beheer en streven naar een verbetering van de efficiëntie in beheer in overleg met de terreinbeherende instanties. 					
Bestuurlijk belang					
De wethouder Buitenruimte vertegenwoordigt de gemeente in de landschapstafel en oefent op deze wijze invloed uit op de besluitvorming.					
Actuele ontwikkelingen					
visie opgesteld, terugtrekking cofinanciering van projecten door provincie					
Financiële positie – Verbonden partij			Financieel belang – Gemeente		
	01-01-2019	31-12-2019	Aandelenkapitaal		
<i>Eigen vermogen</i>			Leningen/garantstellingen		
<i>Vreemd vermogen</i>			Bijdrage gemeente 2019		23.100
<i>Resultaat 2019</i>					
Risico's					
-					

Paragraaf 7. Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente voor 2019 ligt vast in de Nota Grondbeleid 2016-2019 van 18 februari 2016. De voortgang van de grondexploitaties is opgenomen in de Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG). Deze geactualiseerde grondexploitaties heeft u op 5 juli 2019 vastgesteld. Daarnaast gebruiken we voor de grondprijzen de door u op 21 maart 2019 vastgestelde Nota Richtlijnen Grondprijzen.

Het Zand

Stand van zaken project

Fase 4 van Het Zand, bestaande uit 23 grondgebonden woningen, is afgerond. De bouw van fase 5, bestaand uit 50 grondgebonden woningen, is gestart. Fase 6, bestaande uit 58 grondgebonden woningen en 37 appartementen, is aanbesteed. Bij de Driehoek Het Zand is sprake van vertraging, onder andere vanwege de tramreservering. Deze vertraging leidt ertoe, dat de looptijd van de grondexploitatie moet worden verlengd. Verwacht wordt, dat de grondexploitatie eind 2024 kan worden afgesloten.

De noodzakelijke verlenging van de looptijd van de grondexploitatie van 2021 naar 2024 leidt tot extra kosten. Dit wordt enigszins versterkt door de gestegen rente (van 1,55% naar 1,75%), mede vanwege de hoge boekwaarde van deze grondexploitatie, waarover rente wordt betaald. Daarnaast wordt rekening gehouden met een kostenstijging van 2,5% per jaar voor de kosten van bouw- en woonrijp maken en personeelskosten.

Het resultaat van de grondexploitatie is minder positief. Omdat in 2017 tussentijds winst is genomen, moet deze winst gedeeltelijk terug worden gedraaid. Op basis van het principe van "percentage of completion" betekent dit, dat van de eerder genomen winst van € 656.500 een bedrag van € 471.400 moet worden teruggenomen. Er blijft dan nog een tussentijds gerealiseerde winst in de grondexploitatie over van € 185.100. Toepassing van deze winstcorrectie op de grondexploitatie voor 2020 leidt tot een nog te behalen (extra) positief resultaat van € 147.000.

Risico's

Er resteert na correctie op de eerdere winstneming nog een relatief gering positief resultaat. De mogelijkheden om het resultaat nog te verbeteren, bijvoorbeeld in de vorm van opbrengststijgingen, zijn beperkt. De

kostenramingen zijn geactualiseerd op basis van de laatste inzichten en zijn goed in beeld.

Legendijk (Van Pelterrein)

Stand van zaken project

In 2019 zijn drie bouwkavels verkocht. Er resteert nog één te verkopen bouwkavel. Voor dit kavel is een optieovereenkomst gesloten. De grondexploitatie zal naar verwachting eind 2020 worden afgesloten. In 2019 is tussentijds winst genomen. In 2017 en 2018 is ook al tussentijds winst genomen.

Risico's

Er zijn geen risico's meer in deze grondexploitatie. Wij verwachten het project eind 2020 af te sluiten met een positief eindresultaat. De boekwaarde is negatief (meer inkomsten dan uitgaven).

Cornelisland

Stand van zaken project

In 2019 is ruim € 19 miljoen ontvangen uit grondverkoop. Er resteren nog zeven te verkopen kavels. Voor deze kavels zijn al gegadigden en de verwachting is dat drie van deze kavels in 2020 worden verkocht en de overige vier in 2021. Het bouw- en woonrijp maken gebeurt in fasen. De grondexploitatie zal naar verwachting eind 2021 worden afgesloten met een positief eindresultaat. De afgelopen drie jaar is al tussentijds winst genomen.

Risico's

Vanwege de gerealiseerde grondverkoop en de opties op de resterende kavels is er geen sprake meer van risico's in deze grondexploitatie. De boekwaarde is negatief (meer inkomsten dan uitgaven).

Anjerstraat

Stand van zaken project

Voor de bouw van het hier geplande verzorgingscomplex voor 21 demente mensen is in 2019 een omgevingsvergunning verleend. De bouw start in het eerste kwartaal van 2020.

Risico's

Er is al een overeenkomst gesloten voor de verkoop van de grond. De kostenraming voor bouw- en woonrijp maken is aanmerkelijk lager dan de opbrengst voor de grond. Er wordt een positief eindresultaat verwacht.

Actuele prognose uitkomst totale grondexploitatie

Verwachte eindresultaten van in exploitatie genomen complexen

Van alle vier lopende grondexploitaties hebben wij het verwachte eindresultaat geschat. Daarvoor gebruikten we alle begin 2020 geactualiseerde grondexploitaties. Deze geactualiseerde grondexploitaties gebruiken we ook voor de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2020 (MPG2020).

Het verwachte eindresultaat ziet er als volgt uit:

- Wij verwachten per saldo een positief eindresultaat van € 19.184.800 in de grondexploitaties.
- Het vanaf 2020 nog te behalen voordelig resultaat bedraagt € 5.086.900:

Cornelisland	€ 4.722.300
Anjerstraat	€ 116.600
Lagendijk	€ 101.000
Het Zand	€ 147.000
- Dat bedrag van € 5.086.900 is het totaalresultaat, verminderd met de tussentijdse winstnemingen (€ 14.097.900) in de grondexploitaties Cornelisland, Het Zand en Lagendijk (Van Pelterrein).

Gerealiseerde winstneming

Cornelisland

In de grondexploitatie Cornelisland is tussentijds winst genomen. Dit hebben wij gedaan op grond van de regels in het Besluit Begroting en Verantwoording. De gemeente is verplicht tussentijds winst te nemen op basis van het percentage gerealiseerd. Daarbij gaat het om de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten. Toepassing van dit principe leidt tot een tussentijdse winstneming van € 5.096.800. Dit bedrag komt ten gunste van het saldo van de Jaarrekening 2019. In 2017 en 2018 werd ook al tussentijds winst genomen voor een bedrag van in totaal € 7.192.400.

Lagendijk (Van Pelterrein)

Toepassing van de hierboven beschreven regels inzake het tussentijds nemen van winst leidt in de grondexploitatie Lagendijk (Van Pelterrein) tot een tussentijdse winstneming van € 191.700. Dit bedrag komt ten gunste van het saldo van de Jaarrekening 2019. In 2017 en 2018 werd ook al tussentijds winst genomen voor een bedrag van in totaal € 1.431.900.

In totaal wordt er in 2019 winst genomen voor € 5.288.500, namelijk € 5.096.800 in de grondexploitatie Cornelisland en € 191.700 in de

grondexploitatie Lagendijk (Van Pelterrein). Daar staat tegenover dat de eerder genomen winst in Het Zand voor een bedrag van € 471.400 wordt teruggenomen.

Jaarrekening

Balans

Hieronder vindt u de presentatie van de balanspositie van de gemeente. De balans is

opgesteld volgens de in het BBV geldende regels voor het opstellen van de balans.

ACTIVA		31-12-2019		31-12-2018
Vaste activa				
<u>Immaterieel</u>		46.900		71.300
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	35.000		58.800	
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.900		12.500	
<u>Materieel</u>		93.769.500		92.336.900
• Investerings met economisch nut	70.487.300		71.541.000	
• Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven	17.168.500		15.834.900	
• Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	6.113.700		4.961.000	
<u>Financieel</u>		2.313.800		2.411.800
• Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.255.800		1.255.800	
• Leningen aan openbare lichamen	76.600		188.600	
• Overige langlopende leningen	981.400		967.400	
Totaal vaste activa		96.130.200		94.820.000
Vlottende activa				
<u>Voorraden</u>		1.001.900		16.175.900
• Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.001.900		16.175.900	
<u>Uitzettingen</u>		27.266.300		23.537.400
• RC-verhouding met niet-financiële instellingen	1.182.800		1.164.600	
• Uitzettingen in 's Rijkschatkist	7.858.500		9.910.600	
• Vorderingen op openbare lichamen	16.131.700		9.946.700	
• Overige vorderingen	1.490.100		1.954.500	
• Overige uitzettingen	603.200		561.000	
<u>Liquide middelen</u>		715.100		641.700
• Kassaldi	13.700		16.100	
• Banksaldi	701.400		625.600	
<u>Overlopende activa</u>		2.992.500		15.362.400
• Van Europese en Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	70.000		28.000	
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	2.922.500		15.334.400	
Totaal vlottende activa		31.975.800		55.717.400
Totaal generaal		128.106.000		150.537.400

PASSIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>		54.847.300		58.435.300
• Algemene reserve	29.781.700		29.580.300	
• Bestemmingsreserves	23.374.100		24.312.100	
• Gerealiseerd resultaat volgens programmarekening	1.691.500		4.542.900	
<u>Voorzieningen</u>		15.517.200		15.455.800
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.322.700		4.062.300	
• Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	11.194.500		11.393.500	
<u>Vaste schuld</u>		43.365.300		49.131.200
• Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	43.352.200		49.117.500	
• Waarborgsommen	13.100		13.700	
Totaal vaste passiva		113.729.800		123.022.300
Vlottende passiva				
<u>Vlottende schulden</u>		6.695.900		11.361.100
• Overige kasgeldleningen	0		0	
• Crediteuren (semi) overheid	6.695.900		11.361.100	
<u>Overlopende passiva</u>		7.680.300		16.154.000
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	6.829.200		15.772.100	
• Van het Rijk vooruit ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	589.100		19.600	
• Van Nederlandse overheden vooruit ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	252.200		344.400	
• Overige overlopende passiva	9.800		17.900	
Totaal vlottende passiva		14.376.200		27.515.100
Totaal generaal		128.106.000		150.537.400
Gewaarborgde geldleningen		53.927.000		57.293.100
Indirecte garanties Waarborgfonds Soc. Woningbouw 25%		37.611.400		32.961.100
Hypotheken		958.900		2.330.900

Overzicht van lasten en baten

Programma		Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
1 Bestuur en (overheids)participatie					
	Lasten	-4.732.400	-5.891.000	-5.661.500	229.500
	Baten	605.600	1.341.900	1.315.300	-26.600
Saldo Bestuur en (overheids)participatie		-4.126.800	-4.549.100	-4.346.200	202.900
2 Veiligheid					
	Lasten	-3.136.800	-3.357.400	-3.170.400	187.000
	Baten	1.003.400	1.226.500	1.374.900	148.400
Saldo Veiligheid		-2.133.400	-2.130.900	-1.795.500	335.400
3 Verkeer, vervoer en wegen					
	Lasten	-7.403.100	-8.201.900	-7.471.800	730.100
	Baten	453.500	477.100	525.600	48.500
Saldo Verkeer, vervoer en wegen		-6.949.600	-7.724.800	-6.946.200	778.600
4 Economische zaken					
	Lasten	-1.400.500	-1.492.900	-1.741.900	-249.000
	Baten	1.408.300	1.230.400	1.501.400	271.000
Saldo Economische zaken		7.800	-262.500	-240.500	22.000
5 Onderwijs					
	Lasten	-3.783.800	-4.586.300	-4.094.900	491.400
	Baten	573.900	1.307.700	755.500	-552.200
Saldo Onderwijs		-3.209.900	-3.278.600	-3.339.400	-60.800
6 Cultuur, sport en groen					
	Lasten	-11.705.100	-13.482.300	-12.776.300	706.000
	Baten	1.397.200	1.592.700	1.673.800	81.100
Saldo Cultuur, sport en groen		-10.307.900	-11.889.600	-11.102.500	787.100
7 Jeugd					
	Lasten	-14.517.600	-15.278.100	-15.645.700	-367.600
Saldo Jeugd		-14.517.600	-15.278.100	-15.645.700	-367.600
8 Welzijn en zorg					
	Lasten	-12.340.400	-14.350.800	-14.438.400	-87.600
	Baten	669.600	794.600	515.800	-278.800
Saldo Welzijn en zorg		-11.670.800	-13.556.200	-13.922.600	-366.400
9 Werk					
	Lasten	-17.964.600	-18.077.800	-18.700.400	-622.600
	Baten	11.999.200	12.096.600	12.106.800	10.200
Saldo Werk		-5.965.400	-5.981.200	-6.593.600	-612.400
10 Gezondheid en duurzaamheid					
	Lasten	-11.474.300	-14.508.700	-12.200.200	2.308.500
	Baten	11.903.400	12.128.300	10.505.200	-1.623.100
Saldo Gezondheid en duurzaamheid		429.100	-2.380.400	-1.695.000	685.400

Programma	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Lasten	-20.217.000	-31.262.300	-24.650.400	6.611.900
Baten	18.025.600	30.059.100	28.569.300	-1.489.800
Saldo Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-2.191.400	-1.203.200	3.918.900	5.122.100
12 Financiering en algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	-853.000	-1.034.700	-931.900	102.800
Baten	83.900	83.900	88.600	4.700
Saldo Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-769.100	-950.800	-843.300	107.500
Buiten de programma 's				
Lasten:				
Overhead	-14.077.300	-14.885.800	-14.872.400	13.400
Treasury	-175.800	-1.336.600	-1.909.100	-572.500
Onvoorzien	-50.000	-50.000		50.000
Vennootschapsbelasting (VpB)	-247.000	-841.400	-706.400	135.000
Totaal lasten	-14.550.100	-17.113.800	-17.487.900	-374.100
Baten:				
Overhead	478.000	597.000	227.600	-369.400
Treasury	1.527.100	2.687.900	2.768.500	80.600
OZB woningen	5.341.800	5.701.800	5.745.000	43.200
OZB niet-woningen	4.167.900	4.357.900	4.401.000	43.100
Parkeerbelasting	407.200	407.200	398.700	-8.500
Belastingen overig	96.000	96.000	94.600	-1.400
Algemene uitkering en overige uitkeringen gem fonds	61.362.100	63.111.100	62.776.000	-335.100
Overige baten en lasten			40.000	40.000
Totaal baten	73.380.100	76.958.900	76.451.400	-507.500
Totaal lasten	-124.078.700	-148.638.000	-138.971.700	9.666.300
Totaal baten	121.503.700	139.297.700	135.383.600	-3.914.100
Saldo van baten en lasten excl. reservemutaties (A)	-2.575.000	-9.340.300	-3.588.100	5.752.200

Reservemutaties

Programma		Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
1 Bestuur en (overheids)participatie					
	Onttrekkingen	1.220.100	2.160.400	1.862.700	-297.700
Saldo Bestuur en (overheids)participatie		1.220.100	2.160.400	1.862.700	-297.700
2 Veiligheid					
	Onttrekkingen	0	58.500	0	-58.500
Saldo Veiligheid		0	58.500	0	-58.500
3 Verkeer, vervoer en wegen					
	Stortingen	-1.318.700	-1.571.500	-1.289.800	281.700
	Onttrekkingen	1.704.500	1.812.900	1.533.300	-279.600
Saldo Verkeer, vervoer en wegen		385.800	241.400	243.500	2.100
4 Economische zaken					
	Stortingen	-443.600	-443.600	-443.600	0
	Onttrekkingen	683.900	1.108.500	411.800	-696.700
Saldo Economische zaken		240.300	664.900	-31.800	-696.700
5 Onderwijs					
	Onttrekkingen	33.700	33.700	34.200	500
Saldo Onderwijs		33.700	33.700	34.200	500
6 Cultuur, sport en groen					
	Stortingen	-323.800	-612.000	-605.000	7.000
	Onttrekkingen	644.900	1.797.900	1.034.900	-763.000
Saldo Cultuur, sport en groen		321.100	1.185.900	429.900	-756.000
7 Jeugd					
	Stortingen	0	-118.200	-184.800	-66.600
	Onttrekkingen	11.300	11.300	77.800	66.500
Saldo Jeugd		11.300	-106.900	-107.000	-100
8 Welzijn en zorg					
	Onttrekkingen	90.000	187.500	187.400	-100
Saldo Welzijn en zorg		90.000	187.500	187.400	-100
9 Werk					
	Onttrekkingen	0	70.200	70.200	0
Saldo Werk		0	70.200	70.200	0

Programma	Begroting 2019	Begroting na wijziging	Rekening 2019	Vershil
10 Gezondheid en duurzaamheid				
Onttrekkingen	127.400	1.496.200	1.213.700	-282.500
Saldo Gezondheid en duurzaamheid	127.400	1.496.200	1.213.700	-282.500
11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Onttrekkingen	4.700	346.600	31.500	-315.100
Saldo Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.700	346.600	31.500	-315.100
12 Financiering en algemene dekkingsmiddelen				
Onttrekkingen	939.700	1.456.100	1.345.300	-110.800
Saldo Financiering en algemene dekkingsmiddelen	939.700	1.456.100	1.345.300	-110.800
Totaal stortingen alle programma's	-2.086.100	-2.745.300	-2.523.200	222.100
Totaal onttrekkingen alle programma's	5.460.200	10.539.800	7.802.800	-2.737.000
Saldo van reserves (B)	3.374.100	7.794.500	5.279.600	-2.514.900
Gerealiseerd resultaat (A+B)	799.100	-1.545.800	1.691.500	3.237.300

Toelichtingen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 18 mei 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- De algemene uitkering gemeentefonds is opgenomen conform de in het jaar 2019 laatst gepubliceerde accresmelding in de septembercirculaire van 2019.
- De wetgever heeft bepaald dat het vaststellen van de eigen bijdragen in het Sociaal Domein de bevoegdheid is van Centraal Administratie Kantoor en niet die van de gemeente. De gemeente heeft voor deze opbrengst daardoor geen juistheid op persoonsniveau kunnen vaststellen. Over de hoogte en omvang van deze post in de jaarstukken is dan ook geen zekerheid verkregen.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter

toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Dit is bijvoorbeeld de ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume worden geen voorzieningen getroffen of op een ander wijze een verplichting opgenomen.

- Doordat de verplichtingen voor wethouderspensioenen wel sterk kunnen fluctueren en dit een periode langer dan vier jaar betreft is voor deze verplichtingen wel een voorziening gevormd.
- Kosten van geldleningen worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.
- Gebeurtenissen die na balansdatum bekend zijn geworden zijn in de jaarrekening verwerkt.

Balans

Vaste activa

Algemeen

De raad heeft op 26 mei 2016 de nota activabeleid vastgesteld. Het beleid dat hierin beschreven is, is van toepassing op alle investeringen waarvoor vanaf 2016 voor het eerst uitgaven zijn gedaan.

Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Overige vaste activa worden geactiveerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Er wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde.

Investeringen worden geactiveerd vanaf een bedrag van € 25.000 en een minimale gebruiksduur van drie jaar. Investeringen kleiner dan € 25.000 en met een kortere gebruiksduur dan drie jaar worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

Bijdragen van derden die in directe relatie met een vast actief staan worden op de aanschafwaarde van dat actief in mindering gebracht; een eventueel restant wordt afgeschreven.

Voor de investeringen waarvoor in 2015 en voorgaande jaren uitgaven zijn gedaan blijft het beleid gelden van de nota van 19 december 2005.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Nieuwe vaste activa die in 2016 voor het eerst afschrijvingslasten geven worden afgeschreven volgens de afschrijvingstabel van de nota activabeleid 2016. De afschrijving van nieuwe vaste activa begint op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen.

Alle vaste activa worden lineair afgeschreven, uitgezonderd de bouw van het gemeentehuis en de parkeergarage onder het gemeentehuis die annuïtair worden afgeschreven.

Op grond en waardepapieren wordt niet afgeschreven, behalve grond onder activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die wordt afgeschreven overeenkomstig die activa. Op vaste activa waarop in 2015 of eerdere jaren al is afgeschreven blijven de oude afschrijvingsregels van toepassing.

Samenvatting afschrijvingstermijnen

Activum	Termijn in jaren
Gronden en terreinen	0 - 20
Onderzoek- en ontwikkeling	5
(Bedrijfs)gebouwen	5 - 50
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10 - 50
Vervoermiddelen	5 - 15
Machines, apparaten en installaties	4 - 15
Overige materiële vaste activa	10 - 25
Civiele werken	5 - 25

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn tegen nominale waarde op de balans opgenomen.

Materiële vaste activa met economisch nut

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in B.V.'s of N.V.'s worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

Vorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. Winsten uit grondexploitaties worden alleen genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als

gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daar geen sprake van is worden verkregen verkoopopbrengsten op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor openstaande vorderingen uit gemeentelijke heffingen wordt een voorziening in mindering gebracht ter grootte van het historisch percentage van oninbaarheid. Voor overige vorderingen wordt een voorziening in mindering gebracht op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

De liquide middelen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves zijn tegen nominale waarde op de balans opgenomen. De onderhoudsreserves zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn tegen nominale waarde op de balans opgenomen. Wanneer voorzieningen tegen contante waarde zijn gewaardeerd is dit bij de toelichting op de desbetreffende voorziening vermeld.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Vlottende schulden en overlopende passiva

Vlottende passiva zijn tegen nominale waarde op de balans vermeld.

Gewaarborgde geldleningen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de gewaarborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. De waardering vindt plaats tegen de nominale waarde onder verminderingen van de gedane

aflossingen en voor het rentepercentage van de gewaarborgde lening.

Toelichting op de balans per 31 december

In onderstaande balansspecificaties wordt een vergelijking gemaakt met de balanspositie per 31 december 2018.

Activa

Vaste activa

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven begin 2019	Vermeerderingen in 2019	Verminderingen		Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven eind 2019	Afwaa-deringen in 2019	Afschrijving in 2019	Aflfossing in 2019	Boekwaarde begin 2019	Boekwaarde eind 2019
			Des-investeringen 2019	Bijdragen van derden 2019						
Kosten onderzoek en ontwikkeling	70.500		12.200		58.300		11.700		58.800	34.900
Financieel: Bijdrage aan activa in eigendom van derden	68.100				68.100		600		12.500	11.900
Totaal: Immateriële vaste activa	138.600	0	12.200	0	126.400	0	12.300	0	71.300	46.800
Materieel economisch nut: Gronden en terreinen eigendom	12.652.900	153.200		1.300	12.804.800		280.000		9.270.800	9.142.700
Gronden en terreinen erfpacht	296.900				296.900				40.000	40.000
Materieel economisch nut: Woningen	220.100				220.100		6.300		144.300	138.000
Materieel economisch nut: Bedrijfsgebouwen	69.140.800	1.845.300		2.600	70.983.500		1.565.600		50.411.600	50.688.700
Materieel economisch nut: Machines, apparaten en installaties	22.002.500	877.500			22.880.000		1.746.600		9.459.800	8.590.700
Materieel economisch nut: vervoersmiddelen	8.600				8.600		900		900	0
Materieel economisch nut: Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	21.045.900	61.400			21.107.300		505.200		14.663.100	14.219.300
Materieel economisch nut: overig materieel	6.647.400	1.933.000		600	8.579.800		481.300		3.385.400	4.836.500
Totaal: Materiële vaste activa economisch nut	132.015.100	4.870.400	0	4.500	136.881.000	0	4.585.900	0	87.375.900	87.655.900
Materieel maatschappelijk nut: Gronden en terreinen eigendom	0	52.100			52.100		0		0	52.100
Materieel maatschappelijk nut: Machines, apparaten en installaties	134.900	18.700		5.200	148.400		11.600		69.500	71.400
Materieel maatschappelijk nut: Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.375.100	2.003.800		654.600	6.724.300		238.800		3.457.200	4.567.600
Materieel maatschappelijk nut: Overig materieel	2.092.200	172.400			2.264.600		184.300		1.434.400	1.422.500
Totaal: Materiële vaste activa Maatschappelijk nut	7.602.200	2.247.000	0	659.800	9.189.400	0	434.700	0	4.961.100	6.113.600
Financieel: Kapitaalverstrekkings aan deelnemingen	1.255.800				1.255.800				1.255.800	1.255.800
Financieel: Overige langlopende leningen	1.126.800	240.800	226.800		1.140.800				967.400	981.400
Uitgezette geldlening Activa naar BAR	2.845.100				2.845.100			112.000	188.600	76.600
Totaal: Financiële vaste activa	5.227.700	240.800	226.800	0	5.241.700	0	0	112.000	2.411.800	2.313.800
Totaal	144.983.600	7.358.200	239.000	664.300	151.438.500	0	5.032.900	112.000	94.820.100	96.130.100

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Materiële vaste activa economisch nut met/zonder tariefheffing

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven begin 2019	Vermeerderingen in 2019	Verminderingen		Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven eind 2019	Afwaa-deringen in 2019	Afschrijving in 2019	Aflfossing in 2019	Boekwaarde begin 2019	Boekwaarde eind 2019
			Des-investeringen 2019	Bijdragen van derden 2019						
Materieel economisch nut zonder tariefheffing	109.556.700	2.709.100		4.500	112.261.300		3.758.200		71.541.000	70.487.400
Materieel economisch nut met tariefheffing	22.458.400	2.161.300			24.619.700		827.700		15.834.900	17.168.500
Totaal: Materiële vaste activa economisch nut	132.015.100	4.870.400	0	4.500	136.881.000	0	4.585.900	0	87.375.900	87.655.900

Materiële vaste activa maatschappelijk nut voor 2017/vanaf 2017

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven begin 2019	Vermeerderingen in 2019	Verminderingen		Oorspronkelijk bedrag van de uitgaven eind 2019	Afwaa-deringen in 2019	Afschrijving in 2019	Aflfossing in 2019	Boekwaarde begin 2019	Boekwaarde eind 2019
			Des-investeringen 2019	Bijdragen van derden 2019						
Materieel maatschappelijk nut voor 2017	6.602.800	14.600			6.617.400		347.900	0	3.965.300	3.632.000
Materieel maatschappelijk nut vanaf 2017	999.400	2.232.400		659.800	2.572.000		86.800		995.800	2.481.600
Totaal: Materiële vaste activa maatschappelijk nut	7.602.200	2.247.000	0	659.800	9.189.400	0	434.700	0	4.961.100	6.113.600

Vlottende activa

Voorraden - Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)

Dit betreft de boekwaarden van de grondexploitaties Cornelisland, Lagendijk, Het Zand en Anjerstraat-Bloemenstraat (€ 1.001.900). De actualisatie van de

grondexploitatie voor Het Zand leidt ertoe, dat deze grondexploitatie minder winstgevend wordt. Het nadeel is berekend op € 471.400.

Specificaties voorraden

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-12-2018	Inves-teringen	Op-bbrengsten	Winst-uitname	Boek-waarde 31-12-2019	Balans-waarde 31-12-2019	prognose afsluitings-jaar
Het Zand	8.503.900	888.700	2.622.500	-471.400	6.298.700	6.298.700	2024
Cornelisland	7.104.400	1.554.400	19.042.800	5.096.700	-5.287.300	-5.287.300	2021
Lagendijk	567.600	52.400	837.300	191.700	-25.600	-25.600	2020
Anjerstraat-Bloemenstraat		16.100			16.100	16.100	2021
Totaal	16.175.900	2.511.600	22.502.600	4.817.000	1.001.900	1.001.900	

Uitzettingen

Op de nominale waarden van de vorderingen zijn de voorzieningen voor oninbare vorderingen in mindering gebracht. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen voorzieningen voor oninbaarheid inzake algemene vorderingen, vorderingen

sociale zaken en vorderingen met betrekking tot belastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De omvang van deze voorzieningen is per balansdatum 31 december 2019 bepaald overeenkomstig de richtlijnen in artikel 11 van de Financiële verordening gemeente Ridderkerk.

Uitzettingen	Saldo 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2019	Gecorrigeerd saldo 31-12-2018
RC verhouding met niet financiële instellingen	1.182.800		1.182.800	1.164.600
Uitzettingen in 's Rijkschatkist	7.858.500		7.858.500	9.910.600
Vorderingen op openbare lichamen	16.131.700		16.131.700	9.946.700
Overige vorderingen	1.711.300	221.200	1.490.100	1.954.500
Overige uitzettingen	603.200		603.200	561.000
	27.487.500	221.200	27.266.300	23.537.400

Rekening courant verhouding met Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	Saldo 31-12-2018	Verstreken nieuwe leningen	Aflossingen	Afemen rekening courant	Rente baten	Beheer kosten	Saldo 31-12-2019
Startersleningen - oud	109.700		219.000	105.000	40.900	3.600	261.000
Startersleningen - nieuw	479.900	29.800	300			200	450.200
Blijversleningen	287.500						287.500
Duurzaamheidsregelingen	287.500	192.000	3.600		100	1.000	98.200
Stimuleringsfonds Verzuilverlening		19.000		-105.000		100	85.900
	1.164.600	240.800	222.900		41.000	4.900	1.182.800

De vorderingen op openbare lichamen betreffen nog te ontvangen compensabele btw 2018 en 2019 en verrekeningen tussen de gemeente Ridderkerk en de BAR-organisatie. Van het bedrag van € 16.131.700 is ruim € 5,1 miljoen in 2020 ontvangen. Het restant van € 11 miljoen betreft de BCF-declaratie 2019. Deze wordt op 1 juli 2020 uitgekeerd.

De voorzieningen dubieuze debiteuren belastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing worden berekend aan de hand van lopende faillissementen, schuldsaneringen en ouderdom. Uit ervaring blijkt dat bij faillissementen bijna altijd de totale vordering moet worden afgeboekt. Bij wettelijke schuldsanering wordt gemiddeld 75%

van de vordering afgeboekt en bij minnelijke schuldsanering gemiddeld 65%. Conform de geactualiseerde berekeningen 2019 moet het saldo van deze voorzieningen € 126.600 te bedragen. De voorziening dubieus voor algemene vorderingen is berekend op € 94.600. Van de overige vorderingen van € 1.711.300 (exclusief de voorziening dubieus) staan medio februari 2020 nog € 701.000 belastingdebiteuren open en € 282.000 overige debiteuren. Van de belastingdebiteuren was op dat moment van ruim € 165.000 de vervaldatum nog niet overschreden. De overige uitzettingen betreffen de vorderingen GWS4all.

Drempelbedrag schatkistbankieren	
Begrotingstotaal 2019	126.964.800
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	0,75%
Drempelbedrag	952.300
<u>Afwijking t.o.v. drempelbedrag*</u>	
1 ^e kwartaal	-442.100
2 ^e kwartaal	-474.900
3 ^e kwartaal	-321.300
4 ^e kwartaal	-409.400

* Een positief bedrag betekent dat het gemiddelde saldo op de rekening-courant hoger was dan het drempelbedrag. Bij een negatief bedrag zijn we onder het drempelbedrag gebleven.

Liquide middelen

Liquide middelen	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Kassaldi	13.700	16.100
Banksaldi	701.400	625.600
	715.100	641.700

Overlopende activa

Overlopende activa	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Van Europese en Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	70.000	28.000
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	2.922.500	15.334.400
	2.992.500	15.362.400

Van Europese en Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	Saldo 31-12-2018	Ontvangsten	Naar vooruit ontvangen	Nog te ontvangen	Saldo 31-12-2019
Metropool Regio, subsidie buurtbus lijn 601	28.000	28.000		70.000	70.000
	28.000	28.000		70.000	70.000

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen kunnen als volgt gespecificeerd worden.

Specificatie overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
BAR - afwikkeling VSO koepelvrijstelling		12.056.500
BAR - afrekening bijdrage	900.200	1.400.000
Ministerie Sociale Zaken - vangnetuitkering 2017		379.800
Stedin - consessievergoeding	316.700	316.700
Vooruitbetaalde marktinitiatieven	498.900	169.600
Ministerie BZK - gemeentefonds 2019	215.800	
Overige overlopende activa	990.900	1.011.800
	2.922.500	15.334.400

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het verloop van deze

reserves is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Omschrijving	Saldo 31-12-2018	Storting 2019	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Bestemming resultaat 2018	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve	29.580.300	0	3.634.200	0	3.835.600	29.781.700
Totaal algemene reserve	29.580.300	0	3.634.200	0	3.835.600	29.781.700
Dekkingsreserve 2004	653.200	0	653.200	0	0	0
Totaal dekkingsreserves	653.200	0	653.200	0	0	0
Baggeren haven	50.100	32.700	0	0	0	82.800
Verhardingen	5.992.900	916.700	1.006.100	0	0	5.903.500
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.373.600	250.000	111.900	0	0	1.511.700
Groot onderhoud gebouwen	2.992.100	443.600	405.400	0	0	3.030.300
Openbare verlichting	905.500	163.400	238.300	0	0	830.600
Watergangen	220.500	160.600	214.000	0	0	167.100
Speel terreinen	122.300	73.800	29.400	0	0	166.700
Totaal onderhoudsreserves	11.657.000	2.040.800	2.005.100	0	0	11.692.700
Overstapplaats deltapoort	1.270.000	0	0	0	0	1.270.000
Omgevingslawaaier	7.900	0	0	0	0	7.900
Beeldende kunst	75.900	0	7.900	0	0	68.000
Sociaal domein	978.600	0	58.100	0	0	920.500
Ondergronds brengen hoogspanningsleiding	880.000	0	0	0	0	880.000
Landschapstafel	330.000	0	0	0	0	330.000
Integraal Accommodatieplan	2.000.000	0	70.700	0	0	1.929.300
Friciekosten peuterwerk	66.600	0	0	0	-66.600	0
Vpb grondexploitaties	654.000	0	622.700	0	273.900	305.200
Welzijns- en sportbeleid Facet	0	118.200	352.200	0	500.000	266.000
Nieuw Reijerwaard	0	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	6.263.000	118.200	1.111.600	0	707.300	5.976.900

Omschrijving	Saldo 31-12-2018	Storting 2019	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Bestemming resultaat 2018	Saldo 31-12-2019
Kapitaallasten (herwaardering)	526.900	0	43.900	0	0	483.000
Uitbreiding Vredehof	233.200	0	33.300	0	0	199.900
Bouw Voom 10 - WAC Drievliet	157.400	0	11.200	0	0	146.200
Schiestraat 1/3	6.400	0	6.400	0	0	0
Begraafplaats Vredehof	134.100	0	7.100	0	0	127.000
Rouwcentrum	122.600	0	15.300	0	0	107.300
Herbouw de Piramide	336.800	0	12.000	0	0	324.800
Ds. Kerstenschool gebouw	468.900	0	14.700	0	0	454.200
Kunstgrasveld Rijsoord	40.500	0	5.800	0	0	34.700
Parkeergarage gemeentehuis	2.446.900	0	52.700	0	0	2.394.200
Jongeren centrum PC Hooftstraat	779.500	0	89.900	0	0	689.600
Fietsroute Molensteeg, Benedenrijweg, St. Jorisstraat	34.500	0	2.900	0	0	31.600
Blok- en buurtspeelterrinen 2010, 2011	101.200	0	18.800	0	0	82.400
Uitbreiding Farelcollege	246.500	0	7.500	0	0	239.000
Fietsverharding Rijksstraatweg	1.800	1.200	0	0	0	3.000
Perm. Lucht-/geluidmeetpunt Nieuw Reijwaard	67.500	0	10.700	0	0	56.800
Geluidsred. R'damseweg Drievl.	300	15.200	0	0	0	15.500
Bereikbaarheid sportpark Reijerpark	33.800	281.200	0	0	0	315.000
Totaal kapitaallastenreserves	5.738.800	297.600	332.200	0	0	5.704.200
Totaal reserves	53.892.300	2.456.600	7.736.300	0	4.542.900	53.155.500

Toelichting op reserves en mutaties

Inleiding

Bestedingsoverzichten

De raad heeft als voorwaarde gesteld dat het (bestedings)doel van een bestemmingsreserve wordt vastgelegd bij de vorming van de reserve en de reserve wordt onderbouwd met een bestedingsplan dat naar zijn aard een incidenteel karakter heeft.

In de toelichting per reserve is informatie opgenomen over:

- Het doel, aard en reden.
- De mutaties in het jaar 2019.

Er is geen informatie gegeven over de meerjarenraming van de besteding van reserves. De begroting is hiervoor het aangewezen instrument.

Doorlichting reserves

Het doel van het doorlichten van reserves is om tijdig zicht te krijgen op stille overschotten of stille tekorten. In een aantal gevallen ligt de omvang van een reserve en de wijze waarop deze wordt ingezet vast en zullen er geen ontwikkelingen zijn

die dat nog beïnvloeden. In die gevallen kan er geen stil tekort of een stille reserve ontstaan en is een doorlichting niet aan de orde. Ook als een reserve het karakter heeft van een algemeen dekkingsmiddel voor onvoorziene toekomstige gebeurtenissen is het onmogelijk om een doorlichting op te stellen. Waar een doorlichting om genoemde redenen niet aan de orde is, is geen uitgebreide toelichting gegeven.

Kapitaallastenreserves investeringen met economisch nut

In het verleden zijn investeringen met een langdurig en algemeen nut ineens afgeschreven ten laste van de reserves. Om bij de begroting het bestuur een beter inzicht in de lasten en baten van gemeentelijke activiteiten te geven, is in 1992 besloten tot een heractiveringsoperatie. Omdat extra afschrijvingen het inzicht verstoren, zijn extra afschrijvingen teruggedraaid en zijn daartegenover heractiveringsreserves gevormd, tegenwoordige reserves kapitaallasten genoemd. Ook wanneer van nieuwe investeringen is besloten om deze ten laste van de reserves te brengen, wordt daartoe een afzonderlijke kapitaallastenreserve gevormd. De onttrekkingen aan een kapitaallastenreserve volgen de afschrijving van het actief waarvoor de reserve is ingesteld.

Eind 2019 op te heffen reserves

De volgende reserves kunnen eind 2019 worden opgeheven:

- Dekkingsreserve 2004;
- Onderhoudsreserve Watergangen;
- Kapitaallastenreserve Schiestraat 1/3.

Algemene reserves

Algemene reserve

Doel, aard en reden van deze reserve

De algemene reserve is voor het laatst herzien in de door de raad vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2016-2019.

Daarin staat dat de algemene reserve dient om middelen zonder bestemming achter de hand te hebben die als dekkingsmiddel kunnen worden ingezet. Dit kan gaan om onverwachte tekorten, ruimte voor nieuw beleid en het opvangen van risico's die zijn beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De raad heeft in 2011 bepaald dat de ondergrens van de Algemene reserve € 20 miljoen bedraagt.

Dekkingsreserve

Dekkingsreserve 2004

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve is ingesteld bij de Nota reserves 2004 onderdeel vrije reserves van februari 2004 en gevormd uit een gedeelte van de vrije reserve, de dekkingsreserve algemene dienst en de algemene dekkingsreserve 2002.

De reserve dient als algemeen dekkingsmiddel door de uitkering van bespaarde rente en een gedeeltelijke annuïteit ten gunste van de exploitatie. De reserve wordt aangewend volgens een bij de vorming bepaald schema. Dit is vastgelegd in de meerjarenbegroting. Het laatste jaar van aanwending is 2019.

De reserve maakt deel uit van programma 12 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De onttrekking betreft de annuïtaire aanwending volgens het schema van € 653.200. Dit is de laatste onttrekking en de reserve kan worden opgeheven.

Onderhoudsreserves

Reserve Onderhoud en baggeren haven

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve is ingesteld in 2008. De reserve dient om periodiek de haven te kunnen baggeren. De reserve valt onder programma 3 Verkeer, vervoer en wegen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting in de reserve van € 32.700 betreft een jaarlijkse storting om het baggeren van de haven in de toekomst te kunnen bekostigen.

Reserve Onderhoud verhardingen

Doel, aard en reden van deze reserve

Ook deze reserve is ingesteld in 2008. De reserve dient ter egalisatie van de grilligheid van de uitgaven op het gebied van onderhoud en/of vervanging van elementen- en asfaltverhardingen van wegen, straten en pleinen. De omvang wordt berekend in het MJOP.

De reserve valt onder programma 3 Verkeer, vervoer en wegen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting van € 916.700 betreft de dotatie volgens de raming. De onttrekking aan de reserve van € 1.006.100 is ter dekking van het uitgevoerde groot onderhoud aan verhardingen.

Reserve Groot onderhoud sportaccommodaties

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve heeft als doel fluctuaties op te vangen in de begroting groot onderhoud van de sportaccommodaties.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Conform de begroting wordt € 250.000 aan de reserve toegevoegd. De onttrekking ter dekking van het groot onderhoud aan sportaccommodaties bedraagt € 111.900.

Reserve Groot onderhoud gebouwen

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve heeft als doel fluctuaties op te vangen in de begroting groot onderhoud van de gebouwen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Conform de begroting wordt € 443.600 aan de reserve toegevoegd. De onttrekking ter dekking van het groot onderhoud aan gebouwen bedraagt € 405.400.

Reserve Onderhoud openbare verlichting

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve is ingesteld in 2008. De reserve dient ter egalisatie van de grilligheid van de uitgaven op het gebied van vervanging van masten, armaturen en lampen van de openbare verlichting. De omvang wordt berekend in een MJOP.

De reserve valt onder programma 3 Verkeer, vervoer en wegen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting van € 163.400 betreft de toevoeging volgens de raming. De onttrekking aan de reserve ter dekking van de kosten van groot onderhoud aan openbare verlichting is € 238.300.

Reserve Onderhoud watergangen

Doel, aard en reden van deze reserve

Net als andere onderhoudsreserves is deze reserve in 2008 ingesteld.

Het doel is egalisatie van de grilligheid van de uitgaven op het gebied van onderhoud aan watergangen, te weten:

- Uitbaggeren van sloten en singels;
- Schoonmaken van sloten en singels;
- Herstel van beschoeiingen langs sloten en singels.

De omvang wordt berekend in het MJOP.

De reserve valt onder programma 3 Verkeer, vervoer en wegen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting in deze reserve van € 160.600 betreft de storting volgens de raming. De onttrekking aan de reserve van € 214.000 is ter dekking van groot onderhoud aan watergangen in 2019.

Reserve Onderhoud speelterreinen

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld bij de 1e Tussenrapportage 2012.

De reserve dient om grote verschillen in jaarlijkse uitgaven aan het groot onderhoud van de speelterreinen en de vervanging van speelwerkstukken op te vangen. De omvang wordt berekend in het MJOP.

De reserve valt onder programma 6 Cultuur, sport en groen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting in de reserve van € 73.800 betreft het geraamde bedrag. De onttrekking aan deze reserve van € 29.400 betreft grotendeels de dekking van de reconstructie van speelterreinen.

Bestemmingsreserves

Reserve Overstapplaats Deltapoort

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve is ingesteld bij de vaststelling van de rekening 2011 en heeft als doel het realiseren van een toeristische overstapplaats in de Deltapoort. De hoogte van de reserve is gebaseerd op een raming van de realisatiekosten.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er zijn geen middelen onttrokken of toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Omgevingslawaaï

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve heeft als doel de kosten te dekken van het opstellen van gemeentelijke geluidskaarten en op deze kaarten gebaseerde geluidactieplannen. De geluidkaarten en geluidactieplannen zijn instrumenten om de geluidbelasting door wegverkeer, industrielawaai en spoorlawaaï in de gemeente te beheersen en waar mogelijk terug te dringen.

De reserve valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er zijn geen middelen onttrokken of toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Beeldende kunst

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve dient voor dekking van de kosten van kunstopdrachten c.q. kunstaankopen.

De reserve wordt inmiddels wegens bezuinigingen niet meer jaarlijks gevoed. Aanwending zal plaatsvinden met de aankoop van een kunstwerk op het Koningsplein na de oplevering van de laatste woningen in het Centrumplan. Daarna wordt de reserve opgeheven.

De reserve valt onder programma 6 Cultuur, sport en groen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

In 2019 is ter dekking van kosten voor beeldende kunst in het centrum € 7.900 aan de reserve onttrokken.

Reserve Sociaal Domein

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld omdat de uitvoering binnen het Sociaal domein open-eind-regelingen betreffen. Na de decentralisatie van rijkstaken is het aantal taken en het bijbehorende gemeentelijke budget enorm toegenomen. Tegelijk is er bij die decentralisatie sprake van een korting ten opzichte van het budget dat bij het Rijk beschikbaar was. Vanwege de onbekendheid met de mate waarin een beroep wordt gedaan op deze voorzieningen, afgezet tegen het beschikbare budget, heeft de raad ervoor gekozen deze afzonderlijke reserve in te stellen. De reserve kan worden gebruikt om gedurende de implementatiefase van de 3 Decentralisaties onvoorziene uitgaven in het sociaal domein op te vangen. De reserve is ingesteld bij de jaarrekening 2013 (3 juli 2014) uit het resultaat na bestemming (raadsamendement 2014 - 1A).

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

In het kader van het project uit de Kadernota 2018, 'Gewoon meedoen, gewoon opgroeien' is € 58.100 aan de reserve onttrokken.

Reserve Ondergronds brengen hoogspanningsleidingen

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 10 september 2015. Doel is de dekking van het aandeel van de gemeente in het ondergronds brengen van een hoogspanningsleiding bij Oostendam.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er zijn geen middelen onttrokken of toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Landschapstafel IJsselmonde

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 5 november 2015. Het Natuur en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) heeft een overschot in de Algemene reserve uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. De raad heeft bij de 2^e Tussenrapportage 2015 besloten deze

eenmalige inkomst in te zetten voor de Landschapstafel.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er zijn geen middelen onttrokken of toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Integraal accommodatieplan

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve heeft als doel de kosten te dekken voor het optimaliseren van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk. De reserve valt onder programma 6 Cultuur, sport en groen.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

In 2019 is een bedrag van € 70.700 onttrokken ter dekking van sloopkosten voor sporthal de Beverbol en de jeu de boulesbaan aan de Populierenlaan.

Reserve Friciekosten peuterwerk

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de rekening 2016 en heeft als doel het beschikbaar stellen van een bedrag voor het vergoeden van frictiekosten peuterwerk in 2017 en 2018. De reserve valt onder programma 7 jeugd(hulp).

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Bij de jaarrekening 2018 is besloten om het saldo van de reserve van € 66.600 te laten vrijvallen en toe te voegen aan de algemene reserve. De reserve is daarmee opgeheven.

Reserve Vpb grondexploitaties

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld bij de 2^e Tussenrapportage 2018 en heeft als doel om verwachte vennootschapsbelasting op grondexploitaties te kunnen dekken.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Bij de jaarrekening 2018 is besloten om € 273.900 aan de reserve toe te voegen. In 2019 is € 622.700 aan de reserve onttrokken ter dekking van vennootschapsbelasting op grondexploitaties in 2019.

Reserve Uitvoering welzijns- en sportbeleid Facet

Doel, aard en reden van deze reserve

Deze reserve is ingesteld in verband met het ontvlechten en het inregelen van de nieuwe situatie bij Stichting Facet.

De reserve is voor zowel beheer en exploitatie van de sportaccommodaties alsook voor de sport- en welzijnsaccommodaties.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Bij de jaarrekening 2018 is besloten om € 500.000 aan de reserve toe te voegen. Conform de begroting na wijziging is ter dekking van uitvoeringskosten welzijns- en sportbeleid

Facet in 2019 € 234.000 aan de reserve onttrokken.

Bestemmingsreserve Nieuw Reijerwaard

Doel, aard en reden van deze reserve

De reserve dient ter dekking van investeringen die de ontwikkeling van het gebied ten goede komen, zodat in alle opzichten een goed functionerend bedrijventerrein wordt gerealiseerd.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er zijn geen middelen onttrokken of toegevoegd aan deze reserve.

Voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2018	Storting 2019	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Wethouderspansioenen	3.691.900	551.900	158.800	0	4.085.000
Afwikkelingskosten Park Ringdijk	1.200	0	1.200		0
Bodem Woonvisie	330.000	0	330.000		0
Afwikkelkosten Centrumplan	39.200	0	4.300		34.900
Wachtgelden wethouders	0	202.800	0		202.800
Totaal voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.062.300	754.700	494.300	0	4.322.700
Onderhoud graven 10/20 jaar derden	4.014.600	510.500	581.400		3.943.700
Vervanging riolering	0	702.400	702.400		0
Beklemde middelen lijkbezorging	112.900	0	112.900		0
Beklemde middelen riolering	7.154.000	96.700	0		7.250.700
Beklemde middelen afvalstoffenheffing	111.900	0	111.900		0
Totaal voorzieningen middelen derden met bestedingsverplichting	11.393.400	1.309.600	1.508.600	0	11.194.400
Totaal voorzieningen	15.455.700	2.064.300	2.002.900	0	15.517.100

Toelichting op voorzieningen en mutaties

Inleiding

Methoden van waarderen

De voorzieningen zijn voor hun nominale waarde op de balans opgenomen. De in de voorziening onderhoud graven gestorte afkoopsommen zijn gebaseerd op een oneigenlijke annuïteit waarbij de jaarlijkse aanwending groeit met inflatie. De contante waarde hiervan is op de balans opgenomen.

Nota reserves en voorzieningen 2016-2019

De raad heeft op 26 mei 2016 de Nota reserves en voorzieningen 2016-2019 vastgesteld. Bij het

opstellen van de balans per ultimo 2019 is het beleid van deze nota toegepast.

Bestedingsoverzichten

In de toelichting per voorziening is informatie opgenomen over:

- Het doel, aard en reden.
- De mutaties in het jaar 2019.

Er is geen informatie gegeven over de meerjarenraming van de besteding van voorzieningen. De begroting is hiervoor het aangewezen instrument.

Doorlichten voorzieningen

Het doel van het doorlichten van voorzieningen is om tijdig zicht te krijgen op stille overschotten of stille tekorten. In een aantal gevallen ligt de omvang van een voorziening en de wijze waarop deze wordt ingezet vast en zullen er geen

ontwikkelingen zijn die dat nog beïnvloeden. In die gevallen kan er geen stil tekort of een stille reserve ontstaan en is een doorlichting niet aan de orde. In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten is bepaald dat alle voorzieningen toereikend moeten zijn voor de achterliggende verplichtingen. Daarom moeten in principe alle voorzieningen bij de jaarrekening worden doorgelicht.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening Wethouderspensioenen

Doel, aard en reden van deze voorziening

De voorziening is ingesteld bij de jaarrekening 2004.

Deze voorziening dient om toekomstige pensioenuitkeringen (concrete verplichtingen) aan (voormalige) wethouders te verstrekken c.q. om opgebouwde rechten te kunnen betalen wanneer deze worden opgevraagd voordat de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt. De voorziening valt onder programma 1 Bestuur en (overheids)participatie.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Er is een storting aan de voorziening gedaan van € 551.900. Deze hoge storting betreft met name een verplichte incidentele herrekening (in verband met rentedaling) van de voorziening wethouderspensioenen. De uitgaven ten laste van de voorziening zijn € 158.800.

Voorziening Afwikkelkosten Park Ringdijk

Doel, aard en reden van deze voorziening

Er zijn afrondende werkzaamheden (groenvoorzieningen) in de grondexploitatie van Park Ringdijk, waarvoor de benodigde budgetten die hiervoor nodig zijn middels deze voorziening beschikbaar zijn.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De onttrekkingen zijn € 1.200. De onttrekkingen zijn gedaan in het kader van de uit te voeren werkzaamheden.

Voorziening Bodem Woonvisie

Doel, aard en reden van deze voorziening

Deze voorziening is ingesteld bij de 1^e Tussenrapportage 2017.

De voorziening heeft tot doel om de declaraties te kunnen dekken die voortvloeien uit de

aanwezigheid van bodemverontreiniging bij woningen overgedragen aan Woonvisie.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Bij de herstructurering van de flats aan de Rembrandtweg is een bodemverontreiniging aangetoond en gesaneerd. De kosten hiervan zijn nagenoeg geheel (€ 330.000) ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening Afwikkelkosten Centrumplan

Doel, aard en reden van deze voorziening

Er zijn afrondende werkzaamheden in de grondexploitatie van het Centrumplan, waarvoor de benodigde budgetten die hiervoor nodig zijn middels deze voorziening beschikbaar zijn.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De onttrekkingen zijn € 4.300. De onttrekkingen zijn gedaan in het kader van de uit te voeren werkzaamheden.

Voorziening wachtgeld wethouders

Doel, aard en reden van deze voorziening

Voor het wachtgeld van de wethouders is op basis van het wettelijk kader, zoals opgenomen in het BBV, de gemeente verplicht om een voorziening te vormen voor verplichtingen waarvan de omvang per 31 december redelijk in te schatten is. De gerelateerde kosten die in de volgende begrotingsjaren zullen worden gemaakt worden komen ten laste van deze voorziening. Om die reden is de gemeente verplicht om de kosten van het wachtgeld niet via de exploitatiekosten te nemen maar via een voorziening.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De toevoeging aan de voorziening bedraagt € 202.800.

Voorzieningen voor middelen derden met bestedingsverplichtingen

Voorziening Onderhoud graven 10/20 jaar

Doel, aard en reden van deze voorziening

De voorziening dient om toekomstige verplichtingen ten aanzien van onderhoud aan graven te kunnen blijven bekostigen.

De voorziening valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting in de voorziening van € 510.500 bestaat met name uit in 2019 ontvangen afkoopsommen voor onderhoud graven en de bespaarde rente over het saldo van de voorziening per 1 januari 2019 (contante waarde). De onttrekking aan de voorziening van € 581.400 is ter dekking van de onderhoudslasten van de begraafplaatsen.

Voorziening Vervanging riolering

Doel, aard en reden van deze voorziening

De voorziening is ingesteld bij het GRP-V en dient ter dekking van de vervangingskosten van rioleringen. De dotatie aan de voorziening is afhankelijk van de werkelijke uitgaven. De voorziening valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

De storting en onttrekking van € 702.400 betreffen de in 2019 gemaakte kosten van vervangingen.

Voorziening Beklemde middelen lijkbezorging

Doel, aard en reden van de voorziening

De voorziening is ingesteld bij raadsbesluit van december 2012. De voorziening heeft tot doel overschotten of tekorten bij de jaarrekening over meerdere jaren in de tarieven te verrekenen. De voorziening valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Op de exploitatie van de begraafplaatsen is in 2019 een nadelig saldo ontstaan. Hiervoor is ter dekking € 112.900 aan de voorziening beklemde middelen lijkbezorging onttrokken.

Voorziening Beklemde middelen riolering

Doel, aard en reden van de voorziening

Doel van deze voorziening is dat door de inzet ervan de tarieven zo laag mogelijk kunnen blijven. In 2012 is het GRP-V vastgesteld. Daarbij is over een periode van 40 jaar een doorrekening gemaakt van de noodzakelijke onttrekkingen en stortingen aan deze voorziening. De voorziening valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Het voordelig resultaat op riolering leidt tot een toevoeging aan de voorziening beklemde middelen riolering van € 96.700.

Voorziening Beklemde middelen afvalstoffenheffing

Doel, aard en reden van deze voorziening

De voorziening dient om voor- en nadelen op de inzameling van huishoudelijk afval via de afvalstoffenheffing te egaliseren, zodat op rekeningbasis volledige kostendekking wordt bereikt.

De voorziening wordt gevoed door de ontvangen afvalstoffenheffing.

De voorziening valt onder programma 10 Gezondheid en duurzaamheid.

Toelichting op de stortingen en onttrekkingen in 2019

Ter dekking van het nadeel op afval wordt het restant van de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing (€ 111.900) aan de voorziening onttrokken.

Vaste schulden

Onderhandse leningen

Overzicht langlopende leningen					
	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Stand leningen	49.117.500	43.352.300	39.598.500	35.844.700	32.090.900
Nieuwe leningen	0	0	0	0	0
Reguliere aflossingen	5.765.200	3.753.800	3.753.800	3.753.800	3.753.800

Waarborgsommen

Waarborgsommen	Saldo 31-12-2018	Vermeer- deringen	Aflossing	Saldo 31-12-2019
Ontvangen waarborgsommen	13.700		600	13.100

Vlottende passiva

Vlottende passiva

Vlottende schulden	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Overige kasgeldleningen Crediteuren (semi) overheid	6.695.900	11.361.100
	6.695.900	11.361.100

Van de openstaande crediteuren van € 6.695.900 bedroeg het openstaande saldo medio februari 2020 minder dan € 1.000.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	6.829.200	15.772.100
Van Europese en Nederlandse overheden vooruit ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	252.200	364.000
Overige overlopende passiva	9.800	17.900
	7.091.200	16.154.000

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, kunnen als volgt gespecificeerd worden.

Specificatie verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	Saldo 31-12-2019	Saldo 31-12-2018
Belastingdienst - afwikkeling VSO koepelwijstelling		10.654.000
Ministerie van VWS - SPUK 2019	1.992.000	
Diverse aanbieders - inzet in wijkteams	1.391.200	1.851.800
BNG - transitorische rente langlopende leningen	582.000	709.900
GR Jeugdhulp Rijnmond	289.100	677.000
Diverse aanbieders WMO, jeugd en mantelzorg	1.356.000	754.200
Vooruitontvangen marktinitiatieven	109.600	242.700
Overige nog te betalen	1.109.300	882.500
	6.829.200	15.772.100

Van het Rijk vooruit ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	Saldo 31-12-2018	Lasten	Baten	Correctie	Saldo 31-12-2019
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) t/m 2018	19.600				19.600
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) vanaf 2019		648.900	1.218.400		569.500
	19.600	648.900	1.218.400		589.100

Van Nederlandse overheden vooruit ontvangen bedragen met bestedingsverplichting	Saldo 31-12-2018	Lasten	Baten	Correctie	Saldo 31-12-2019
Investerings Stedelijke vernieuwing Geluid	102.700				102.700
Stadlandverbindingen fietsroutes	52.700	6.600			46.100
Verkeerslawaaï	2.900	2.900			
Snelfietsroute F15 IJsselmonde t/m 2018	4.900			-4.900	
Snelfietsroute F15 IJsselmonde vanaf 2019		552.300	564.400		12.100
Realisatie Waalvisie	161.200	102.300	6.100		65.000
Bijdrage Centrumprogramma	20.000	20.000			
Zwerfafval		26.800	53.100		26.300
	344.400	710.900	623.600	-4.900	252.200

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen met borgstellingen en garanties

Staat van gewaarborgde geldleningen

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Nummer raadsbesluit	Rente-perc.	Restant begin 2019	Totaalbedrag van de aflossing	Restant eind 2019 totaal	Leningvorm en Einddatum
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.669.500	Nieuwbouw Gemini-college	St. Onderwijsgr.Z-H Waarden	23-06-1997, nr.515a	6,83	1.494.400	-1.494.400	0	annuitair tot 11-6-2027
1.275.100	Bedrijfsfinanciering	Stichting Vestia	1997	4,13	1.275.100	0	1.275.100	Fixe lening tot 2037
6.150.600	Herfinanciering lening Bouw 81 woningen	Stichting Wooncompas	25-05-1998, nr. 15	5,495	1.957.300	-350.700	1.606.600	annuitair tot 1-7-2023
299.500	Bouw Sporthal Reijerpark	Stichting sporthal Reijerpark	24-02-1998, nr. 986	6,0	147.500	-12.800	134.700	annuitair tot 1-5-2028
40.000	Renovatie clubgebouw Prinsenstraat 76	Muziekvereniging Harmonie	17-2-2009, nr. 43	5,05	19.000	-4.000	15.000	lineair tot 1-4-2029
1.725.000	Herfin.lening bouw Riederborgh en 35 bejaardenwoningen	Stichting Wooncompas	b.en w. 27-11-2001	4,715	269.400	-131.600	137.800	annuitair tot 8-1-2020
68.100	Renovatie clubgebouw Kievitsweg 153	Sportvereniging Bolnes	b.en w. 26-3-2002	5,60	13.500	-6.800	6.700	lineair tot 19-1-2021
10.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	b.en w. 17-12-2002	5,159	5.582.100	-502.900	5.079.200	annuitair tot 1-11-2027
10.000.000	Aankoop woningen, winkels en kantoorpand Vlietplein	Stichting Wooncompas	b.en w. 2-12-2003	4,88	4.366.900	-538.300	3.828.600	annuitair tot 12-3-2025
10.000.000	Aankoop woningen, winkels en kantoorpand Vlietplein	Stichting Wooncompas	b.en w. 2-12-2003	5,075	6.775.600	-312.200	6.463.400	annuitair tot 12-9-2033
10.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	b.en w. 10-5-2005	4,29	10.000.000	0	10.000.000	fixe-lening tot 14-6-2030
10.000.000	Herfinanciering 3 leningen	Stichting Wooncompas	b.en w. 23-8-2005	3,985	10.000.000	0	10.000.000	fixe-lening tot 2-1-2032
7.500.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	b.en w. 25-4-2006	4,364	7.500.000	0	7.500.000	fixe-lening tot 28-4-2026
7.500.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	b.en w. 25-4-2006	4,414	7.500.000	0	7.500.000	fixe-lening tot 28-4-2036
200.000	bouw clubhuis	Korfbal Combinatie Ridderkerk			200.000	-13.300	186.700	lineair tot 2-1-2038
200.000	bouw clubhuis	Korfbal Combinatie Ridderkerk			200.000	-6.700	193.300	lineair tot 2-1-2048
					57.300.800	-3.373.700	53.927.100	

Indirecte garantstellingen via Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Datum ondertekening of storting	Rente-percentage	Restant geldlening begin 2019	Totaalbedrag van de aflossing	Restant geldlening eind 2019 (7-8)	Maximaal risico schade gemeente 25%	Leningvorm
6.155.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	13-11-1997	3,81	3.606.900	-219.500	3.387.400	846.900	Annuiteit
10.797.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	13-11-1997	3,915	6.241.700	-377.400	5.864.300	1.466.100	Annuiteit
7.504.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	13-11-1997	3,25	4.487.000	-258.200	4.228.800	1.057.200	Annuiteit
3.170.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	13-11-1997	4,86	2.312.000	-65.700	2.246.300	561.600	Annuiteit
4.495.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	8-10-2003	3,10	3.530.300	-95.600	3.434.700	858.700	Annuiteit
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	1-10-2007	4,724	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	1-10-2007	4,708	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	1-7-2008	4,708	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	1-7-2008	4,724	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
10.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	22-1-2008	4,77	10.000.000	0	10.000.000	2.500.000	fixe-lening
10.186.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	18-5-2010	3,77	5.666.400	-382.100	5.284.300	1.321.100	Annuiteit
10.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	20-12-2010	3,44	10.000.000	0	10.000.000	2.500.000	fixe-lening
10.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-8-2012	3,95	10.000.000	0	10.000.000	2.500.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-3-2013	3,75	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
7.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-3-2013	1,65	7.000.000	0	7.000.000	1.750.000	fixe-lening
7.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-3-2013	1,65	7.000.000	0	7.000.000	1.750.000	fixe-lening
4.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-5-2016	1,82	4.000.000	0	4.000.000	1.000.000	fixe-lening
4.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-5-2015	1,84	4.000.000	0	4.000.000	1.000.000	fixe-lening
4.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-5-2016	1,86	4.000.000	0	4.000.000	1.000.000	fixe-lening
4.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	28-9-2016	1,47	4.000.000	0	4.000.000	1.000.000	fixe-lening
2.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	15-5-2017	2,10	2.000.000	0	2.000.000	500.000	fixe-lening
3.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	30-3-2017	2,04	3.000.000	0	3.000.000	750.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	13-4-2017	2,07	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	27-9-2017	1,76	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	16-10-2017	1,79	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	14-9-2018	1,80	5.000.000	0	5.000.000	1.250.000	fixe-lening
8.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	25-6-2019	1,25	8.000.000	0	8.000.000	2.000.000	fixe-lening
5.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	1-7-2019	(0,15)	1.000.000	0	1.000.000	250.000	fixe-lening
7.000.000	Bedrijfsfinanciering	Stichting Wooncompas	20-9-2019	0,43	7.000.000	0	7.000.000	1.750.000	fixe-lening
					151.844.300	-1.398.500	150.445.800	37.611.600	

Overzicht van hypotheekgaranties inzake eigenwoningbezit

Naam van de geldgever	Restant begin dienstjaar 2019	Restant einde dienstjaar 2019	Bedrag opgebouwde waarden 2019	Gewaarborgd 31-12-2019
Centraal beheer	77.100	77.100	0	77.100
Syntrus Achmea	121.200	121.200	110.400	10.800
RegioBank	53.100	53.100	0	53.100
ING	1.284.900	875.800	835.200	40.600
Rabobank Eindhoven	31.200	26.900	22.400	4.500
Rabobank Ridderkerk	377.200	251.000	177.200	73.800
Stater	3.339.200	2.048.100	1.499.400	548.700
Nationale Nederlanden	429.900	0	0	0
Aegon	38.000	18.700	0	18.700
Woonfonds Achmea	131.600	131.600	0	131.600
	5.883.400	3.603.500	2.644.600	958.900

Toelichting op het overzicht van lasten en baten

In het volgend overzicht staan de lasten en baten die naar hun aard éénmalig zijn en € 50.000 of meer bedragen. De éénmalige lasten en baten die kleiner zijn dan € 50.000 zijn samengevat in bedragen per programma.

nieuwe criteria voor het onderscheid in structurele en incidentele mutaties is gegeven. Onder incidentele mutaties vallen ook lasten en baten die over een langere periode van jaren lopen, maar wel eindig zijn.

Het overzicht eenmalige lasten en baten is gebaseerd op de notitie structurele en incidentele baten en lasten van augustus 2018, waarin

Overzicht eenmalige lasten en baten

In het onderstaand overzicht staan de lasten en baten die naar hun aard eenmalig zijn en € 50.000 of meer bedragen. De eenmalige lasten en baten die kleiner zijn dan € 50.000 zijn samengevoegd in bedragen per programma.

Onderstaand overzicht is gebaseerd op de notitie structurele en incidentele baten en lasten van augustus 2018, waarin nieuwe criteria voor het onderscheid in structurele en incidentele mutaties is gegeven. Onder incidentele mutaties vallen ook lasten en baten die over een langere periode van jaren lopen, maar wel eindig zijn.

Omschrijving	Toelichting eenmalige last of baat	Lasten	Baten
Programma 1 Bestuur en (overheids)participatie			
Inhuur toezichthouders fietsenstalling	Inhuur	-83.600	
BAR-bijdrage	Impuls Maatschappij	-1.748.400	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-125.600	
	Eenmalige baten kleiner dan € 50.000		2.200
Totaal Programma 1		-1.957.600	2.200
Programma 3 Verkeer, vervoer en wegen			
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-66.900	
Totaal Programma 3		-66.900	0
Programma 4 Economische zaken			
Omzetheffing benzinstations	Afrekening over de jaren 2016-2018 met het Waterschap Hollandse Delta	-56.300	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-33.000	
Totaal Programma 4		-89.300	0
Programma 5 Onderwijs			
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-40.100	
Totaal Programma 5		-40.100	0
Programma 6 Cultuur, sport en groen			
Historische haven Huys ten Donck(K)	Subsidie tbv herstel Historische haven	-190.000	
Inzet in wijkteams	Versterken samenwerking onderwijs-wijkteams	-131.800	
Stg Facet Ridderkerk	Bijdrage aan Stg Facet Ridderkerk	-184.500	
Binnensportaccommodaties	Exploitatievergoeding 2018 sporthal De Wissel	-101.400	
Openbaar groen	Uitvoeren opschoonbeurt (0-beurt) zodat de basis voldeed aan de gestelde eisen bij de aanbesteding van Perceel B.	-170.200	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-118.500	
	Eenmalige baten kleiner dan € 50.000		42.200
Totaal Programma 6		-896.400	42.200
Programma 7 Jeugd(hulp)			
Stg Facet Ridderkerk	Bijdrage aan Stg Facet Ridderkerk	118.200	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-18.300	
Totaal Programma 7		99.900	0
Programma 8 welzijn en zorg			
Stg Facet Ridderkerk	Bijdrage aan Stg Facet Ridderkerk	-97.500	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-30.700	
Totaal Programma 8		-128.200	0
Programma 9 Werk			
Stg Facet Ridderkerk	Bijdrage aan Stg Facet Ridderkerk	-70.200	
Totaal Programma 9		-70.200	0

Omschrijving	Toelichting eenmalige last of baat	Lasten	Baten
Programma 10 Gezondheid en duurzaamheid			
Lagendijk 112 en 114, rouwcentrum	Incidentele kosten verbouw rouwcentrum	-185.600	
Afval	Afvalbeleidsplan. De incidentele kosten van het afvalbeleidsplan worden gedekt uit de algemene reserve.	-204.000	
	Inzameling oude containers, het voordeel wordt verrekend met de voorziening bekleemde middelen afvalstoffen.	-87.800	87.800
Riolering	Reinigings- en inspectieronde 2018 is uitgesteld naar het 1e kwartaal 2019. In 2019 is zowel de ronde 2018 als 2019 uitgevoerd. Deze lasten worden gedekt uit de voorziening bekleemde middelen riolering.	-135.700	135.700
Duurzame energietransitie	Aardgasvrij wonen en energieloket Woonwijzerwinkel	-65.900	
Opstellen visie groen	Opstellen Groenvisie	-50.100	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-99.000	
	Eenmalige baten kleiner dan € 50.000		
Totaal Programma 10		-828.100	223.500
Programma 11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen			
Grondexploitatie Cornelisland	Tussentijdse winstnemering in de grondexploitatie Cornelisland.		5.096.800
Grondexploitatie Lagendijk	Tussentijdse winstnemering in de grondexploitatie Lagendijk.		191.700
Grondexploitatie Het Zand	Bijstelling winstnemering in grondexploitatie Het Zand	-471.400	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-64.200	
	Eenmalige baten kleiner dan € 50.000		
Totaal Programma 11		-535.600	5.288.500
Buiten de programma 's			
Heffing Vennootschapsbelasting	Heffingslasten	-673.200	
Financiering	Afkoop lening OZHW	-724.500	
	Eenmalige lasten kleiner dan € 50.000	-46.700	
	Eenmalige baten kleiner dan € 50.000		
Totaal buiten de programma 's		-1.444.400	0
Totaal eenmalige lasten en baten programma's		-5.956.900	5.556.400

Omschrijving	Toelichting eenmalige last of baat	Lasten	Baten
Algemene Reserve	Onttrekking tbv afvalbeleidsplan		821.400
Algemene Reserve	Onttrekking tbv vorming kapitaallastenreserve verbeteren		281.200
	bereikbaarheid sportpark Ridderkerk		
Algemene Reserve	Onttrekking tbv subsidie herstel historische haven Huys ten Donck		190.000
Algemene Reserve	Onttrekking tbv duurzame energietransitie, verduurzamen gem. gebouwen, opstellen integrale visie op groen, onderzoek geluidsscherm A15		119.800
Algemene Reserve	Onttrekking tbv rouwcentrum Vredehof		185.600
Algemene Reserve	Onttrekking tbv inzet 1 milj. Grondbedrijf		69.500
Algemene Reserve	Onttrekking tbv BAR-bijdr. fundament maatschappij		1.748.400
Dekkingsreserve 2004	Onttrekking		653.200
Reserve sociaal domein	Onttrekking tbv Gewoon meedoen Gewoon opgroeien		58.100
Reserve AIAP	Onttrekking tbv sloop de Beverbol en jeu de boulesbaan		70.700
Reserve Vpb grondexploitaties	Onttrekking tbv Vpb op grondexploitaties		622.700
Reserve Uitvoer. Welzijns- en Sportbeleid Facet	Onttrekking tbv uitv. Welzijns- en sportbeleid Facet		234.000
Kapitaallastenreserve verbeteren	Toevoeging aan de kapitaallastenreserve	-281.200	
bereikbaarheid sportpark Ridderkerk	Onttrekkingen aan reserves kleiner dan € 50.000	-16.400	226.200
Totaal reservemutaties		-297.600	5.280.800
Totaal alle eenmalige lasten en baten		-6.254.500	10.837.200

Presentatie van het structureel rekeningssaldo	2019
Saldo lasten en baten	-3.588.100
Stortingen en onttrekkingen aan reserves	5.279.600
Rekeningssaldo na bestemming	1.691.500
Waarvan eenmalige lasten en baten (saldo)	4.582.700
Structureel rekeningssaldo	-2.891.200

Gebeurtenissen na balansdatum

Aandelen Eneco worden in 2020 verkocht

Eind december 2019 is het eindbod voor de verkoop van de aandelen Eneco Groep N.V. ontvangen. Hierop heeft het college een definitief eindbesluit tot verkoop van alle aandelen Eneco genomen op 18 februari 2020. In het voorjaar van 2020 zal de daadwerkelijke aandelenoverdracht plaatsvinden. De netto-verkoopopbrengst van afgerond € 46 miljoen en het laatste reguliere dividend van ruim € 700.000 worden in de eerste helft van 2020 ontvangen en in het jaar 2020 verantwoord. De financiële vaste activa zal daarbij niet worden beïnvloed, omdat de boekwaarde slechts een symbolisch bedrag van € 1 bedraagt. Het eigen vermogen zal in 2020 echter fors toenemen met de eenmalige netto-verkoopopbrengst van afgerond € 46 miljoen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve, totdat de raad een besluit neemt over de inzet. Hierbij wordt rekening gehouden met een aparte reservering in de algemene reserve van € 1,3 miljoen als compensatie voor dividendderiving de komende jaren, in combinatie met een eventuele vrijwaring in de REMU-procedure. Met het vervallen van het reguliere dividend wordt in de (meerjaren)begroting rekening gehouden.

COVID-19 (Corona) virus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Op 10 december 2015 heeft de raad het controleprotocol voor de jaarstukken 2015-2019 vastgesteld. Daarin zijn de volgende criteria voor de toets op de rechtmatigheid van budgetafwijkingen opgenomen:

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als rechtmatig beschouwd:

- als dat geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten of een gevolg zijn van exogene, onontkoombare of onvoorziene factoren;
- als het gaat om open einde (subsidie)regelingen.

Kostenoverschrijdingen worden in beginsel als onrechtmatig beschouwd:

- als de overschrijdingen van de kosten van activiteiten passen binnen het bestaande beleid maar ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd;
- als de overschrijdingen van kosten van activiteiten niet passen binnen het bestaande beleid.

Onder de tabellen van het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' wordt een melding gemaakt over de begrotingsrechtmatigheid als er een onrechtmatigheid aangetroffen is. Als er geen melding gemaakt wordt, is er op dat programma geen onrechtmatigheid geconstateerd. De toelichtingen zijn in dit deel van de jaarstukken samengevoegd. Een totaaloverzicht van budgetafwijkingen is in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij is aangegeven welk deel meetelt bij het rechtmatigheidsoordeel. Ook is een tabel opgenomen voor budgetafwijkingen bij investeringen. Daarbij wordt aangegeven welk deel meetelt bij het rechtmatigheidsoordeel. Op het niveau van de doelstellingen dienen alle budgetafwijkingen groter dan € 50.000 goed herkenbaar in de jaarrekening te worden opgenomen en toegelicht.

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol voor de accountantscontrole van de jaarstukken 2015-2019 voor fouten een tolerantiegrens vastgesteld van 1% van het totaal van de lasten. De commissie BBV heeft in een stellige uitspraak gesteld dat het totaal van de lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves is.

De accountant heeft de tolerantiegrens voor de jaarrekening 2019 vastgesteld op € 1.414.200. Blijft het totaal van de financiële onrechtmatigheden binnen dit bedrag dan kan een goedkeurende controleverklaring op de

financiële rechtmatigheid door de accountant worden afgegeven.

Toelichtingen bij programma's

Programma 4 Economische zaken

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 249.000. De oorzaken hiervan zijn de afrekening over de jaren 2016 tot en met 2018 voor de omzethoof van het benzinestation met het waterschap en bouwkundige aanpassingen aan een gebouw aan de Noordstraat. Beide budgetafwijkingen vallen onder de categorie Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd genoemd in het Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2015-2019.

Een andere oorzaak is de procentuele verdeling van de BAR-bijdrage over de taakvelden. Deze verdeling is over het geheel budgettair neutraal.

Programma 7 Jeugd(hulp)

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 434.200 incl. reservemutaties. Onderwerpen die deel uitmaken van de overschrijding zijn lokale jeugdhulp en gespecialiseerde jeugdvoorzieningen. De genoemde onderwerpen zijn opneinderegelingen en kunnen hierdoor als rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Programma 8 Welzijn en zorg

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 87.600. Onderwerpen die deel uitmaken van de overschrijding zijn de voorzieningen voor Wmo, collectief vervoer en Wmo begeleiding. De genoemde onderwerpen zijn opneinderegelingen en kunnen hierdoor als rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Programma 9 Werk

De lasten van dit programma zijn overschreden met € 622.600. Een oorzaak hiervan is de uitgaven voor de post Wet BUIG uitkeringen. Het genoemde onderwerp is een opneinderegeling en kan hierdoor als rechtmatig worden beschouwd volgens categorie Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen. Deze categorie wordt genoemd in het controleprotocol voor accountantscontrole op de jaarstukken 2015-2019.

Een andere oorzaak is de procentuele verdeling van de BAR-bijdrage over de taakvelden. Deze verdeling is over het geheel budgettair neutraal.

Niet in programma's verantwoorde baten en lasten

De lasten van dit onderdeel zijn overschreden met € 374.100. De oorzaak hiervan is de afkoop van een langlopende lening. De budgetafwijking is gemeld aan de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief van 20 december 2019. Hiermee telt de afwijking niet mee bij de rechtsmatigheidscontrole.

Programma	Begroting na wijziging		Rekening 2019		Verschil begroting en rekening		Rechtmatigheidsoordeel
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
1 Bestuur en (overheids)participatie	-5.891.000	3.502.300	-5.661.500	3.178.000	229.500	-324.300	
2 Veiligheid	-3.357.400	1.285.000	-3.170.400	1.374.900	187.000	89.900	
3 Verkeer, vervoer en wegen	-9.773.400	2.290.000	-8.761.600	2.058.900	1.011.800	-231.100	
4 Economische zaken	-1.936.500	2.338.900	-2.185.500	1.913.200	-249.000	-425.700	-105.300
5 Onderwijs	-4.586.300	1.341.400	-4.094.800	789.700	491.500	-551.700	
6 Cultuur, sport en groen	-14.094.300	3.390.600	-13.381.400	2.708.700	712.900	-681.900	
7 Jeugd	-15.396.300	11.300	-15.830.500	77.800	-434.200	66.500	
8 Welzijn en zorg	-14.350.800	982.100	-14.438.400	703.200	-87.600	-278.900	
9 Werk	-18.077.800	12.166.800	-18.700.400	12.177.000	-622.600	10.200	
10 Gezondheid en duurzaamheid	-14.508.700	13.624.500	-12.200.200	11.718.900	2.308.500	-1.905.600	
11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-31.262.300	30.405.700	-24.650.400	28.600.800	6.611.900	-1.804.900	
12 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	-1.034.700	1.540.000	-931.900	1.433.900	102.800	-106.100	
Buiten de programma's	-17.113.800	76.958.900	-17.487.900	76.451.300	-374.100	-507.600	
Totaal	-151.383.300	149.837.500	-141.494.900	143.186.300	9.888.400	-6.651.200	-105.300

De bedragen zijn inclusief de reservemutaties.

Toelichtingen bij investeringen

Programma 3 Verkeer, vervoer en wegen

In het investeringskrediet voor de bouw van de gladheidsbestrijdingsfaciliteit zijn kosten gemaakt voor onvoorzien meerwerk bouwkosten en het afvoeren van meer grond.

Programma 6 Sport, cultuur en groen

De overschrijdingen hebben te maken met de kredieten voor Bereikbaarheid Reijerpark voor fietsers en voetgangers. Hier zijn extra aanpassingen in de openbare ruimte gedaan. En met Buitensportaccommodatie Reijerpark. Hier zijn aanpassingen en vergroting van het korfbalveld niet begroot.

Programma 10 Gezondheid en duurzaamheid

Door een groter aantal uitgereikte gft-minicontainers is het krediet overschreden.

Programma	Investeringskrediet	Bedrag
3 Verkeer, vervoer en wegen	Gladheidsbestrijdingsfaciliteit, bouw	110.800
6 Cultuur, sport en groen	Bereikbaarheid Reijerpark voor fietsers en voetgangers	40.500
	Buitensportaccommodatie Reijerpark terrein	56.300
10 Gezondheid en duurzaamheid	Minicontainers GFT	26.200
Totaal		233.800

Informatie Wet normering topinkomens

Op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen voor de (semi)publieke sector (WNT) moet in de jaarrekening verslag gedaan worden van de bezoldiging van (gewezen) topfunctionarissen en van eenieder van wie de

bezoldiging van zijn functie of functies de maximale bezoldiging te boven is gegaan. De maximale bezoldiging bedraagt in 2019 € 194.000.

De wet heeft betrekking op de bezoldiging van de gemeentesecretaris en de griffier.

Bedragen x € 1	H.W.J. Klaucke	J. van Straalen
Funcatiegegevens 2019	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband in fte	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging 2019		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	112.043,27	85.273,44
Beloningen betaalbaar op termijn*	19.533,96	14.534,16
<i>Subtotaal</i>	<i>131.577,23</i>	<i>99.807,60</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	131.577,23	99.807,60
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	109.140,66	83.752,44
Beloningen betaalbaar op termijn*	17.884,44	13.598,40
Totale bezoldiging 2018	127.025,10	97.350,84
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000

* Voornamelijk de werkgeversbijdrage aan een pensioenvoorziening

Staat van investeringen

Nr. toelichting	Investeringen	Totaal beschikbaar gesteld krediet	Begroting 2019	Doorgescho- ven uitgaven uit 2018	Mutaties 2019	Geraamde uitgaven 2019	Werkelijke uitgaven 2019	Restant geraamde uitgaven 2019	Al doorge- schoven naar 2020 e.v. in TURAPs	Doorschui- ven naar 2020	Afslui- ten J/N
	Verv. vloerbedekking gebouw A	63.000		47.900	0	47.900	45.300	2.600			J
	Verv. vloerbedekking gebouw A (bate)	0			0	0	-200	200			J
	Verv. vloerbedekking gebouw B	148.900		132.900	0	132.900	114.900	18.000			J
	Verv. vloerbedekking gebouw B (bate)	0			0	0	-400	400			J
1	Raadsinformatiesysteem	35.000		15.500	0	15.500	0	15.500		15.500	N
2	Aanpassen trouwzaal vergadertafels+stoelen	26.500			26.500	26.500	20.900	5.600		5.700	N
	Aanpassen trouwzaal vergadertafels+stoelen (bate)	0			0	0	-100	100			N
3	Aanpassen trouwzaal vergaderinstal.+encoder	32.600			32.600	32.600	200	32.400		32.400	N
	Verbouwing bestuursvleugel	40.000		16.900	0	16.900	15.000	1.900			J
	Verbouwing bestuursvleugel (bate)	0			0	0	-100	100			J
	subtotaal programma 1 bestuur en participatie	346.000	0	213.200	59.100	272.300	195.500	76.800	0	53.600	
4	Geluidswal Drievliet	384.200		146.200	237.700	383.900	15.200	368.700		281.700	N
5	Fietsverhardingen Rijksstraatweg	153.500	153.400	-1.800	0	151.600	1.100	150.500		150.500	N
6	Snel fietsroute F16 tracé Verenambachtseweg	66.000	63.800		-9.800	54.000	0	54.000	9.800	54.000	N
7	Fietshighway Lagendijk	405.100	357.900	14.700	-315.000	57.600	13.500	44.100	315.000	44.100	N
8	Geluidswal 't Zand	496.400		194.500	294.400	488.900	13.300	475.600		362.600	N
	VRI Verenambachtseweg	85.000	85.000		-85.000	0	0	0	85.000		N
	VRI Vlietlaan-Rotterdamseweg	48.200		48.200	-48.200	0	0	0	48.200		N
	VRI Donkersloot-, Gilden-, Rotterdamseweg	159.600	159.600		-159.600	0	0	0	159.600		N
9	Damwand Bilderdijklaan 053603	35.600		26.600	9.000	35.600	0	35.600		35.600	N
10	Snel fietsroute F15 IJsselmonde	1.028.400	895.400	49.700	-700.000	245.100	577.500	-332.400	700.000	-332.400	N
10	Snel fietsroute F15 IJsselmonde (bate)	-638.600	-541.000	-14.300	225.400	-329.900	-552.300	222.400	-225.400	170.400	N
	Busvoorzieningen VlietIn noordzijde+CostaIn	8.000	22.800		-22.800	0	0	0			J
	Lokale aanpak fietsveiligheid	0		37.000	-37.000	0	0	0			J
11	Gladheidsbestrijdingsfaciliteit, bouw	1.327.000	753.900	-474.900	190.000	469.000	579.800	-110.800			J
12	Gladheidsbestrijdingsfaciliteit, installaties	403.000	484.700	-45.000	-100.000	339.700	233.700	106.000		60.000	N
	Vervangen brug De Gorzen 043601	41.900		43.200	-43.200	0	0	0	41.900		N
13	Keerwand Donckse Bos	127.000		127.000	0	127.000	0	127.000		127.000	N
14	Openbare ruimte Sporthal PC Hoofdstraat	584.300	560.000	18.000	0	578.000	300	577.700		577.700	N
	Voetpad Benedenrijweg	34.000		34.000	0	34.000	34.000	0			J
15	Snelheidsremmende maatregelen Erasmuslaan	50.000		50.000	0	50.000	0	50.000		50.000	N
16	Rehabilitaties wegen	7.400	864.800	331.600	-1.189.000	7.400	4.700	2.700		2.700	N
	Rehab wegen-HerInr Gieterijstr en Havenkade	108.600			108.600	108.600	108.600	0			J
	Rehab wegen-HerInr Paul Krugerstraat	181.100			181.100	181.100	181.700	-600			J
	Rehab wegen-HerInr Wetsstraat	28.700			28.700	28.700	29.200	-500			J
16	Rehab wegen-G Alewijnzstr-Linnenstraat	77.700			77.700	77.700	4.000	73.700		73.700	N
16	Rehab wegen-Blauwbloem-Witbloemstraat	121.000			121.000	121.000	14.800	106.200		106.200	N
16	Rehab wegen-F15 snel fietsroute Vlasstraat	188.100			188.100	188.100	21.500	166.600		160.200	N
16	Rehab wegen-Centrumplan Benedenrijweg	97.300			97.300	97.300	43.700	53.600		53.600	N
	Rehab wegen-Benedenrijweg Manege	40.000			40.000	40.000	45.300	-5.300			J
16	Rehab wegen-Jhr de Sav Lohmanstraat	140.000			140.000	140.000	0	140.000		140.000	N
	Rehab wegen-Rijksstraatweg	296.500			296.500	296.500	293.700	2.800		2.800	N
16	Rehab wegen-Ds Sleswijk Visserstraat	115.000			115.000	115.000	700	114.300		114.300	N
16	Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof	15.000			15.000	15.000	13.000	2.000		2.000	N
16	Rehab weg-Rijksstraatweg GeerlaanNoldijk	20.000			20.000	20.000	7.000	13.000		13.000	N
16	Rehab wegen-HerInr Bloemenbuurt Wijk Oost	20.000			20.000	20.000	16.400	3.600		3.600	N
17	Openbare verlichting	599.000	284.000	315.000	0	599.000	18.700	580.300		580.300	N
	Openbare verlichting	0			0	0	-5.200	5.200			N
18	Vervangen zitbanken 2019	33.200	30.000		3.200	33.200	10.500	22.700		22.700	N
	Fietshighway Koninginneweg	0	264.000		-264.000	0	0	0			J
19	Verbeteren Verkeersveiligheid Ringdijk	395.000			395.000	395.000	9.700	385.300		385.300	N
20	Voetpad en dijktrap Ringdijk	56.000			56.000	56.000	10.900	45.100		45.100	N
21	Parkeervoorziening plein Mr. Treubstraat	44.500			44.500	44.500	2.400	42.100		42.100	N
	Ketenvoorzieningen Openbaar Vervoer	100.000			10.000	10.000	0	10.000	90.000	10.000	N
22	Keermuur Rijksstraatweg 81502	165.000	78.800		86.200	165.000	0	165.000		120.000	N
22	Keermuur Rijksstraatweg 81503	63.700	29.100		34.600	63.700	0	63.700		45.000	N
	Verv stalen meerpaal passantensteiger haven	40.000			40.000	40.000	39.900	100			J
23	Vervangen beschoeiingen 2019	110.800	54.100	52.600	4.100	110.800	96.700	14.100		14.100	N
	subtotaal programma 3 verkeer, vervoer en wegen	7.862.200	4.600.300	952.300	105.500	5.658.100	1.884.000	3.774.100	1.224.100	3.517.900	

Nr. toelichting	Investeringen	Totaal beschikbaar gesteld krediet	Begroting 2019	Doorgescho- ven uitgaven uit 2018	Mutaties 2019	Geraamde uitgaven 2019	Werkelijke uitgaven 2019	Restant geraamde uitgaven 2019	Al doorge- schoven naar 2020 e.v. in TURAPs	Doorschui- ven naar 2020	Afslui- ten J/N
24	Verhoging vloer loods De Gorzen	30.200			30.200	30.200	0	30.200		30.200	N
	subtotaal programma 4 economische zaken	30.200	0	0	30.200	30.200	0	30.200	0	30.200	
25	Uitbreiding Schaeppmanschool	540.000			54.000	54.000	0	54.000	486.000	54.000	N
26	Vervangende nieuwbouw Driemaster	1.937.500			193.800	193.800	0	193.800	1.743.700	193.800	N
27	Nieuwbouw CBS De Fontein	508.000			50.800	50.800	0	50.800	457.200	50.800	N
	Uitbreiding Rehobothschool gebouw	142.900			142.900	142.900	142.900	0			J
28	Nw.bouw Gemini bouwkundig	17.178.500	5.578.000	-72.600	-5.278.900	226.500	175.400	51.100	16.856.000	51.100	N
	Nw.bouw Gemini inrichting	0	1.395.000		-1.395.000	0	0	0			J
	Nw.bouw Gemini installaties	0	2.324.000		-2.324.000	0	0	0			J
	subtotaal programma 5 onderwijs	20.306.900	9.297.000	-72.600	-8.556.400	668.000	318.300	349.700	19.542.900	349.700	
29	Bereikbaarheid Reijerpark voor fietsers en voetgangers	335.800		152.000	150.000	302.000	342.500	-40.500			J
	Aanpassing Noordstraat 56 voor Kicks en Excelsior	239.000		19.100	34.000	53.100	74.100	-21.000			J
	Aankoop de Klinker	400.000			400.000	400.000	394.800	5.200			J
	Aankoop WVC Slikkerveer	149.000			149.000	149.000	153.100	-4.100			J
	Nieuwbouw sporthal Reijerpark (De Wissel)	2.498.900		200.300	-198.900	1.400	100	1.300			J
	Nieuwbouw sporthal Reijerpark inrichting	60.700		39.600	-39.600	0	0	0			J
	Nieuwbouw sporthal Reijerpark installaties	616.500		28.000	-23.700	4.300	4.300	0			J
14	Bouw sporthal PC Hoofstraat bouw	3.575.200	3.490.600	45.300	-3.535.900	0	0	0	3.535.900		N
14	Bouw sporthal PC Hoofstraat installatie	846.000	846.000		-846.000	0	0	0	846.000		N
14	Bouw sporthal PC Hoofstraat inrichting	282.000	282.000		-282.000	0	0	0	282.000		N
	Bouw Sportzaal Gemini bouw	2.105.500	1.500.000	15.500	-1.486.500	29.000	14.600	14.400	2.072.000	17.000	N
	Bouw Sportzaal Gemini bouw (bate)	0			0	0	-2.600	2.600			N
	Bouw Sportzaal Gemini installatie	504.000	360.000		-360.000	0	0	0	504.000		N
	Bouw Sportzaal Gemini inrichting	168.000	120.000		-120.000	0	0	0	168.000		N
	Sportpark Bolnes, toegang RLTC 2987VM 1	50.000	50.000		-50.000	0	0	0			J
30	Buitensportaccommodatie Reijerpark terrein	1.298.200			0	0	56.300	-56.300			N
	Buitensportacc. Reijerpark top laag	146.800		14.800	0	14.800	0	14.800		14.800	N
	Toplaag kunstgras SV Slikkerveer Reyerpark	231.800			0	0	0	0			J
	Sportpark RK ondergrond en inrichting terrein	5.373.700	3.885.000	-5.700	-3.779.300	100.000	96.900	3.100	5.225.000	4.400	N
	Sportpark RK ondergrond en inrichting terrein (bate)	0			0	0	-1.300	1.300			N
	Sportpark Ridderkerk top laag velden	545.000	400.000		-400.000	0	0	0	545.000		N
	RK2014 Ver speelvoorz. uit 2002 in 2014	20.100		23.100	-23.100	0	0	0			J
	Buurtsport Driehoek Zand	50.700		25.700	-25.700	0	0	0	30.200		N
	Speelvoorzieningen 2017	20.200		61.200	-61.200	0	0	0			J
	Aanpassen speelplaatsen aan leeftijd, 2017	51.800		26.400	-26.400	0	0	0			J
	Skateboardbaan Sportlaan	87.100		84.600	-84.600	0	0	0	87.100		N
	Speelvoorzieningen 2018	8.700		75.900	-75.900	0	0	0			J
	Aanpassen speelplaatsen aan leeftijd, 2018	10.700		73.900	-73.900	0	0	0			J
	Vervangen ondergronden speelplaatsen	72.800		29.200	-29.200	0	0	0			J
31	Kunstgras ondergronden speelterreinen	152.100		110.000	42.100	152.100	0	152.100		152.100	N
	RK2019 Speelvoorzieningen	0	69.700		-69.700	0	0	0			J
	RK2019 Aanpassen speelplaatsen aan leeftijd	0	69.700		-69.700	0	0	0			J
31	RK2019 Vervangen toplagen kunstgrasveldjes	76.200	44.000		32.200	76.200	0	76.200		76.200	N
31	Aanpassen ondergronden speelplaatsen	181.400			89.500	89.500	52.100	37.400	91.900	37.400	N
32	Aanschaf speeltoestellen	213.900			100.800	100.800	95.500	5.300	113.100	5.300	N
33	Buurtgroen Gen. Smutsstraat	58.500		58.500	0	58.500	66.400	-7.900			J
	subtotaal programma 6 Cultuur, sport en groen	20.430.300	11.117.000	1.077.400	-10.663.700	1.530.700	1.346.800	183.900	13.500.200	307.200	

Nr. toelichting	Investeringen	Totaal beschikbaar gesteld krediet	Begroting 2019	Doorgescho- ven uitgaven uit 2018	Mutaties 2019	Geraamde uitgaven 2019	Werkelijke uitgaven 2019	Restant geraamde uitgaven 2019	Al doorge- schoven naar 2020 e.v. in TURAPs	Doorschui- ven naar 2020	Afslui- ten J/N
34	Minicontainers papier	376.000			376.000	376.000	339.600	36.400		36.400	N
34	Ondergrondse containers papier	336.000			336.000	336.000	49.400	286.600		286.600	N
34	Toegangscontrole ondergrondse containers	120.000			120.000	120.000	33.800	86.200		86.200	N
35	Minicontainers GFT	376.000			376.000	376.000	402.200	-26.200			J
34	GFT-cocons	634.000			634.000	634.000	433.500	200.500		200.500	N
34	Toegangscontrole GFT-cocons	317.000			317.000	317.000	291.800	25.200		25.200	N
34	Minicontainers restafval	376.000			376.000	376.000	341.500	34.500		34.500	N
34	Ondergrondse containers rest hoogbouw	192.000			192.000	192.000	49.400	142.600		142.600	N
36	Energiesysteem gemaal P01	40.000		18.300	0	18.300	0	18.300		18.300	N
	Gemalen mechanisch	147.600	151.700		-4.100	147.600	126.400	21.200			J
37	Gemalen elektrisch	260.700	268.700		-8.000	260.700	93.600	167.100		100.000	N
38	Uitbreiding begraafplaats	402.200	243.200	81.100	-210.100	114.200	21.500	92.700	261.100	92.700	N
39	Vervangen Columbarium1986 Vredeshof	53.200		19.300	-1.100	18.200	0	18.200	4.300	18.200	N
40	Aanpassingen rouwcentrum, bouwkundig	368.300		214.700	112.100	326.800	295.400	31.400		20.000	N
40	Aanpassingen rouwcentrum, inrichting+verlichting	82.100		35.100	47.000	82.100	77.500	4.600		4.600	N
40	Aanpassingen rouwcentrum, sanitair+buitenruimte	78.900		47.800	30.500	78.300	58.800	19.500		10.000	N
	Aanpassingen rouwcentrum, zonnepanelen	95.700		93.800	1.900	95.700	93.600	2.100			J
subtotaal programma 10 Gezondheid en duurzaamheid		4.255.700	663.600	510.100	2.695.200	3.868.900	2.708.000	1.160.900	265.400	1.075.800	
	Realisatie Waalvisie	393.400	118.300	21.500	-40.700	99.100	102.400	-3.300	230.000	-3.300	N
	Realisatie Waalvisie (bate)	-225.500	-90.500	-70.700	0	-161.200	-102.400	-58.800		-58.800	N
	Waalvisie De Nes	267.800			0	0	0	0			N
41	Waalvisie De Nes (bate)	-163.500		-133.500	-30.000	-163.500	0	-163.500		-163.500	N
	WOP Plein Oost	36.000		5.300	1.000	6.300	0	6.300			J
	Voorbereidingsktn GREX Anjerstr-Bloemenstr	0			0	0	-12.200	12.200			J
subtotaal programma 11 Ruimtelijk ontwikkeling en wonen		308.200	27.800	-177.400	-69.700	-219.300	-12.200	-207.100	230.000	-225.600	
Totaal		53.539.500	25.705.700	2.503.000	-16.399.800	11.808.900	6.440.400	5.368.500	34.762.600	5.108.800	

Toelichting op staat van investeringen

Programma 1

1. Raadsinformatiesysteem

Door technische oorzaken bij de leveranciers kon de migratie van de raadsinformatie 2006-2018 naar het nieuwe raadsinformatiesysteem nog niet worden uitgevoerd. Deze migratie zal door de leverancier worden uitgevoerd in 2020.

2. Aanpassen trouwzaal vergadertafels en stoelen

Een deel van het meubilair kon niet worden geleverd in 2019. In 2020 is alsnog het ontbrekende deel geleverd.

3. Aanpassen trouwzaal vergaderinstallatie en encoder

De apparatuur kon niet meer worden geleverd in 2019. Begin 2020 is de apparatuur geleverd. Het budget was onvoldoende. Bij de 1^e Turap 2020 zal daarom extra budget worden bijgeraamd.

Programma 3

4. Geluidswal Drievliet

Er wordt € 281.700 doorgeschoven naar 2020. De werkzaamheden worden in april 2020 afgerond. De oorspronkelijke kostenraming was te hoog, waardoor er te veel krediet is aangevraagd. Naar verwachting zal er € 87.000 over blijven.

5. Fietsverhardingen Rijksstraatweg

Het aanbrengen van verharding gebeurt gelijktijdig met de uitvoering van de snelfietsroute F15 IJsselmonde. De eerste fase is in 2019 uitgevoerd. De tweede fase wordt in 2020 uitgevoerd. Het investeringsbedrag is in 2020 nodig en wordt in dat jaar ook uitgegeven.

6. Snelfietsroute F16 tracé Verenambachtseweg

Eind 2019 is het fietspad aangelegd. De laatste werkzaamheden (groen, markering e.d.) zullen begin 2020 worden afgerond. Het investeringsbedrag is nodig om in 2020 de werkzaamheden in 2019 en 2020 te kunnen afrekenen.

7. Fietshighway Lagendijk

Het huidige ontwerp moet worden aangepast omdat het beschikbare budget hiervoor niet voldoende is. In 2020 wordt het ontwerp aangepast. De verwachting is dat de uitvoering in de tweede helft van 2020 plaatst vindt.

8. Geluidswal t Zand

Er wordt € 362.600 doorgeschoven naar 2020. De werkzaamheden worden in april 2020 afgerond. De oorspronkelijke kostenraming was te hoog, waardoor er te veel krediet is aangevraagd. Naar verwachting zal er € 113.000 over blijven.

9. *Damwand Bilderdijklaan*

Opdracht is in mei 2019 verstrekt, door een langer vergunningstraject en volle orderportefeuille kon de uiteindelijke uitvoering pas gestart worden in januari 2020, de dam is inmiddels aangebracht.

10. *Snelfietsroute F15 IJsselmonde*

In 2019 zijn er meer projecten rondom de snelfietsroute in uitvoering en in voorbereiding gestart dan gepland. Hierdoor is er een overschrijding ontstaan wat in 2020 weer wordt gecompenseerd.

11. *Gladheidsbestrijdingsfaciliteit, bouw*

In dit investeringskrediet voor de bouw zijn er kosten gemaakt voor onderdelen die niet voorzien waren. Het meerwerk bouwkosten bestaat uit: extra kosten verduurzaming van de gevelbekleding waardoor het vijfenveertig jaar onderhoudsvrij is (levensduur verlengend) en extra grondwerk buitenterrein. Gebleken is dat er meer grond moest worden afgegraven en om verzakking te voorkomen is ervoor gekozen om meer grond af te voeren en extra verstevigingsmateriaal aan te brengen voor de zware voertuigen (€ 63.000 nadeel). Bovenstaand resulteerde daardoor ook in extra uren projectleiding en directievoering nodig (€ 47.800 nadeel).

12. *Gladheidsbestrijdingsfaciliteit, installaties*

Op het investeringskrediet voor de installaties is een voordeel gerealiseerd van € 46.000. Dit heeft te maken met het niet aangelegd hebben van zonnepanelen. Dit zat oorspronkelijk wel in het bestek (met subsidie vanuit het Rijk). Aangezien we geen subsidie meer konden krijgen, is besloten de zonnepanelen achterwege te laten. De rijksmiddelen bleken hiervoor helaas uitgeput te zijn. Tevens wordt een restantbedrag doorgeschoven naar 2020 van € 60.000 voor de restpunten in de oplevering in 2020 (laatste termijn voor de oplevering).

13. *Keerwand Donckse Bos*

Door het grote aantal investeringen dat in 2019 moest worden opgestart is de vervanging van de keerwand Donckse bos bewust door geschoven naar 2020. De voorbereiding zal in het 2e kwartaal 2020 worden gestart.

14. *Bouw en openbare ruimte sporthal PC Hooftstraat*

Volgens het Integraal Huisvestingsplan zou de sporthal PC Hooftstraat in de plaats komen van de sporthal Drievliet. Inmiddels besloten om Sporthal Drievliet te renoveren en de nieuwe Sporthal PC Hooftstraat gaat niet door. Voor de driehoek het Zand gaat het daarbij om de

realisatie van een buitensportruimte. De reeds doorgeschoven kredieten voor de bouw (feitelijk had dit eigenlijk ook al met het krediet voor de buitenruimte moeten gebeuren) zullen daarbij als dekking voor de nieuwe plannen worden ingezet.

15. *Snelheidsremmende maatregelen Erasmuslaan*

Eind 2019 is - en begin 2020 wordt door een adviesbureau onderzoek gedaan naar de verkeerssituatie op de Erasmuslaan. In dit onderzoek, dat in 2020 wordt afgerond, wordt aangegeven wat de perspectieven zijn voor het inrichten van de Erasmuslaan. Het investeringsbedrag is in 2020 nodig om (korte termijn) maatregelen uit te kunnen voeren.

16. *Rehabilitaties wegen*

Voor rehabilitaties is totaal € 1.456.400 geraamd, hiervan is in 2019 € 784.300 uitgegeven. Het restantkrediet van € 672.100 schuift door naar 2020. Hieronder worden de projecten nader toegelicht:

- Project Gerard Alewijnszstraat-Linnenstraat is in de voorbereidingsfase.
- De projecten Blauwbloemstraat-Witbloemstraat en DS Sleeswijk Visserstraat zitten in de voorbereidingsfase. De uitvoering sluit aan op project F15 snelfietsroute Vlasstraat.
- Project F15 snelfietsroute Vlasstraat is in de aanbestedingsfase. De uitvoering start in het 2^e kwartaal 2020.
- Bij project Jhr. de Savornin Lohmanstraat is in 2019 de aanbesteding gestart.
- Het project Rijksstraatweg is afgerond en zit in de nazorgfase.
- Voor alle overige projecten zijn de voorbereidingen gestart.

17. *Openbare verlichting*

In 2019 lag de focus vooral op de aanbesteding van een nieuw onderhoudsbestek openbare verlichting. Dit veroorzaakte stagnatie in de uitvoering van investeringswerkzaamheden.

18. *Vervangen zitbanken*

Eind 2019 zijn zitbanken besteld. Deze zijn in januari 2020 geleverd.

19. *Verbeteren verkeersveiligheid Ringdijk*

Het project wordt gedeeltelijk doorgeschoven omdat er geen werkzaamheden zijn uitgevoerd tijdens het stormseizoen door het Waterschap.

20. *Voetpad en dijktrap Ringdijk*

De Ringdijk is van het Waterschap Hollandse Delta. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden heeft de gemeente een vergunning van het waterschap nodig. Deze vergunning is aangevraagd. Het waterschap loopt achter met

de vergunningverlening. De doorlooptijd van een vergunning is ca. 20 weken. De vergunningaanvraag is inmiddels in behandeling genomen. We zijn nog in afwachting van de daadwerkelijke vergunning. Zodra deze er is kan er gestart worden met de werkzaamheden (op zijn vroegst is dat in april 2020 i.v.m. het dijkenzeizoen).

21. Parkeervervoorziening plein Mr. Treubstraat
Het project wordt uitgevoerd in 2020.

22. Keermuren Rijksstraatweg
Eind november 2019 is de opdracht verstrekt voor de vervanging van de keermuren aan de Rijksstraatweg. Momenteel loopt het vergunningverleningstraject. Door aanbestedingsvoordelen hoeft er minder krediet te worden doorgeschoven dan geraamd.

23. Vervangen beschoeiingen
Het vervangen van de beschoeiing voor de watercompensatie langs de Rembrandtweg is naar een latere periode geschoven door vertraging in de renovatieprojecten van Wooncompas in deze buurt. Uitvoering nu naar verwachting in 2020.

Programma 4

24. Verhoging vloer loods De Gorzen
Door drukte op de markt wordt de verhoging van de vloer vanaf half januari 2020 uitgevoerd.

Programma 5

25. Uitbreiding dr. Schaepmanschool
Het schoolbestuur is bouwheer. Zij had verwacht dat er in 2019 al uitgaven zouden plaats vinden, voor de (10%) voorbereidingskosten. Deze voorbereiding vindt bij nader inzien toch plaats in 2020. Bij de 2e Tussenrapportage 2019 werd reeds een bedrag van € 261.000 doorgeschoven naar 2020. Het restantkrediet van € 54.000 dient nu ook naar 2020 te worden doorgeschoven. De planning is nu dat voor de zomervakantie van dit jaar de uitbreiding van de dr. Schaepmanschool gereed zal zijn.

26. Vervangende nieuwbouw Driemaster
Het schoolbestuur is bouwheer. Zij had verwacht dat er in 2019 al uitgaven zouden plaats vinden, voor de (10%) voorbereidingskosten. Deze voorbereiding vindt bij nader inzien toch plaats in 2020. Bij de 2e Tussenrapportage 2019 werd reeds een bedrag van € 1.130.000 doorgeschoven naar latere jaren. Het restantkrediet van € 193.800 dient nu ook doorgeschoven te worden (naar 2020). De oplevering van de vervangende nieuwbouw Driemaster is nu voorzien in het jaar 2022.

27. Nieuwbouw CBS De Fontein
Het schoolbestuur is bouwheer. Zij had verwacht dat er in 2019 al uitgaven zouden plaats vinden, voor de (10%) voorbereidingskosten. Deze voorbereiding vindt bij nader inzien toch plaats in 2020. Bij de 2e Tussenrapportage 2019 werd reeds een bedrag van € 270.900 doorgeschoven naar 2020. Het restantkrediet van € 50.800 dient nu ook naar 2020 te worden doorgeschoven. De planning is nu dat de oplevering uitbreiding met 2 lokalen CBS de Fontein eind 2020 zal zijn.

28. Nieuwbouw Gemini bouwkundig
De voorbereidingskosten lopen nog door naar 2020. Derhalve dient dit restantkrediet naar 2020 te worden doorgeschoven.

Programma 6

29. Bereikbaarheid Reijerpark voor fietsers en voetgangers

Het nadeel van € 40.500 is ontstaan door niet begrote kosten als gevolg van extra aanpassingen in de openbare ruimte bij de werkzaamheden aan de twee rotondes op de Populierenlaan.

30. Buitensportaccommodatie Reijerpark terrein
Vanwege de door de aannemer in rekening gebracht meerwerk is een overschrijding van € 56.300 op dit investeringskrediet ontstaan.-De overschrijding betreft niet begrootte kosten voor het aanpassen en vergroten van een korfbalveld, extra benodigd zand en straatstenen.

31. Kunstgrasondergronden speelterreinen
Uitvoering van het vervangen van kunstgrasondergronden is gekoppeld aan de overige investeringen voor het aanpassen van speelterreinen. Hierin is in 2019 vertraging in de uitvoering opgetreden. Dit wordt mede veroorzaakt vanwege het onderzoek in plaats van kunstgras een andere valondergrond toe te passen.

32. Aanschaf speeltoestellen
Niet alle speeltoestellen zijn geplaatst overeenkomstig de planning. Dit houdt verband met vertraging in de uitvoering van het aanpassen van speelterreinen in het algemeen.

33. Buurtgroen Generaal Smutsstraat
Dit project is afgerond.

Programma 10

34. Minicontainers papier/ondergrondse containers papier/Toegangscontrole ondergrondse containers/ gft-cocons/Toegangscontrole gft-cocons/Minicontainers restafval/ Ondergrondse containers rest hoogbouw.

De uitrol van het Afvalbeleidsplan is nog niet afgerond.

35. Minicontainers GFT

Het aantal uitgereikte gft-minicontainers is meer dan begroot. Dit komt doordat sommige huishoudens behoefte hadden aan meer dan 1 container en aan deze wens is voldaan.

36. Energiesysteem gemaal P01

Het systeem is een experiment om energie op te wekken vanuit rioolwater in combinatie met gemalen. Het systeem is in ontwikkeling en loopt door naar 2020.

37. Gemalen Elektrisch

Er zijn minder kosten gemaakt door gunstiger inkoop. Daarnaast zijn er installaties die technisch nog in orde zijn en in 2019 nog niet vervangen hoeven te worden. Deze vervanging schuift daarom door naar 2020. (NB in het door te schuiven bedrag zitten 30 ambtelijke uren).

38/39. Uitbreiding begraafplaats/Vervangen columbarium

De voorbereiding van de uitbreiding van de begraafplaats Vredehof is gestart. Bodemonderzoek is uitgevoerd. De uitvoering hiervan en de uitslagen lieten langer op zich wachten dan gepland. De resultaten die begin 2020 verwacht worden zijn van belang om een ontwerp qua ligging paden etc. te kunnen maken. Het vervangen c.q. uitbreiden van het columbarium wordt qua vorm en locatie meegenomen bij de uitbreiding van de begraafplaats.

40. Aanpassingen rouwcentrum, bouwkundig

In 2019 is het rouwcentrum aangepast en wederom in gebruik genomen. Enkele bouwkundige aanpassingen worden in 2020 uitgevoerd.

Programma 11

41. Waalvisie De Nes

De opbrengsten van de verkoop grond worden pas in 2020 gerealiseerd, deze stond eerst gepland in 2019.

SiSa-bijlage bij de jaarrekening

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03</i>	
			€ 282.656	€ 0	€ 366.253	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07</i>
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 19.599
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08</i>
						Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.
						Bedrag

lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06
		1 lenW/BSK-2019/263	€ 9.234	€ 0	€ 2.228	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12	
		1 lenW/BSK-2019/263	€ 11.462	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
		€ 11.369.436	€ 153.546	€ 874.114	€ 3.399	€ 30.473	€ 0	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)		
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
		€ 96.835	€ 8.388	€ 0	€ 309.690	€ 0	Ja	

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 06</i>
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	€ 10.775	€ 0	€ 3.309	€ 79.671	€ 14.785	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatnummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatnummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle R, Indicatnummer: H4 / 01</i>	Projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatnummer: H4 / 02</i>	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 03</i>	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 04</i>	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 05</i>	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 06</i>
		Gemeenten	1 € 2.142.049	SPUK 2019 (aanvraag 632950)	€ 2.621.603	€ 23.509	€ 29.495	€ 97.088
			Kopie projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatnummer: H4 / 07</i>	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 08</i>	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatnummer: H4 / 09</i>	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatnummer: H4 / 10</i>	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld <i>Aard controle n.v.t. Indicatnummer: H4 / 11</i>	
			1 SPUK 2019 (aanvraag 632950)	150092	122,39%		€ 1.991.957	

Bijlage taakvelden

De gemeente is verplicht in de jaarrekening een bijlage taakvelden op te nemen.

Het totaaloverzicht van de lasten en baten per taakveld omvat dezelfde totaalbedragen als opgenomen in het jaarverslag.

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten en baten	Begroting na wijziging	Rekening 2019
0.1	Bestuur	Lasten	-3.752.900,00	-4.027.500,00
		Baten	736.900,00	697.100,00
Totaal 0.1		Saldo	-3.016.000,00	-3.330.400,00
0.2	Burgerzaken	Lasten	-2.343.700,00	-1.955.900,00
		Baten	605.600,00	618.500,00
Totaal 0.2		Saldo	-1.738.100,00	-1.337.400,00
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	-1.893.900,00	-1.673.000,00
		Baten	1.042.600,00	1.062.800,00
Totaal 0.3		Saldo	-851.300,00	-610.200,00
0.4	Overhead	Lasten	-15.124.300,00	-14.872.400,00
		Baten	597.000,00	227.600,00
Totaal 0.4		Saldo	-14.527.300,00	-14.644.800,00
0.5	Treasury	Lasten	-1.336.600,00	-2.158.800,00
		Baten	2.687.900,00	2.768.500,00
Totaal 0.5		Saldo	1.351.300,00	609.700,00
0.61	OZB woningen	Lasten	-475.100,00	-411.600,00
		Baten	5.701.800,00	5.744.900,00
Totaal 0.61		Saldo	5.226.700,00	5.333.300,00
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	-215.700,00	-203.300,00
		Baten	4.357.900,00	4.401.000,00
Totaal 0.62		Saldo	4.142.200,00	4.197.700,00
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0,00	-100,00
		Baten	407.200,00	398.800,00
Totaal 0.63		Saldo	407.200,00	398.700,00
0.64	Belastingen overig	Lasten	-93.500,00	-65.700,00
		Baten	176.100,00	181.900,00
Totaal 0.64		Saldo	82.600,00	116.200,00
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	63.111.100,00	62.776.000,00
Totaal 0.7		Saldo	63.111.100,00	62.776.000,00
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-70.800,00	-75.900,00
		Baten	24.600,00	117.200,00
Totaal 0.8		Saldo	-46.200,00	41.300,00
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	-853.300,00	-708.000,00
Totaal 0.9		Saldo	-853.300,00	-708.000,00
0.10	Mutaties reserves	Lasten	-2.745.300,00	-2.523.200,00
		Baten	10.539.800,00	7.802.800,00
Totaal 0.10		Saldo	7.794.500,00	5.279.600,00

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten en baten	Begroting na wijziging	Rekening 2019
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-2.049.800,00	-2.058.100,00
Totaal 1.1		Saldo	-2.049.800,00	-2.058.100,00
1.2	Openbare orde en veiligheid	Lasten	-1.216.900,00	-1.015.500,00
		Baten	49.200,00	23.500,00
Totaal 1.2		Saldo	-1.167.700,00	-992.000,00
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	-7.205.200,00	-6.456.500,00
		Baten	210.600,00	176.600,00
Totaal 2.1		Saldo	-6.994.600,00	-6.279.900,00
2.2	Parkeren	Lasten	-198.400,00	-233.400,00
		Baten	0,00	25.200,00
Totaal 2.2		Saldo	-198.400,00	-208.200,00
2.4	Economische havens en waterwegen	Lasten	-526.300,00	-561.500,00
		Baten	158.800,00	181.500,00
Totaal 2.4		Saldo	-367.500,00	-380.000,00
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	-487.300,00	-438.800,00
		Baten	107.700,00	142.300,00
Totaal 2.5		Saldo	-379.600,00	-296.500,00
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	-278.500,00	-408.100,00
		Baten	0,00	186.200,00
Totaal 3.1		Saldo	-278.500,00	-221.900,00
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	-20.937.700,00	-19.077.500,00
		Baten	20.900.200,00	24.139.500,00
Totaal 3.2		Saldo	-37.500,00	5.062.000,00
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	-12.700,00	-8.300,00
		Baten	283.000,00	281.400,00
Totaal 3.3		Saldo	270.300,00	273.100,00
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	-233.800,00	-162.000,00
Totaal 4.1		Saldo	-233.800,00	-162.000,00
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	-1.970.300,00	-2.027.600,00
		Baten	0,00	46.800,00
Totaal 4.2		Saldo	-1.970.300,00	-1.980.800,00
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	-2.874.000,00	-2.327.500,00
		Baten	1.307.700,00	708.800,00
Totaal 4.3		Saldo	-1.566.300,00	-1.618.700,00
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	-1.177.700,00	-1.142.900,00
Totaal 5.1		Saldo	-1.177.700,00	-1.142.900,00
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	-3.847.100,00	-3.526.800,00
		Baten	1.378.200,00	1.435.400,00
Totaal 5.2		Saldo	-2.468.900,00	-2.091.400,00
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	-1.023.600,00	-890.900,00
Totaal 5.3		Saldo	-1.023.600,00	-890.900,00

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten en baten	Begroting na wijziging	Rekening 2019
5.4	Musea	Lasten	-126.400,00	-107.300,00
Totaal 5.4		Saldo	-126.400,00	-107.300,00
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	-259.000,00	-246.300,00
Totaal 5.5		Saldo	-259.000,00	-246.300,00
5.6	Media	Lasten	-1.424.700,00	-1.432.000,00
Totaal 5.6		Saldo	-1.424.700,00	-1.432.000,00
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	-4.696.900,00	-4.675.800,00
		Baten	42.100,00	59.200,00
Totaal 5.7		Saldo	-4.654.800,00	-4.616.600,00
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	-4.393.400,00	-4.257.700,00
		Baten	82.000,00	39.300,00
Totaal 6.1		Saldo	-4.311.400,00	-4.218.400,00
6.2	Wijkteams	Lasten	-2.925.700,00	-2.845.600,00
Totaal 6.2		Saldo	-2.925.700,00	-2.845.600,00
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	-15.868.600,00	-16.267.100,00
		Baten	12.401.600,00	12.150.400,00
Totaal 6.3		Saldo	-3.467.000,00	-4.116.700,00
6.4	Begeleide participatie	Lasten	-345.700,00	-77.100,00
Totaal 6.4		Saldo	-345.700,00	-77.100,00
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	-1.867.000,00	-2.138.200,00
		Baten	0,00	4.300,00
Totaal 6.5		Saldo	-1.867.000,00	-2.133.900,00
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-1.912.500,00	-1.875.900,00
		Baten	9.700,00	12.000,00
Totaal 6.6		Saldo	-1.902.800,00	-1.863.900,00
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	-9.091.700,00	-9.572.200,00
		Baten	397.900,00	416.600,00
Totaal 6.71		Saldo	-8.693.800,00	-9.155.600,00
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	-7.351.500,00	-7.907.400,00
Totaal 6.72		Saldo	-7.351.500,00	-7.907.400,00
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	-154.800,00	-158.400,00
Totaal 6.81		Saldo	-154.800,00	-158.400,00
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	-1.887.100,00	-1.839.600,00
Totaal 6.82		Saldo	-1.887.100,00	-1.839.600,00
7.1	Volksgezondheid	Lasten	-1.634.300,00	-1.607.500,00
Totaal 7.1		Saldo	-1.634.300,00	-1.607.500,00
7.2	Riolering	Lasten	-3.916.000,00	-2.610.400,00
		Baten	5.058.500,00	3.799.300,00
Totaal 7.2		Saldo	1.142.500,00	1.188.900,00
7.3	Afval	Lasten	-5.379.800,00	-5.120.700,00
		Baten	5.649.700,00	5.297.200,00
Totaal 7.3		Saldo	269.900,00	176.500,00

Taakveld	Omschrijving taakveld	Lasten en baten	Begroting na wijziging	Rekening 2019
7.4	Milieubeheer	Lasten	-1.752.200,00	-1.487.300,00
		Baten	41.200,00	21.900,00
Totaal 7.4		Saldo	-1.711.000,00	-1.465.400,00
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	-1.632.900,00	-1.551.700,00
		Baten	1.374.100,00	1.389.600,00
Totaal 7.5		Saldo	-258.800,00	-162.100,00
8.1	Ruimtelijke ordening	Lasten	-1.899.100,00	-1.636.200,00
		Baten	300.400,00	615.600,00
Totaal 8.1		Saldo	-1.598.700,00	-1.020.600,00
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten	-8.831.800,00	-4.113.200,00
		Baten	8.840.200,00	3.841.900,00
Totaal 8.2		Saldo	8.400,00	-271.300,00
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	-1.087.800,00	-956.800,00
		Baten	1.256.200,00	1.395.100,00
Totaal 8.3		Saldo	168.400,00	438.300,00
Eindtotaal			-1.545.800,00	1.691.500,00

Bijlagen

Bijlage 1: Doorgeschoven prestaties van 2019 naar 2020

Exploitatie

Omschrijving	Toelichting op de doorgeschoven prestatie	Lasten	Baten
BAR-bijdrage, jaaroverschrijdende projecten, Fundament Maatschappij, autonome ontwikkelingen en volumegroei	Er is een doelstelling die nog niet volledig gerealiseerd: de integrale toegang. Dit betreft het project GIDS, waarover de gemeenteraden inhoudelijk separaat zijn geïnformeerd. De eerste stappen voor het realiseren van de integrale toegang zijn gezet in 2019, de afronding van het project volgt in 2020. Om de afronding te kunnen realiseren, wordt het restantbudget van 2019 overgeheveld naar 2020.	240.300	
BAR-bijdrage, jaaroverschrijdende projecten, Implementatie omgevingswet	De planning van het Programma Omgevingswet wordt mede beïnvloed door landelijke ontwikkelingen, met name door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO, een landelijke voorziening). Met het vrijkomen van de testversie van het DSO in 2020, breekt dat jaar het moment aan om nieuwe software aan te schaffen, nieuwe processen in te richten en medewerkers op te leiden. Hierdoor is het noodzakelijk om het beschikbare budget voor de implementatie van de Omgevingswet in 2020 beschikbaar te hebben.	87.700	
Rekenkamer	Het restant van de rekenkamercommissie in 2019 bedraagt € 16.400. Bij het vaststellen van de Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk 2015 heeft de raad herbevestigd dat van het jaarsaldo van de rekenkamercommissie, tot een maximum van € 10.000,- wordt toegevoegd aan het budget van volgend jaar.	10.000	
Gemeentehuis, Koningsplein 1	Er is een overschot ontstaan op de post planmatig onderhoud. Op het programma van 2019 (van het totale meerjarenonderhoudsplan) stond een aantal vervangingen met betrekking tot de technische installaties, waaronder brandmeldinstallaties en vervanging van de beveiligingscamera's, maar deze zijn vertraagd vanwege een langer traject RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie).	273.000	
Totaal programma 1 Bestuur en (overheids)participatie		611.000	0
Bouw- en woningtoezicht	In 2019 is de begrote 58.500,00 niet uitgegeven in het kader van de digitalisering van de bouwdoSSIers. De verplichting voor het besteden van het beschikbaar gestelde bedrag is voor 2020 aangegaan. Ook de dekking uit de algemene reserve schuift door.	58.500	
Totaal programma 2 Veiligheid		58.500	0
Planmatig onderhoud wegen, stil asfalt Rotterdamseweg	Het waterschap Hollandse Delta had gepland om de Rotterdamseweg in 2019 te voorzien van een deklaag van stilasfalt. Het aanbrengen van deze deklaag staat gepland in maart/april 2020. De bijdrage van € 107.000 voor geluid reducerend asfalt zal dan dus worden aangesproken.	107.000	
Planmatig onderhoud wegen, vervangen deklaag Vlietlaan en Geerlaan door stil asfalt	In augustus 2019 is het vervangen van de deklaag aan de Vlietlaan en de Geerlaan door stilasfalt in gang gezet. De opdracht is verstrekt en het aanbrengen van de deklaag van stilasfalt staat gepland voor maart/april 2020. Vanuit geluid en milieu is een budget beschikbaar gesteld, 2eTR19 meerkosten aanleg van geluidsreducerend asfalt €36.200. Dit budget wordt dus in april 2020 aangesproken.	36.200	
	Dekking uit het ISV3 budget geluid		-36.200
ISV-3 geluid	Dit budget kan worden gedekt uit het ISV3 budget geluid		-36.200
	Dekking uit het ISV3 budget geluid	36.200	

Omschrijving	Toelichting op de doorgeschoven prestatie	Lasten	Baten
Dagelijks onderhoud wegen, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	In mei 2019 heeft de gemeenteraad een besluit over de vergoeding van beheerkosten in Nieuw Reijerwaard genomen. De openbare ruimte is al voor een deel ingericht en wordt onderhouden. De achterliggende overeenkomst, waarin de kwaliteit van openbare ruimte, de wijze van toezicht hierop en vastlegging van "geleverde prestatie" wordt vastgelegd en daarmee de grondslag is voor de (af)rekening wordt in de loop van 2020 ondertekend. Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 141.400 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	141.400	
Gladheidsbestrijding, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 32.100 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	32.100	
Straatreiniging, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 8.100 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	8.100	
Dagelijks onderhoud openbare verlichting, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 19.500 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	19.500	
Straatmeubilair, dagelijks onderhoud (verkeer gerelateerd), beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 400 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	400	
Waterwegen dagelijks onderhoud, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 30.200 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	30.200	
Onderzoek geluidsscherm A15	Door herdefiniëring van de opdracht door de gemeenteraad eind 2019 zijn er, behalve ambtelijke kosten, geen onderzoekskosten gemaakt in 2019. Het resterend bedrag schuift door naar 2020.	59.700	
Waterwegen planmatig onderhoud, Depot Oudelande	In 2019 is € 50.000,- begroot voor het afsluiten van het baggerdepot Oudelande. Door vertraging in de besluitvorming is het depot in 2019 niet gesloten of aan een andere partij over gedragen. Omdat naar verwachting in 2020 dit besluit wel zal worden genomen is in 2020 € 50.000,- alsnog nodig voor het afsluiten van het depot.	50.000	
Openbaar vervoer, hoogwaardig openbaar vervoer	In 2020 volgt de uitwerking van verschillende trajectonderdelen (reken- en tekenwerk, het opzetten van een bestuurlijke overeenkomst zoals nu wordt voorgesteld.) Dit is door vertragingen in het proces niet in 2019 uitgevoerd.	48.500	
	Totaal programma 3 Verkeer, vervoer en wegen	569.300	-72.400
Overige gebouwen	Er was verwacht dat er in 2019 inhuur nodig zou zijn wegens het opstellen/ uitwerken van diverse plannen rondom het AIAP. Dat bleek nog niet nodig te zijn. Dit zal begin 2020 plaats gaan vinden en dient dan ook verschoven te worden naar jaar 2020. Ook de dekking uit de reserve AIAP hiervoor schuift door.	10.000	
Depot de gorzen	De vervanging van de Romneyloods schuift door naar 2020, alsmede de dekking uit de reserve onderhoud gebouwen.	34.800	
	Totaal programma 4 Economische zaken	44.800	0
Educatieve agenda	Vanwege vertraging op het IKC-dossier, is het budget voor de IKC projectleider nog niet volledig benut. Het IKC-dossier krijgt vervolg in 2020, met een afronding in eind mei 2020. Daarom wordt het niet gebruikte budget overgeheveld naar 2020.	40.700	
	Totaal programma 5 Onderwijs	40.700	0

Omschrijving	Toelichting op de doorgeschoven prestatie	Lasten	Baten
Gebouw C, Koningsplein 1	Een deel van het planmatig onderhoud 2019 is nog niet uitgevoerd. Het hiermee gepaarde gaande bedrag van € 38.500 zal worden doorgeschoven. De aanwending van de reserve groot onderhoud gebouwen, die hier tegenover staat, zal ook in 2020 plaats gaan vinden.	38.500	
Planmatig onderhoud bomen, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 17.900 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	17.900	
Sport(beleid)	Voor de kosten van de sportformateur heeft de gemeente (vanuit het Rijk/VWS) een totaalbudget van € 15.000,- gekregen in 2019. In 2019 is er € 3.000,- uitgegeven. De activiteiten van de sportformateur lopen echter door in 2020.	12.000	
Sport(beleid)	Het plaatsen van obstakels in de Gorzen en borden om de mountainbikeroute in de Gorzen aan te geven schuift door naar 2020.	6.000	
Sport(beleid)	De drinkwatercampagne van VET GEZOND schuift door naar 2020.	11.000	
Sporthal de Beverbol	Voor het jaar 2019 was een bedrag van € 141.000 begroot voor sloopkosten de Beverbol. In dit jaar zijn kosten gemaakt voor het intern slopen van deze sporthal. Een bedrag van € 92.500 is niet uitgegeven vanwege geconstateerde aanwezigheid van vleermuizen. Dit pand zal nu verder worden gesloopt in het 2e kwartaal 2020 (na de winterslaap van de vleermuizen). Deze mutaties houden tevens verband met de bestemmingsreserve actualisatie integraal accommodatieplan. Per saldo budgetneutraal.	92.500	
Sporthal de Beverbol	Tevens was een afwaardering begroot van € 143.000. Dit zal ook in 2020 plaats gaan vinden. Ook hier staat de bestemmingsreserve actualisatie integraal accommodatieplan tegenover. Per saldo dan ook eveneens budgetneutraal.	143.000	
Kunstobjecten/beeldende vormgeving	De prestaties voor de nog te betalen facturen m.b.t. 'kunsttoepassing Koningsplein' worden in 2020 geleverd.	67.900	
Openbaar groen dagelijks, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 31.300 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	31.300	
Totaal programma 6 Cultuur, sport en groen		420.100	0
Afval, afvalbeleidsplan	In 2019 is begonnen met de uitrol van het afvalbeleidsplan. Een deel van de voorgestelde plannen voor 2019 is nog niet geïmplementeerd. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 153.000. Dit restantbudget en de bijbehorende aanwending over de algemene reserve schuift door naar 2020.	153.000	
Riolering dagelijks onderhoud, beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	Omdat in 2019 al kosten zijn gemaakt voor het beheer en onderhoud maar de afrekening in 2020 gaat plaatsvinden moet het budget van € 10.300 van 2019 naar 2020 worden doorgeschoven.	10.300	
Actieplan luchtkwaliteit	Bij het vaststellen van het Actieplan Luchtkwaliteit 2019-2022 in 2018 is er een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 20.000 voor onderzoek gedurende de planperiode. Voor onderzoek is in 2019 € 3900 uitgegeven. Omdat het budget in kader van het Actieplan Luchtkwaliteit is met een planperiode t/m 2022 dient het restantbudget door te schuiven naar 2020.	16.100	
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	Het project verduurzaming heeft vertraging opgelopen. In de eerste helft van 2020 volgt een rapportage van de verplichte maatregelen en aanvullende maatregelen. Hierdoor zijn nog niet alle budgetten besteed in 2019.	44.400	
Totaal programma 10 Gezondheid en duurzaamheid		223.800	0
Toekomstvisie	De visie Rivieroevers stond voor 2019 op het programma, maar wordt doorgeschoven naar 2020.	112.100	
Centrumprogramma Ridderkerk	De verwachting was dat het Ontwikkelperspectief Centrum in november 2019 zou worden vastgesteld. Het Ontwikkelperspectief wordt naar verwachting in 2020 vastgesteld. Derhalve moet het budget worden doorgeschoven.	50.100	
Totaal programma 11 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		162.200	0
Totaal alle programma's		2.130.400	-72.400

Reserves

Omschrijving	Toelichting op de doorgeschoven prestatie	Lasten	Baten
Reservemutaties			
Algemene reserve	De dekking van het digitaliseren van bouwdoSSIERS schuift door naar 2020		-58.500
Algemene reserve	Het restant van de onttrekking tbv van de vorming van de kapitaalastenreserve fietsverharding Rijksstraatweg schuift door naar 2020		-150.700
Algemene reserve	In 2019 is begonnen met de uitrol van het afvalbeleidsplan. Een deel van de voorgestelde plannen voor 2019 is nog niet geïmplementeerd. De bijbehorende onttrekking aan de algemene reserve schuift door naar 2020.		-153.000
KLR fietsverharding Rijksstraatweg	Het restant van de vorming van de kapitaalastenreserve fietsverharding Rijksstraatweg schuift door naar 2020	150.700	
Algemene reserve	Het restant van de onttrekking t.b.v. de vorming van de kapitaalastenreserve Geluidsreductie Rotterdamseweg Drievliet schuift door naar 2020		-131.000
KLR geluidsreductie Rotterdamseweg	Het restant van de vorming van de kapitaalastenreserve Geluidsreductie Rotterdamseweg Drievliet schuift door naar 2020	131.000	
Reserve integraal accommodatieplan	De dekking voor sloop en afwaardering van sporthal De Beverbol schuift door naar 2020.		-235.500
Reserve integraal accommodatieplan	De dekking voor benodigde inhuur voor het opstellen/ uitwerken van diverse plannen rondom het AIAP schuift door naar 2020		-10.000
Reserve beeldende kunst	De dekking ten behoeve van kunsttoepassing in het centrum (Koningsplein) schuift door naar		-67.900
Reserve onderhoud gebouwen	De dekking van de vervanging van de Romneyloods schuift door naar 2020		-34.800
Reserve onderhoud gebouwen	Er is een overschot ontstaan op de post planmatig onderhoud. Op het programma van 2019 (van het totale meerjarenonderhoudsplan) stonden een aantal vervangingen met betrekking tot de technische installaties, waaronder brandmeldinstallaties en vervanging van de beveiligingscamera's, maar deze zijn vanwege een langer traject RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie) en knelpunten in de capaciteit naar 2020 doorgeschoven. Ook de aanwending van de reserve onderhoud gebouwen hiervoor, schuift door		-273.000
Reserve onderhoud gebouwen	Een deel van het planmatig onderhoud 2019 voor gebouw C is nog niet uitgevoerd. Vanwege knelpunten in de capaciteit zal dit in 2020 plaatsvinden. Het hiermee gepaarde gaande bedrag van € 38.500 zal worden doorgeschoven. De aanwending van de reserve groot onderhoud gebouwen, die hier tegenover staat, zal ook in 2020 plaats gaan vinden.		-38.500
	Totaal reserves	281.700	-1.152.900
	Totaal alle programma's incl. reservemutaties	2.412.100	-1.225.300
	Restant t.l.v. de Algemene reserve		1.186.800

Bijlage 2: Overzicht verstrekte subsidies

Programma	Organisatie	Omschrijving/activiteit	Subsidie
Programma 5 Onderwijs	Hadassa Kinderdagverblijf B.V.	Jaarlijkse subsidie	19.200
Programma 5 Onderwijs	KDV De Kleine Draeck	Subsidie	21.200
Programma 5 Onderwijs	Kinderopvang Mundo	Subsidie	27.400
Programma 5 Onderwijs	KINDEROPVANG SKR BV	Subsidie - Inzake VVE training 15 pers.	45.000
Programma 5 Onderwijs	SKR KDV B.V.	Subsidie - Inzake OAB taal 3f toets	2.500
Programma 5 Onderwijs	Stichting CJG Rijnmond	Subsidie	39.600
Programma 5 Onderwijs	Stichting CJG Rijnmond	Subsidie - Inzake Voeg Samen	26.200
Programma 5 Onderwijs	Stichting Lezen Oke	Subsidie	44.200
Programma 5 Onderwijs	Stichting Openbare Bibliotheek A tot Z	Subsidie - Inzake basisvoorzieningen	12.000
Programma 5 Onderwijs	Stichting Openbare Bibliotheek A tot Z	Subsidie - Inzake WEB-gelden	72.400
Programma 5 Onderwijs	Stichting OZHW voor PO en VO	Jaarlijkse subsidie	3.000
Programma 5 Onderwijs	Stichting OZHW voor primair onderwijs en voortgeze	Subsidie - Inzake dramalessen schakelklas	1.500
Programma 5 Onderwijs	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie	7.800
Programma 5 Onderwijs	Yes Kinderopvang Beheer	Jaarlijkse subsidie	20.300
Totaal Onderwijs			342.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	AAVB Stichting Artistieke activiteiten voor versta	Subsidie	8.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Abdelhalim	Initiatiefsubsidie - Inzake vrouwenkoffie	700
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Algemeen Gemengd Koor S.E.R.-Koor	Subsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Anyam	Jaarlijkse subsidie	6.100
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Bode - Korporaal	Subsidie - Inzake crea-middag mensen met beperking	1.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Boer - Ouwendijk	Initiatiefsubsidie - Inzake Openluchtdienst	700
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Chisi B.V.	Gemeentelijke monumenten Sint Jorisstraat 7	1.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Chr. Muziekver. Harpe Davids	Subsidie	6.400
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Christelijke Muziekvereniging Sursum Corda	Subsidie	6.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Christelijke Oratoriumvereniging Ridderkerk	Subsidie	4.600
Programma 6 Cultuur, sport en groen	CURARE Alexandra van Dongen Kunst- en Cultuurhisto	Subsidie - Inzake Summerschool Rijsoord	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	De Ridder Dichters	Subsidie	500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Faraj	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Gereformeerde Zangvereniging Share	Subsidie	1.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Hoek - Vos	Gemeentelijke monumenten Kievitsweg 20	1.200
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Invaliden Sportvereniging Ridderkerk(I.S.R.)	Subsidie	8.800
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Jansen	Initiatiefsubsidie	1.200
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Jansma	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Judostichting To-Uchi	Subsidie	1.200
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Kelderhuis - Kievit	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Kelderhuis - Kievit	Initiatiefsubsidie - Inzake ontmoetingsdag	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	KINDEROPVANG SKR BV	Subsidie - Inzake project SKR	4.800
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Knappe - de Jong	Initiatiefsubsidie - Inzake GZB-markt	1.200
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Mark Isarin	Subsidie - Inzake Beeldmakers	1.900
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Muziekvereniging Excelsior Bolnes	Subsidie	6.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Muziekvereniging Harmonie	Subsidie	6.400
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Muziekvereniging Harmonie	Subsidie - Inzake Blazersbende	5.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Onnink	Initiatiefsubsidie - Inzake Fietsclub	700
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Protestantse Kerk in Nederland	Initiatiefsubsidie - Inzake zomerfair	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	RADAR	Subsidie	17.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Ridderkerkse Voetbalvereniging Hercules	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Rijploeg 2Wielers	Subsidie - Inzake Cyclocross door Ridderkerk	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	S.V. Slikkerveer	Initiatiefsubsidie	1.400
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Scheper	Initiatiefsubsidie - Inzake Concert	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Blues- & Rootsmuziek Ridderkerk	Subsidie	2.600
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Building Arts	Subsidie - Inzake Building Arts	13.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Building Arts	Subsidie - Inzake Joris en de Draak tour	13.400
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Buurtpreventie Bolnes	Subsidie	700
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Evenementen Ridderkerk	Jaarlijkse subsidie	44.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Help eens een Handje	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting het Huys Ten Donck	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting het Huys Ten Donck	Subsidie - Inzake Herstel Historische haven/grienden	190.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Islamitisch Centrum Ridderkerk	Initiatiefsubsidie - Inzake open dag 18-20 oktober	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Kleine Meesters	Subsidie - Inzake cultuureducatie project	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Kunstmakers	Subsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Kunstroute Ridderkerk	Subsidie	2.900
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Lezen Oke	Subsidie	36.800
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Lokale Omroep Ridderkerk	Jaarlijkse subsidie	29.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Multicultureel Ridderkerk	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Natuurbeheer Waalbos	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Openbare Bibliotheek A tot Z	Subsidie	1.401.600
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Oud Ridderkerk	Subsidie	17.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie	1.800
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie - Inzake Filmhuis project	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Ridderkerks Symfonieorkest	Subsidie	9.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting voor Cultuureducatie Zuid-Holland-Zuid	Subsidie	565.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting voor Cultuureducatie Zuid-Holland-Zuid	Subsidie - Inzake Cmk matching	12.400
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Stichting Wereldwerk Ridderkerk	Subsidie	2.700

Programma	Organisatie	Omschrijving/activiteit	Subsidie
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Teeuw	Initiatiefsubsidie - Inzake diverse kerkconcerten	1.300
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Timmerman	Gemeentelijke monumenten	3.000
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Upstairs dance & fit	Subsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Vereniging voor Interkerkelijke Jeugdevangelisatie	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Vereniging voor PCPO Barendrecht en Ridderkerk	Initiatiefsubsidie - Inzake fitte school Klimop	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Waard - Bos	Initiatiefsubsidie	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Wijkactiviteiten Vereniging Oost	Initiatiefsubsidie - Inzake kinderdisco	1.500
Programma 6 Cultuur, sport en groen	Wilhelminakerk Slikerveer	Initiatiefsubsidie - Inzake tentweek Slikerveer	1.500
Totaal Cultuur, sport en groen			2.477.700
Programma 7 Jeugd(hulp)	Speeltuinenvereniging Dillenburg	Subsidie	2.200
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting CJG Rijnmond	Subsidie	1.298.800
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Enver	Subsidie - Inzake Inzet wijkteamprofessionals	114.700
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Enver	Subsidie - Inzake Pak je Kans	37.200
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Evenementen Ridderkerk	Jaarlijkse subsidie	22.900
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Lezen Oke	Subsidie	6.200
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting MEE Rotterdam Rijnmond	Subsidie - Inzake Inzet wijkteamprof. MEE	17.200
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie	3.800
Programma 7 Jeugd(hulp)	Stichting Scouting Ridderkerk	Jaarlijkse subsidie	2.500
Totaal Jeugd(hulp)			1.505.500
Programma 8 Welzijn en zorg	BAVO Europoort / Parnassia Groep	Jaarlijkse subsidie	18.200
Programma 8 Welzijn en zorg	EHBO-vereniging Ridderkerk	Subsidie	1.000
Programma 8 Welzijn en zorg	Kuipers	Subsidie - Inzake scootmobiel club	3.400
Programma 8 Welzijn en zorg	NPV Afdeling Ridderkerk	Jaarlijkse subsidie	2.700
Programma 8 Welzijn en zorg	Stg.Prot.Chr. Zorgorganisatie Riederborgh	Subsidie - Inzake exploitatie Wijkcentrum West	98.000
Programma 8 Welzijn en zorg	Stg.Prot.Chr. Zorgorganisatie Riederborgh	Subsidie - Inzake sociale alarmopvolging	45.000
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels	Innovatiesubsidie	12.200
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Aafje Thuiszorg Huizen Zorghotels	Subsidie	125.200
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Fairtrade Gemeente Nederland	Subsidie	1.300
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Gaan en Doen	Subsidie	8.200
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting IJsselmonde Oost(De Bun)	Innovatiesubsidie	79.700
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting MEE Rotterdam Rijnmond	Subsidie - Inzake Pak je Kans	72.800
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Pameijer	Innovatiesubsidie Project Buurtirkel	22.500
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Pameijer	Subsidie	3.300
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Pameijer	Subsidie - Inzake Inzet dienstverlening	97.200
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Present Ridderkerk	Subsidie	21.500
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie	10.500
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Projectgroep Gilde Ridderkerk	Subsidie - Inzake Platform Participatie	7.600
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Slachtofferhulp Nederland	Subsidie	11.900
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting SOL Samen Ondernemend Leren	Innovatiesubsidie	27.700
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Vivenz	Subsidie - Inzake RESET	35.000
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Vivenz	Subsidie - Inzake BSR	42.200
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting VluchtelingenWerk Zuidwest Nederland	Jaarlijkse subsidie	65.400
Programma 8 Welzijn en zorg	Stichting Vrouwen voor Vrede Ridderkerk	Subsidie	500
Programma 8 Welzijn en zorg	Tamerius - van Oosten	Subsidie	800
Programma 8 Welzijn en zorg	Vereniging van en voor Lichamelijk Gebrekkigen	Subsidie	500
Programma 8 Welzijn en zorg	Vrouwen voor vrede Mollukken	Waarderingsubsidie	3.600
Totaal Welzijn en zorg			817.900
Programma 9 Werk	Stichting Samenredzaamheid bij Schulden	Subsidie	24.200
Totaal Werk			24.200
Programma 10 Gezondheid en duurzaamheid	Stichting Chris en Voorkom!	Subsidie	24.800
Totaal Gezondheid en duurzaamheid			24.800
Eindtotaal			5.192.400

Bijlage 3: Overzicht vererving subsidies

Subsidie verlener	Lopende subsidie	Bedrag	Subsidiejaar
Nedvang	Bijdrage extra aanpak zwerfafval 2013-2022 p/j € 1,19 per inw.	53.000	2013-2022
Nedvang	Bijdrage extra aanpak zwerfafval 2013-2017 eenmalig	56.809	2013- 2017
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Koninginneweg	9.850	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Rijkstraatweg 1	19.730	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Rijkstraatweg 2	13.464	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Rijkstraatweg 3	4.730	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Rijnsingel	4.970	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Vlietlaan 1	29.900	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Vlietlaan 2	23.100	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Uitvoerings subsidie sanering verkeerslawaaai, Sportlaan	2.500	2018
Min. van Infrastructuur en Milieu	Uitvoerings subsidie sanering verkeerslawaaai Rijnsingel	13.420	2018
Metropoolregio R'dam Den Haag	Omvormen deel van de Ringdijk Ridderkerk naar verblijfsgebied 30 km/uur, BDU-subsidie van MRDH.	3.000	2016
Landschapstafel IJsselmonde	Opstellen Waalvisie	33.000	2016
Landschapstafel IJsselmonde	Subsidie Waarvisie Ridderkerk	225.520	2018
Metropoolregio R'dam Den Haag	Buurtbus 601	35.000	2016
Metropoolregio R'dam Den Haag	30 km/u-zone Ringdijk Riederwerf Huys Ten Donck	3.000	2017
Landschapstafel IJsselmonde/Rievier als Getijdenpark		510.000	2018
Landschapstafel IJsselmonde	Projectleider Huys Ten Donck	60.750	2018

Subsidie verlener	Afgeronde subsidie	Bedrag	Subsidiejaar
Provincie Zuid Holland	Sanering verpreid liggen glas Deltapoort	302.500	2016
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, Sportlaan	5.100	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Vorbereidings subsidie sanering verkeerslawaaai, geluidsanering Burg. De Gaay Fortmanstraat	5.550	2014
Min. van Infrastructuur en Milieu	Uitvoerings subsidie sanering verkeerslawaaai, Burg. De Gaay Fortmanstraat	32.380	2017
Provincie Zuid Holland	Exploitatie Driehoeksveer Ridderkerk	20.000	2018
Metropoolregio R'dam Den Haag	Buurtbus 601 (Ridderkerk Centrum - Barendrecht Centrum)	35.000	2016
Provincie Zuid Holland	Gebiedsmanager Cornelisland	8.775	2017
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed	Haalbaarheidsonderzoek Koninginneweg 150	7.284	2018

Bijlage 4: Interbestuurlijk Toezicht

Financiën	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		De begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 zijn structureel in evenwicht.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Er is geen reden voor extra aandacht.	
Ruimtelijke ordening	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		Diverse van onze bestemmingsplannen dateren van voor de inwerkingtreding van de Verordening Ruimte. Om die reden is onze score op dit aspect 'oranje'. Wij nemen jaarlijks in onze begroting een kaart en actualiseringsoverzicht op van onze ruimtelijke plannen op: * In 2020 vervolgen wij de ruimtelijke procedure van het omgevingsplan Donkersloot en het bestemmingsplan Woongebied. * De actualisatie van het bestemmingsplan Bedrijventerrein Veren Ambacht stellen we uit. Dit omdat we eerst de provinciale gebiedsvisie voor de bedrijventerreinen Veren Ambacht, Nieuw-Reijerwaard en BT-Oost Barendrecht afwachten. * in 2020 starten we met een gebiedsvisie voor Centrum-Oost (Noordenweg en omgeving).	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Onze oudere bestemmingsplannen zijn consoliderd en niet ontwikkelingsgericht. Het feit dat ze verouderd zijn zorgt niet voor strijdigheid met de Verordening Ruimte 2014.	
Omgevingsrecht	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen			
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		In 2016/2017 is aangevangen met de implementatie van de beleidscyclus conform de Kwaliteitscriteria 2.1. In mei 2017 is het "Vergunningenbeleidsplan Wabo 2017-2021" vastgesteld. Begin 2018 is het "Uitvoeringsprogramma Wabo-vergunningen 2018" vastgesteld. Begin 2018 is het "Jaarverslag Wabo-vergunningverlening 2017" vastgesteld (inclusief evaluatie). In januari 2019 is het "Handhavingsbeleidsplan Wabo 2019-2023" vastgesteld (als opvolger van een bestaand Handhavingsbeleidsplan Wabo). Het "Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving Wabo 2019" en het "Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening Wabo 2019" zijn in mei 2019 vastgesteld. In augustus 2019 is het "Jaarverslag Wabo-Toezicht en Handhaving 2018" en het "Jaarverslag Wabo-vergunningverlening 2018" vastgesteld. In 2019 is de beleidscyclus voor zowel Wabo-Vergunningverlening als voor Wabo-Toezicht en Handhaving volledig ingevoerd. De provincie heeft een 'rode' score toegekend omdat de termijn met meer dan een maand was overschreden. Zo moest het uitvoeringsprogramma voor 1 februari zijn vastgesteld en de gemeenteraad en de provincie moesten voor 1 april van het jaar hierover zijn geïnformeerd.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Er is geen reden voor extra aandacht.	
Monumentenzorg	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		In Ridderkerk is Bureau Dorp, Stad + Land aangewezen als Erfgoedcommissie en – adviseur. De aanwijzing is gebaseerd op de Monumentenverordening van de gemeente Ridderkerk 2013	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Er is geen reden voor extra aandacht.	
Archief- en informatiebeheer	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		In 2017 heeft het Stadsarchief Rotterdam een archiefinspectie uitgevoerd. Het inspectierapport is naar de provincie (Peter Diebels) gestuurd. Naar aanleiding van het rapport van de archiefinspectie is een plan van aanpak opgesteld. In februari 2020 heeft overleg plaatsgevonden met de archiefinspecteur, daarbij zijn de aanbevelingen uit het rapport besproken. In 2020 zal een nieuwe archiefinspectie plaatsvinden.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Het team i-Services (DIV) heeft de laatste jaren prioriteit gegeven aan een verandertransitie. Er is een nieuw zaakstelsel ingericht, waardoor structuur en werkwijze zijn gewijzigd. In 2019 is gestart met het opschonen van de bouwdoSSIERS, dit is onderdeel van het project digitalisering.	
Huisvesting Vergunninghouders	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	7
		Fase interventieladder op 1 januari	informatie opvragen en valideren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	16
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	15
		achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	8
		Fase interventieladder op 1 juli	informatie opvragen en valideren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	16
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	31
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	7
		Fase interventieladder op 31 december	de taakstelling is gerealiseerd
		Toelichting	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	Er is geen reden voor extra aandacht.	

Bijlage 5: Prestatie-indicatoren

Programma 1

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
1 Burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren.	Score 1-5. • Helemaal eens (%).	3,2 38,0%	3,2 35,0%	3,1 35,0%	3,1 29,0%	
Bron: Burgerpeiling						
2 % inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.	• Heel veel. • Niet veel/niet weinig. • Nauwlijks tot geen.	35,0% 51,0% 14,0%	38,0% 46,0% 12,0%	33,0% 49,0% 18,0%	28,0% 51,0% 21,0%	
Bron: Burgerpeiling						
3 Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening.	Score 1-10.	6,9	6,9	6,9	6,8	
Bron: Burgerpeiling						
4 Waardering van de inwoners voor de communicatie.	Score 1-10.	6,9	6,9	7,1	6,8	
Bron: Burgerpeiling						
5 Waardering door inwoners van het vernieuwde gemeentejournaal De Blauwkai.	Score 1-10.	7,2	7,3	7,2	7,2	
Bron: Burgerpeiling						

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
6	Tevredenheid over de dienstverlening via de digitale faciliteiten (website).	Score 1-10.	6,9	7,0	7,1	6,8	
Bron: Burgerpeiling							
7	Klanttevredenheid (balie)contact.	Score 1-10. Totaal oordeel aan loket. Klantcontact.	7,8 7,0	8,2 6,9	7,9 6,9	8,4 6,7	
Bron: Klanttevredenheidsonderzoek/Burgerpeiling							
8	Klanttevredenheid telefonisch contact.	Cijfers gegeven o.b.v. contact afgelopen jaar.	6,7	7,7	7,2	7,7	
Bron: Klanttevredenheidsonderzoek							
9	Waardering maatschappelijke organisatie en instellingen contact met de gemeente.	Score 1-10. Communicatie met bedrijfsleven: • Mogelijkheden om met ambtenaren in contact te komen. • Mogelijkheden om met bestuurders, zoals burgemeester en wethouder in contact te komen.	6,5			6,4	
Bron: Ondernemerspeiling							
10	Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening.	Score 1-10.	5,8			6,6	
Bron: Ondernemerspeiling							

Programma 2

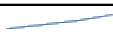

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
11	Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners.	Aantal per 1.000 inwoners.	6,0	5,0	4,3	4,9	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
12	Veiligheidsgevoel van inwoners.	Het percentage van inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt in de buurt.	84,0%	83,0%	85,0%	79,0%	
Bron: Burgerpeiling							
13	Totaal aantal verwijzingen Halt.	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	69,0	83,0	101,0	73,0	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
14	Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,9	0,6	0,7	0,7	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
15	Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.	Het aantal per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn: mishandeling, bedreiging, zedenmisdrijf, openlijk geweld (pers.), overval, straatroof, (poging tot) moord/doodslag.	4,4	3,5	3,9	4,1	
Bron: Gemeente (concern control, statistiek)							
16	Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners.	Aantal per 1.000 inwoners. Diefstallen uit woningen: woninginbraak ('gekwalficeerde diefstallen') of insluiping (diefstallen zonder braak).	3,0	2,6	1,9	1,8	
Bron: Gemeente (concern control, statistiek)							

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
17	Mate van overlast van buurtbewoners.	Het percentage van inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van buurtbewoners.	8,0%	9,0%	8,0%	5,0%	
Bron: Burgerpeiling							
18	Mate van overlast van hangjongeren.	Het percentage van inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van hangjongeren.	8,0%	10,0%	9,0%	10,0%	
Bron: Burgerpeiling							
19	Aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt.	Het percentage van inwoners dat zich soms wel, soms niet veilig voelt in de buurt.	15,0%	15,0%	13,0%	19,0%	
Bron: Burgerpeiling							

Programma 3

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
20	Waardering bereikbaarheid bedrijfslocaties voor bevoorrading.	Score 1-10.	7,1			7,2	
Bron: Ondernemerspeiling							
21	Mate waarin inwoners tevreden zijn over de bereikbaarheid.	Score 1-10.	76,0%	91,0%	86,0%	86,0%	
Bron: Burgerpeiling							
22	Bereikbaarheid met de auto.	Score 1-10.	8,1	8,0	8,0	7,9	
Bron: Burgerpeiling							
23	Bereikbaarheid met het openbaar vervoer.	Score 1-10.	7,1	7,2	6,8	6,9	
Bron: Burgerpeiling							
24	Ervaring onveilige verkeerssituaties.	In percentage van de inwoners die vaak een onveilige verkeerssituatie ervaart.	19,0%	20,0%	19,0%	20,0%	
Bron: Burgerpeiling							

Programma 4

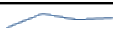

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
25 Waardering ondernemingsklimaat gemeente.	Score 1-10.	6,8			6,7	
Bron: Ondernemerspeiling						
26 Functiemenging (%).	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (in %).	50,2%	50,2%	50,3%	50,1%	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
27 Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in leeftijd 15 t/m 65 jaar.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-65 jaar.	111,5	115,1	118,4	124,3	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
28 Leegstand winkels.	In %.	8,5%	10,6%	8,8%	9,5%	
Bron: MRDH-cijfers o.b.v. Locatus via afdeling Ruimte						
29 Leegstand kantoren.	In %.	10,0%	12,0%		8,0%	
Bron: Planbureau voor de Leefomgeving						
30 Waardering vestigingsklimaat gemeente.	Score 1-10. De mate waarin locatie en vestigingsfactoren op orde zijn.	6,5			6,4	
Bron: Ondernemerspeiling						

Programma 5

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
31	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers).	Percentage deelnemers aan het VO en MBO. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.	1,6%		2,1%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
32	Absoluut verzuim.	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.		0,8	1,5		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
33	Relatief verzuim.	Het aantal leerplichtigen (5-18 jaar) dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.	23,0	26,2	27,0		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
34	Laaggeletterdheid.*	Het percentage volwassenen dat laaggeletterd is.	11-13% (2013)				
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							

* Wordt niet meer getoond op de site w.aarstaatjegemeente.nl

Programma 6

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
35	Waardering voor de (kwaliteit van de) buitenruimte in Ridderkerk.	Score 1-5. Hieronder vallen diverse vragen en stellingen gerelateerd aan de buitenruimte, zoals: • Het goed onderhouden van perken, plantsoenen en parken. • Het goed begaanbaar zijn van straten, pleinen en trottoirs in de woonbuurt. • Het schoon zijn van de buurt. • Tevredenheid over speel- en sportvoorzieningen.	3,6	3,6	3,6	3,3	
			3,6	3,6	3,6	3,4	
			3,6	3,6	3,5	3,4	
			3,7	3,6	3,5	3,6	
Bron: Burgerpeiling							
36	Niet-sporters (%).	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totale aantal inwoners.	54,9%				
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
37	Actieve deelname verenigingsleven de afgelopen 12 maanden in Ridderkerk.	In %.	50,0%	56,0%	53,0%	54,0%	
Bron: Burgerpeiling							
38	Voldoende mogelijkheden voor sportbeoefening in Ridderkerk.	Tevredenheid over de sportvoorzieningen: • Helemaal eens in %. • Helemaal eens in score (1-5).	76,0%	76,0%	70,0%	68,0%	
			3,8	3,7	3,6	3,6	
Bron: Burgerpeiling							

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
39	Voldoende mogelijkheden voor deelname aan kunst- en cultuureducatie in Ridderkerk.	Eens in %.	36,0%	65,0%	64,0%	71,0%	
Bron: Burgerpeiling							

Programma 7

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
40	Werkloze jongeren.	In %, 16-22 jaar.	1,4% (2015)		2,0%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
41	Kinderen in uitkeringsgezinnen.	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	5,3% (2015)		7,0%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
42	Jongeren met een delict voor de rechter.	Het percentage jongeren (12-21 jaar).	1,5% (2015)		1,0%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
43	Meldingen kindermishandeling in Ridderkerk*	Het percentage mishandelde kinderen tot 18 jaar dat bij de Bureaus AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) is gemeld.	0,4% (2014)				
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
44	Jongeren (tot en met 18 jaar) met jeugdhulp.	Het percentage jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren.	7,3%	7,0%	7,6%	6,8%	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
45	Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming**	Het percentage jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren.	1,1%	1,2%	1,3%	1,1%	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
46	Jongeren (12 - 22 jaar) met jeugdreclassering**	Het percentage jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren.	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
47	Alcohol en drugsmisbruik onder jongeren in Ridderkerk.	<ul style="list-style-type: none"> • Binge-drinken • Dronken of aangeschoten • Wietgebruik 		22,0%	22,0%		
Bron: Gemeente							

* Taken zijn per 2015 overgegaan van AMK naar Veilig Thuis. Tot op heden zijn de cijfers niet betrouwbaar genoeg om aan te leveren bij CBS die deze levert aan waarstaatjegemeente.nl

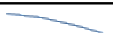
** Cijfers over het eerste halfjaar 2019,

Programma 8

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
48 Tevredenheid Ridderkerkse cliënten.	Score 1-10.	7,7		7,6	7,7	
Bron: Tevredenheidsonderzoek + Schouw en						
49 Schoon huis (huishoudelijke hulp).	In %.	95,0%		97,8%	98,0%	
Bron: Tevredenheidsonderzoek + Schouw en						
50 Wmo cliënten met een maatwerkarrangement.	Aantal per 1.000 inwoners.	68,0	74,0	73,0	73,0	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
51 Mate waarin mantelzorgers zich door de gemeente Ridderkerk ondersteund en gewaardeerd voelen.	Het percentage dat zich ondersteund en gewaardeerd voelt door de gemeente.	7,0%				
Bron: Burgerpeiling						

Programma 9

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
52 Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jr.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.	752,1	753,6	760,2	756,2	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
53 Netto arbeidsparticipatie (% mensen tussen 15 en 67 jaar dat een baan heeft).	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de totale beroepsbevolking.	65,6%	66,7%	67,8%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
54	Personen met een bijstandsuitkering aantal per 1.000 inwoners*	In aantallen.	29,2	30,9	30,1	30,4	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
55	Aantal personen met een lopend re-integratietraject*	Het aantal re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	35,0	42,4	46,1	46,1	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
56	Aantal inwoners in Ridderkerk dat in armoede leeft (bijv. 110% van het bijstandsniveau).	In aantallen (huishoudens).	1.302	1.472	1.449	1.469	
Bron: Gemeente (armoedemonitor)							
57	Ridderkerkse uitstroom naar werk in % van de behaalde uitstroom.	In %	46,5%	47,2%	43,6%	46,0%	
Bron: Bestuursrapportage Sociaal Domein							
58	Uitstroom naar werk als % van het klantenbestand.	In %	13,8%	12,6%	11,1%	9,0%	
Bron: Bestuursrapportage Sociaal Domein							

* Over het eerste halfjaar 2019

Programma 10

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
59	Hoeveelheid restafval uit Ridderkerk dat vanuit afval aanbiederstation in verbrandingsoven terecht komt.	In kg.	1.414.000	1.439.000	728.000	741.000	
Bron: NV BAR Afvalbeheer							
60	Vergroten van het afvalscheidingspercentage in Ridderkerk.	In %.	51,0%	53,0%	51,7%	54,3%	
Bron: NV BAR Afvalbeheer							
61	Omvang huishoudelijk restafval kilogram per inwoner.	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg).		225,0	233,0	243,0	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
62	Waardering van de kwaliteit van de gemeentelijke begraafplaatsen en rouwcentra in Ridderkerk.	In %. • (Helemaal) mee eens. • (Helemaal) oneens.	79,0% 5,0%	90,0% 10,0%	94,0% 6,0%	93,0% 7,0%	
Bron: Burgerpeiling							
63	Waardering algehele persoonlijke gezondheid in Ridderkerk.	Score 1-10.	7,7	7,7	7,7	7,6	
Bron: Burgerpeiling							
64	Hernieuwbare elektriciteit.	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (in %).	1,1%	1,8%	3,1%		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
65 Lucht.	De voorraad lucht op basis van de uitstoot van CO2, stikstofdioxiden, fijnstof en vluchtige organische stoffen. 0 (zeer laag) en 100 (zeer hoog).	75	77			
Bron: Waarstaatjegemeente.nl/dashboard/energie en klimaat						
66 Aantal zwerfdieren dat is opgevangen.	In aantallen.	37	25	19	24	
Bron: Gemeente						

Programma 11

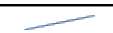

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
67 Koopwoningen ten opzichte van aantal huurwoningen.	In %.	54,0% koop 460,% huur	54,2% koop 45,8% huur			
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
68 Particuliere huurwoningen ten opzichte van sociale huurwoningen.	Het percentage particuliere huursector van de totale woonvoorraad ten opzichte van het percentage sociale huursector van de totale woonvoorraad.	6,6% t.o.v. 39,6%	6,8% t.o.v. 39,2%			
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						

Programma 12

Nr.	Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
69	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens.	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	549	659	663	685	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
70	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens.	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	474	586	591	612	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							
71	Waardering "voldoende" voor uitvoering WOZ in 2016 (meting Landelijke Waarderingskamer).	Dit volgt uit rapportage kwaliteitscontrole van de Waarderingskamer.	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	
Bron: Landelijke Waarderingskamer							
72	Voor eind oktober van elk jaar alle bezwaarschriften WOZ afronden.	Bij bedrijfspanden worden gemachtigden eerst gehoord tijdens een hoorzitting.	95,0%	98,0%	85,0%	76,0%	
Bron: Gemeente							
73	Het aantal bezwaarschriften WOZ onder het jaarlijkse landelijke percentage houden.	In %. Aantal bezwaarschriften.	0,8% 169	0,8% 180	1,0% 230	1,9% 487	
Bron: Gemeente							
74	Gemiddelde WOZ.	In euro's	186.000	188.000	195.000	213.000	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl							

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
75 Demografische druk.	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar. In %.	78,6%	79,4%	79,8%	80,9%	
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
76 Nieuw gebouwde woningen.	Aantal per 1.000 woningen.	8,2		8,5		
Bron: Waarstaatjegemeente.nl						
77 Formatie in fte per 1.000 inwoners.	Fte per 1.000 inwoners.		6,6	6,6	6,4	
Bron: BAR-organisatie						
78 Bezetting in fte per 1.000 inwoners.	Fte per 1.000 inwoners.		6,4	6,4	6,3	
Bron: BAR-organisatie						

Overige prestatie-indicatoren

Nr. Omschrijving	Toelichting/Eenheid	2016	2017	2018	2019	Trendlijn
79 Woonlasten vergelijking met omliggende gemeenten.	Zie paragraaf Lokale heffingen begroting en jaarstukken.					
Bron: COELO						
80 Apparaatskosten per inwoner.	In euro 's.			538,00	560,00	
Bron: BAR-organisatie						
81 Externe inhuur (kosten per inwoner).	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten.			1,0%	1,2%	
Bron: BAR-organisatie						
82 Overhead (%).	% van totale lasten.			38,0%	43,4%	
Bron: BAR-organisatie						

Bijlage 6: Bestuursrapportage Sociaal domein

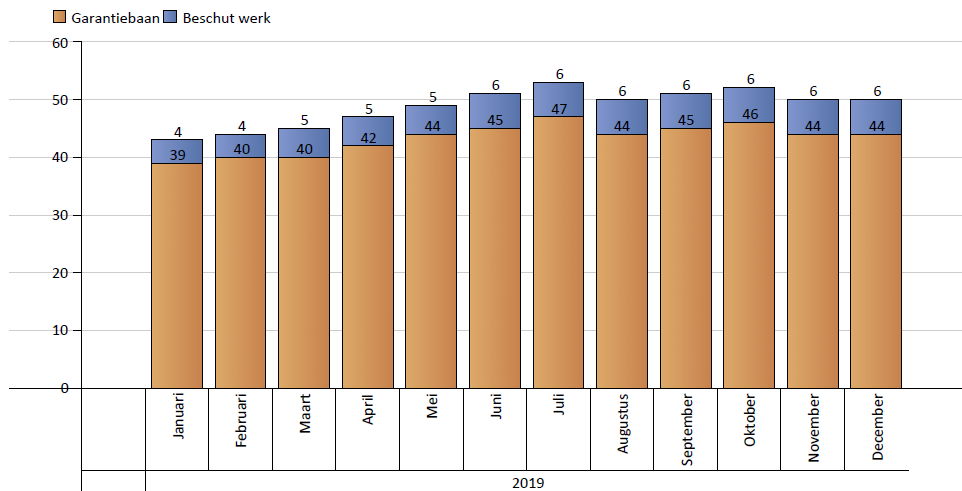
Jaarrapportage Sociaal Domein over 2019

Eind 2017 is gestart met het ontwikkelen van een rapportage Sociaal Domein, die is gekoppeld aan de P&C-cyclus. Ondertussen heeft de rapportage een nieuwe opzet en lay-out, als gevolg van de doorontwikkeling van de rapportage. In de rapportage treft u de cijfers aan over januari tot en met december 2019 van het Sociaal Domein. Deze cijfers gaan over een aantal inhoudelijke onderwerpen: Werk en inkomen, minimavoorzieningen en schulddienstverlening, Jeugdhulp en wijkteams en WMO en doelgroepenvervoer.

In de onderstaande cijfers zijn de cijfers opgenomen met de peildatum 31 december 2019. Na deze datum kunnen deze cijfers nog wijzigen, als gevolg van mutaties die na de peildatum plaats vinden. Dit is een gevolg van het administratieve proces.

1. Werk en inkomen, minimavoorzieningen en schulddienstverlening

Aantal garantiebannen en nieuw beschut werk

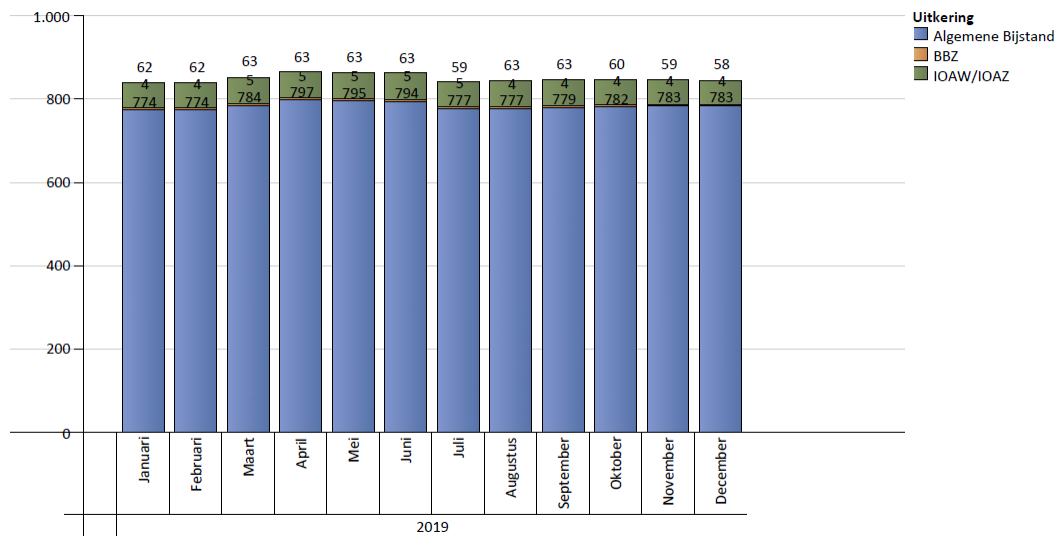

Toelichting:

Mensen die werken in een garantiebaan (*wet banenafpraak*) of in het kader van nieuw beschut werk zijn vanaf de invoering van de Participatiewet een nieuwe doelgroep van gemeenten. Om ervoor te zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking aan het werk kunnen, zijn werkgevers verplicht om voor hen arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen. Dit is de quotumregeling. Gemeenten hebben de opdracht om ervoor te zorgen dat bedrijven in één arbeidsmarktregio op dezelfde wijze daarbij worden geholpen. Een van de voorzieningen daarbij is de loonkostensubsidie die de loonwaarde van de medewerker aanvult tot het wettelijk minimum loon. Deze wordt betaald uit de Wet Bundeling uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten (Buig).

Afgelopen jaar is het aantal mensen dat in een garantiebaan werkt met 12,5% gestegen tot 44. Het aantal mensen dat werkzaam is in een beschutte werkomgeving is verdubbeld tot 6 personen.

Ontwikkeling van het uitkeringsbestand

Toelichting:

Het uitkeringsbestand betreft het aantal uitkeringsdossiers aan het einde van de maand. Dit is anders dan het aantal personen dat een uitkering ontvangt. Een uitkering die aan 1 persoon wordt verstrekt telt dus voor 1 en een uitkering die aan meerdere personen (gezin) wordt verstrekt telt ook voor 1 uitkering.

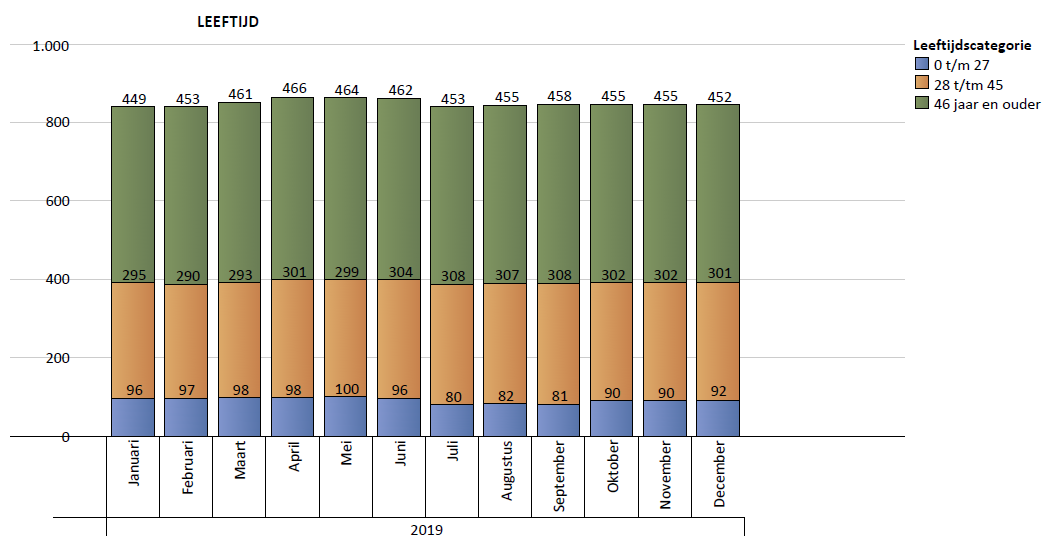
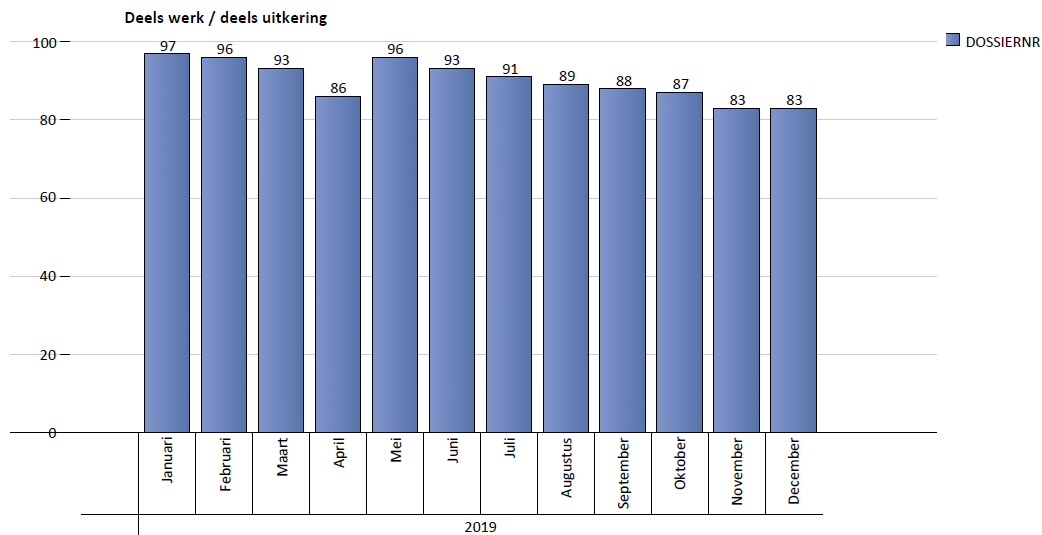
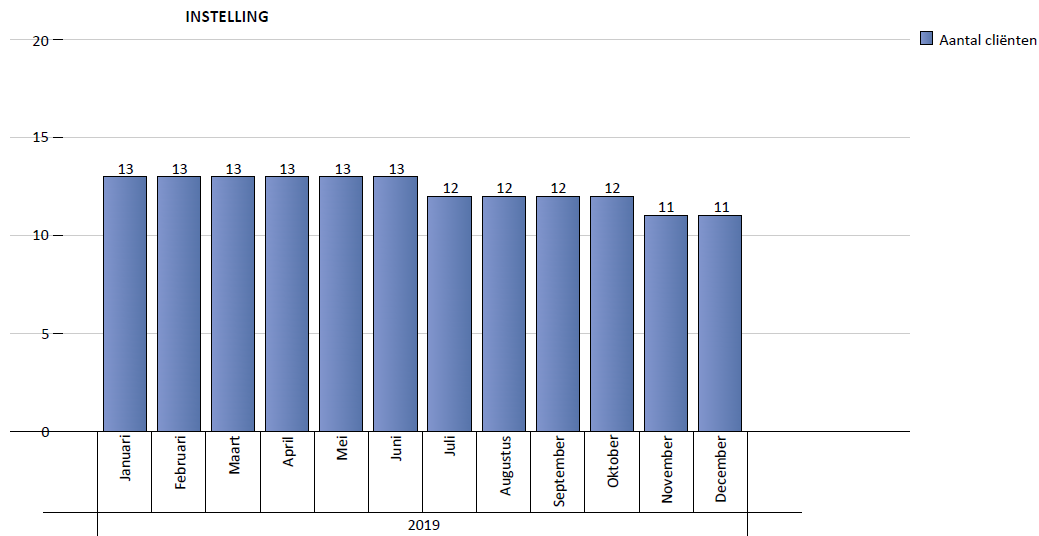
'loaw/loaz' zijn regelingen voor oudere werklozen (loaw: geboren voor 1965; loaz: ex- zelfstandigen van 55 jaar of ouder). De 'Bbz' is een regeling voor inkomensondersteuning voor zelfstandigen.

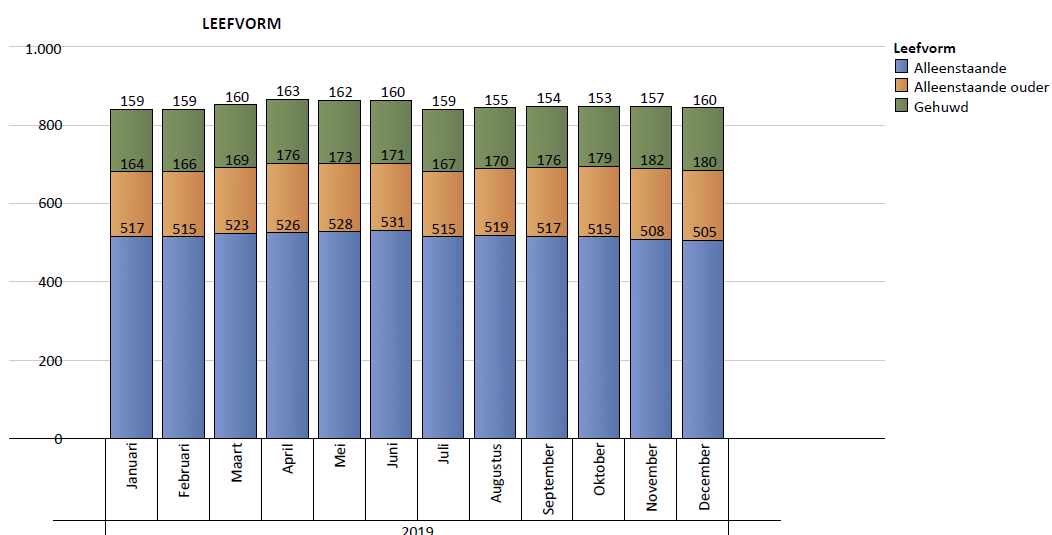
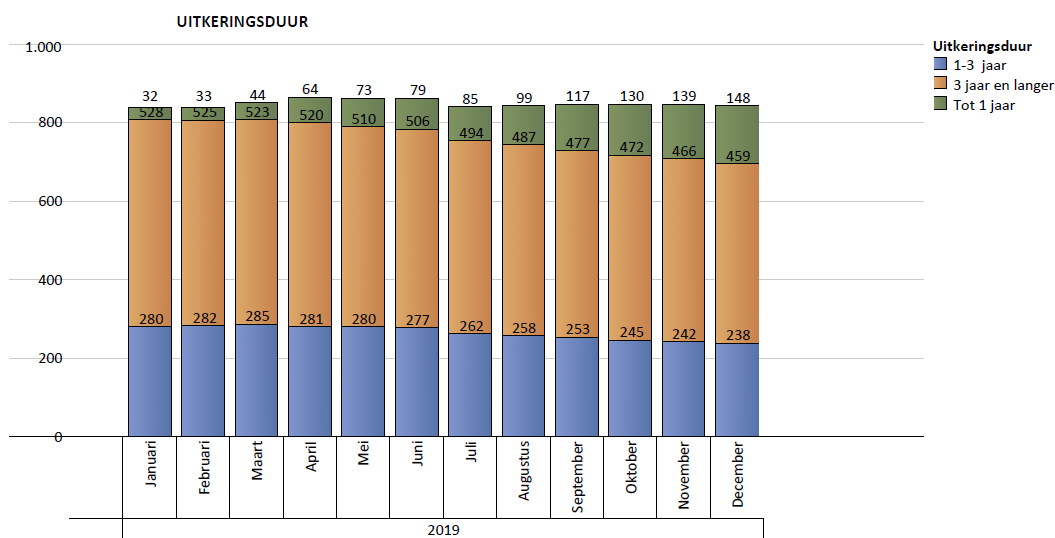
Het aantal uitkeringen is in de eerste helft 2019 ongeveer met 2% gestegen, in de tweede helft is deze stijging afgenomen. Uiteindelijk is het jaar afgesloten met een stijging van 0,8% van het uitkeringsbestand ten opzichte van het begin van het jaar. Landelijk beeld in 2019 was een afname van het uitkeringsbestand in 2019.

Gelijktijdig met de wisseling van de aansturing, medio 2019, is aan een extern bureau advies gevraagd wat nodig is om de landelijke trend met betrekking tot de uitstroom van de uitkeringsgerechtigden te realiseren. Deze adviezen zijn omgezet naar acties en deelprojecten. Eind 2019 is een start gemaakt met het invoeren van een nieuwe werkwijze. In de loop van 2020 zullen de eerste resultaten zichtbaar zijn¹.

¹ De huidige Covid-19 crisis is wel van invloed op het inzetten van de acties en het doorlopen van de deelprojecten. Dit loopt vertraging op.

Klantgroepen en klantkenmerken

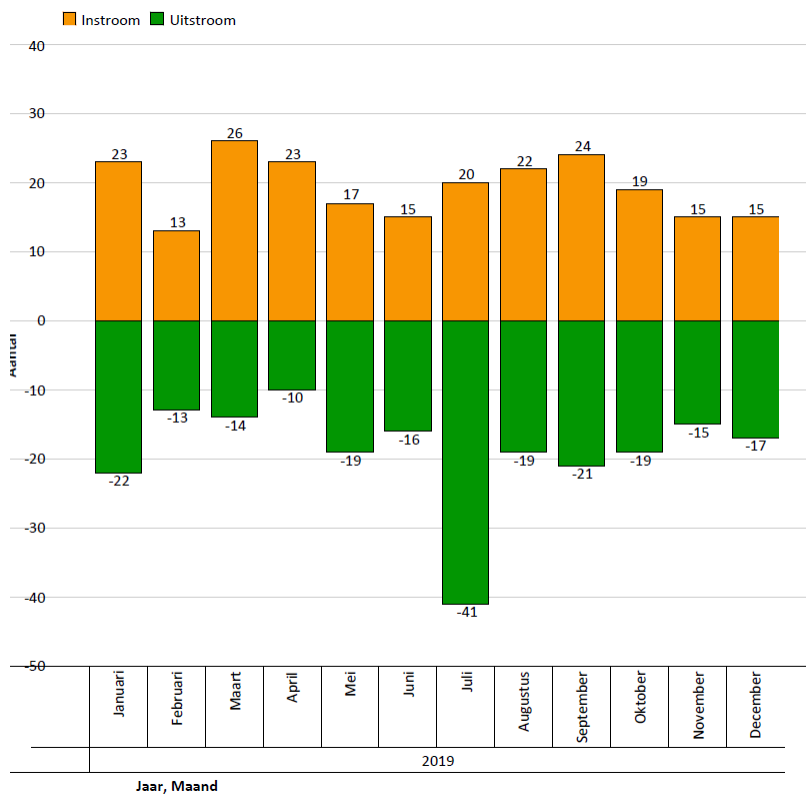

Toelichting:

Het gaat in bovenstaande tabellen om klantgroepen en kenmerken:

- Het aantal uitkeringsgerechtigden dat in een instelling verblijft is afgenomen. Zij krijgen begeleiding vanuit de instelling zelf.
- Het aantal uitkeringsgerechtigden met een parttime aanstelling en daarnaast een aanvullende uitkering is gedaald. Een aantal van hen hebben inmiddels voldoende inkomsten uit arbeid. Anderen ontwikkelen zich naar uitkeringsonafhankelijkheid. Sommigen zijn (nog) beperkt in het aantal uren dat ze kunnen werken.
- Kenmerk leeftijd. Voor de ouderen is het relatief het moeilijkst om werk te vinden, ook als ze een korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben.
- Kenmerk uitkeringsduur. Hoe langer mensen een uitkering hebben hoe groter de afstand tot de arbeidsmarkt.
- Kenmerk leefvorm. Onder de leefvorm 'gehuwd' vallen ook gezinnen en samenwonende partners. Alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar kunnen ontheven zijn van de arbeidsverplichtingen, maar niet van de re-integratieverplichtingen. De verdeling over leefvorm is ongewijzigd gebleven.

In- en uitstroom

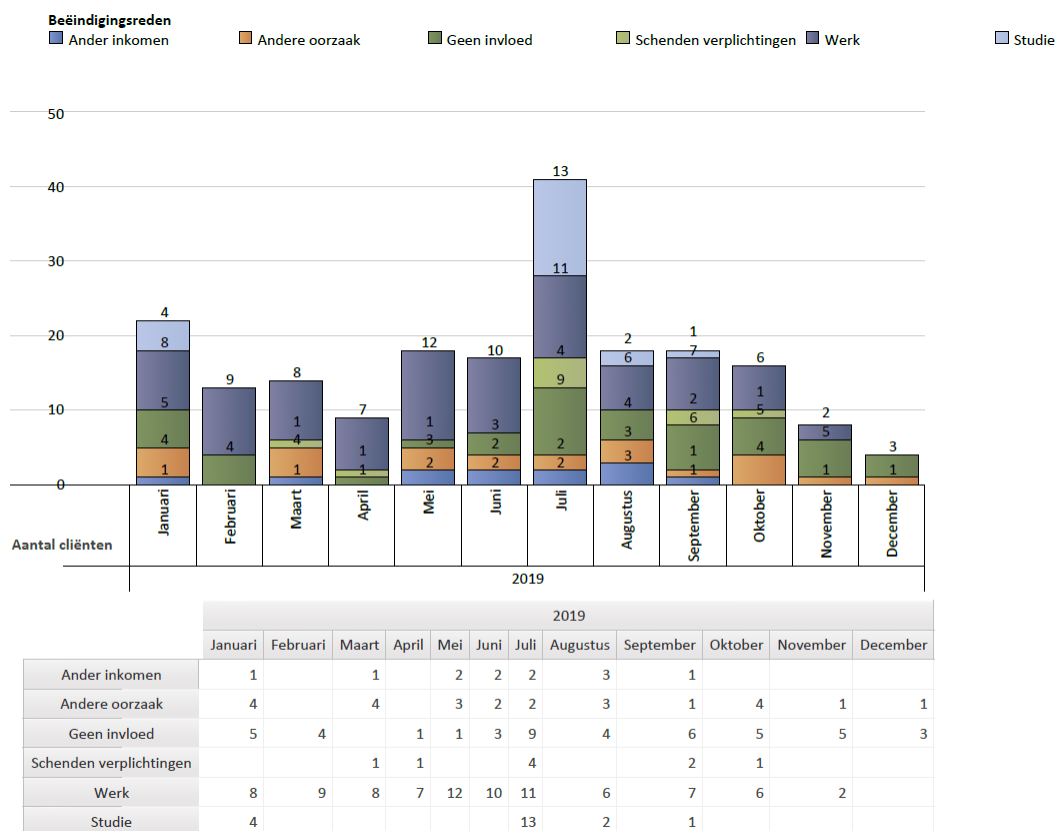

Toelichting:

Het aantal uitkeringsdossiers dat per maand geopend en het aantal dossiers wat per maand afgesloten is.

In 2019 is er sprake van een lichte stijging van het aantal uitkeringsdossiers (zie de volgende tabel voor een nadere duiding). Uit nadere gegevens blijkt dat het aantal statushouders met een uitkering is afgenomen.

Reden beëindiging

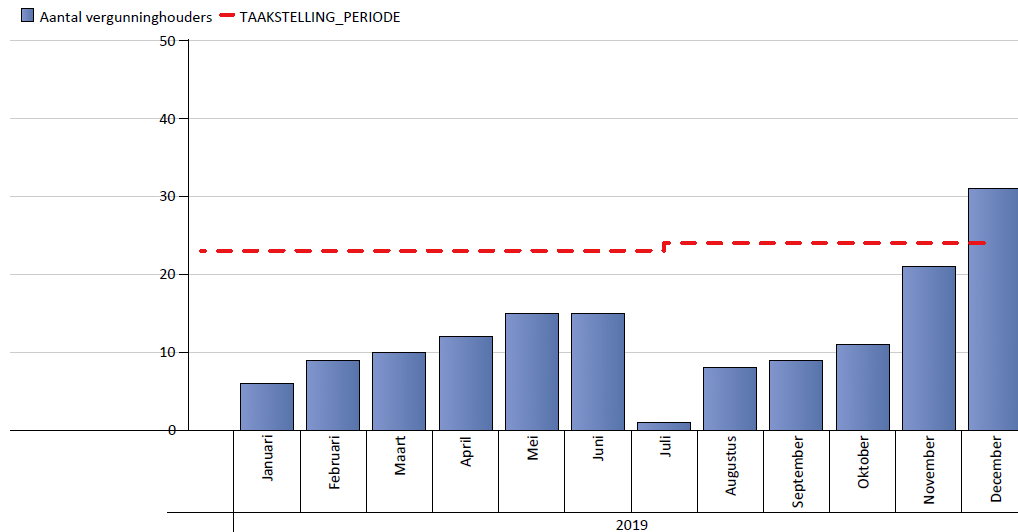
Toelichting:

Het aantal uitkeringsdossiers dat afgesloten is naar reden van afsluiting. De redenen van beëindiging zijn gegroepeerd in hoofdcategorieën.

De afstand tot de arbeidsmarkt van onze uitkeringsgerechtigden groeit. Hierdoor is het moeilijker om hen naar de arbeidsmarkt te bemiddelen. Bij een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, is er meer tijd en inzet nodig om deze kandidaten te bemiddelen. Het aantal mensen dat uitgestroomd is naar de arbeidsmarkt is 101, dit is een iets lager aantal dan in 2018.

Het aantal mensen dat uitgestroomd is naar scholing met studiefinanciering is ten opzichte van 2018 bijna verdubbeld van 11 naar 20.

Huisvesting vergunninghouders

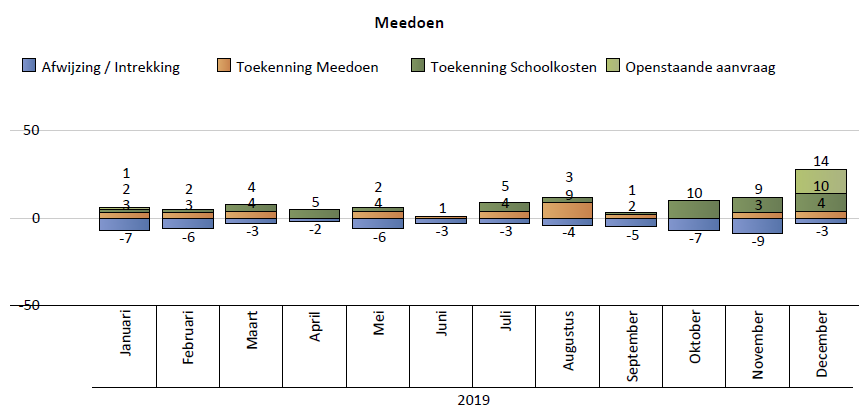
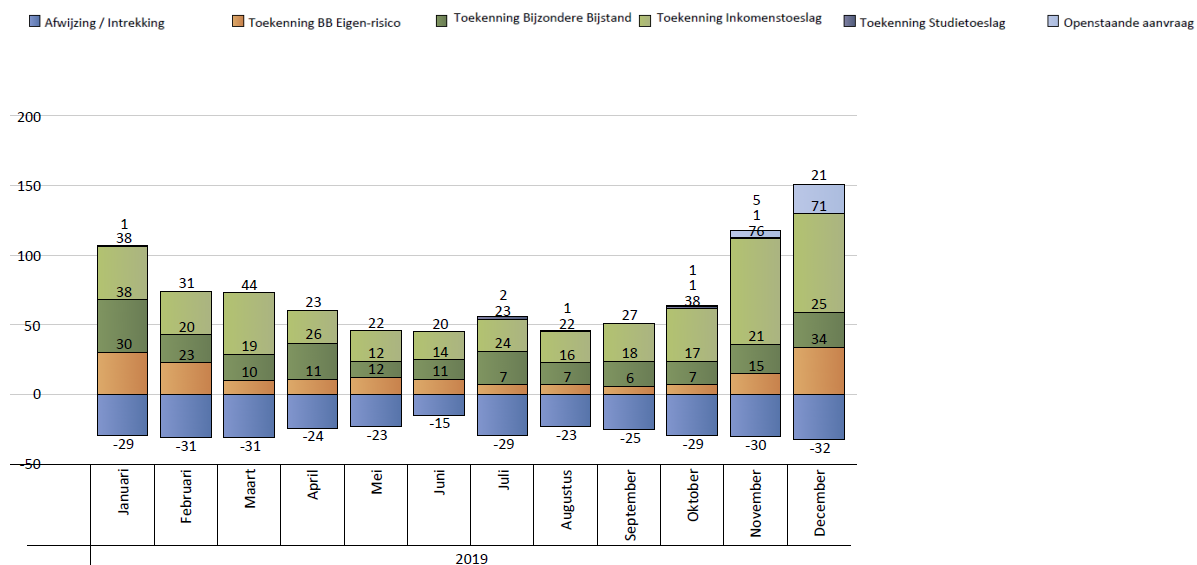

Toelichting:

De rode lijn geeft de halfjaarlijkse taakstelling weer voor de gemeente. De staafdiagram geeft per half jaar het aantal geplaatste vergunninghouders (cumulatief) weer dat door de Rijksoverheid wordt gepubliceerd. De (gerealiseerde) taakstelling wordt bepaald door het aantal van de eerste helft bij het aantal van de tweede helft van het jaar op te tellen. Als de staafdiagram boven de rode lijn komt betekent dit dat er iets meer statushouders zijn geplaatst dan verplicht was. Die worden verrekend met het volgende halve jaar. Alle gezinsleden tellen mee in het aantal gehuisveste statushouders.

In 2019 zijn 46 statushouders gehuisvest. Daarmee is een kleine achterstand op de taakstelling, die in 2018 was ontstaan, ingelopen.

Minimabeleidvoorzieningen

Toelichting:

De bovenstaande tabellen geven inzicht in de maandelijkse toekenningen voor de Bijzondere Bijstand, het eigen risico Bijzondere Bijstand, de individuele studietoelage en de individuele inkomenstoeslag. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de openstaande aanvragen en afgewezen of ingetrokken aanvragen. Tenslotte wordt inzicht gegeven in het aantal maandelijkse toekenningen, afwijzingen of intrekkingen voor de Regeling Meedoen.

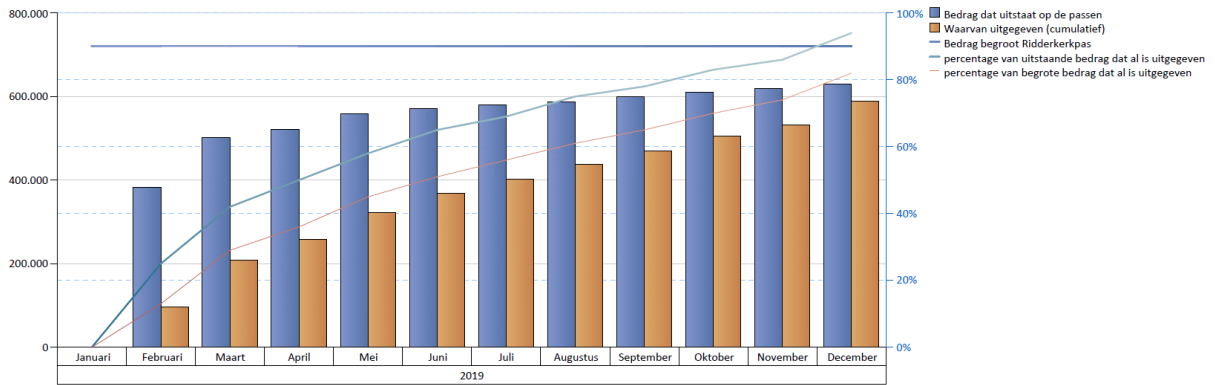
Schoonkosten: het aantal toekenningen is toegenomen ten opzichte van 2018. .

Bijzondere bijstand: het aantal toekenningen was 2019 271. Ook hier is een toename te zien ten opzichte van 2018. Dit geldt ook voor het aantal aanvragen van de individuele inkomenstoeslag.

Meedoen: dit betreft een toekenningen die niet via de Ridderkerkpas betaald kunnen worden. Het bereik van Meedoen is te zien bij de informatie over de Ridderkerkpas.

De armoedemonitor 2019 die in het najaar van 2020 gepland is zal meer inzicht geven in de ontwikkelingen achter deze cijfers.

Ridderkerkpas

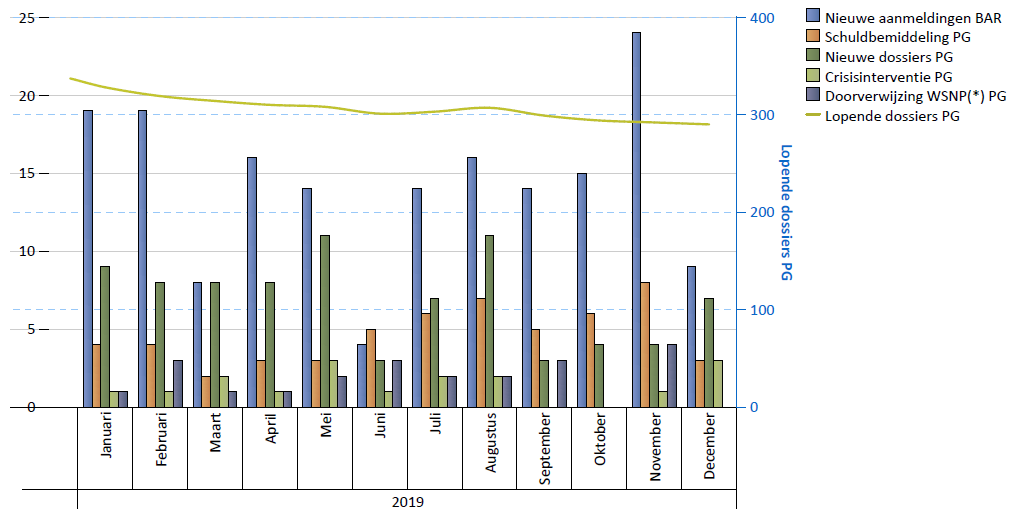

Toelichting:

De Ridderkerkpas werd in februari 2019 voor de bijstandsgerechtigden uitgegeven.

Deze grafiek laat een regelmatig gebruik zien van de Ridderkerkpas, met een iets intensiever gebruik in de maanden februari, maart en december.

Schulddienstverlening

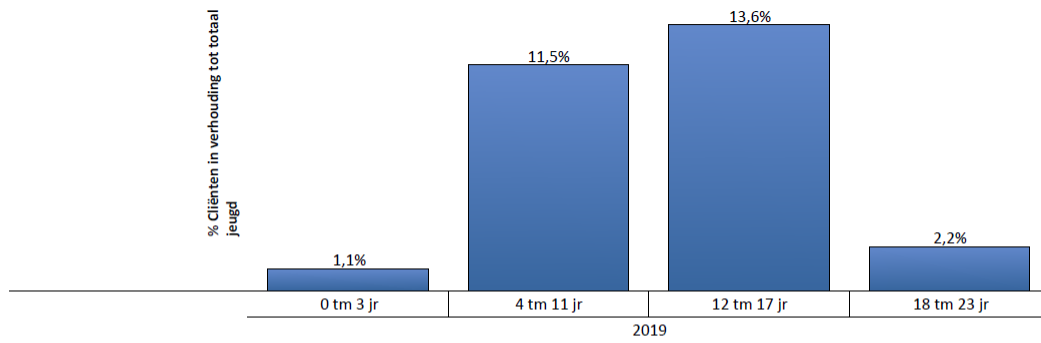
Toelichting:

WSNP is de Wet Schuldhulpverlening Natuurlijke Personen. Dat is een wettelijk traject waarbij er extra verplichtingen gelden voor de schuldenaar en schuldeisers door de rechter verplicht kunnen worden om mee te werken. Dit traject kan worden aangevraagd als een minnelijk traject niet succesvol of haalbaar is.

Sinds 2019 wordt er op een andere wijze geregistreerd en wordt er maandelijks geregistreerd. Het aantal inwoners dat een beroep doet op schuldhulpverlening en daarmee ook het aantal inwoners dat via onze uitvoerder geholpen wordt, is gedaald. Ook de crisisinterventies zijn gedaald, alsmede het aantal doorgeleidingen naar de WSNP.

2. Jeugdhulp en wijkteams

Leeftijdsverdeling

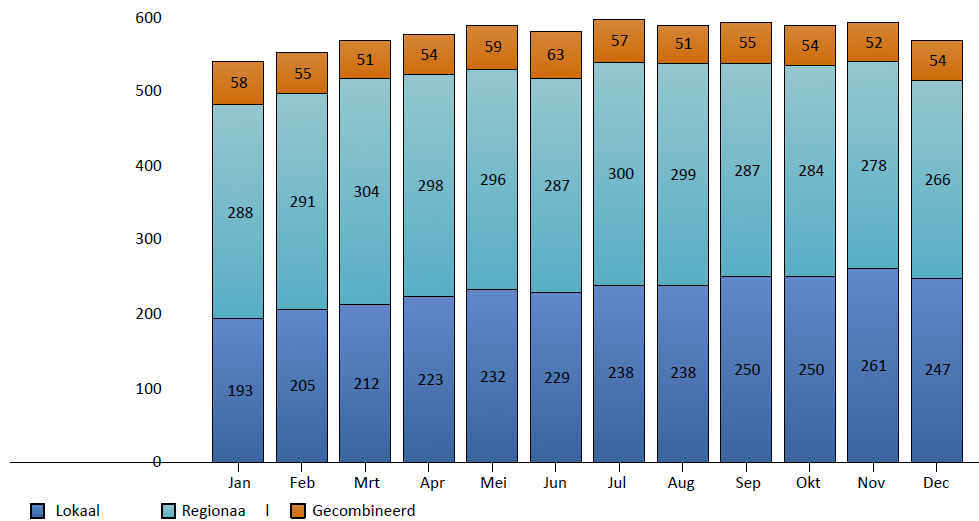
		2019	
		Aantal cliënten	Aantal inwoners
Ridderkerk	0 t/m 3 jr	20	1.846
	4 t/m 11 jr	437	3.793
	12 t/m 17 jr	380	2.799
	18 t/m 23 jr	66	2.948

Toelichting:

De verhouding van jeugdigen in zorg in de tweede lijn. Het betreft het aantal unieke cliënten met een beschikking in 2019 in het kader van een arrangement en/of PGB ten opzichte van het totaal aantal jeugdigen per 1-1-2019 (volgens GBA data).

In 2019 is er sprake van een toename van het aantal cliënten. De stijging zit met name in het aantal toekenningen voor kinderen in de leeftijd van 4 t/m 11 jaar en 18 t/m 23 jaar. Het aantal afgegeven beschikkingen voor jeugdhulp voor kinderen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar is licht gedaald.

Unieke cliënten per contract

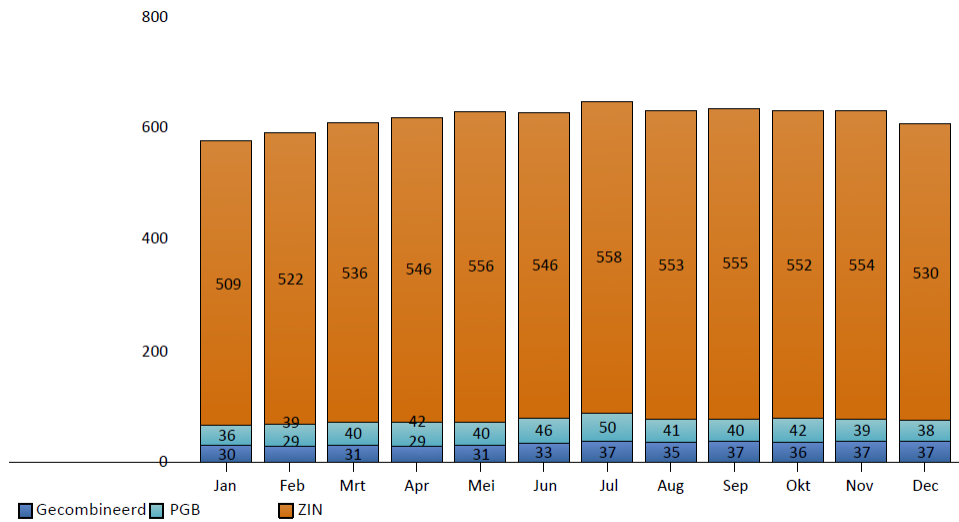

Toelichting:

Het gaat in de bovenstaande tabel om het aantal unieke cliënten met een openstaande beschikking voor Zorg in Natura voor lokale jeugdhulp, regionale jeugdhulp of een combinatie van beide.

In 2019 is er sprake van een toename van het aantal cliënten. In verhouding hebben meer kinderen in de leeftijd van 4 t/m 11 jaar en 18 t/m 23 jaar een beschikking voor jeugdhulp gekregen. Het aantal afgegeven beschikkingen voor jeugdhulp voor kinderen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar is licht gedaald.

Unieke cliënten

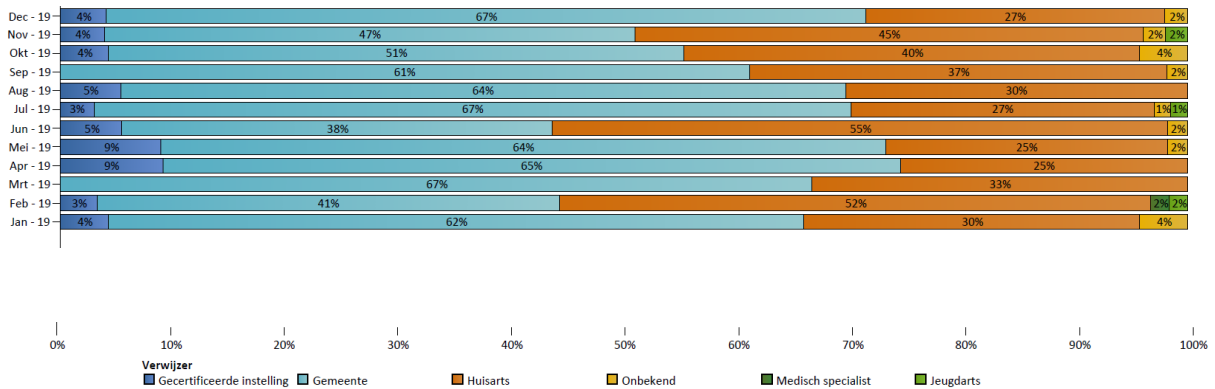
Toelichting:

Het gaat in de bovenstaande tabel om het aantal unieke cliënten met een openstaande beschikking (lokaal en regionaal) voor Zorg in Natura, een Persoonsgebonden Budget of een combinatie van beiden.

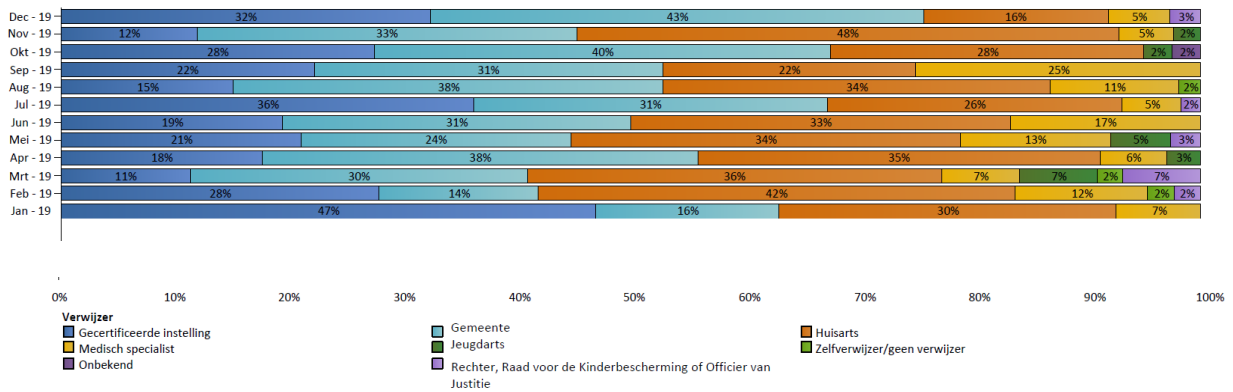
Nadere toelichting/trend/ontwikkeling: zie hiervoor

Verwijzers

Verhouding verwijzers naar lokale jeugdhulp

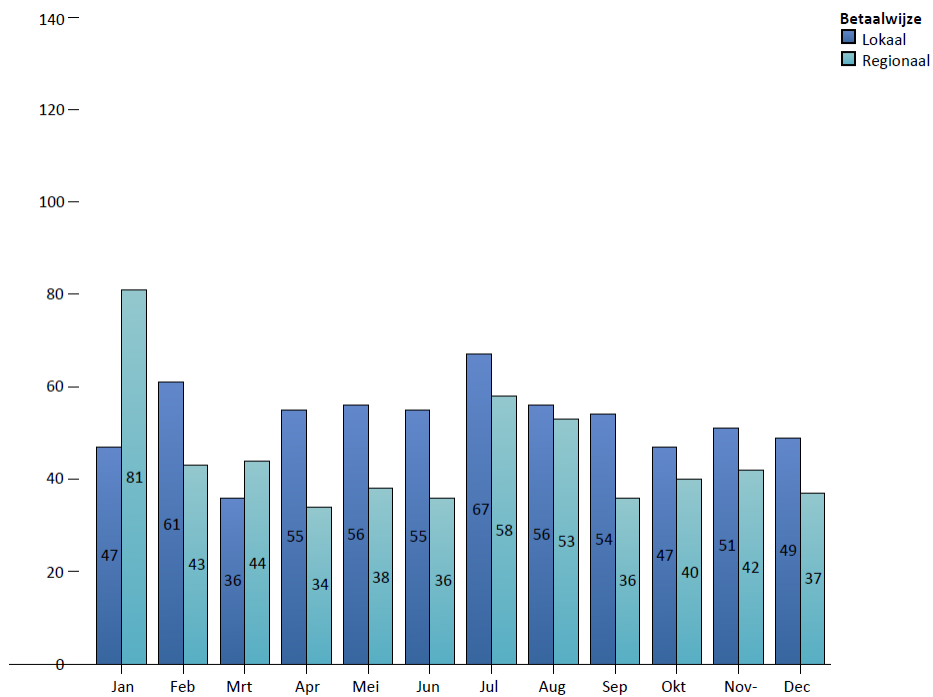
Verhouding verwijzers naar regionale jeugdhulp

Toelichting:

De belangrijkste verwijzers voor lokale jeugdhulp zijn de gemeente en de huisartsen. Voor regionale specialistische jeugdhulp zijn naast de gemeente en de huisartsen de Gecertificeerde Instellingen belangrijke verwijzers. De verhouding tussen de verwijzers en het aantal verwijzingen fluctueert per maand.

Verwijzers

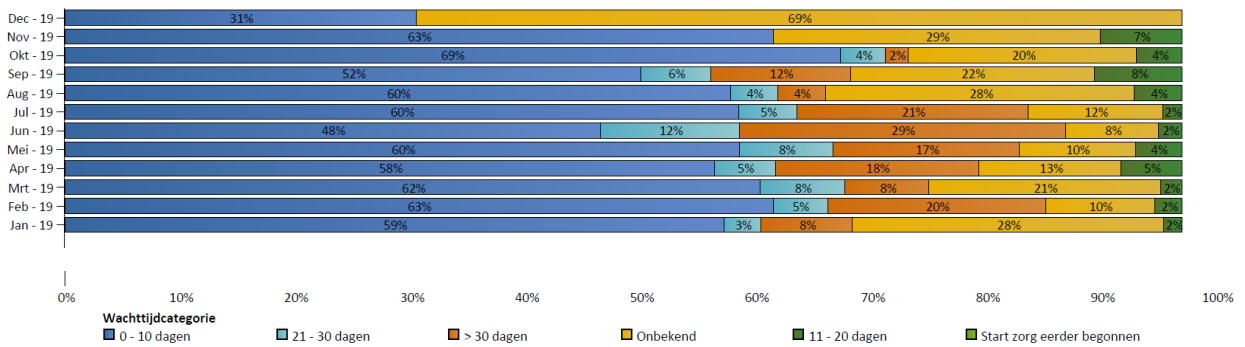
Toelichting:

Het aantal verwijzingen naar jeugdhulp voor zowel lokale als regionale jeugdhulp (o.b.v. datum van afgegeven beschikking).

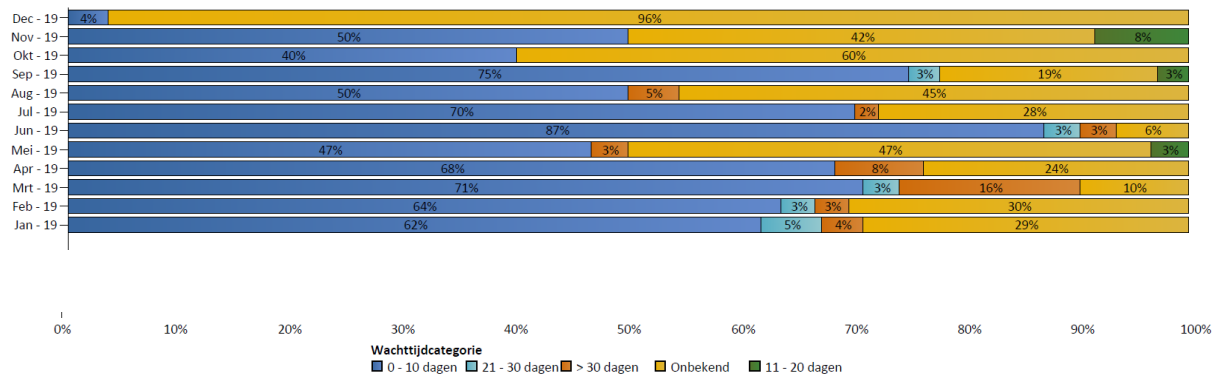
Nadere toelichting/trend/ontwikkeling: Zie vorige toelichting

Wachttijd jeugdhulp

ZIN Lokaal

Regionaal

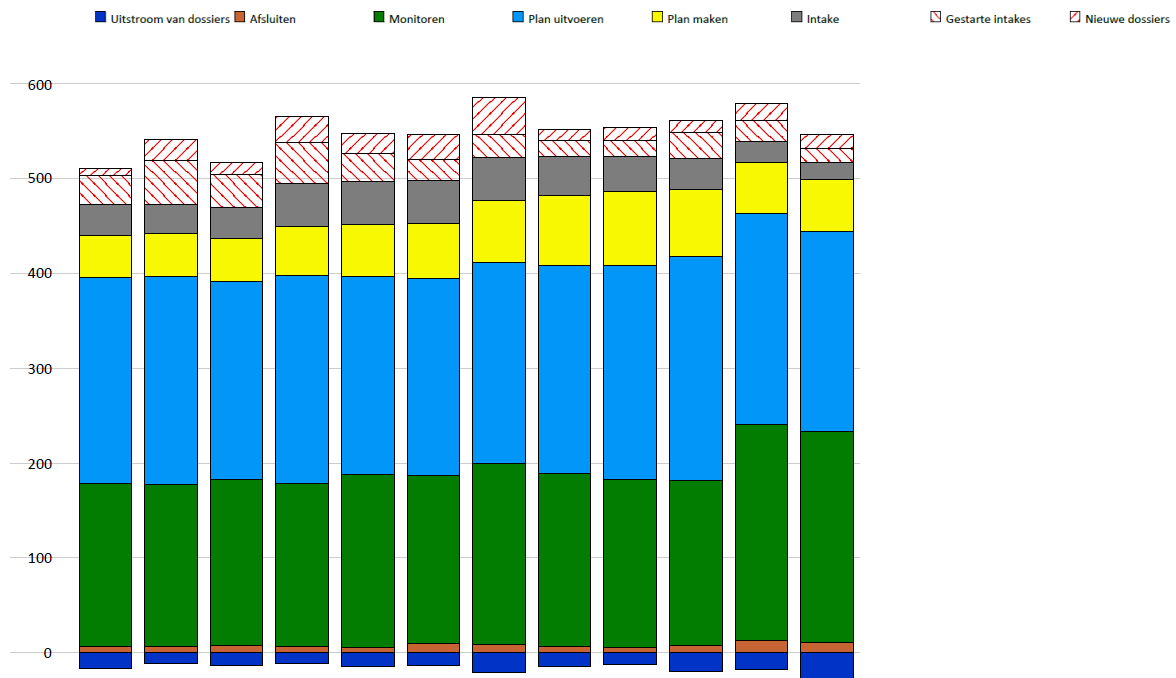

Toelichting:

De bovenstaande tabellen geven inzicht in de wachttijd voor zorg in natura voor lokale jeugdhulp op basis van de gewenste startdatum versus daadwerkelijke startdatum. En in de wachttijd voor zorg in natura voor regionale jeugdhulp op basis van de gewenste startdatum versus daadwerkelijke startdatum.

Het streven is om de wachttijden te beperken tot 10 dagen. Voor een groot aantal afgegeven beschikkingen is de beoogde startdatum zorg bij de gemeente bekend. De daadwerkelijke startdatum kan echter bij de gemeente onbekend zijn, doordat deze door de zorgaanbieders nog niet is doorgegeven.

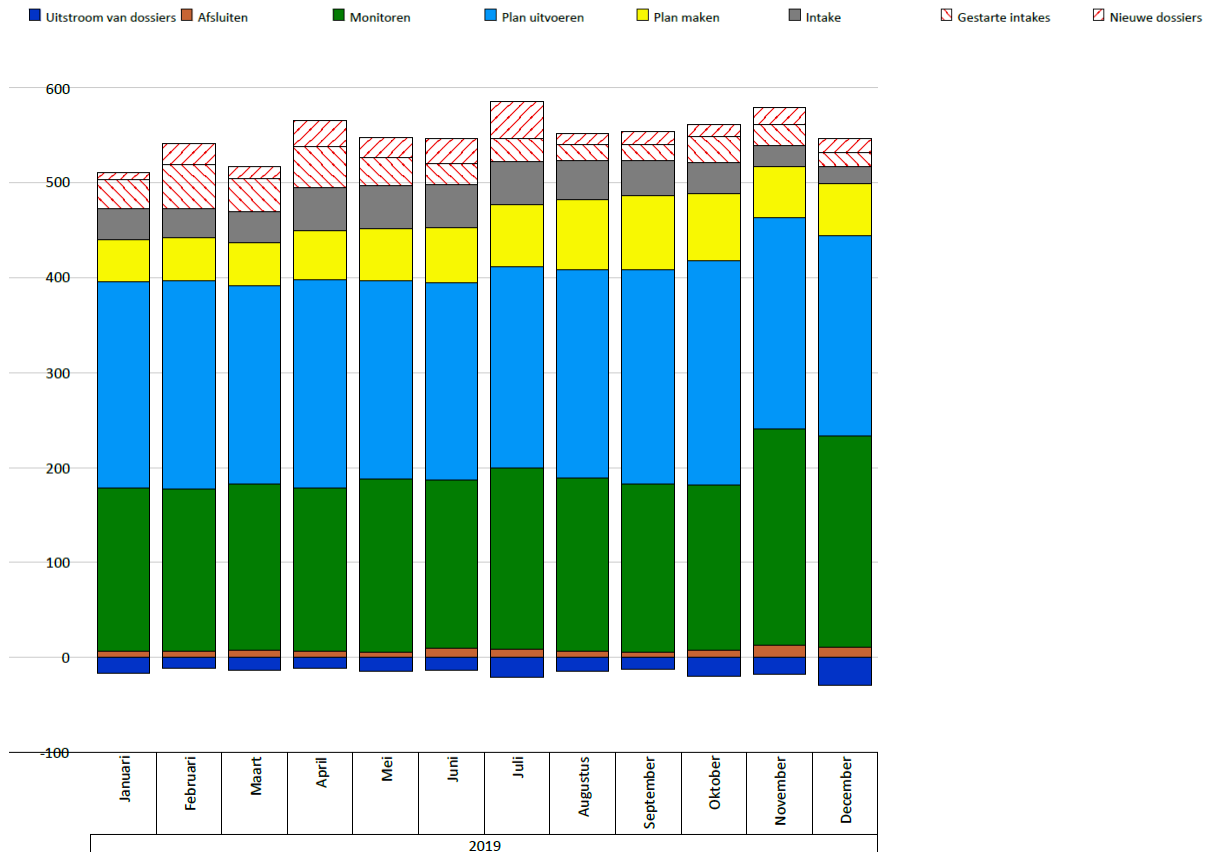
Hulpverlening vanuit de wijkteams

Maand	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
2019												

		2019									
		Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober
Ridderkerk	Nieuwe dossiers	8	22	13	28	22	26	39	12	14	12
	Gestarte intakes	30	46	34	43	29	22	25	17	17	28
	Intake	33	31	33	45	45	45	45	41	37	32
	Plan maken	44	45	45	52	55	58	66	74	78	71
	Plan uitvoeren	217	220	209	220	209	208	211	219	225	236
	Monitoren	172	170	175	171	182	177	191	182	177	174
	Afsluiten	7	7	8	7	6	10	9	7	6	8
	Uitstroom van dossiers	-17	-11	-13	-11	-14	-13	-21	-15	-12	-20

Hulpverlening vanuit de wijkteams

		November	December	Totaal	
Ridderkerk	Nieuwe dossiers		18	15	229
	Gestarte intakes		22	15	328
	Intake		22	18	427
	Plan maken		54	55	697
	Plan uitvoeren		222	211	2.607
	Monitoren		228	222	2.221
	Afsluiten		13	11	99
	Uitstroom van dossiers		-18	-29	-194

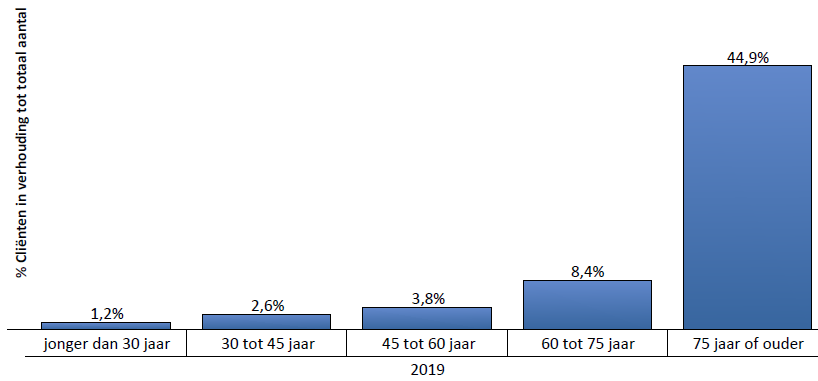
Toelichting:

Gestarte Intakes – Dit is het aantal intakes met een startdatum in 2019. Deze kunnen al afgerond zijn, maar ook nog open staan. Nieuwe Dossiers – Dit is het aantal dossiers dat in 2019 geopend is. Fases van dossiers in zorg bij wijkteam (op peildatum) - Dit is de stand per de laatste van de maand (31 maart, 31 mei, 31 augustus en 31 december). Het totaal is het aantal dossiers wat open staat (Geen einddatum). Verder is er een onderverdeling in de fases van de dossiers inzichtelijk. Uitstroom van dossiers – Dit is het aantal dossiers welke in 2019 beëindigd zijn. De cijfers zijn exclusief opgeschaalde zorg ofwel OZ-dossiers en exclusief regiedossiers.

Het aantal intakes en nieuwe dossiers fluctueert per maand. Het aantal casussen dat in de afsluitende fases zit laat een stijgende trend zien. Dit geldt tevens voor de uitstroom van het aantal dossiers. Dit wordt veroorzaakt door de toegenomen sturing op de caseload, de doorlooptijd van casuïstiek en de bevordering van de uitstroom.

3. WMO en doelgroepvervoer

Leeftijdverdeling

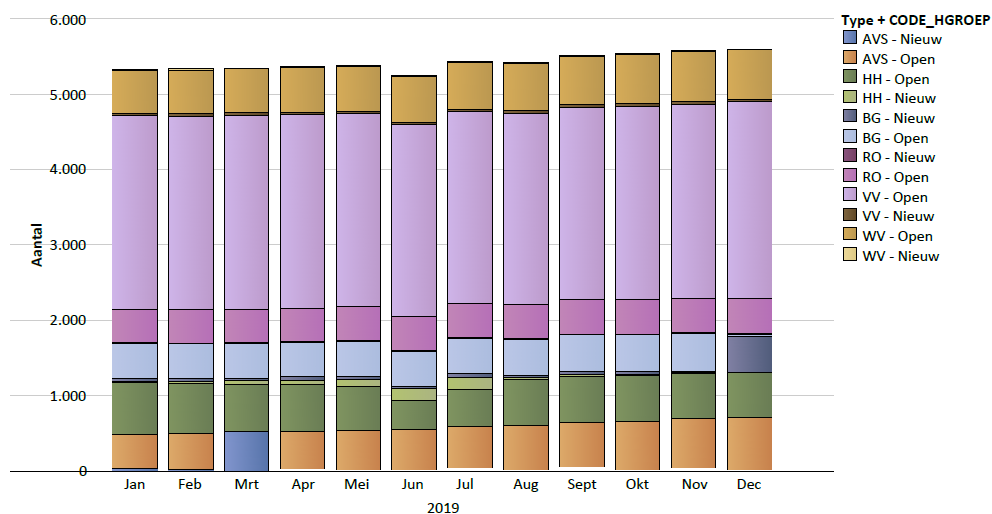
		2019	
		Aantal cliënten	Aantal inwoners
Ridderkerk	jonger dan 30 jaar	173	14.469
	30 tot 45 jaar	198	7.550
	45 tot 60 jaar	367	9.731
	60 tot 75 jaar	764	9.064
	75 jaar of ouder	2.406	5.357

Toelichting:

De verhouding van volwassenen met een (maatwerk)voorziening. Het betreft het aantal unieke cliënten die gebruik maakt van een WMO (maatwerk)voorziening in 2019 (incl. PGB) ten opzichte van het totaal aantal volwassenen per 1-1-2019 in betreffende gemeente (volgens GBA data).

De leeftijdsverdeling van de cliënten met een (maatwerk)voorziening ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. Het totale aantal cliënten is licht gestegen (1%).

Beschikkingen

Aantal	2019											
	Jan - 19	Feb - 19	Mrt - 19	Apr - 19	Mei - 19	Jun - 19	Jul - 19	Aug - 19	Sep - 19	Okt - 19	Nov - 19	Dec - 19
AVS - Nieuw	34	18	523	29	27	23	54	21	58	22	46	17
AVS - Open	454	480	1	491	515	530	544	586	591	642	650	689
HH - Open	688	670	630	624	586	384	489	611	612	607	598	602
HH - Nieuw	10	19	44	54	92	156	159	22	17	13	13	5
BG - Nieuw	44	41	34	54	38	34	52	35	47	34	21	467
BG - Open	460	462	464	459	467	461	460	474	483	492	493	36
RO - Nieuw	17	4	8	13	10	9	11	8	7	5	12	8
RO - Open	441	452	444	438	447	455	459	457	462	456	457	465
VV - Open	2.562	2.563	2.563	2.563	2.562	2.551	2.541	2.532	2.549	2.559	2.576	2.608
VV - Nieuw	27	31	38	35	21	24	29	39	41	45	42	28
WV - Open	577	578	584	589	597	608	615	623	628	644	652	663
WV - Nieuw	7	18	9	12	13	11	14	11	20	13	16	9

Toelichting:

Het aantal nieuwe en openstaande beschikkingen WMO (ZIN en PGB) per maand vanaf 1-1-2019. Inclusief geldige besluiten afgegeven voor 1-1-2019.

AVS=Algemene schoonmaakvoorziening, HH=Huishoudelijke Hulp, BG=Begeleiding (incl. dagbesteding), RO=Rolstoelvoorziening, VV=Vervoersvoorziening (scootmobielen en WMO-vervoer), WV=Woonvoorziening

In 2019 is Wmo-breed een stijging in het aantal beschikkingen te zien. De stijging in het aantal beschikkingen komt door drie hoofdoorzaken. De hoofdoorzaken zijn weer opgedeeld in onderliggende factoren. Deze factoren staan niet op zichzelf maar versterken elkaar.

Ten eerste neemt het aantal toe door brede maatschappelijke trends, waaronder: een vergrijzende bevolking, inwoners blijven langer thuis wonen en ambulantisering van de zorg.

Ten tweede neemt het aantal toe door de invoering van het abonnementstarief. Landelijk zijn de volgende effecten te zien:

- meer aanvragen, ook vanuit de hogere inkomensklassen,
- door de lage eigen bijdrage is de drijfveer om een beroep te doen op het eigen netwerk steeds kleiner en
- de doorstroom naar de Wlz is door het grote verschil in eigen bijdrage moeilijker te realiseren.

Ten slotte zorgen lokale factoren voor een toename in aantallen. Inwoners weten de gemeente beter te vinden. Er vindt een verschuiving plaats van HH naar AVS. En ook mantelzorgers ervaren meer druk, waardoor verschuiving naar ondersteuning vanuit de Wmo toeneemt.

Nieuw totaal 2019	groei % 2019 t.o.v. 2018
AVS 897	50%
HH 617	- 19%
BG 978	8%
RO 113	7%
VV 421	-0,48%
WV 153	8%

**Bijlage bestuursrapportage Sociaal Domein doelgroepenvervoer Ridderkerk
augustus t/m december 2019**

Gebruikersaantallen per doelgroep			
Maand	Wmo (ritten)	LLV (personen)	Jeugd (personen)
Augustus	3131	4	14
September	3655	145	28
Oktober	4232	143	27
November	3930	141	27
December	3784	140	24

Ritduur gemiddeld in min.		
Maand	LLV (max 90 min)	Jeugd (max 90 min)
Augustus	51	28
September	29	30
Oktober	28	30
November	28	30
December	28	31

Stiptheid Wmo	
Maand	%
Augustus	95,62
September	95,08
Oktober	95,01
November	96,39
December	95,56

Klachten Wmo vervoer				
Aantal klachten per maand				
Maand	Gegron	Ongegron	In behande- ling	Totaal
Augustus	6	1	0	7
September	12	1	0	13
Oktober	11	1	0	12
November	4	0	0	4
December	1	0	0	1
Totaal	34	3	0	37

Klachten Leerlingen- en Jeugdhulpvervoer				
Aantal klachten per maand				
Maand	Gegron	Ongegron	In behande- ling	Totaal
Augustus	0	0	0	0
September	9	0	0	9
Oktober	6	1	0	7
November	4	1	1	5
December	0	1	3	3
Totaal	19	1	4	24

Percentage gegronde klachten t.o.v. het aantal ritten			
Maand	Gegron	Ritten	% (max 0,3%)
Augustus	6	3131	0,19%
September	12	3655	0,33%
Oktober	11	4232	0,26%
November	4	3930	0,10%
December	1	3784	0,03%
Totaal	34	18732	0,18%

Percentage gegronde klachten t.o.v. het aantal ritten			
Maand	Gegron	Ritten	% (max 0,3%)
Augustus	0	345	0,00%
September	9	5273	0,17%
Oktober	6	4745	0,13%
November	4	5283	0,08%
December	0	0	0,00%
Totaal	19	15646	0,12%

Klachtcategorie		
Categorie klacht	Aantal	%
Communicatie	11	30%
Gedrag mdw	8	22%
Diversen	0	0%
Niet verreden	5	14%
Prijs	0	0%
Tijdigheid	12	32%
Voertuig	1	3%
Totaal	37	100%

Klachtcategorie		
Categorie klacht	Aantal	%
Communicatie	3	18%
Gedrag mdw	8	47%
Diversen	0	0%
Niet verreden	0	0%
Prijs	0	0%
Tijdigheid	6	35%
Voertuig	0	0%
Totaal	17	100%

Toelichting:

Bij het Wmo-vervoer zien we een piek in oktober. Bij leerlingenvervoer en jeugd zien we een geleidelijke afname in het aantal ritten per maand. De gemiddelde ritduur blijft ver onder het maximum, en de stiptheid is minimaal 95%.

Het aantal klachten en het percentage gegronde klachten is bij het Wmo-vervoer hoger dan bij het leerlingen- en jeugdvervoer. De klachten nemen overal geleidelijk af, zelfs tot 0 bij het leerlingen- en jeugdvervoer in december.

De reden van de klacht heeft bij het Wmo-vervoer vooral te maken met de communicatie en tijdigheid. Maar ook gedrag wordt belangrijk gevonden en het niet doorgaan van ritten. Bij leerlingen- en jeugdvervoer leidt vooral het gedrag van de medewerker en de tijdigheid tot een klacht.

EZB EKT EKP 200

